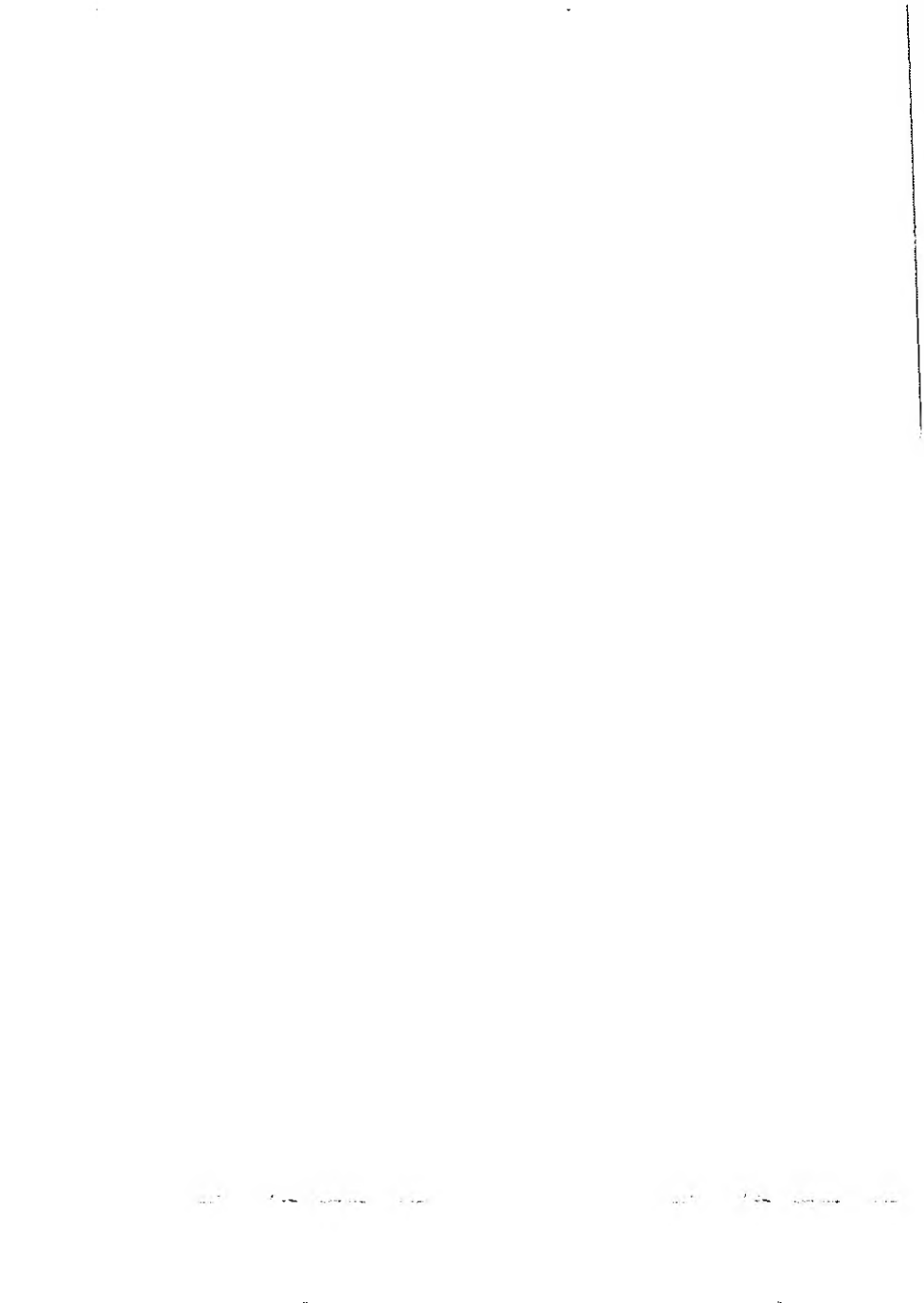


بازدیدکنندگان عزیز:

کتاب "توحید" معروف ترین اثر روحانی  
موحد، جسور و انقلابی، آقای "آشوری"  
است که از طرف مرتجعین جنایتکار مذهبی،  
به "کفر و ارتداد" محکوم شد و در زندان  
های رژیم، همراه با دیگر مبارزین به شهادت  
رسید. این کتاب از طرف مرتجعین مذهبی به  
عنوان کتابی ضاله اعلام شد و نشر و چاپ و  
توزیع و تبلیغ آن قدغن. ما این کتاب را برای  
مطالعه بازدید کنندگان، در سایت پویا درج  
می کنیم.



این کتاب جز ۶  
هزار و سیصد و پنجاه  
تومان

با کمال احترام  
فایده‌ی بسیار

کتابخانه عمومی و فرهنگی شهرداری تهران

# توحید

نوشته :

ح - آشوری

چاپ: مشعل آزادی



تهران - ناصر خسرو - پاساژ مجیدی

مؤسسه اسلامی نازمک

کتابخانه مسجد جامع نازمک

شماره ردیف: ۲۰

تاریخ: ۵۸/۸/۱۹

مقر: داری

نام اهداء کننده: .....

تقدیم به

۲۹۷/۴۲

رضه

—

کتابخانه مسجد جامع نازمک

شماره ثبت: ۵۴۱۸۰

۲۵

تاریخ: ۵۷/۸/۲۶

مشروکان



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

## پیشگفتار

← اسلام تا آنجا که بر اصالت خود باقی بود بگونه‌ای مطرح بود که نقش و جوهری مترقی داشت، تکلیف‌زای و عمل‌آفرین بود، و چونان کشتی‌ئی سر نشینان خود را حرکت میداد و رو به افقی روشن‌تر و تابناک‌تر و آینده‌ای خلاق‌تر و مترقی‌تر پیش میراند.

---

امروز نیز، اگر خواستار اصالت آن، جویای سیمای  
راستین و شور انگیز آن، و پویای چهره‌ی تپنده و شور آفرین  
آن باشیم، باید بهمین سان مطرحش داریم.  
طرح اسلام بدین صورت مستلزم آن است که هر يك  
از اجزاء و عناصر و اصول و فروع آن نیز همان سان طرح شود،  
چه هر کلى متشکل از اجزا است و اسلام نیز از این قاعده  
مستثنى نیست.

توحید نیز، که استخوان‌بندی دین و ستون فقرات  
همه‌ی دیگر اصول و فروع و محاور تمامی دیگر اجزاء و  
عناصر است، همین سان باید طرح شود، چه منطقی نخواهد  
بود که از دینی، هدفی و حرکتی مورد انتظار باشد ولی  
اساسی‌ترین عنصر آن در آن سهم نباشد یا باشد ولی بسی  
کمتر از آنچه متناسب با موضوع و اهمیت آن است.  
توحید در جهان بینی اسلامی - پس از اثبات  
صانع که غیر توحید است - چون منشور دارای سه  
بعد و بدنه است - : بینش (یکتابینی) گویش (یکتا  
گوئی) کنش (یکتاسازی) - که سوگمندانۀ فقط يك  
بعد آن در گفته ها و نوشته ها نمودار است : بعد

---



عقیدتی ، حالیکه در بینش اسلامی عقیده گراز دل به  
 زبان و از زبان باند ام بسط نیاید سترون و نازا  
 بوده نقش عینی و عملی نخواهد داشت و طبعاً  
 عقیده ای اسلامی نخواهد بود (۱) در جهان بینی  
 اسلامی تمامی مقوله ها و مفاهیم مکتبی - بتوحید ،  
 نبوت ، ایمان ، توکل ، شکر ، هدایت تولی ، تبری  
 ، هجرت ، ایواء ، عدل ، نماز ، روزه و . . . سه  
 بعدی بوده - بعد عقیدتی و ایدئولوژیکی ( دل ) ،  
 بعد ابلاغ و اعلام ( زبان ) بعد پراتیک و عمل ( اندام ) -  
 نقشی مثبت و سازنده داشته و در تحقق دینامیسم  
 آن سهمی شاینده و متناسب دارند و لزوماً بهمین  
 سان باید طرح شوند .

نوشته‌ی حاضر چرخشی بدین سمت است ، باشد  
 که صاحب نظر آن و بلند همتان نیز در این جهت

---

( ۱ ) - الایمان هو الاعتقاد بالجنان و الاقرار باللسان  
 والعمل بالارکان = پذیرش ، عقیده به دل ، اعلام آن  
 بزبان و اعلام آن باند ام است .

قرار گیرند و با چشم اندازی وسیع تر و نافذ تر در  
نقد و تکامل آن به تکاپو خیزند، که تکمیل نقص آرزوی  
انسان است .

این نوشته در هشت فصل تنظیم گشته است :

فصل نخست : بیانگر آهنگ دین و دینداری  
است که تجلیگاه آن همان مبارز مباحصتهای منفی  
خویش و بیداد و استبداد نوع و قهر و جبر طبیعت  
و اجتماع است تا جامعه و جهانی طراز نوین از آن فراز  
آید .

فصل دوم : در شکل بندی و طرز طرح توحید  
است، آنسانکه دینامیسم این مبارزه در آن تبلور یابد  
و خصوصیات محوری آن مشخص گردد .

فصل سوم : در بازتاب منطقی توحید - در بعد  
ایدئولوژیکی آن - یعنی حقوق خدائی است، که  
باز معنای عینی - عملی شرك و شريك و مشرك و نِدْ  
( : رقیب) و نِدْ پذیر و نِدْ پذیر و توحید و موحد  
و یکتا ساز است تا موحد از مشرك مشخص گردد .

فصل چهارم : رابطه‌ی منطقی این حقوق با

توحید و شرك را باز نموده ، به شاخه های توحید  
و شرك بسط می یابد ، سپس راز شرك ناشناسی مردمان  
ندانسته مشرك موحد نام را باز می نماید تا بچاره آن  
بر خیزند \*

فصل پنجم : راز پافشاری قرآن روی این حقوق—  
در بیش از دو هزار آیه را باز کرده نقش رزم آفرین آن  
را علیه شریکان و انداد ( : رقیبان ) خدا — شیاطین  
تاریخ و طواغیت دو رآنها — مینمایاند و فرهنگ —  
شیطان شناسی انسان را که بی آن خدا شناسی ( به  
حکم لا تعرف الاشیاء الا باضدادها ) میسر نیست —  
غنی می سازد \*

فصل ششم : ویرانگری و تباهی آفرینی شرك  
و تن دادن به نظام طاغوتی شرك آفرین و مشرك  
ساز را بنمایش می گذارد و فرجام سیاه این دام زندگی  
نام را ارائه می دارد \*

فصل هفتم : در نقش انسان ساز و تکامل آفرین  
توحید است که رسالت تغییر انسان را بدوش گرفته

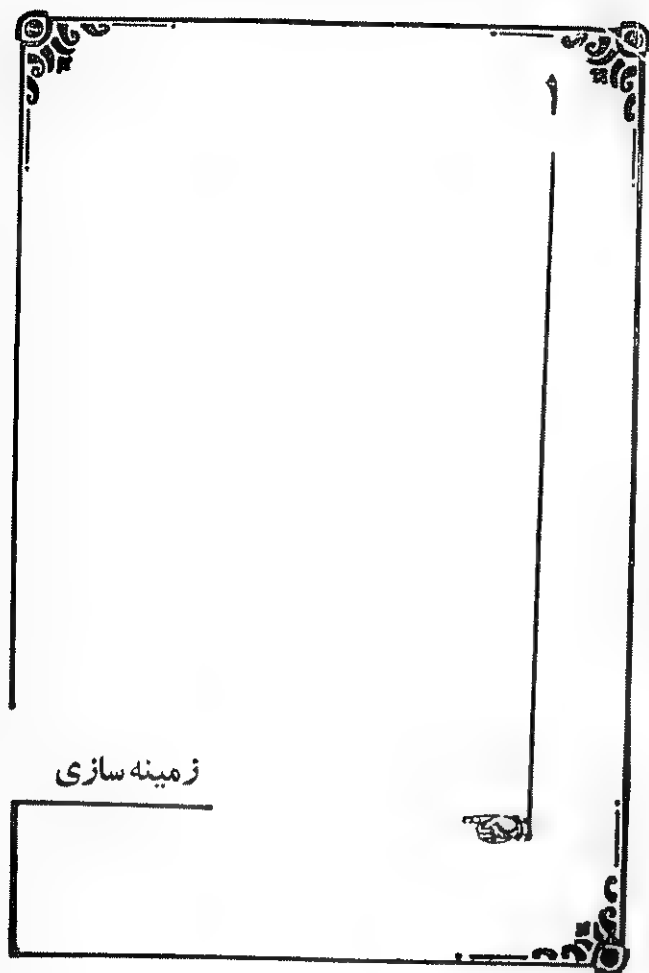
فرزندان بندگسسته خود - : سپاه خورشید عدل و آزادی - رابه رزمگاه بی وقفه تاریخ پرتاب می کنند و پاسدارانی ددخوی نظام تباه آن را - که نقش گور رداشته مانع شکوفائی استعدادات تن دهندگان می گردد و مایه ها و استعدادات آنان را بتحلیل برده ارزشهای انسانی آنان را در نطفه خفه می سازد و جوهر انسانیت آنان را فروغ گرفته ، آنان را از خود و ماهیت انسانی شان بیگانه میسازد - برچیده و می پراکند و طاعون و کزاز آن را درهم می شکنند .

فصل هشتم : در رابطه ی ارگانیک تو حید با بقیه

اندام دین است که انسجام منطقی آنها را تبیلور -

می بخشد و کار بست ثمر بخش آن ها را بسته به کار بست بقیه می نمایاند و بتمامی آنها در رابطه با هم معنا و جهت می بخشد .

امید را که سودمند افتد و ثمر هی روشنی بخش و آگاهی آفرین خود را ببار آورد . . . که آرزو بر جوانان عیب نیست . . . و الی الله التفویض و علیه التکلان .



زمینه سازی



# اسلام نظامی تحول آفرین

و انسان ساز

آنچه در پرتو مفاهیم بلند پایه و  
روشنگر قرآنی و بینش نوین و انقلابی اسلام بدست  
میآید، و ظاهراً منکری هم نداشته باشد، این  
است که بهمان اندازه که دین برای نجات انسانها  
از دوزخ و رنج دیگر جهان و نیل به نعم و جنت  
آن برنامه و مقررات دارد، برای رهایی از دوزخ

بی‌عدالتیها و نیل به بهشت آزادیهای این جهانی نیز طرح و نقشه و ماکت دارد.

هر پژوهشگر قرآن‌شناسی، که به تابشهای تحريك آفرین این کتاب خیره شده باشد و از تشعشعات زنده و سازنده آن پرتو گرفته باشد، با تمامی وجود خود حس می‌کند، که دین مورد قبول این کتاب بهسازی زندگی و بهروزی خلقها و رفع نابسامانیهای انسانها را نخست در همین جهان وجهی همت قرار میدهد، و برای برافکندن سیاهیها، تباهیها، تیرگیها، پستیها، زیبونیها، ذلتها، فقرها، جهلها، عقب‌ماندگیها و... و خلق دنیائی نو و انسانی نو تر، و ایجاد گلستانهائی از خارستانها و عدالت‌سرائی از ییباد کده‌ها و... نخست در همین جهان انسانها را فرا می‌خواند، و به آنان نهیب می‌زند و آنان را مسئول و متعهد می‌سازد و حتی سیاهی زدائی دیگر جهان را در گرو سیاهی زدائی همین جهان اعلام می‌کند<sup>۱</sup>.

---

۱- الدنيا مزرعة الاخرة... اگر اینجا بذر زیبونی و ذلت و... رادر کشتزار وجود و هستی جا دادی و بدان خوگرستی، آنجا نیز میوه‌ی همان را خواهی چید و اگر عکس، عکس



دین راستین و تپش آفرینی که بر رجال خدائی فرود  
آمده، و از طریق آنان به بشر عرضه گردیده است، دینی است  
که همین دنیای انسانها را بهشت می‌خواهد: بهشت عدالت‌ها،  
حریت‌ها، کرامت‌ها، آزادی‌ها، تعالی‌ها، ترقی‌ها، تکامل‌ها  
و... و برای خلق آن برنامه و پیشنهاد دارد.

اینک برای تشخیص اینکه قرآن نقش دین را برای  
همین دنیای انسانها چه اعلام می‌کند و متدکار و شیوه انسان  
سازی آنرا چگونه می‌نمایاند، آیاتی از آنرا مورد کاوش  
قرار می‌دهیم.

## نموداری از فلسفه‌ی اعزام پیام‌آوران

«لقد ارسلنا رسلنا بالبينات و اتر لنا معهم الكتاب  
والميزان ليقوم الناس بالقسط و اتر لنا الحديد فيه  
بأس شديد و منافع للناس وليعلم الله من ينصره و  
رسله بالغيب ان الله قوي عزيز»<sup>۱</sup>.

«ما پیام‌آوران خود را با مشعلهای روشنگر  
هدایت برسالت بسوی مردمان اعزام نمودیم و  
با آنان کتاب و میزان فرو فرستادیم، تا مردمان به  
پی‌ریزی بنیان عدالت قیام کنند و بر سکوی اوج  
خیز و جهش آفرین آن‌پاگیرند و آهن را (برای  
این کار) در اختیار آنان نهادیم که قدرتی شگرف

---

۱- حدید (۵۷) ۲۶

دارد وخلق را سود می بخشد، و تا خدا پاک بازاری  
را که وی وبدوش کشند گان، پرچم رسالت وی را  
با نیروی قهر آن یاری میدهند، باز شناسد و بداند  
که: خدا نیرومند و مقصود را نشدنی است.

این آیه نمایشگر این است، که خدا برای انسانهای  
هدایت پزده، مشعل هدایت فروخته ستاده و برای انسانهای  
پذیرای فرهنگ و نظام خدائی، کتاب و برای انسانهای به-  
حق خود قانع، میزان و قانون و برای انسانهای خودکامه ی  
انحصار طلب فز و تر خواه و تن ندهنده ی بقوانین و نظام خدائی،  
آهن... این پتک بیداد شکن... لکن از آنجا که آهن بنخودی  
خود، بر فرق بیداد و باطل فرود نمی آید و آنرا (چه بصورت  
شمشیر بنخواهد بکار آید و چه بصورت موشک و چه بشکلهای  
دیگری که میان این دو میتواند باشد) آهن یاب و آهن ساز  
و آهن زن ضرور است، خدا روشن میسازد که: و تا بشناسیم  
پاک بازاری را که ما، یعنی فرهنگ و نظام و خلق ما را (طبق  
تفسیر ضافی و فی ظلال و غیره) با سلاح یاری میدهند. یعنی  
پی آهن یابی و آهن پردازی میروند و دشمنان خدا و انسانها  
را از سر راه تکامل انسانها برمی دارند.

سپس برای نیروبخشیدن به آزادگان رزم آور ورد  
منفی بافیهای عاقبت طلبان توجیه گر، که همی وسوسه  
میکنند که نمیشود کاری، چه دشمنان قوی و نیرومندند،  
روشن گری میکند که: ان الله قوی: این خدا است که نیرومند  
است نه دشمنان او.

درپایان نیز بمنظور امید بخشیدن به بانیان عدالت  
و حق و خنثی گری دیگر افسونها و اربابهای باطل و دشمن  
که با هنگ یأس پراکنی همی یاد میسر آیند که: طاغوت مقهور  
ناشدنی است!! ویژگی مقهور ناشدنی را بذات لایزال و  
رهروان راه او منحصر و مخصوص می سازد که: الله... این  
منبع قدرت هستی است که عزیز و مقهور ناشدنی است و  
طبعاً و لزوماً پویندگان راه او جویندگان خواست او...  
و همین.

بدیهی است که مضامین روشنگر این آیه، که نمایشگر  
هدف از اعزام همه پیام آوران و ارسال همه کتابها و پیامها  
است، تمام در جهت ساختن دنیائی است، پرداخته از تاریکیها  
و بیعدالتیها و پیراسته از فرهنگهای منحط امل ساز بنجل  
پرداز طاغوتی و شیطانی و... و آراسته بزبورهای هدایت و

عدالت و فرهنگ روشنک انسانیت سازخدائی و مقررات  
تکامل زای آسمانی، و نظام بهشت آفرین الهی و انسانی، مجهز  
به آهن و پتک علیه هر گام زن در خیر این راه و نیز به آهن-  
یاب و آهن پرداز، که خدا و خلق و نظام خدائی و خلقی را  
علیه شیاطین و طواغیت و نظامهای شر آفرین آنان، که همواره  
و در همه، مراحل تاریخ در بر آفر خدا و نظام انسانی او  
صف کشیده و مشغول خلق آزادی بوده اند، همی یاری دهند  
و برای بنیان گذاری آن بر ویرانه های این، در تکیو و  
مجاهدت باشند، تا خرگاه عدالت اجتماعی (قسط) را (که  
در آیه دیدیم، همین منظور غائی و هدف نهائی و نتیجه ی  
مورد نظر از دین و دینداری و ارسال رسل و انزال کتب است)  
بر فراز زندگی انسان برافرازد و بدان حاکمیت بخشند، و  
در این راه از هیچ وسوسه و افسون و قدرت و ارعابی نهراسند،  
که تنها خدای آنان است که قوی و عزیز است... و همین.  
اگر نظامهای بشری مجسمه ی آزادی ا مشعل  
روشنگری! نیزه ی فرو رفته در کام ازدهای استبداد! (که  
در میدانها و چهار راهها پرده ی حقیقتند) فرشته ی عدالت!  
ترازوی تشخیص حق از باطل! کتاب قانون حاکم بر همه! و

شمشیر کفر بی اعتنایان بقانون! را (که بر سر درد داد گستردها  
بین و باور مکن میگویند)، سمبل آزادی، رمز عدالت،  
شعار برابری و مظهر جهش به پیش بمنظور بهسازی زندگی  
و بهروزی انسانها بدروغ وانمود میکنند، این آیه برآستی  
همه را دارد.

اگر فرشتگان (و دیگر سمبلهای) آن نظامها گچی  
هستند و رمز عدالت و آزادی گچی (دروغ) نه انسانی،  
فرشتگان (و دیگر سمبلهای) این آیه انسانی هستند و مظهر  
عدالت واقعی و انسانی. اگر آنها، نه از سنخ انسانند و نه  
بدردها و نیازهای آنان آگاه و نه از ظلم زیرپایشان حساس،  
اینان دردشان، درد انسانها است و نیازشان تعالی انسانها  
و حساسیتشان علیه آن، رستاخیز را علیه دشمنان انسانها..  
زندگی پر بار و شور آفرین فرشتگان این آیه، که  
در راه نیکبختی انسانها و زدودن سیاهیها و نابسامانیها از  
زندگی انسانها و تعالی بخشیدن و کرامت دادن به هستی  
انسانها همی در تلاش و مجاهدت بودند، گواه گویای مدعی  
است.

## نمایشگاهی.. از انقلابی دگرگون ساز

«هو الذی بعث فی الامیین رسولا منهم یتلو علیهم آیاته ویزکیهم ویعلمهم الکتاب والحکمة و ان کانوا من قبل لفی ضلال مبین»، و آخرین منهم لما یلحقوا بهم وهو العزیز الحکیم»<sup>۱</sup>.  
(او است که در قلب توده ها پیام آوری از صف خودشان را فرمان رستاخیز داد، تا شعارهای آنرا میان آنان افکند و در روند آن) آنان را (از خصلت های منفی و بازدارنده د یگر آثار سیاه نظام شیطانی) به پیراید و به خصلت های مثبت و پوینده و د یگر زیورهای فرهنگ شود شگری علیه نظام استثمار ییاری بیاراید و با گاهی و ارزشهای انسانی نائل سازد هر چند که پیشتر در ضلالتی نمایان

---

۱- جمعه (۶۲) ۲

بودند، و (سرمشق برای) آئیندگانی که هنوز (زاده نشده یا) بدانان نه پیوسته اند، که او مقهور ناشدنی و درست کردار است.)

توجه به مضامین و واژه های این آیه نیز نمایانگر این مطلب است که دین آمده تا توده های تحت ستم و محروم از همه چیز را که تحت فشار نظام های شرک آمیز و جاهلی بجان آمده بودند، علیه این نظامها برشوراند، تا آنها را از درون منفجر سازند و نظام نوین و انقلابی اسلام را که رهائی بخش توده ها از همه پوچیها و نابسامانیها است، بر ویرانه های آنها بنیان نهند، و انسانهایی را که در بند عبودیت سرمدمداران انحصار طلب شرک و جاهلی و توره های نامرئی دست و پا گیر پاسداران خودخواه جاهلیت و کفر و زیر بار سنگین طمع و رزیه و زور و تزویر های طواغیت دیومنش زالو صفت، به پشیمانی، بی فروغی، ذلت، زبونی، جهل، فقر، فساد اخلاق و... دچار شده، خصال و ویژگیهای انسانی خود را چونان اراده، آگاهی، آزادگی، شخصیت، منش، تعهد، و... از دست داده بودند، به مسیر انسانی خود بازگرداند و فطرت و زندگی و جامعه و جهان شان را از آلودگیها و سیاهیها به پیراید و



برای رشد و تکاملشان آماده و مجهز سازد، و فرهنگ خلاق و سازنده‌ی خدائی را میانشان بگستراند و نردبان تعالی و حکمت را پیش پایشان گذارد.

اینک باهنگ روشنی بیشتر ~~چند~~ وازه که محور بحث می‌باشند، هر چند به اجمال نظر ~~سید~~ ویم و محتویات آنها را هر چند باختصار می‌کاویم.

الف- بحث...

این یکی از واژه‌های قرآنی است که همانگونه که برای بیان ظهور ادیان بکار رفته است، برای بیان رستاخیز و قیام مردگان از گور نیز بکار رفته است. لازمه‌ی منطقی این وحدت استعمال آنست که: نظامهای غیر خدائی بگور تشبیه شده باشند و انسانهای تن‌دهنده بآنها به مردگان، و تکانی که غریو آزادی بخش دین با انسانها میدهد به تکان غرش صور و روحی که مفاهیم بلند پایه و تحریک آفرین آن بآنان میدهد، بروح آن و حیاتی که بینش نوین و انقلابی آن بآنان میدهد بحیات آن... و سرانجام این تشبیه که همانگونه که سروشهای غیب (نغمه‌های صور) در انجام،

مردگان را بقیام میکشاند که گورها را از درون منفجر  
میسازند و فضای آزاد قدم مینهند، سرودهای آزادیبخش  
دین نیز دین‌گزینان را به رستاخیز علیه نظامهای شرک-  
آمیز میکشاند، که آنها را از درون منفجر میسازند و به  
فضای آزادی قدم میگذارند.

درهريك از این تشبیهات يك و یا چند وجه تشابه  
منطقی وجود دارد:

در تشبیه نخست گور،

۱- تاریکی آفرین

۲- خفقان آور

۳- متلاشی‌کننده و تحلیل‌برنده اندام

۴- منبع کرمها و حشرات خورنده و... است.

که نظامهای طاغوتی نیز،

۱- ظلمت‌ظلمشان تا دورترین نقاط تحت قلمروشان،

پرده سیاه‌خود را روی افکار و مشاعر و بینشها و آگاهیهای

گورنشینان خود میکشد، و آسمان اندیشه و درك و رشد فکری  
آنان را تیره و تاریك میکند.

۲- شرائط خفقان و اختناقشان مجال نفس کشیدن را

از آنان سلب مینماید.

۳- اغواگریها و فشار و تحسيلاتشان تمامی امکانات و استعدادات و انرژیهای فکری و معنوی آنان را به تحلیل

میبرد.

۴- انگلها و کرها و قرالوهای انسان صورتشان خون شریان اقتصاد و شیره جان اجتماع آنان را میمکند. در تشبیه دوم مردگان مطرح اند، که انسانهای تن-دهنده به نظامهای جاهلی نیز چندان لای گیره های پولادین شرك و مقررات برده سازان ایستا میشوند و می پوکند که مدال مرده زنده نما میگیرند... و انسان از درون خالی و بی-محتوا میشوند که جلوه گاه (و تجسم) فلسفه پوچی میگردند، و تا آن حد (چونان بر که آبی متوقف که خواص و آثار حیاتی را از دست داده، بدرنگ و بو و متعفن شده باشد) صفات و ویژگیهای انسانی خود را از دست میدهند که - بخصوص از نظر اجتماعی - حکم اجزای از هم گسسته ی يك لاشه گندیده و بیجان میگیرند... لاشه ای که خواص و آثار و مظاهر حیات و هستی، (چونان: آگاهی، حرکت، اراده، اختیار و...) را فاقد باشد: درست مرده گانی زنده نما: مصداق قول امام علی (ع)

که: «الموت فی حیاتکم مقهورین»<sup>۱</sup> بائن دادن بنظام شرك،  
مرگ محتوای زندگی شما است، چنانکه شرك محتوای  
توحیدتان و کفر محتوای ایمانتان و بت پرستی محتوای خدا-  
پرستی‌تان و...

در تشبیهات بعدی نیز همان گونه که غرض نفخه‌های  
صوریستی را میلر زاند و انقلاب در ارکان هستی می‌افکند و  
بمردگان جان می‌بخشد و به‌خوایدگان بیداری و به‌نیکان  
مزد و به‌نا بکاران پتك... غریب‌ودین و دینداری نیز لرزه بر اندام  
جاهلیت و نظام شرك می‌افکند و ارکان و بند و پیوندهای  
آن را بهم میریزد، و ساختمان و سازمان آنرا از درون منفجر  
میسازد و به پاسداران آن مرگ می‌بخشد، و به سردمداران  
آن خدنگ و به زندانیان آن آزادی، و به‌خوایدگان آن  
آگاهی و به برخاستگان آن جهت، و به‌جهت‌داران حرکت  
و بحرکت‌داران آن هدف و به‌هدف‌داران آن پیروزی و به  
پیروزان آن حیات و به‌حیات‌داران آن تعالی و... و همین است  
معنی آیه ۲۴ انفال که:

«یا ایها الذین آمنوا استجیبوا لله وللرسول اذا دعاکم

۱- نهج البلاغه، خطبه ۵۱

لما یحییکم،» هان ای ایسان گزیدگان! بخدا و پیام-  
 آور وی پاسخ مثبت گو گھید، آنجا که شما را به  
 نظامی میخواند، که حیة قتان می بخشد).

... حیات!!... حیاتی راستی و با محتوی، حیاتی در  
 سایه نظام انسان ساز خدائی... یحیی شور بجای پرمردگی،  
 خروش بجای افسردگی، حرکت بجای سکون، فریاد بجای  
 سکوت، فضیلت بجای رذیلت، قو و بجای ظلمت، خرد بجای  
 جاهلیت، کمال به جای نقص، بینشی بجای کوری، هوشیاری  
 بجای نا آگاهی، کار آئی به جای پوچی، آرمان بجای  
 بیهودگی، فروغ به جای بی فروغی، امید به جای یأس، شهادت  
 بجای ترس، گستاخی بجای تردید، همت بجای بی همتی،  
 عزت بجای ذلت، حریت بجای عبودیت، علم به جای جهل،  
 ثروت بجای فقر، صنعت بجای تکدی، صلاح بجای فساد،  
 داد بجای بیداد، آزادی بجای بردگی، منش بجای زبونگی،  
 عظمت بجای حقارت، حرکت بجای جمود، و ...

ب: امیان

این لفظ واژه ای است، که طبق گفتار امام

صادق (ع): 'مردمائی از آن اراده گردیده اند که از فرهنگ و نظام تعالی بخش و تکامل آفرین خدائی محروم بوده و در چنگال فرهنگها و نظامهای ظالمانه و مغزشوی بشری، از انسانیتشان مسخ شده و باشیائی و ابزارهای بی ارادهی طاغوتهایی مبدل گشته بوده اند! بسان مردم دوران جاهلیت پیش از اسلام حجاز، و امثال و مشابهان آنان در بستر تاریخ.

ظهور دین در میان اینگونه مردمان، بخودی خود گویای آن است، که برای ساختن و حرکت دادن آنان علیه شیاطین شرك و كفر، بمنظور درهم شکستن قالب پولادین جاهلیت و قفس آهنین روابط غلط حاکم بر اجتماع و پاره کردن تور نامرئی دست و پاگیر و خفه کنندهی استعدادات انسانی مستقر و موجود بوده است، تا از قید و بند اوهام و خرافات، بدآموزیها و کج اندیشیها، عقاید سنتی موهوم، آداب و رسوم خرافی، سنن و مظام طبقائی و اشرافی و قوانین و مقررات شیطانی و استثماریه که همی آب به آسیاب استبداد میریخت و توجیه میکردن ناتوانان و ابزارکار زورمندان میشد، رهائی یابند و با امکانات و استعداداتی که خداداد

نهادشان به ودیعت گذاشته است ، حریر تو دهنمونی نظام و فرهنگ خدائی، سیر صعودی و حرکت تکاملی خود را در بستر گسترده و هموار تاریخ آغاز کنند، و از ابزاری اراده ای در برابر شیاطین و طواغیت بانساقی آزاد و تپنده و توفنده تغییر ماهیت دهند و آنسان که خدا اراده کرده است محرک تاریخ و سازنده اجتماع گردند.

مضامین و اثره های بعدی آیه، بهمین روند ناظرند که اینک بکاوششان میپردازیم.

:- تزکیہ

این واژه گرچه به مانند تطهیر بمعنی پاک کردن گرفته میشود لکن از نظر عمق معنی با آن تفاوت اساسی دارد، و بمعنائی که امروز واژه «تکامل بخشی» نمایانگر آنست بسی نزدیکتر میباشد:

در معنی تطهیر رشد بعدی شیء پاک شده لحاظ نگردیده است، ولی در معنی تزکیه لحاظ گشته است. اگر مرضی را که موجب تحلیل رفتن قوای مریض شده برطرف کنند، و میکرب آنها را در نهاد وی بخشکانند، وجود وی را

از آن به پیرایند، مریض بطور طبیعی روبه رشد و باز یافتن  
 قوای تحلیل رفته‌ی خود خواهد نهاد و بزیر سلامت و  
 قدرت آراسته خواهد گردید. و نیز اگر کشتزاری را، که در  
 اثر آفت زدگی، کرم، علف هرزه و دیگر آلودگیها پژمرده  
 گشته نمود خود را از دست داده باشد، با سم پاشی، علف  
 هرزه‌کنی، زدودن آفات و بیماریها و... پاک و تزکیه کنند،  
 نشاط و سرسبزی خود را باز خواهد یافت، و بر شد و باروری  
 آراسته خواهد گردید. با توجه به این دو تمثیل بمعنای  
 تزکیه که درباره‌ی فرد و جامعه آمده است میتوان پی برد:  
 در اینجا فرد و جامعه‌ی تحت ستم طاغوتی، باند امرو  
 به تحلیل مریضی تشبیه شده که میکروبهای امراض گوناگون  
 فردی، اجتماعی، فکری، عقیدتی، اخلاقی، سیاسی، نظامی  
 و... چونان ظلم و زور و تجاوز و قلدری و فریب و تزویر و  
 اغواگری و... از یکسو و جاهل و ناآگاهی و تن پروری و  
 عافیت طلبی و توجیه‌گری و... از طرف دیگر، - کران تا کران  
 وجود او را مورد ناخت و تاز قرار داده‌اند که جز طرحی  
 وسیع و برنامه‌ای عمیق و حرکتی فعال و همتی پی گیر، دفع  
 این همه مهاجم را نشاید و تزکیه آن اندام را نتواند.



و یا بکشتزاری تشبیه گردیده است، که کر مه‌ها، ملخها  
 علف هرزه‌ها و... بجانش اقتاده و حیشه‌اش را می‌خورند و  
 شاخه‌اش را می‌جوئند و شیرهاش را می‌مکند و...  
 اینست که يك خانه تكانی لازم است، يك جامعه  
 تكانی، يك جراحی، يك عمل انقلابی، يك رستاخیز، يك  
 رستاخیز اجتماعی، يك دین... آری يك دین... که همه‌ی  
 اینهاست و قوام همه‌ی اینها و عامل قداوم تمامی اینها: انقلاب  
 در انقلاب پاپیای حرکت تاریخ و دوش بدوش شرایط آن.  
 دین است که میتواند (بمسلاح ادا ده و همت و بازوی  
 فرزندان خود) تزکیه کند، بپالاید، میکربها را بخشکند،  
 زالوها را بخاك اندازد. علف هرزه‌ها را بکند، ملخها را  
 بزند... دوره نقاهت را بر طرف کند، سرم تقویت تزریق  
 کند، موتور حرکت تکاملی را در نهاد فرد و جامعه جاسازی  
 و روشن نماید و راه رشد و تعالی و باروری اندام و کشتزار  
 را تسطیح نماید.

و اینست که می‌بینیم آیه، هدف از بعثت بزرگترین  
 پیام‌آوران الهی و انسانی و منظور از ظهور عظیم‌ترین مکتبهای  
 اجتماعی و حیاتی را همین کار اعلام میکند:

«یزکیهم ویعلم الکتاب والحکمة: پاکشان کند و کتاب و حکمت را بآنان بیاموزد.»

چه حوزه‌هایی را پاک‌کند... وازچه چیزها؟  
روح و باطن و ضمیرشان را.

از تاریکی، آلودگی، پوچی، پوکی، هوا، هوس، سستی،  
زبونی، حسد، طمع، قوس، جهل، خودکامگی، جاه طلبی،  
اسیر جلوه‌های فریبای زندگی بودن و...

فکر و بینش و عقیده‌شان را.. از تاریکیها، کجی‌ها،  
نادرستیها، خام اندیشیها، خرافات، موهومات، رسوبات  
ذهنی غلط، بدآموزیها، تلقیات نادرست، برداشتهای جاهلانه  
با مغرضانه، آموزشهای شیطانی و طاغوتی و...

رفتار و گفتار و روابط و مناسباتشان را...

از پیهودگی، ناروائی، ناپاکی، ضد خدائی بودن،  
ضد خلقی بودن و...

و سرانجام نظام و فرهنگ و محیط و سیاست و زندگی  
و کار و کسب و تولید و توزیع و مصرف و سازمانها و نهادها و  
مؤسسات اجتماعی و اقتصادی و سیاسی و اداری و... و  
باجمال همه‌ی هستی و کران تا کران جامعه‌شان را ... از

باطل، منکر، خیانت، جنایت، چپاولگری، اغفال، دروغ،  
 تزویر، مردم فریبی، ریاکاری، حُلب حقایق، زور گوئی،  
 قلدری، استثمار، تضادهای طبقاتی، تناقضات اجتماعی،  
 اوضاع فقر آفرین، شرایط نابسامانی زای، نهادهای ضد  
 خلقی، مراسم تخدیری، رسانه‌های استعمارگری، فشار، خفقان،  
 اختناق، سلب آزادی، قساوت، بی رحمی، فزون از حق خواستن  
 دیگران، برده‌ی خود ساختن، ظالم و بدخواه هر چه عاجز و  
 مسکین بودن، عاجز و مسکین هر چه ظالم و بدخواه گردیدن،  
 ربا، قمار، شراب، زمینه‌های محرک شهوت، صحنه‌های منافی  
 عفت، شرک، کفر، جاهلیت، عقب‌ماندگی، بی حالی، تن‌پروری  
 عافیت طلبی، بی تفاوتی، بی بند و باری، توجیه بازی، بهانه  
 تراشی، آلت دست شدن، اضرار گناه دیگران گردیدن،  
 خودفروشی، سرسپردگی، طاغوت پرستی، تن دادن به فرمان  
 غیر خدا، تحمل قانون غیر خدا، مطاع گرفتن غیر خدا، رب  
 گرفتن غیر خدا، ملک گرفتن غیر خدا، معبود گرفتن غیر-  
 خدا، ایده آل گرفتن غیر خدا، و... و بهمین گونه مرصها است  
 که آیات شفای قرآن نیز ناظر بوده و هدف خود را درمان  
 آنها اعلام میکند که:

«قل هو للذين آمنوا هدى وشفاء...<sup>۱</sup>، وننزل من القرآن ما هو شفاء ورحمة للمؤمنين ولا يزيد الظالمين الا خساراً<sup>۲</sup>، فاتلوهم يعذبهم الله بأيديكم ويخزهم وينصركم عليهم ويشف صدور قوم مؤمنين ويذهب غيظ قلوبهم<sup>۳</sup>، يا ايها الناس قد جائتكم

۱- فصلت ۴۴: «بگو قرآن برای آنان که به جبهه خدا پیوسته‌اند، مشعل روشنگری و نسخه درمانی است» (درمان همه امراض فردی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، نظامی، فرهنگی، روحی، جسمی، مادی، معنوی و... نامبرده‌ی بالا: بزودن میکر بهای آنها: درمان جنایت بزودن جانی و درمان خیانت بزودن خائن و ظلم بزودن ظالم و...) (

۲- اسراء ۸۲: «و می‌فرستیم از قرآن آنچه مؤمنان را درمانی و رحمتی است و ستمگران را نیافزاید جز خسروانی و ریانی» زیان‌فزائی قرآن علیه‌ستم پیشگان به این است که فرزندان خود را علیه آنان به جنبش و مقاومت و جهاد می‌خواند و می‌کشاند و این باران دمان دم‌افزون خود، شهداری که‌ی قدرت و خودکامگی را به کام آنان تلخ می‌کند و احیاناً پیکره‌ی هستی آنان را متلاشی می‌سازد.

۳- توبه ۹: «با آنان نبرد کنید تا خدا آنان را بدست شما کفر دهد و زبان سارد و شما را بر آنان پیروزی بخشد و قلب مؤمنان را خنک گرداند و شفا بخشد و دق از دل آنان بزدايد».

موعظة من ربكم وشفاء لما في الصدور وهدى ورحمة  
للمؤمنين»<sup>۱</sup>.

### د- حکمت:

اوج قله‌ی تعالی و تکامل یکفرد و جامعه و ملت همان  
است که به تعبیر قرآن حکمت نامیده میشود. حکمت که  
به نظری (حکیمانه اندیشیدن) و عملی (حکیمانه عمل  
کردن) تقسیم میشود، یعنی راکد نگذاشتن قوای مغزی،  
فکری، روحی، جسمی، مادی، معنوی، و... و پرورش و  
صحیح بکارگرفتن آنها و تمامی دیگر منابع و استعدادات و  
نیروها و امکانات موجود و بالقوة در راهی که آفریدگار آنها  
مشخص کرده است: راه بهسازی زندگی و بهروزی خلق،  
راه تحکیم نظام خدائی و تکامل انسانها، راه آباد ساختن  
زمین<sup>۲</sup> و به ثمر رسانیدن نیروها و ذخائر نهفته‌ی آن و اجتناب

---

۱- یونس ۵۷: «هان ای توده‌ها! شما را از جانب صاحب

اختیاران اتمام حجتی آمد و امراضی را که در سینه‌هاست

درمانی، و بهجبهی خدا پیوسته‌گان را مشعلی و رحمتی»

۲- «هو انشأکم من الارض و استعمرکم فیها» (خدا شما را از

از معطل گذاشتن، فاسد ساختن، اسراف تبذیر، و هر زوهر دادن آنها.

پر روشن است که اگر هستی و زندگی فرد و جامعه و ملتی این معنی و جهت را بخود بگیرد. چه میشود، چطور خصائص و ویژگیهای انسانی افراد پرورش و تکامل میابند، علوم صنایع و ابتکارات روبه رشد مینهند، رفاه و آزادی انسانها تأمین میگردد، سیاهی و تباهی از صحنه‌ی اجتماع و جهان رخت برمی بندد، استثمار انسان از انسان منسوخ میشود، تاریخ و تمدن چهره‌ی انسانی میابد، فتح فضا با فقر بشر جمع نمیشود، کاخ و کوخ: مظهر تناقضات اجتماعی پدید نمی آید، آرمانها و نیازهای اساسی انسانها سرکوب نمیکردد، درهمین دنیا دوزخ رخ نمینماید و آتش بیداد و استبداد آن سعادت انسانها را طعمه خود نمیسازد و بالاخره

---

→ زمین پدیدار ساخت و به آباد ساختن آن برگماشت (سوره هود آیه ۶۱) (استعمارگران غربی: زیر ماسک همین نام فریبده «استعمار: آبادسازی» بود که بکشتی پر از مواد خام و بازار فروش و نیروی ارزان کار روی دریای نفت شرق ما وارد شدند. و خود فروخته گانی از این سو نیز چاکرانه رو بهر کوی و برزی افسارکش آنان گردیدند که: هان آبادگر... آبادگر!

انسان هدف وسیله نمیگردد و...

آری این آیه نیز بهروزی انسانها را نخست در همین دنیا وجهی همت قرار میدهد و می بینیم که چگونه منطقی و معقول راه نیل بدان را که، پله وادو مرحله ای است، تجسم می بخشد:

نخست اعلام و پی گیری بر قامه های خدائی (تلاوت آیات) سپس بعنوان بازده و رانده ان آن، تزکیه و پالایش و پیراستن جامعه از هر گند و خار و خشک نظام طاغوتی، و هر بنیان و اساس و نهاد شیطانی، و هر سنت و حرکت جاهلی و خرافی (بزکیهم) و در حلقه ی سوم تجدید ساختمان و آراستن آن بزیورهای مکتب و فرهنگ و نظام خدائی (تعلیم کتاب که سبیل و برنامه ی فرهنگ و نظام خدائی است) و در مرحله ی چهارم ساختن انسانهایی بمعنای بالاحکیم، که جز بفرمان خدا و مصلحت خلق گامی برندارند.

و این همان معنای صحیح و راستین يك انقلاب اجتماعی است، که مناسبات غلط حاکم بر جامعه را بهم میریزد، شکل و قیافه ی بی هنجار اجتماع را دگرگون میکنند. ساختمان و سازمان آن را تغییر میدهد، ملاکها و

معیارهای آن را دیگر میکند، ارزشها و اصالت‌های آنرا منسوخ می‌سازد، روابط و پیوندهائی را که در داخل و یا با خارج آن برقرار است جابجا میکند و... و تمامی آنها را از نومی نهد و خدائی و انسانی می‌سازد و همین است معنای فرازشکوهمند و تکان دهنده‌ی امیر المؤمنین (ع) در خطبه پرشکوه «منشور حکومت علوی» به هنگام اعلام برنامه‌ی دولت خود خطاب بجامعه منحل و وارونه‌ی عثمانی که:

«والذی بعثه بالحق لتبلین بلبلة ولتغربلن غربة  
ولتساطن سوط القدر حتی یعود اسفلکم اعلاکم و  
اعلاکم اسفلکم»<sup>۱</sup>.

---

۱- نهج البلاغه خطبه ۱۶: «سوگند بآن خدای که محمد (ص) را بحق فرمان رستاخیز داد که چنان بهم ریخته شوید و انسان به غریبال در آید و بگونه‌ای در دیگ جوشان انقلاب زیر و رو گردید که خالک‌نشینان برین گردند و صدرنشینان بریز افتند» (لایقان با صلاحیتی که دستشان بسته و تحت فشارند روی کار آیند و نالایقان بی صلاحیتی که دستشان باز و روی کارند از اریکه خود کامگی بریز افتند).



## هدف و رسالت دین

با این مختصر که نمونه‌ای از آیات فراوان موجود

۱- از قبیل «وعد الله الذین آمنوا منکم و عملوا الصالحات لیستخلفنهم فی الارض کما استخلف الذین من قبلهم ولیمکن لهم دینهم الذی ارتضی لهم ولیدلنهم من بعد خو قهم امناً یعدوننی ولایشرکون بی شیئاً...» (خداوند بکسانی از شما که به جبهه‌ی خدا پیوسته و برای تحقق اهداف خدائی کار در خور آن دارند وعده داده است که خلافت و حکومت زمین (دیگر توجیه بردار نیست که منظور همین دنیا است) را با آنان سپارد چونانکه به پیشینیان آنان سپرد و نظامی را که خود برای آنان پسندیده، برای آنان تحکیم و استوار سازد، و فضای وحشتی را که خصم علیه‌شان آفریده با آرامش و آزادی مبدل کند. تا تنها مرا بندگی کنند و با بندگی دیگران شریک در حق من قائل نگردند) سوره نور (۲۴) آیه ۵۵.

و- «... یضع عنهم اصرهم والاغلال الّتی کانت علیهم» اعراف ۴

در این زمینه میباشد. روشن میشود که:

هدف و رسالت دین (که هدف و رسالت دیندار است)  
ایجاد محیطی متناسب با ساختمان و مکانیسم طبیعی، جسمی

→ (۷) آیه ۱۵۷ (... پیام آوری که بارگران «نا با سامانها» شان  
را از دوششان بر میدارد و غل و زنجیرهای اسارت را از دست و  
پایشان باز میکند. )

و: «كتب الله لأغلبن أنا ورسلي... و... أولئك حزب الله ألا إن  
حزب الله هم المفلحون» مجادله (۵۸) آیه ۲۰ و ۲۲ (خدا  
مقرر داشت که: من و بدوش کشندگان پرچم رسالت من بی تردید و  
گمان پیروز میشویم و... آنان (پیروان دین) حزب خدایند و  
حزب خدا پیروز است. )

و: «ولقد سبقت كلمتنا لعبادنا المرسلين. انهم لهم المنصورون  
وان جندنا لهم الغالبون» صافات (۳۷) آیات: ۱۷۰ الی ۱۷۲  
(ما برای بدوش کشندگان پرچم رسالتمان مقرر داشتیم که هر  
آینه آنان مورد حمایت مایند. و اینکه ارتش ما بی تردید و گمان  
پیروز است.)

و: «انا لنصررسلنا والذین آمنوا فی الحیوة الدنیا و یوم  
یقوم الاشهداد» مؤمن (۴۰) آیه ۵۰ (محققاً ما پیام آوران خود  
و آنانرا که به جبهه ایمان پیوستند، در زندگی دنیا و روزی که  
گواهان پیاخیزند یاری میکنیم.)

و: «ثم بعثنا من بعدهم موسی وهرون الی فرعون وملائته...»

ودرجی انسان است که در آن همه چیز در راه کرامت  
بخشیدن بانسان بکار افتد، و در جهت تقویت ویژگیها و

→ (سپس درپی آنان موسی و هرون را بسوی فرعون و باند او فرمان

رستاخته دادیم...) یونس (۱۰) آیه ۷۱

و: «فانا بهم فتاحاً قریباً و مغانم کثیره» فتح (۲۸) آیه ۱۹

(پس پیروزی نزدیک و غنیمتهائی زیاده‌بدانان ثواب‌داد).

و: «ولوان اهل القرى آمنوا و اتقوا الفتخنا علیهم برکات

من السماء و الارض...» اعراف (۷۱) آیه ۹۵ (اگر این خاک

نشینان به جبهه‌ی خدا پیوندند و خود را از عقب‌گرد برحذر

دارند، هرآینه درهای برکات آسمان و زمین را بر رویشان

میگشایم)؛ اگرچنان باشند نظام خدائی را روی کار می‌آورند و

این نظام - بعکس نظامهای طاغوتی که جهل پرور و فقر آفرین

و ناپسامانی‌زا است - راه آنان را بسوی دانش و صنعت و کار

و ابتکار می‌گشاید. تا منابع و ذخائر و قوا و انرژی‌های طبیعی خدا

داده را از دل زمین و جگر کوهها و عمق دریاها و قلب آسمانها

بیرون کشیده دست مایه‌ی زندگی سازند و با بخش و توزیع

عادلانه‌ی آنها میان انسانها فتح برکات آسمان و زمین را عینیت

و تجسم بخشند.)

و بسیاری دیگر از این نسخ، که هر کدام به تنهایی دلیلی است

جامع و کافی برای نشان دادن اینکه دین (و دیندار و دینداری)

نخستین هدف و رسالتش خلق دنیائی است نو، پیراسته از هر

خس و خوار و اتسانی نو تر پیراسته از هرستمگری و ستمکشی...

خصال انسانی وی باشد... امکانات، منابع مادی، معنوی،  
فکری، فرهنگی، علمی، اقتصادی، سیاسی، نظامی، صنعتی  
و... همه و همه در کار پرورش انسانهایی باشد، پویا، آگاه،  
با اراده، حکیم، با دانش و بینش، با همت و عزم، دارای  
روح‌هایی بزرگ، افکاری بلند، چشم اندازهایی وسیع،  
اهدافی رفیع و نامتناهی، غایاتی عالی و انسانی، آرمانهایی  
خلقی و خدائی، ایده‌آلهائی آسمانی و معنوی، فداکار، از خود  
گذشته، پیشتاز، پیشاهنگ، آزاد از زندان تن، هوای نفس،  
عشق‌ور، بیم زور، هاله‌ی تزویر، اسارت شیطان، عبودیت  
طاغوت<sup>۱</sup> و... انسانهایی خروشنده، فریادگر، بیداد شکن،  
ایبی در صفت، عمار منش، حجر گونه، حسین مانند، مظهر خدا،  
جلوگاه اراده‌ی خلاق او، مظهر رأفت و رحمت و عطوفت او  
در برابر محرومان و تبسم قهر و خشم و انتقام او در برابر  
جباران، خلیفه و کارگزار او در زمین، مثال و الگوی او در  
جهان و گزیده موجودات او در هستی...

که در چنین محیطی است که انسان مجال می‌یابد تا  
بکمال مطلوب و هدف آفرینش خود نائل آید: تعالی انسانی

۱- طاغوت که از ماده‌ی طغیان است یعنی دیکتاتور

و خلق صفات خدائی در خود و حرکت دائم بسوی خدا-  
گونه تر شدن و در این گونه اجتماع است که حرکت تکاملی  
انسانها چونان شنا در جهت حرکت آب و پرواز در کام  
جاذبه‌ی مغناطیس، سخت شتاب میگیرد، که از يك سو  
مناظر، صحنه‌ها، چهره‌ها، نمودها، دیدنیها، شنیدنیها،  
خواندنیها و همه‌ی آنچه اندیشه و احساس و روح و جان  
انسان را تحت تأثیر قرار میدهد، در این جامعه خدائی است  
و انسان را بسوی تکامل و تعالی و خداگونه تر شدن میخواند  
و جذب میکند و از دیگر سو تمامی امکانات، نیروها، عوامل،  
برنامه‌ها، مقررات، تلاشها، نقشه‌ها و... انسان را بهمان سو  
سوق میدهد و میراند... و مگر نه این است که موجودی که بطور  
خود کار بسوی مقصد و مقصودی هم رانده شود و هم کشانده شود  
صدها برابر صرف انرژی فردی و شخصی خود راه طی میکند  
و باز مگر نه این است که طواعیت خود کامه‌ی دورانها نیز برای  
کشاندن انسانها به راه و سر نوشتی که خود خواسته و کام آنان را  
بر می آورد، همین عوامل جذب و دفع را آن انسان که اغراض شوم  
آنان را تأمین کند، هر چه فزاینده تر و بگونه‌ای هر چه دم-  
افزون تر می رویانند و می آفرینند و هیچ از کار آفرینش آنها  
غفلت نمی ورزند!

## طرح تحقق هدف

پس از آنکه روشن شد هدف و رسالت دین (و دیندار و دینداری) خلق جامعه‌ای است اینسان، باید دید برای تحقق آن دارای چه ابزار و ساز و برگ است و چه طرح و پیشنهادی دارد و چه برنامه و دستورکاری پیش پا می‌گذارد، چه اینکه هر مکتبی که آهنگ و داعیه‌ای دارد برای تحقق آن ناگزیر از اینها است. و طبیعی است که اسلام نیز از این قاعده مستثنی نیست.

اگر هدف از یک سفینه: حرکت دادن سر نشینان - را اجزاء و عناصر تشکیل دهنده‌ی آن - با تشریک مساعی و همکاری متقابل - میسر می‌سازند، هدف از دین نیز همین لازمه‌ی منطقی را خواهد داشت.

اسلام برای این منظور دارای عقائدی، اعمالی، معارفی،  
آموزشهای، مبانیی، اصولی، فروعی، شرائطی، دستوراتی،  
مقرراتی، برنامه‌هایی، قوانینی، و... و خلاصه - چونان يك  
سفینه- دارای اجزاء و عناصری است.

باشناخت این اجزاء و عناصر سرشت مکتب - که  
همگام و همساز با سرشت انسان است - جهت آن - که تعالی کمال  
انسان است -، ارزشها و امالتهای راستین آن - که برخاسته  
از فطرت انسان و جهان است -، ملاکها و معیارهای اصیل  
آن - که باز نمای سعادت از تفاوت انسان است -، و سرانجام  
طرح تحقق هدف آن - که اوج بخشیدن به سر نشینان است -،  
بدست می‌آید.

برای شناخت این اجزاء و عناصر و درك طرح تحقق  
هدف ناگزیر به فرهنگ پویای اسلامی و آموزشهای  
روشنگر و جهش آفرین آن باید پرداخت .

این آموزشها از يك سوینش و عقیده‌ای در نهاد  
پذیرندگان خود جاگزین میکنند که در وجود آنان نقش  
موتور را داشته آنان را بسوی تحقق آن هدف حرکت  
میدهد، و از دگر سوی دستورالعملها و فرامینی پیش‌پایان

میکندارد که زاد و توشه و سلاح و ساز و برگ راهشان بوده  
آنان را از سستی و ضعف و عقب گرد نگه میدارد.

از آنجا که اسلام، در مجموعه‌ی بهم پیوسته و ارگانیک  
خود، چونان هر مکتب و مسلک اجتماعی دیگر، از اصول  
و فروعی و یا روشها و زیرسازهائی تشکیل شده و نخستین  
بخش آن (اصول) محور و مقوم دومین حوزه‌ی آن (فروع)  
بوده، بوجود آنها معنا و جهت می‌بخشد، و از آنجا که باز  
توحید در میان تمامی اینها محور و زیر بنا بوده، تمامی  
آنها فلسفه و نقش بخشیده، جهت و سمت میدهد و بی تحقیق  
آن- که بسته به شناخت آن است- تمامی آنها سراب خواهند  
بود، شناخت خود را از آن آغاز میکنیم.



اگر در کالبد هستی خدا را روان -  
روح زنده و فعال جهان - بگیرند در کالبد  
اسلام نیز (که الهام یافته از فطرت انسان و جهان  
است) توحید را جان میتوان گرفت.

توحید اصل نخستین و زیر بنای همه اصول و  
فروع و پایه‌ی اساسی آئین اسلام است اگر برای اسلام

اصول دیگری چونان نبوت و معاد و غیره قائلیم باین معنی نخواهد بود که توحید در ردیف اینها و برابر باینها است، که اصل اینها و شالوده و قاعدهٔ اینهاست. چه اگر نبوت نبوت و غیره هم نخواهد بود. بر این مبنا است که برای توحید حساب دیگری غیر از آنچه هست باید باز نمود.

اگر اسلام آمده است نقشی بازی کند و (چنانکه گذشت) جامعه‌ای خدائی و پیراسته از هر ظلم و زور بنیان نهد، هر يك از اجزاء و عناصر و اصول و فروغ تشکیل دهنده‌ی آن، از جمله توحید، به تناسب اهمیتی که از نظر این دین دارند و به مقیاس تکیه‌ای که بر ایشان بعمل آمده، باید در تحقق بخشیدن بدان هدف سهم باشند چه منطقی نیست که در کشتی و یا هواپیمائی، موتور را مثلاً ارجحی بیشتر نهند و از همهٔ دیگر اجزاء و عناصر آن اهمیتی بیشتر دهند، و باین همه در نقش مورد نظر از آن، یعنی حرکت دادن سر نشینان، سهمی نداشته باشد و یا داشته باشد برابر و یا کمتر. اگر نقش يك رادیو آنست که موج را از هوا بگیرد، و بصوت تبدیل کند و به‌شنونده تحویل دهد طبیعی خواهد بود که هر يك از اجزاء و عناصر و پیچ و

مهره‌های آن بمقدار اهمیتی که در دستگاه و مکایسم آن  
بی‌کم و کاست.

حساب دیگری که برای توحید باید باز کرد، از  
همین قاعده منطقی ناشی میشود، توحید در انسجام ارگانیک  
مفاهیم تشکیل دهنده ی بافت کلی دین نقشی تعیین کننده  
داشته و از همه دیگر اجزاء و عناصر و تمامی دیگر اصول  
و فروع تشکیل دهنده کشتی اسلام دارای اهمیتی بیشتر بوده  
و اسکلت و استخوان بندی این دین را تشکیل میدهد. این  
نظریه محور کلیه عقاید و معارف و قوانین این دین بوده و زیر  
بنای طرحی است که این آئین برای بهر وزی جامعه بشری  
ارائه میدارد. بستگی تمامی اینها باین نظریه چنان است  
که بستگی منظومه شمسی بخورشید، که هر گاه خللی بدان  
راه یابد، یا فرو افتد، بیدرنک دچار خلل گردند یا فرو  
افتند.<sup>۱</sup>

---

۱- «والقد اوحی الیک والی الذین من قبک لئن اشرکت لیحیطن  
عمک ولتکونن من الخاسرین» سورة زمر آیه ۶۵ (همانا بتو به  
پیشینیان تو گوشزد شد که اگر در تعین نظام زندگی برای خدا

حساب تازه اینست که توحید باید در خلق جامعه‌ی  
 متعالی و ایده‌آل اسلام، که دورنمایی از آن گذشت، به تناسب  
 جایگاهی که در این دین دارد؛ عیناً و عملاً سهیم باشد و  
 بمیزان اهمیتی که بدان داده میشود؛ نقشی عینی و عملی  
 بازی نماید. بر این مبنا، دیگر، توحید نخواهد توانست،  
 و اشتباه، و بل انحراف خواهد بود که، صرفاً بعنوان يك تفکر  
 مجرد فلسفی در میان مسلمانان مطرح باشد تا فقط در عالم  
 ذهن معتبر بوده و بی توجه بآثار انسان ساز عینی و عملی،  
 فردی و اجتماعی و...ی آن اینچنین مورد اتمام و نقش آسمان  
 افکار باشد.

این درست و آرو نه خط مشیی است که اسلام خود،  
 درباره طرح این عقیده دارد، که نه تنها آنرا بعنوان عاملی  
 عینی و واقعی، انسان ساز و جهان پرداز، بل بعنوان زیر بنای  
 انقلاب اجتماعی اسلام، و موتور محرک انسان و جامعه،

---

→ شريك پذيرفتی هر آينه عملت تباه است و از هر ز رونندگان  
 میبایستی. ( یعنی در تمام حلقات زنجیره‌ی زمان در نهضت‌های  
 خدائی همه پیام آوران الهی و آسمانی نبود توحید یعنی تباهی  
 همه اعمال آنسانکه فای خود رشید یعنی نابودی همه اعمار.

دگرگون‌کنندهٔ چهره تاریخ مطرح می‌سازد و بر جنبه‌های عینی و عملی آن که شامل روحیات و خصال آدمی و چگونگی اعمال و رفتار او و از همه بالاتر شکل و قواره‌ی اجتماع بشری می‌شود تکیه می‌کند.<sup>۱</sup>

این شخص بنیان‌گذار اسلام است که می‌بینیم شعار اسلام را که همه جهشها و توفندگیها در آن نهفته است، کلمه توحید قرار می‌دهد و نقش و رانده‌مان آنرا نیز - که فتح و پیروزی است - توأم با آن اعلام می‌کند.

«قولوا لا اله الا الله تفلحوا» توحید را بپذیرید ظفر می‌باید<sup>۲</sup> (به شکوه و عزت و حیات میرسید).

در صورتیکه ظفر در صحنه‌های کار و پیکار است و با صرف يك عقیده نازای ذهنی و يك تفکر مجرد فلسفی، بی-نقشی عینی و عملی بیار نمی‌آید.

---

۱- که در صفحات قبل توضیحی اجمالی درباره آن داده شده است.

۲- درست است که برخی (فلاح) را که در آیات قرآنی نیز بسیار آمده است به‌رستگاری معنی می‌کنند، لکن جائیکه خود ه‌احب زبان به پیروزی و ظفرمندی معنی کند چرا معنای ییگانه از زبانی را بپذیرا باشیم که (بر فرض هیچ نقص، باری) آنقدر گنگ و مبهم و تار باشد که باز خود نیازمند معنی باشد

از این بالاتر و خدشه ناپذیرتر، فراز تکان دهنده‌ی دیگر حضرت است که پذیرش توحید را عامل فتح شرق و غرب جهان و منقاد ساختن ملل سر تاسر گیتی و حکومت یافتن بر کران تا کران پهنه‌ی ارض و نیل به تمامی به روزیها و نجات از تمام سیه روزیها اعلام میکند که:

«... انا ادعوکم الی کلمتین خفیفَتین علی اللسان،  
ثقیلتین فی المیزان تملکون بهما العرب والعجم  
وتنقاد لکم بهما الامم و تدخلون بهما الجنة و تنجون  
بهما من النار، شهادة ان لا اله الا الله و انی  
رسول الله...»<sup>۱</sup>

و معلوم است که فتح شرق و غرب جهان و بانقیاد آوردن  
ملل سر تاسر گیتی و.... چه می‌خواهد و لازمه‌اش چیست:

---

۱-.... من شمارا به دو کلمه‌ی آسان از نظر بر زبان راندن و سنگین  
از نظر لازمه‌ی عملی فرا می‌خوانم که به نقش آندوز مام حکومت  
عرب و عجم را بدست می‌گیرید و ملل جهان سر بکنند انقیادتان  
مینهند و دروازه‌های بهشت - جامعه‌ی طراز نوین توحیدی - را  
در می‌سپرد و از آتش جانکام - جامعه‌ی طبقاتی - رهائی می‌یابند:  
شهادة ان لا اله الا الله و انی رسول الله... ارشاد شیخ مفید (ره) ص ۲۱

«رستاخیز».

وباز باید بدیهی باشد که این لازمه عملی توحید است هر چند که سنگین باشد، چه اینکه خود حضرت نیز فرمودند: ثقیلتین فی المیزان: سنگین از نظر لازمه عملی. برای این مبنا توحید از نظر خود بنیانگذار اسلام بشکلی مطرح است که عمل در متن آن است و آنهم نه هر- کار که پیکار و همین نظر را است که ابراهیم پدر توحید نیز عملاً ارائه می‌دارد که:

« اول من قاتل ابراهیم (ع) حین اسرت الروم  
«لوط» فنفر ابراهیم (ع) حتی استنقذه من ایدیهم..  
و اول من اتخذ الرايات ابراهیم (ع) علیها لاله  
الاله<sup>۱</sup>.

و همین است راز اینکه چرا هر پیام آوری که

---

۱- نخستین کسی که دست به پیکار برد ابراهیم (ع) بود، آنگاه که ارتش روم «لوط» را به اسارت گرفت پس ابراهیم بسیج شد تا وی را از چنگ آنان رها کند.... و نخستین کسی که پرچم بکار گرفت ابراهیم (ع) بود که بر آن نقش بود: لاله‌الاله... رسائل

ج ۱۱ ص ۱۱۰

مبعوث می شد و توحید خدا را در میان خلق اعلام میکرد  
همواره سردمداران و طواغیت حساس می شدند و در  
برابرشان جبهه می گرفتند و نه طبقات کاسب و لومین و زارع  
و کارگر (که تا آنجا که فریب و تزویر نبود در صف انبیاء  
قرار می گرفتند و یا لا اقل بی تفاوت بودند):

همین است راز اینکه موسی (ع) که می آید فرعون  
و باند و هیئت حاکمه فرعون در برابر او صف می بندند  
نه قشرهای عطار و نجار و بزاز مصر، و عیسی (ع) که می آید،  
امپراطور روم و فریسیان روحانی نمای یهود همدست و هم-  
طبقه او حساس میشوند، نه مردم عادی و کاسب و کارگر  
فلسطین و ابراهیم (ع) که می آید، نمرود و نمرودیان در  
برابرشان جبهه می کشند و ضد انقلاب را تشکیل می دهند  
نه توده های کفاش و بقال و کشاورز و دامدار بابل و بالآخره  
پیام آور اسلام هم که می آید زمامداران خودکامه ی قریش  
و باندهای استثمارگر و زالوصفت بوسفیانی و هراکلیوسی  
و خسر و پرویزی در برابر او قرار می گیرند نه محرمان و  
بردگان و ستمدیدگان حجاز و روم و ایران و...

با این برداشت از تاریخ که شیوه ی قرآنی و صحیح



طرح تاریخ است و جوهر و حرکت و جهت تاریخ را از دیدگاه ایدئولوژی اسلامی می‌نمایاند، نیز ما معنی و لازمه‌ی عملی توحید و نقش و رانده‌مان عینی آن را و بالتبع کیفیت صحیح طرح آنرا بدست می‌آوریم:

طرحی که انسان که، خود ذات باری می‌گوید<sup>۱</sup> بنیان یک‌دژ باشد: دژی خدائی و نتیجتاً شکن ناپذیر، که عزت و شکوه و تعالی‌مان را پاس دارد و از شکست و اسارت و ذلت‌مان حافظ باشد، دژی برج و بارو دار که موحدان و خدا پرستان را آشیانه عقاب باشد و مشرکان و ظاغوت<sup>۲</sup> منشان را طوفان عذاب.

در غیر این صورت و با طرحی آنسائیکه هست، توحیدمان صوری و کاذب خواهد بود و نتیجتاً، مراسم مذهبی‌مان از آن کاذب‌تر و عقاید و اعمال و عباداتمان از آن بی‌جهت‌تر و بی‌معنی‌تر و با اصطلاح آب درغریال و بنا برینخ.

---

۱- لاله‌الاله حصنی فمن دخل حصنی امن من عذابی: توحید دژ (و با اصطلاح امروزیان چتر اتمی) من است و آنکس که در دژ من سنگر بگیرد از کیفر من (که شکست از ظاغوتان و اهریمنان و در نتیجه زبونی و خواری این دنیا در متن و بطن آنست) مصون ماند.

آنچه امروز طرح آن معمول، و در گفته‌ها و نوشته‌ها نمودار است، و نام آن را جاهلانه یا مغرضانه توحید می‌گذارند، نه توحید که، اثبات صانع است، حالیکه مردم ما به شناخت توحید و اینکه موحد زیستن با چه شکلی از زندگی محقق است، نیاز مبرم و حیاتی دارند، نه با اثبات وجود خدا که نسبت بآنان - بحکم فطری بودنش - نوعاً تحصیل حاصل و توضیح واضح است و نیاز اساسی‌شان را کور میکند و می‌پوشاند... مردمی (درس‌راه نوشته‌های ما) را که، از زن و مرد و پیر و جوان و عالم و جاهل چنان، از ژرفای قلب بوجود خدا معتقدند و عشق می‌ورزند که اعتقاد آن را با گزاینبر نیز نمیتوان از نهاد آنان کند، چه لزومی که بجای طرح ابعاد زایاتر توحید، همی کرگدن وار به یک شاخ فشار آورند که آری اصل وجود و نظم جهان، و حرکت سیارات و گردش کرات و دقائق آفرینش و شگفتیهای درون قلعه اتم و هماهنگی جهان کهکشانش و همکاری سلولها و بافتهای بدن انسان و اندام حیوان و ساختمان گیاه و ... بر وجود خدا دلیل‌اند و شکی اجازه نمی‌دهند و تردیدی باقی نمی‌گذارند و ... درست چنانکه

به از تشنگی بجان آمده‌ای، همی نان تعارف کنند و به از  
گر سنگی در حال مرگی آب.

دیگر از اینکه این خدائی که حرفش هست چه نقشی  
در زندگی فردی و اجتماعی انسان باید داشته باشد، چه تأثیری  
در خصال روحی و صفات اخلاقی و ویژگیهای انسانی او  
باید داشته باشد، چه قالبی برای جهت گیری فکری او،  
خط مشی عملی او و موضع عقیدتی او در اختیار نهاده است.  
چه نظری درباره رابطه او با هستی، با خدا، با خلق و با  
دشمنان آنها دارد و خلاصه چه طرحی برای زندگی او،  
چه هدفی برای بودن او و چه راهی برای رسیدن بدین  
هدف ارائه میدارد و... هیچ خبری نباشد.

از اینکه این خدا چه نقشی در حرکت تاریخ و تکامل  
جامعه و بهسازی زندگی و بهروزی خلق باید داشته باشد  
و چه مشکلی برای جامعه و چه نظامی برای زندگی و چه  
قالبی برای خلافت و چه قانونی برای امامت و چه ملاکی  
برای عدالت و چه معیاری برای صداقت، امانت و... بدست  
داده است هیچ حرفی نباشد!.. انسان که در تصویر انسانی  
سری بسازند چون گنبد ولی چشم و گوش هیچ و دست و پایی

چون سوزن و ... درست يك كاريكاتور، كه خود دين نيز  
بهمين سر نوشت دچار است چه هر كلي متشكل از اجزاء  
است و بایي تناسبی اجزاء، كل نيز يقوازه و بی تناسب میگردد.  
\*\*\*

برای اینکه بچگونگی تأثیر عقیده توحید و عمل  
توحیدی در روحیات و خصال آدمی و در شکل و نظام جامعه  
و در تکامل انسان و حرکت تاریخ بیشتر و بهتر آشنا شویم  
باید جواب مختلف این عقیده را بررسی کنیم و ابعاد و  
بدنه‌های گوناگون آنرا مورد تحقیق و تتبع قرار دهیم.  
«نظریه توحید دارای دو وجه و دو قطب است: وجود  
خدا و وحدت خدا» که در زمینه هر کدام موحد با يك گله  
از انسان‌نماها روبرو است:

در زمینه نخست با ماتریالیستها (منکران خدا) و  
در زمینه دوم با تن‌دهندگان به نظامهای شرك و طاغوتی و  
پاسداران آنها، یعنی هزاران خداوند و خداوندگار.  
در زمینه نخست که مختصر و کوتاه است آثار مثبت و  
منفی فرض وجود و عدم آفریدگار مطرح است نه اثبات  
وجود وی، که ضربه از این سو نیست.

و در زمینه دوم که جهت اصلی بحث است و گسترده تر،  
 نیز نه اثبات وحدت (و مثلاً دفع با اصطلاح شبهه ابن کمونه و  
 امثال این ترهات که بدان نیازیمان نیست) که معنای توحید،  
 آثار توحید، صفات خدائی، خودسازی موحدان بر مبنای  
 این صفات، حقوق ویژه و انحصاری خدائی، منشاء طبیعی  
 و منطقی این حقوق، ملاک توحید، نشانه‌های موحدان،  
 نقش توحید در تعالی انسان و تکامل جامعه و حرکت تاریخ،  
 جبهه‌های رودر روی توحید در نواد تاریخ و زنجیره‌ی زمان،  
 مشخصات و انگیزه‌ها و نقش ویرانگر و دهنده عقب‌پرواز آنها،  
 معنای شرك و زمینه‌های شرك آفرین و مشرك ساز، تباهی-  
 آفرینی شرك و مسخ‌کنندگی آن (که انسان را از فلزی به  
 تفاله‌ای و از کانی به زباله‌دانی تغییر می‌دهد) ریخت و ترکیب  
 نظام شرك و مشخصات فرد و جامعه مشرك، بت و شمول مفهوم  
 و گوناگونی مصادیق آن، بت پرستی و منشاء و زمینه‌سازان  
 آن و انگیزه‌های آنان و...

## بینش ماتریالیستی و جهان‌بینی خدائی

آنچه از اتکاء بصدقت و واقعیت باید بدست آید  
آنستکه:

«جهان‌دربینش یکفرد مادی،<sup>۱</sup> (ماتریالیست) توده‌ای  
از اجزاء پراکنده است که پیوندی معنوی آنها را به یکدیگر  
مربوط نمی‌سازد و همچون اجزاء از هم گسسته يك لاشه  
بیجان، تناسبی میان این اجزاء رعایت نشده و برای آن  
مجموع هدفی و غایتی در نظر گرفته نشده است» هستی  
بی‌حساب است و آفرینش بی‌نقشه و بوج و جهان از روح و

۱- مادی‌ئی که پدیده‌ی دیگرگون‌ساز دیگری، چونان اومانیزم  
(انسانگرایی، عشق بانسان)، نظام حاکم بر هستی  
سنت‌های حاکم بر اجتماع، قوانین حاکم بر تاریخ، سنن

→ حاکم بر حرکت جهان، اصل تکامل، اصالت انسان و  
... راجای خداقتشاند :

مادّه گرائی سه چهره دارد و در سه زمینه  
تبلور می یابد :

۱- در زمینه فلسفی ... که در نگرش به هستی  
به ماوراء مادّه نمیرسد (که این خود دو شاخه دارد:  
الف- آنکه بحقایق نا صبر ده بالا (= نظام حاکم  
بر هستی، سنتهای حاکم ... الخ) نیز نرسیده است-  
که همین مورد بحث در متن است-.

ب- آنکه به اینها- و یا برخی شان- رسیده  
فرجام کار انسان را بسته به قانون و طرز انتخاب  
و عمل می داند و موضع گیری او در برابر رویدادها  
زاده و تجلی گاه همین نظر می باشد- که این مورد  
بحث در متن است)

۲- در زمینه اخلاق و عمل ... که خصلتهای  
حاکم بر وجود او (ولو با اعتقاد به ماوراء مادّه )

→ خصلتهای منفی مادی است و محور اندیشه و عمل او  
 راجز ماده و مادیات تشکیل نمی دهند و چرخاننده  
 و تشکیل بند زندگی و طرز فکر و بینش او، غالباً، نه  
 انگیزه های عقیدتی و ایدئولوژیکی که، انگیزه های  
 مادی و حیوانی است، و در راه عشق بانسانها :  
 (او مانیسیم) و رهایی انسانها از بیداد و استبداد  
 انسانها از زندگی و مادیات آن چشم نمیپوشد، و  
 بر فرض خود نمائی بی در مراحل کم ضربت، در مراحل  
 حاد و جدی آن باز پس میکشد، و اگر بخصم نمیپوندد،  
 لاقلاً، رسوب میکند .

۳- در هر دوز مینه . . .

و بدیهی است که بینایان و بی غرضان، از  
 خارجی-: ماتریالیست اخلاقی و عملی- هزار به  
 يك جو نمیخرند، و ماتریالیسم فلسفی را- آنجا که  
 نه ویرانگر و باز دارنده که پوینده و زایا است —  
 پیراهن عثمان نمی سازند .



الگوئی که انسان خود را از روی آفت بسازد نهی.

چنین انسانی جهان را بیشه‌ای تیره و تاریک می‌بیند  
و حیات را جلوه‌ای بیشعور و بی‌معنی و انسان را موجودی  
در ردیف سنگ و اسب و قارچ و کلم، و ارزشهای انسانی را  
افسانه و یاوه، و فضائل الهی و ملامت‌ها و معیارهای حیات  
را یا زور یا دام و یا وهم و خرافه و موازین و مقدسات را  
یا عادت یا دروغ و یا جهل و حماقت و...

علاوه! او در مقایسه خویش با هستی بی‌کران و غول-  
پیکر و همه بودها و نمودهایی که او نیستند، احساس حقارت  
می‌کند و چون وابسته‌جائی و متکی بقدرت و پایگاهی نیست  
و پستوانه و صاحبی (مسیطر بر همه هستی و فوق همه غول-  
پیکریش) ندارد که بدو آرامش و بزندگی او معنی و جهت  
بخشد و او را از احساس حقارت و تنهایی درآورده و از این  
احساس که چونان ذره‌ای خاک بالاخره مغلوب کوچکی  
خود خواهد شد و همچون حبابی میان نهی سرانجام در  
کام امواج خروشان و کور جذر و مد هستی بیشعور خواهد  
ترکید و هیچ خواهد شد بدور دارد... آری چون چنین  
پایگاه و پستوانه‌ای ندارد، درونش لبریز از شک و یأس و بیم

و وهم میشود که سرانجام قدرت ابتکار و عمل و یا حتی اصالت  
 هستی و حیات را در او فلج میسازد... و در نتیجه روحش  
 ناآرام، درونش متشنج، فکرش بحرانی، جهتش نامشخص  
 زندگیش بیمعنی، کمال مطلوبش ناشناخته، وجودش پوچ،  
 خلقتش عبث، هدف و غایت از هستی و حرکتش نامعلوم و...  
 و همه اش لغو مینماید: چه بکند؟ چه راهی به پیماید؟ چه  
 هدفی انتخاب کند؟ چه ایده آلی برگزیند؟ بچه پایگاهی  
 متکی باشد؟ خود را چه بسازد؟ با دیگران چگونه باشد؟  
 با فرد، با جامعه، با زورمندان، با محرمان، با ستمگران،  
 با ستمکشان، و... که طبعاً بالشی میشود و میکند و میپوكد  
 و میپوسد و یا ددی میشود و میجهد و میدرد و میخورد... و یا  
 دچار افکاری سردرگم و بحران فکری و یأس روحی و فلسفی  
 و احساس پوچی و بیهودگی و سپس چون مترلینگک و امثال  
 او جنون و یا صادق هدایت و امثال او انتحار که بر فرض اول  
 جهان یعنی مرداب و بر فرض دوم یعنی جنگل و بر فرض  
 سوم یعنی تیمارستان و بر فرض چهارم یعنی گورستان که از  
 جهان بیصاحب نمیتوان بهتر از این داشت چنانکه از دریای  
 خون نمیتوان گلاب برداشت.»

«ولی در جهان بینی انسان معتقد بخدا، جهان مجموعه‌ای است از اجزائی که با اراده و قصدی خاص و با طرح و نقشه‌ای مخصوص، با تناسب و تناسبی کامل و بایوندها و رابطه‌هایی تخلف ناپذیر بوجود آمده و بیکدیگر بسته شده و برای آن هدفی و غایتی در نظر گرفته شده است، و همه چیز و همه کار با اراده خدا یعنی بر طبق سنت‌ها و قوانینی که او در عالم هستی ایجاد کرده صورت وجود می‌پذیرد، انسان نیز که جزئی از این مجموعه است ناگزیر رهرو هدفی و آفریده برای مقصدی است، همچنانکه اصل وجود او متناسب با دیگر اجزاء جهان است راه او نیز باید معارض و مصادم سنتها و قوانین جهان آفرینش نباشد، بدین کیفیت است که این بینش برای وی حس مسئولیتی عمیق، نظر-گاهی وسیع و روشن، راهی مشخص و حساب شده پدید می‌آورد و زندگی او جهت و سمت میدهد و او را از احساس پوچی و بیهوده‌گی و بی بندوباری در اندیشه و عمل و بی تفاوتی در برابر رویدادها برکنار میدارد و در درون او نیروئی معنوی و امیدی ژرف بر میانگیزد و او را بخود سازی و کسب فضائل انسانی بر مبنای ارزشها و معیارهای خدائی انسان که

تابلوی برابرش باشد و امیدارد و در جهت بهسازی زندگی و  
بهردزی خلق و حرکت بسوی خدا قرار میدهد.»

### شرك و توحید

از مائریالستها (منکران) و ساکتان دربارهٔ خدا که  
بگذریم، دیگر مردمان جهان به دو گروه تقسیم میشوند:  
یا دست‌اندرکار توحید و یا تن‌داده به شرك (که دارای  
سه بعد است: عقیده، اظهار، عمل: شرك در جهنمی، شرك  
در بیان، شرك در عمل).

آن‌نانکه دخالت و دخالت‌گران در حقوق ویژه و  
انحصاری آفریدگار را (که ناشی از آفریدگاری اوست).  
چه در حوزهٔ وجود خویش و چه در سرنوشت جامعه و  
جهان. تحیل می‌کنند تن‌داده به‌شکنند یعنی: عملاً  
(ولو بی‌اظهار و اعتقاد) شریک گیرندهٔ دخالت‌گران در آن  
حقوق.

و آن‌نانکه تحمل نمی‌کنند، درکار توحید... یعنی:  
«برچیننده‌ی هر دخالت‌گر و میدان‌دهنده بیکتا آفریدگار  
صاحب‌حق»:

اینکه انسان و جهان و سر <sup>۱</sup> حس پهنه هستی و حیات، و  
 تمامی امکانات و عناصر زندگی <sup>۲</sup> همه مایه‌های بقا و دوام  
 انسانها و... تحت يك اراده، و آفریده و ساخته و پرداخته  
 يك پدید آورنده و آفریدگار است نتیجه‌ی منطقی‌اش  
 آنست که او را بلاشريك حقوقي <sup>۳</sup> چاشد ویژه و انحصاری او...  
 دخالت تام و تصرف کامل در این حقوق، خدائی کردن  
 (؛ کفو و مثل وند<sup>۴</sup> و رقیب خدا <sup>۵</sup> بودن) و یا لااقل «ادعای  
 خدائی» کردن است.

و دخالت ناتمام و تصرف در بخشی و برخی از آنها  
 «شريك خدا بودن» و یا لااقل «ولو عملاً نه لفظاً و اعتقاداً»  
 اینسان ادعائی داشتن.

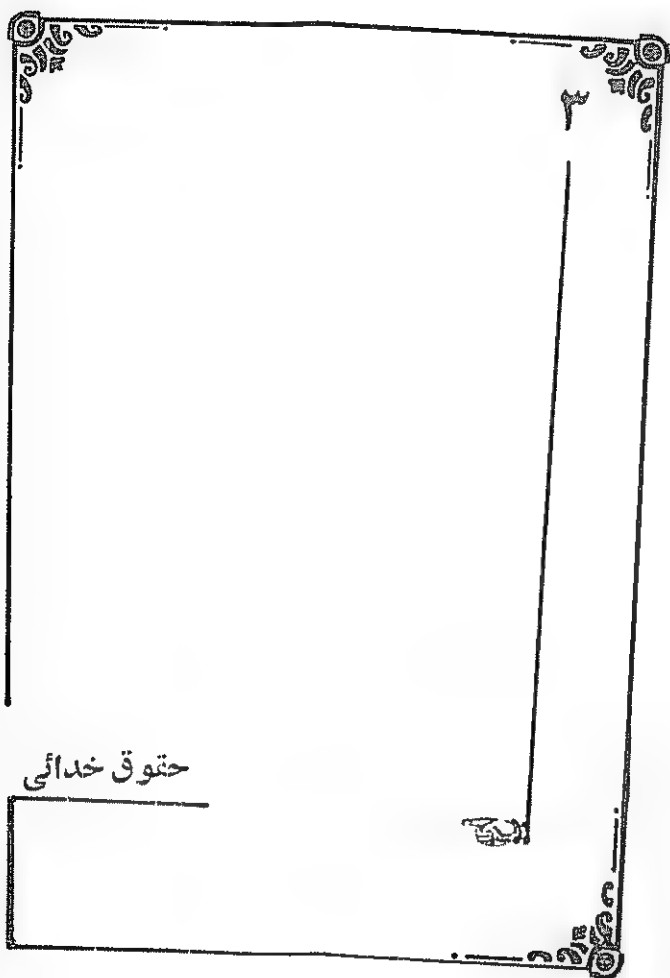
تحمّل این دخالت، در فرض نخست «خدا عوض کردن»  
 (ندو خدای دیگری گرفتن) و کافر و مرتد شدن است و در  
 فرض دوم «برای خدا شريك گرفتن» و فاسق و مشرک گردیدن.

---

۱- ند، که جمع آن انداد است، یعنی رقیب. آیه میگوید: لا تجعلوا لله  
 انداد؛ برای خدا رقیبانی قرار ندهید، فرقند با شريك  
 بهمانسانکه خواهد آمد این است که شريك در بخشی و برخی  
 حقوق خدائی دخالت میکند وند در تمامی آن.

و تحمل نکردن آن «توحید» (: یکتاسازی) یعنی رقیبان  
(: اکفاء امثال، انسداد) و شریکان را زدن و خدا را یکی  
کردن.

اینك، ما باید این حقوق را در پیر تو آیات روشنگر  
قرآنی بازشناسیم تا بر اساس آن، شناخت بنیادی معنای  
توحید و جهت و نقش آن و مفهوم شرك وند و جهت و عمل...  
کرد هر کدام و... میسر گردد.







## درجهت نفی از غیر

حقوق خدائی که برخاسته از آفریدگاری  
و صلاحیت‌های انحصاری او است، ابعادی از يك  
ماهیت و بدنه‌هائی از يك منشور و جلوه‌هائی از  
يك حقاوند: حق حاکمیت انحصاری بر انسان،  
درجهت نفی حکومت انسان بر انسان و تعیین

انحصاری شکل و نظام زندگی و مقررات اجتماعی آنان.  
لکن از آنجا که قرآن یکا یک این ابعاد را ( شاید  
طبق این اصل روانی که تکرار در جلوه‌های گوناگون،  
هر چه بیشتر اثر فراوان‌تر و مطلب جاافتند تر) جداگانه  
به بیان آورده، روی آنها بسی تأکید و پافشاری نموده است  
ما نیز بر همین مبنا نمونه‌هایی از آنها را هر چند متداخل  
باشند جدا جدا طرح میکنیم.  
این حقوق عبارتند از:

الف - حق اطاعت ... در تمامی جلوه‌های زندگی:  
فردی، اجتماعی، سیاسی، نظامی و....

ب - حق عبادت .... بچرخ معبود چرخیدن، فرمان  
و نظام تنها او را پذیرا بودن و....

ج - حق ولایت .... سر دشته‌داری، زمامداری و....

د - حق حاکمیت .... وضع قوانین، تعیین مقررات و....

ه - حق مالکیت .... تعیین شکل تولید، شکل  
توزیع، شکل مصرف و....

و - حق ربوبیت .... سرپرستی و اداره جامعه،

تدبیر امور فردی و اجتماعی آنان - ....

ز - حق الوهیت .... ایده آگ بودن ، تابلو و نقشه  
خودسازی برای انسانها بودن و... -

ح - حق سپاس و تعظیم .... همه ستایشها و تعریف  
و تمجیدها را بدو اختصاص دادن - ....

ط - حق اخلاص .... همه نیروها ، استعدادات ،  
امکانات ، فعالیتها و... را خالص در راه او قرار دادن و...

ی - حق ....

- و ....

اختصاص و انحصار این حقوق بخدا در جهت نفی آنها  
از دیگران معنی خواهد داد:

- اطاعت خدا در جهت نفی اطاعت دیگران.
- عبادت خدا = نفی عبودیت و بندگی دیگران.
- ولایت خدا = نفی ولایت دیگران.
- مالکیت خدا = نفی مالکیت دیگران.

- و ....

این حقوق علاوه بر آیات قرآنی، بدین دلیل عقلی  
و منطقی و برهان فطری و طبیعی بخدا منحصر و مخصوص

است که:

الف - تنها او آفریدگار و حیات بخش و سرمایه ساز زندگی آنان است.

ب - تنها او صلاحیت علمی برای حکومت بر انسانها داشته، صلاح و فساد آنان را در حوزه جسم و جان و فرد و جامعه تشخیص داده، راز تعالی و تکامل و موجبات انحطاط و سقوط آنان را می داند.

ج - تنها او از کمند هوای نفس و حب زن و فرزند و جاذبه منافع شخصی، خانوادگی، گروهی، طبقاتی و ... آزاد است.

دیگران در زمینه ی وضع قانون، تفسیر قانون، تطبیق قانون و اجرای قانون، هم بصلاحیت علمی و تشخیص نیک و بد و سود و زیان انسانها نیاز دارند و هم به آزادی از کمند هوی، چنبر هوس، طوق منافع، عشق زر، حب زور، بند شهوت و ... که جز در حوزه وجودی پروردگار و مجریانی که خود به نام یا بنشان تعیین نموده است (: انسانهای برین علی وار ابی ذر صفت، که خود را به صفات خدائی آراسته، از رذائل شیطانی پیراسته، راه نبی را دنبال و هدف او را

تعقیب می کنند) فراهم نیست.  
 بدین دلائل و حجتها - که با حق نگرانی روشنگری  
 آن ها توأم با دلائل قرآنی آن فرماید خواهد رسید - این  
 حقوق خاص و ویژه پروردگارند و حق که در آنها دخالت  
 کند شریک (اگر در بخشی و برخی باشد) و یا ندوی - اگر  
 در تمامی آنها باشد محسوب است و هر که آن را تحمل  
 کند مشرک و یا خدا عوض ساز و هر که آنرا سرکوبدموحد  
 و یکتا سازد.  
 و اینک حقوق:

## الف. حق حاکمیت

آفریدگاری پروردگار، صلاحیت علمی وی، پیراستگی وی از تمامی نقایص و اغراض، و آراستگی وی بتمامی کمالات و صلاحیتها و .... و فقدانشان در همدی دیگران - نتیجه‌ی منطقی‌اش آنست که حق حاکمیت و فرماندهی بر انسانها که آفریدگان و بندگان تنها اویند خاص و ویژه‌ی او باشد، نظام زندگی و مقررات اجتماعی آنان را تنها همو تعیین کند و دیگری را در وجود آنان حق حاکمیت و سلطه‌ای نباشد.

هرگاه کسی با کسانی در این حق ویژه و انحصاری دخالت کرده و یا داعیه‌ی آنرا داشته باشد، اگر در تمامی آن باشد، مدعی خدایی: (ندومثل و کفو خدا) مصداق پیدا

کرده است و چنانچه در برخی و بخش‌های باشد شریک خدا (که نامهای دیگرش شیطان و طاغوت است) مصداق پیدا نموده است.

با این دخالت، مانده تنها معنای ندو کفو و شریک خدا را بازمی‌شناسیم که مفهوم شرك و مشرك و توحید و کار توحیدی نیز بر ایمان چهره می‌گشاید.

شرك اجازه و تحمل آن خواهد بود و مشرك نشسته و تحمل‌گر آن، چه اگر دخالت‌گر را شریک خدا نکرفته بود بجای اجازه و تحمل مشیت و پیکان بود، که چه فرقی میان تجاوز بحق و بی‌ثمره و انحصاری الله که ناموس طبیعت و اجتماع است و تجاوز بحق و بی‌ثمره و انحصاری خود او که ناموس زندگی و بقا است؟ مگر که از این سو.

و توحید و کار توحیدی عکس ... یعنی یکی کردن دخالت‌گر که همان ذات لایزال صاحب حق باشد:

توحید همانسان که در دو شاخه عقیده و ابلاغ یکی دیدن و یکی اعلام کردن اوست، در شاخه بعد عمل نیز یکی کردن او است، یعنی همه‌ی آثار را که آهنگ دخالت در آن حق دارند بیکی خلاصه کردن و بقیه را دست

بریدن.

اگر تخریب و تکثیر و تقسیم و توزیع و توکیل و توقیف  
و... که چنان توحید مصدر باب تفعیل اند، خراب کردن،  
زیاد کردن، قسمت کردن، پخش کردن، وکیل کردن، بازداشت  
کردن و... معنا می دهند، یعنی از مقوله کار و عمل پسوند  
گرفته اند، چرا توحید چنین نباشد و واحد کردن و یکی  
ساختن معنی ندهد؟!... چه بر نامه جادویی افسر نگر خناس  
نفاث بینش مسخ کن معنا وارونه سازی پسوند این مقوله  
پویا و تحريك آفرین را که بسی لازمه های عینی و عملی از  
آن میروید، به پسوند یخ بسته و مومیایی انسان مجسمه سازی  
از مقوله ذهن (: صرف دانستن) قلب کرده است؟!... دانستن  
بعنوان صرف يك تفکر مجرد فلسفی و يك عقیده خاموش و  
نازای ذهنی و برکنار از لازمه های عینی و عملی!! دانستن  
غیر متعهد و غیر مسئول!! مصداق یاد علم برای علم، هنر  
برای هنر عقیده برای عقیده، نماز برای نماز، حج برای  
حج و... اتفاق که در این هستی سازمان یافته بر پایه های  
سنتها و قوانین تخلف ناپذیر طبیعی و اجتماعی - محلی از  
اعراب ندارد، پس بیقین دست ندها و شیاطینی در کار بوده



است که آهنگ تجاوز بحقوق ذات حق، آنان را در کار این  
قلب داشته تا موحدان بادرک معنی و لازمه توحید، منع یا  
محوشان نکنند الا توحید اسلام چیر و افکن در قرآن و  
روایات، سه پایه دارد همگی خلاصه و زایا:

۱- توحید در عقیده و جهان بینی که هستی و همه  
پدیده های آنرا دارا و آفریده و بنده يك خدا می بیند.  
(بدیع السماوات والارض... خالق كل شیء...).

۲- توحید در ابلاغ و اعلان به جهان که خدا را، در  
جهت نفی دیگر خداوندان و خداوندگاران فقط یکی اعلام  
میکند. (یکی گفتن یکتا گوئی)

۳- توحید در پرائیک و عمل، که با نبرد توحیدی و  
فهر انقلابی خود دیگر مدعیان خدائی را (آنانکه پیامبر  
(ص)، بوسفیان و هراکلیوس و... را) بر چیده، تنها بهمان  
یکتا اجازه دخالت و تصرف در سر نوشت انسان و جهان

---

۱- «قل هو الله احد» (بدنیا اعلام کن که خدا فقط یکی است) که هر  
روز لا اقل ده بار، چونانکه بدیگران، بخودت نیز میگوئی:  
بدنیا اعلام کن که خدا فقط یکی است.

میدهد.<sup>۱</sup> یکی کردن، یکتاسازی

ودر همین سومین بعداست که علیه متجاوزان بحقوق  
خدا وخلق، بعنوان آنتی تر نظامهای ظالمانه آنان طوفان  
انقلاب یکتاسازی وزیدن گرفته، رستاخیز جهانشمول  
توحیدی (بعثت) پا بعرصه وجود مینهد تا سنتز آن :-  
حاکمیت مطلق الله (نفی حکومت انسان بر انسان) از آن  
نشاء یابد.<sup>۲</sup>

۱- «وما كان لمؤمن ولا مؤمنة اذا قضى الله ورسوله امراً ان يكون  
لهم الخيرة من امرهم» احزاب (۳۲) ۳۶ (مؤمنان در برابر  
فرمان خدا و پیام آور او، اختیاردار خویش نیستند) و بدیهی  
است که اگر خود اختیاردار خویش نباشند دیگران نیز بطریق  
اولی نباید و نمی توانند باشند، و همین است که قرآن فرمان می دهد:  
«قاتلوهم حتی لا تكون فتنة ويكون الدين كله لله» برچینید شان  
تا تباهی آفرینی رخت بندد و تعیین نظام زندگی در دست در اختیار  
خدا باشد.

۲- برای بازنگری این معنای منشور وار سه بعدی- در هر سه بعد  
آن- بررسی گفتار روشنگر امام صادق (ع) (نخستین روایت  
«باب الفروض علی الجوارح و وجوب القيام بها» - تعهدات  
اعضاء و ضرورت انجام آنها- ص ۱۲۴ تا ۱۲۷ ج ۱۱ وسائل  
- متن و پاورقی- که دیگر عقاید و معارف و آموزشهای اسلامی-

وهمین شاخه است که بآیه:  
«وَاذْكُرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ»

→ رانیز همینسان منشورگونه و با سه بدنه منماید و گوئی تفسیر و تشریح روایت مشهور «الایمان هو الاعتقاد بالجنان والافراد باللسان والعمل بالارکان» - پذیرش عقیده بدل، اعلام آن بزبان و اعمال آن به اندام است - میباشد - ضرورت دارد:

از آنجا که تحلیل تمامی این روایت، در اینجا میسر نیست - که طولانی و بیش از سه صفحه است - به بخشهایی از آن اکتفا شده. بازنگری مستقیم آن - (و حتی دیگر روایات باب آن) توصیه میگردد:

راوی (ابی عمر و الزیری) میگوید: به امام صادق (ع) اظهار داشتیم: دانشورا... روشن کن که برترین عمل در پیشگاه خدا چیست؟

- آنچه خدا هیچ عملی را جز با تحقق آن نمی پذیرد.

- آن چیست؟

- الایمان بالله الذی لا اله الا هو: پذیرش الله که جز او الهی

نیست.

- الاتخیری عن الایمان اقول هو و عمل ام قول بلا عمل:-

روشن نمیکند که این پذیرش، قول با عمل است یا قول تنها است؟

- الایمان عمل کله والقول بعض ذالك العمل: این پذیرش

سراسر عمل است و قول گوشه ای از آن عمل.

→ - توضیح دهید.

- باین بذیرش هر سه حورهی قلب و زبان و اندام (عقیده و ابلاغ و عمل) را فرا میگیرد  
- باز ترش نماید.

اما ما فرض علی القلب... فالاقرار والمعرفة والعقد والرضا و التسليم بان لا اله الا الله وحده لا شريك له الهاً واحداً لم يتخذ صاحبة ولا ولداً .. فذلك ما فرض علی القلب من الاقرار والمعرفة وهو عمله:

اما آنچه بعهدهی قلب و عقل است پس دریافت و شناخت و شکل گیری و رضامندی و تسلیم باین است که جز الله الهی نیست، شریکی (در خلقت جهان و نتیجتاً در حکومت بر انسان) ندارد و او را همشأن و همسر و فرزندی نیست (نفی ادعاهای تزویرگران تاریخ که بنام شریک و همشأن و همسر و فرزندی خود، توده های خلاق محروم را افسون داشته، حقوق انسانی آنان را تصاحب کرده آنان را بهر راه که میخواستند میرانده اند) و این وظیفه ای است که خدا بدوش اندیشه و بینش نهاده است.

و فرض الله علی اللسان القول والتعبير عن القلب بما عقد علیه واقربه: قال الله تبارك وتعالى اسمه ... «قولوا آمنا بالله...»

و اما آنچه از زبان عهده دار شده است پس اظهار و ابلاغ و اعلام دریافت عقل و دل است، چه خدای متعال فرمان داده است که... «اعلام کنید که الله خدا و حاکم ما است» (در آیه ی دیگر نیز میگوید «الذين قالوا ربنا الله ثم استقاموا...» آنانکه اعلام ←

→ کردند که نقشند و نظام بخش زندگی ما خدا است، سپس در این راه پایمردی کردند ... و این تعهد خدا است که خدا بدوش زبان گذاشته است و این عمل آنست.

و فرض علی الیدین (و غیره ما من الحوارج) ... ان بیطش بهما الی ما امر الله عزوجل ... فقال تعالی: ﴿فَاِذَا لَقِیْمَ الَّذِیْنَ کَفَرُوا فَضْرِبْ الرِّقَابَ حَتّٰی اِذَا اِخْتَمَوْهُمْ فَضْرِبْهُمُ الْوُثَاقَ﴾ فاما من بعد و اما فدا حتی تضع الحرب اوزارها فهذا ما فرض الله علی الیدین لان الضرب من علاجهما.

و اما آنچه تعهد دست‌ها و اندام است پس یورش بر آنانی است که خدا فرمان داده است: که چو تان باز بر آنان نازند و همچون صاعقه بر جانشان زنند، چه این ذات باری است که فرمان میدهد: «بار و دروئی با حق پوشان، شما و شاهر گهای گرد نشان، تا وقتی که از پایشان افکندید گروگان گیرید و بند و کمند آنان را محکم سازید. سپس یا منت گذارید (آنجا که تن دهند و تسلیم شوند) و یا عوض گیرید، تا آنجا که با اسلحه و داع شود.» - یعنی حاکمیت مطلق و جهان شمول الهی مستقر گردد. و این تعهدی است که خدا بر جسم و اندام فرض کرده است، چه سرکوبی دشمن کار بازوها است.

تا آنکه میفرماید «و بتمام الایمان دخل المؤمنون الجنة و بالتقصان دخل المفرطون النار»: با انجام تعهدات در هر سه بعد (دل و زبان و اندام: عقیده و ابلاغ و عمل) است که مؤمنان سر نشین بهشت (پیروزی دنیا و پیروزی آخرت) میگردند و با ...

بالآخره معنامی بخشد .

آیات روشنی بخش و آگاهی آفرین مربوط بدین  
حق در اشکال و قالبهای گوناگون بطور کلی بدو دسته تقسیم  
می شوند:

دسته ای در این زمینه اند که حکومت خاص خدا و  
به نیابت و جانشینی او بعنوان مجریان - پیامبر (ص) و سپس  
مؤمنان ادامه دهنده راه او و تعقیب کننده هدف او است که  
بر مبنا و معیار نیکی ها و فضیلت های خدایی از همگان بدو  
نزدیکتر اند و از نظر دارا بودن صفات کمال و جمال و جلال  
(سلبیه و ثبوتیه) او چونان علم و حکمت و عدالت و امانت و  
پاکی و رحمت و عطا و قدرت (در برابر مظلومان و محرومان) و  
قهر و غضب (در برابر کافران و ظالمان) و دیگر صفات و خصال  
و ویژگی های خدائی (تخلق باخلاق الله) بدو شبیه تر .

---

→ کوتاهی در هر يك از این سه زمینه است که ساده گریزان، سوخت  
کوره ی دوزخ (زبونی دنیا و تیره بختی آخرت) میگردند.  
۱- زمر (۳۹) : ۴۵ : آنگاه که خدای یکتا بعنوان حاکم بر انسان و  
جهان مطرح میشود دل های آنانکه بنظمی دیگر باور ندارند  
میلرزد .

و دسته دیگر در این زمینه، که هر که برخلاف این  
 رود و خواسته خدا را حاکمیت میبخشد (خواه خود بر خلاف  
 خواسته و قانون خدا خواسته و قانونی تحمل کند و یا فقط  
 این کار را از دیگری تجویز و تحمیل نماید و در برابر  
 آن ساکت و بی تفاوت باشد) و کفو و شریک و ظالم و متجاوز  
 و طاغوت است (در صورت تحصیل) و یا فاسق و مشرک و کافر  
 و مرتد (در صورت تحمل) و اینست نمونه‌هایی از دسته نخست:  
 الف- «ان الحكم الله امران لا تعبدوا الاياه ذالك  
 الدين القيم»<sup>۱</sup> (حکومت جز حق انحصاری خدا  
 نیست و فرمان داده است که جز او را تن پندگی  
 ندهید: اینست دین راستین.) (نفی حکومت  
 انسان بر انسان).  
 ب- «ان الحكم الله عليه توكلت وعليه فليتوكل  
 المتوكلون»<sup>۲</sup> (حکومت جز حق انحصاری خدا  
 نیست، بر او تکیه زده‌ام و بر او باید تکیه زتند  
 تکیه زندگان).

---

۱- یوسف (۱۱) ۴۰

۲- یوسف (۱۱) ۶۷

- « ان الحكم الله يقص الحق وهو خير الفاصلين »<sup>۱</sup>  
 (حکومت جز حق انحصاری خدا نیست، او حق را  
 دنبال می کند و هموست بهترین فیصله دهنده گان).  
 - « الله الحكم و هو اسرع الحاسبين »<sup>۲</sup> (بهوش  
 باشید؛ حکومت حق انحصاری اوست و او است  
 تند حساب کننده ترین حساب گران).  
 - « له الحكم واليه ترجعون »<sup>۳</sup> (حکومت مخصوص  
 بدوست و بسوی او باز میگردانندتان).  
 - « له الحكم واليه ترجعون »<sup>۴</sup> (حکومت خاص او  
 است و بسوی او باز میگردانندتان).  
 - « فالحکم لله العلی الکبیر »<sup>۵</sup> (پس حکومت  
 خاص خداست آن بلند پایه بزرگ).  
 - « قل اللهم فاطر السموات والارض عالم الغیب

۱- انعام (۶) ۵۷

۲- انعام (۶) ۶۲

۳- قصص (۲۸) ۷۰

۴- قصص (۲۸) ۸۸

۵- مؤمن (۴۰) ۱۲



حکومت کن و از هوسها و تمایلات نفس سرکش  
پیروی ممکن که تو را از راه خدا بدربرد، حالیکه  
آنانی را که از راه خدا بدورند کیفری سهمگین  
باشد، که روز حساب را از یاد برده اند.)

«ان الله يأمركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها و  
اذا حكمتم بين الناس ان تحكموا بالعدل»<sup>۱</sup>  
(خدا به شما فرمان میدهد که امانتها (حکومتها،  
قضاوتها، سر رشته داریها، ...) را به اهل آن  
(شایسته گان، باصلاحیتان) سپرید، و چون میان  
مردمان حکومت کنید به عدالت حکومت کنید.)  
آیاتی که خدا را احکم الحاکمین، خیر الحاکمین،  
منبع و ارسال گر و آموزگار حکمت و درپیش از ۹۰ موضع  
قرآن نیز حکیم می خوانند، مفهوم و مقصود و لازمه عملی  
و منطقی شان حاکم بودن او است چه، بقول سقراط، اگر  
حکیمان، حاکمان و حاکمان، حکیمان نباشند روز بشر  
سیاه و زندگی بشر تباه می گردد.

و این نیز نمونه هایی از دسته دوم:

---

۱- نساء (۴) ۵۸

«الم تر الى الذين يزعمون انهم آمنوا بما  
 انزل اليك وما انزل من قبلك يريدون ان يتحاكموا  
 الى الطاغوت وقد امروا ان يكفروا به»<sup>۱</sup> (آیا  
 به آنان که خیال می کنند به آنچه بر تو و پیشینیان  
 تو نازل شده ایمان آورده اند، نمی نگری که  
 می خواهند حکومت را به طاغوت سپرند  
 حالیکه مأموریت یافته اند اورا نفی کرده ( در  
 خاک) پیوشانند؟!)

« افحكم البهائية يبغون ومن احسن من الله  
 حكماً لقوم يوقنون»<sup>۲</sup> (آیا حکومت جاهلیت  
 را می خواهند؟! .... مگر چه حکومتی از نظام  
 خدائی تکامل آفرین تر است در بینش مردمی  
 که یقین دارند؟!)

«الم تر الى الذين اوتوا نصيباً من الكتاب يدعون  
 الى كتاب الله ليحكم بينهم ثم يتولى فريق منهم  
 وهم معرضون»<sup>۳</sup> (آیا به آنانکه بهره ای از

۱- نساء (۲) ۶۰ - ۲- مائده (۵) ۵۰

۳- عمران (۲) ۲۲

کتابشان دارند (روحانیون) نمینگری که  
 به کتاب خدا دعوت میشو ند که میانشان حکومت  
 کند، پس گروهیشان (عالم نمایان جاهل و  
 مغرض) پشت می کنند، انسانیکه از عقده و  
 بغض چپ چپ چشم غره می رود!! -

- «و من لم یحکم بما انزل الله فاولئک هم  
 الظالمون»<sup>۱</sup>

- «و من لم یحکم بما انزل الله فاولئک هم الفاسقون»<sup>۲</sup>  
 - «و من لم یحکم بما انزل الله فاولئک هم  
 الکافرون»<sup>۳</sup>

مردمی که به آنچه خدا فازل کرده است حاکمیت  
 نبخشند، ستمگرانند.

مردمی که به آنچه خدا فازل کرده است حاکمیت  
 نبخشند از دین خارج شدگانند.

مردمی که به آنچه خدا فازل کرده است حاکمیت

---

۱- مائده (۵) ۴۰

۲- مائده (۵) ۴۷

۳- مائده (۵) ۴۴

نبخشند، کافران اند.

این سه آیه هم ناظر به تحمیل گران اند و هم به تحمل-  
گران چه مطلق اند و هر دو گروه را شامل می شوند! و لطف  
و دقت آیات نیز در همین جا است. چه اگر می خواستند  
ناظر به تحمیل گران تنها باشند می گفتند: «ومن یحکم بما  
لم ینزل الله او بغیر ما انزل الله فاولئک هم الظالمون،  
فاسقون، کافرون».

\* و همین خود (علاوه بر دلایل فراوان دیگر)  
نشانگر دوشاخه بودن تکلیف است: یعنی که ای تحمیل-  
گران تحمیل نکنید و ای تحمل گران تحمل نکنید، ای  
بهره کشان بهره مکشید و ای بهره دهان، بهره مدهید،  
ای ستم گران، ستم نکنید و ای ستم کشان، ستم مکشید،  
و... والا که هر دو محکومید: محکوم به کفر و خروج از  
دین و سرانجام دوزخ! دوزخ دنیا و آخرت هر دو!

## ب - حق اطاعت:

آفریدگاری خداوند و صلاحیتهای انحصاری فوق الذکر او، لازمه منطقی دیگرش آنست که مطاع همگان نیز همو باشد و از هیچ فرمانی جز فرمان او اطاعت نشود و هیچ فرمانی جز فرمان او مطاع اعلام نگردد و اطاعت مردمان که آفریدگان و بندگان اویند، بدو منحصر و مخصوص باشد.

در این حق نیز هر چه و هر که دخالت کند و مردمان را مطیع فرمان و فرمان خود را مطاع خواهد، شیطان و طاغوت و ندو کفو و شریک خدا بشمار خواهد رفت. و هر موضع گیری مطیعانه و یا حتی بی تفاوتی در برابر او شرک خواهد بود و هر موضع گیر اینسانی مشرک و هر

درگیری بی‌امانی علیه او کار توحیدی خواهد بود و هر  
درگیر اینسانی موحد.

این اطاعت در سراسر مظاهر زندگی و همه جلوه‌های  
حیات جریان خواهد داشت: در اندیشه و طرز فکر، در  
تمایلات و خواسته‌ها، در مسائل تربیتی و خانوادگی، در  
مقررات و نظام اجتماعی، در ریخت و ترکیب و قیافه  
اجتماع، در روابط و پیوندهای گوناگون افراد و طبقات،  
در امور علمی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، نظامی،  
صنعتی، بهداشتی، تربیتی، در روابط و مناسبات و کار و کسب  
و تجارت و ... و بالاخره در همه ابعاد و بدنه‌های زندگی  
فردی و اجتماعی.

آیات راجع باین موضوع نیز صریح و روشن دو  
دسته‌اند: یک‌دسته فرمان می‌دهند که از فرمان خدا و  
مجری قوانین او: پیامبر (ص) و همدی دیگر انسانهایی که  
راه او را تعقیب و هدف او را دنبال می‌کنند اطاعت کنید.  
و دسته‌ی دیگر نهیب می‌زنند که از غیر اینان نباید  
و نمیتوان فرمان برد.

در اینجا از هر دسته چند نمونه ارائه و بقیه آنها

مأخذشان داده می‌شود.

«قل اطيعوا الله والرسول فان تولوا فان الله لا يحب  
الكافرين»<sup>۱</sup> (بگو از خدا و پیام آور وی فرمان برید  
پس اگر سرپیچیدند (کافر اند و) خدا کافران را  
محققاً دوست نمیدارد) نمایشکر اینکه اطاعت  
نکردن از خدا و رسول برابر با کفر است.

«قل اطيعوا الله والرسول واحذروا فان توليتم  
فاعلموا انما على رسولنا البلاغ المبين»<sup>۲</sup> (خدا و  
پیام آور وی را فرمان برید و از غیر آن بر حذر  
باشید، پس اگر وارونه کردید بدانید که (خود تباه  
میشوید چه) بر پیام آور ما جز صریح رساندن  
نیست).

«يا ايها الذين آمنوا اطيعوا الله والرسول واولو  
الامر منكم»<sup>۳</sup> (هان ای جبهه مؤمنان از خدا و  
رسول و آنانکه از جبهه خودتان سر رشته دارند

---

۱- عمران (۳) ۳۲

۲- مائده (۵) ۹۲

۳- نساء (۴) ۵۹

فرمان برید۔)

«یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله والرسول ولا تبطلوا اعمالکم» (هان ای جبهه مؤمنان خدا و رسول وی را فرمان برید و) (با اطاعت از غیر او) اعمال خود را عقیم و تباه مسازید) که اطاعت نکردن، با بطلان اعمال برابر اعلام شده است.

وآیات ۵۰ و ۱۳۲ آل عمران (۳)، و ۲۰ و ۱۴۶  
انفال (۸)، ۹۰ طه (۲۰)، ۵۱ و ۵۶ نور (۲۴)، ۱۳ مجادله  
(۵۸)، ۱۶ و ۱۲ تغابن (۶۴)، ۸ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴  
و ۱۵ و ۱۶ و ۱۷ شعرا (۳۶) ۶۳ زخرف (۴۳)، ۳ نوح  
(۷۱) و...

## واز دستہ دوم:

«لئن اطعتم بشراً مثلكم انکم اذاً لخاصرون»<sup>۲</sup>  
(اگر از بشری چونان خود فرمان برید، محققاً  
در کار هرزدادن تکامل هر دو جهانی خویشید).

1-200 (21) 33.

۲- مؤمنون (۲۲) ۳۴



- «کلا لا تطعه»<sup>۱</sup> (بس کتے هرگز فرمانش مبر).  
 - «وان اطعتموهم انکم گمشدگان»<sup>۲</sup> (اگر از آنان  
 فرمان برید بی چند و چون مشرکید).  
 - «فلا تطع المکذبین و لا لوطه من فیدهنون»<sup>۳</sup>  
 (وازد انقلاب فرمان هب از آنان می خواهند با  
 آنان بسازی تا با تو بسازند).

\* - «ولا تطیعوا امر المسرئین... الذین یفسدون فی  
 الارض ولا یصلحون»<sup>۴</sup> (امارت تبه کاران را فرمان  
 مبرید... همانانکه زمین - فطرت و زندگی و  
 جامعه و جهان - را بتباهی میکشاند و در کار  
 اصلاح نیستند).

- «ولا تطع من اغفلنا قلبه عن ذکرنا، و اتبع هواه  
 و کان امره فرطاً»<sup>۵</sup> (کو ردلی را که از یاد خود

---

۱- علی (۹۲) ۱۹

۲- انعام (۶) ۲

۳- قلم (۶۸) ۸

۴- شعراء (۲۶) ۱۵۲

۵- کهف (۱۸) ۲۸

غافل ساخته ایم و هوس خود را دنبال میکند و حکومتش تباهی آفرینی است فرمان مبر).

«ان الذين ارتدوا على اديبارهم من بعد ما تبين لهم الهدى الشيطان سول لهم واملى لهم ذلك بانهم قالوا للذين كرهوا ما انزل الله سنطيعكم فى بعض الامر والله يعلم اسرارهم»<sup>۱</sup> (آنانكه پس از روشن شدن راه هدایت مرتد گشته، به پشتهاشان برگشتند شیطان اغواشان کرده، گمراهشان نمود. این بدان جهت بود که کسانی را که مقررات خدائی بر آنان سنگین بود وعده دادند که در کار حکومت اطاعتشان خواهیم کرد، حالیکه خدا رازهای آنان را می داند).

«فاستحف قومه فاطاعوه انهم كانوا قوماً فاسقین»<sup>۲</sup> (سپس (فرعون) مردم گوسفند سیرت خود را از درون پول و از شعور تهی کرد، پس اطاعتش کردند که براستی آنان مردمی خارج شده از دین بودند).

---

۱- محمد (۴۷) ۲۵

۲- زخرف (۴۳) ۵۲

«وان تطع اكثر من فى الارض يضلوك عن سبيل  
الله»<sup>۱</sup> (اگر بیشتر مردم زمین را اطاعت کنی از راه  
خدایت بدرمی برند.)

«ولا تطع منهم أثماً او كفوراً»<sup>۱</sup> (وازهیچ گنه‌کار  
و حق پوشی از آنان اطاعت مکن.)  
و آیات فراوان دیگری مانند آیات:

۵۲ فرقان (۲۵) - ۴۸ و ۱ احزاب (۳۲) - ۱۰ قلم (۶۸)

۸ عنکبوت (۲۹) - ۱۵ لقمان (۳۱) - ۱ و ۱۴۹ عمران (۳) -

۱۵۱ شعرا (۲۶) و...

---

۱- انعام (۶) ۱۱۵

۲- انسان (۷۶) ۲۲

## ج- حق عبادت:

لازمه دیگر آفریدگاری پروردگار و صلاحیتهای انحصاری او آنستکه همه کس بنده او بوده سر در کمند عبادت او داشته، مجرای حکم و اراده‌ی او بوده، تسلیم در برابر فرمان و نظام او باشند.

عبادت به معنای عام یعنی به چرخ معبود چرخیدن، طوق عبودیت او را بگردن نهادن، تحکم و تصرف او را پذیرفتن، حاکمیت و فرمانروائی او را اطاعت کردن، مقررات و قوانین او را پذیرفتن و از زمینه‌سازیه‌ها، بر نامه‌ها، خواسته‌ها، و فرهنگ عمومی او رنگ و قالب پذیرفتن و... آنسانکه زندگیت، راهت، فکر، خواسته‌ات، جهت، موضع گیریت، آرمانت، دردت، درمانت، سکونت، کلامت، قعودت، قیامت،

ترست، شهادت و... همه از فرمان **ا** تراویده، ازیر نامه‌های  
اوشکل گرفته و از قوانین و دستورات **ح** رنگ و قالب پذیرفته  
باشند.<sup>۱</sup>

۱- مفردات راغب میگوید: «العبودية خطها والتذلل والعبادة ابلغ  
منها، لانها غاية التذلل ولا يستحقها الا من له غاية الافضال وهو الله  
تعالی و لهذا قال: «لا تعبدوا الا اياه» ... ويقال طريق معبدای  
مذلل بالوطأ و بتعير معبد: مذلل بالقطر ان وعبدت فلانا اذا ذللته و  
اذا اتخذته عبداً: عبودیت اظهار تن دادگیست و عبادت بالاثر  
از آنست چه آن نهایت تن دادگی است و هیچکس استحقاق آنرا  
ندارد جز آنکه سرمایه بخشی از اوست و او خداوند بلند پایه  
است و لذا گفته است: «جز او را عبادت مکنید» (جز او در برابر  
هیچ قطب و قدرتی موم مباشید که هرگونه بخواهند شکلتان  
بخشند و بقالبتان ریزند، در برابر هیچ نظام و مقرراتی نعش  
مباشید که چونان غسال بهر سوی که بخواهند بچرخانند تان و  
هرگاه که بخواهند بگورتان سازند، بیندگی غیر او تن مدهید  
که بهر جهت که بخواهند برانند تان و بهر کاری که خواستند  
و ادارند تان، تحکم و تصرف جز او را پذیرید که ملعبه تان سازند  
و بازیچه تان گیرند و بحکم و اراده غیر او تسلیم مشوید که دنباله  
باد باد کشان گردید و...) و گویند راهی معبد، یعنی رام و هموار  
شده در زیر پا، و شتری معبد یعنی رام شده بوسیله چرب گردیدن  
و فلانی را عبد ساختیم آنگاه که مطیع و سر فرمانش نمایی.

«عبادت باین معنی نسبت به غیر خدا بهر صورت و لباس که ظاهر شود شرك و محكوم است، اگر بصورت خضوع و کرنش در برابر بتهای بیجان و اگر در چهره تسلیم و فرمان برداری از بتهای جاندار، اگر بنام اطاعت از احبار و رهبان و اگر بعنوان سر نهادن بفرمان فرعون و نمرود، و بالاخره اگر در قالب پیروی از هوسها و تمایلات نفس یا تن دادن بهر نظام غیر الهی و غیر اسلامی، یا هر سنت جاهلی و خرافی». عبادت و مشتقات آن - که نامستقیم کسران ناگران قرآن را پر دارد - در پیش از سیصد موضع قرآن مستقیماً تکرار و تأکید گردیده است!

فلسفه‌ی این تکرار جنگی است که بین شیطان و خدا بر سر آن درگیر است: شیطان همی در کار اغوا و زور

→ مرحوم فیض کاشانی نیز می گوید: «العبادة عبارة عن الطاعة والانقياد» (عبادت عبارتست از فرمانبری و انقیاد کامل و مطلق). وافى ج ۱ جزء اول ص ۵۵

این معنا در روایات معصومین (ع) نیز بروشنی نمودار است چندانکه تقلید کور کورانه و بی تحقیق عوام یهود و نصاری از علماء و روحانیون شان را نیز عبادت آنسان شمرده اند. وافى همان صفحه.

است که مردمان را بکمند عبودیت خویش آرد، و خدا همی  
در صدر فرمان شورشگری که بندگی شیطان را از هم  
گسلید: «لا تعبدوا الشیطان... قاتلوا اولیاء الشیطان»: تن  
بعبودیت شیطان مدهید... اعوان شیطان را بر چینید؛ بندگی  
خدا، نفی بندگی شیطان.

جنگی که قرآن و تمامی دیگر کتب آسمانی فرمان  
و اعلان آن بوده و پیامبر (ص) و تمامی دیگر پیام آوردان  
تاریخ پرچم خون رنگ آنرا بدوش کشیده و پس از خود به  
پذیرندگان راه و پیوندگان هدف خود سپرده آنان را تاهمه  
تاریخ عهده دار آن ساخته اند بر سر همین موضوع است:  
بندگی خدا، نفی بندگی شیطان.

رد و بدل هائی که میان فرماندهان جبهه های توحید  
و شرك یا خدا و شیطان، بگناه آغاز جنگها در تاریخ مانده  
است، باز نمای همین معنا است، نماینده شیطان از نماینده  
اسلام در قادیسیه توضیح می خواهد که چرا به این مرز و بوم  
هجوم آورده اند... و پاسخ جز این نیست که:

جئنا لنخرج العباد من عبادة العباد الى عبادة الله و  
من ضيق الدنيا الى سعتها ومن جور الاديان الى

عدل الاسلام: آمده ایم که بندگان خدا را از بندگی  
 بندگان (که اعدام ارزشها و خصال انسانی است)  
 به بندگی الله (که آزادی از هر بندگی دیگر است)  
 و از تنگنایی خفقان آوردنیا (که دست آورد نظام  
 اختناق شیطانی است) به پهنه وسیع باز و آزاد  
 آن (نظام خدائی که برای رویش و رشد و بالندگی  
 نهای انسان و پرورش خصال و استعدادات وی  
 چونان فضایی باز و زمینی مستعد و آبی گوارا و  
 هوائی مساعد است) و از یبداد ادیان (که در اثر  
 نامردمی متصدیان و روحانیون آنها به ابراز ظلم  
 و تحمیق و اغواگری و حق پوشی و حق کشی بدل  
 میگردند) به عدل و داد اسلام (که در آن دوران  
 - که یادش بخیر - نظام و قدرتی بر آن مبنای خود  
 داشت) اوج دهیم.

پیشوای پنجم شیعه (ع) نیز جنگ شیطان و خدا را  
 بر سر عبادت و اطاعت و ولایت اعلام کرده، مأموریت سیاه  
 یکتا سازوا، در جبهه ی نبرد توحیدی، چنین اعلام میکنند:  
 الدعاء الی طاعة الله من طاعة العباد والی عبادة الله



من عبادۃ العباد والی ولا حۃ الله من ولایۃ العباد :  
دعوت به اطاعت خدا از اطاعت بندگان و عبادت  
خدا از عبادت بندگان ➔ به زمامداری خدا از  
زمامداری بندگان.

و بدیهی است که عبادت به معنای بالاست که ارزش  
جنگیدن دارد والا به معنای موجود، یعنی آن مراسم  
خشک و شعایر میان نهی و آداب قشری و سنن بی پایه و  
پوسته های بی مایه و نمازهای بی روح و دعا های بی محتوی  
و... که نه ارزش جنگیدن دارد و نه شیطان از اختصاص آن  
بخدا بخل می ورزد و نه مردمان را از اینگونه کارها برای  
خدا باز می دارد.

عبادت به معنای بالاست که شیطان حاضر است بر سر  
آن بهر نامردمی و نابکاری دست یازد و از پیش و پس و راست  
و چپ مردمان بر آنان تازد و این خصلت و اندیشه شوم  
راحتی بصراحت بیان آورد که:

... لا قعدن لهم صراطك المستقیم، ثم لا ینهم من  
بین ایدیهم ومن خلفهم وعن ایمانهم وعن شمائلهم

ولا تجداكثرهم شاكرين، راه قیام خواه<sup>۱</sup> (عبادت، ولایت و ... ی) تورا برویشان می بندم سپس (برای بدام انداختن آنان در تور نظام خود) از پیش و پس و راستها و چپهاشان بر آنان می تازیم تا بیشترشان را گام زن در راه نظام خود نمی یابی (معنای شکر فرا خواهد رسید).

آیات قرآنی مربوط بدین حق گذشته از اینکه فراوانند، بسی روشنگر و شور انگیزند:

برخی از این آیات به معنای عبادت و بندگی به مفهوم عام آن اشاره می کند، برخی دیگر عبادت بدین معنا را نسبت به غیر خدا بهر شکل و گونه ای که ظاهر شود شرك و ارتداد، و کفر و نند برای خدا گرفتن، و موجب سیه روزی و تبه روزگاری انسان می نمایند، برخی دیگر دلائل منطقی اختصاص و انحصار بندگی و عبادت بخدا را ارائه میدهند، دستهای فرمانهای اکید به اجتناب از بندگی

---

۱- مستقیم از باب استعمال از ماده ی قیام است و باب استعمال معنا برای طلب، پریش و پویائی است، پس صراط مستقیم یعنی راه جستار قیام و پویای انقلاب.

آدمکها که خود عابد و بندهٔ نفس و شهوتند صادر می کنند؛  
 برخی از عبادت جز خدا، چه بت های بیجان و چه بت های  
 جاندار بر حذر می دارند و فرجام سیاه و خطرناکی برای  
 آن می نمایانند، و دسته ای این احساس را در نهاد آدمی  
 می آفرینند که با تن دادن به نظام خمیر خدایی، عبادت خدا  
 میسر نیست و آنچه انجام میشود جز مایه ای آرامش کاذب  
 مذهبی نمیشود، دسته ای دیگر این احساس را که قالب  
 پولادین نظام شرك آمیز ادرا، به عبادت عروسک های کاغذی  
 کشانده و به بندگی مجسمه های شیطان و خود کامگان سفیه  
 وامیدارد و دسته دیگری این احساس را که در نظام های  
 ظالمانهٔ شرك و جاهلی آنچه عبادت و بندگی نسبت بخدا  
 خیال میشود، جز سوخت ماشین عبادت و بندگی شیطان  
 نیست و جز وسیله ای غرق بودن خلق الله در خرسندی  
 ابلهانه بی محتوی نمیشود.

واینک آیات:

«ان الحكم الله، امران لا تعبدوا الاياه ذلك

الدين القيم»<sup>۱</sup> (حکومت جز حق انحصاری

۱- يوسف (۱۲) ۴۰

الله نیست، مردمان فرمان یافته‌اند که جز او را  
 عبادت نکنند (یعنی به تناسب حکم و موضوع،  
 چون حکومت و عبادت ردیف هم شده‌اند، جز  
 تحکم و تصرف او را نپذیرند و جز در برابر حکم  
 و اراده او تسلیم نشوند که) این است دین راستین.  
 نمایشگر معنای عبادت در مفهوم عام آن که پذیرش  
 تحکم و تصرف معبود و تسلیم در برابر حکم و اراده او باشد.  
 «و لقد بعثنا فی کل امة رسولا ان اعبدوا الله  
 و اجتنبوا الطاغوت» (ما در هر امتی پیام آوری  
 را فرمان رستاخیز دادیم که: هان ای انسانها  
 بندگی خدا را گردن نهید و طاغوت را ننمیدهد.)  
 معلوم است طاغوت از مردمان چه می‌خواسته ۱۹  
 قبول تحکم و تصرف او و تسلیم در برابر حکم و اراده او،  
 که اینجا نیز تناسب حکم و موضوع (که در نهضت هر پیام-  
 آوری، خدا و طاغوت در برابر هم قرار گرفته‌اند) بمعنای  
 عبادت در مفهوم عام آن تجسم می‌بخشد و جان می‌دهد،  
 بخصوص که در آیه ذیل نیز عبادت با همان واژه خاص خود

به طاغوت نسبت داده شده است که =

«وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا

إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَى»<sup>۱</sup> (آ ۳۱) نرا، که به عبودیت طاغوت

تن نمیدهند، و از عبودیت حمت و بندگی او به عبودیت

خدا باز می گردند نوحه است.)

فرد و جامعه ای را که طوق بردگی طاغوت را فرو

میکشند و بند بندگی و تور نامرغی دست و پا گیر نظام شرک

و جاهلیت او را از هم میدرد و به سالوده ریزی نظام خدائی

همت میگذارند نوید تعالی و تکامل است، تعالی آسمانی و

خدایی و تکامل فردی و اجتماعی.

«وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَىٰ أَنْ عَبَّدتَ بَنِي إِسْرَائِيلَ»<sup>۲</sup>

(آیا این نعمتی است که بر من (موسی) منتش

می نهی که فرزندان یعقوب را به عبودیت و بندگی

خود کشانده ای.)

آفریننده این احساس که در نظام فرعونی از عبودیت

خدا خبری نیست و همگان به بندگی شیطان کشیده میشوند

---

۱- زمر (۳۹) ۱۷

۲- شعراء (۲۶) ۱۲۲

و هر چه هست عبودیت و بندگی فرعون و شیطان است.  
- «یا ابت لا تعبد الشیطان، ان الشیطان کان للرحمن  
عصیا»<sup>۱</sup> (هان پدرا شیطان (اسم عام جباران) را  
بندگی مکن، که شیطان در برابر رحمن گردنکش  
است).

فرمان اجتناب... و نمایشگر اینکه راندمان و کار  
نظام شیطانی در جهت سود مردمان نیست، چه اومعارض با  
رحمن یعنی بیگانه از رحم و رحمت است و عصا بر فرق آن  
می کوبد، و بدیهی است که موجود و نظامی اینسان، جز  
خسران و زیان برای مردمان نتواند.

- «یا عباد الذین آمنوا ان ارضی واسعة فایای  
فاعبدون»<sup>۲</sup> (هان ای بندگان من که ایمان  
آورده اید، زمین من وسیع است پس - اگر آنجا  
که هستید نمی توانید، با هجرت توان خلق کنید  
و - مرا بندگی کنید.

نفی بهانه تراشوها و توجیه گریها، یعنی هر گاه در

---

۱- مریم (۱۹) ۴۲

۲- عنکبوت (۲۹) ۵۶

درون چهار دیواری خادستانی میل نیست که خارها را بکنید  
 و موشها را بزنید و خدا را معبود سازد یا هست (چه خودش،  
 چه ماده اش) و شما بلد نیستید بسازد یا بزنید یا نمی توانید،  
 دیوار را نوازش کرده هجرت نمائید و در زمین بیکران خدا  
 یاد بگیرید، توان بیافرینید: پیداکتید، بخرید، بدوزید،  
 بسازید و از هر جاکه هستید (مثلاً مدینه) آغاز کنید تا  
 بخارستان نخستین خود نیز (مثلاً هکه) برسید و گر گهایش  
 را بزنید و طاووسانش را سر رشته دار سازید و خدا را معبود  
 و نظام او را حاکم، چه در غیر این، عبادت خدا میسر نیست و  
 هر چه هست سوخت ماشین بندگی شیطان است که به جیب  
 طاغوت و آسیاب بوسفیان می ریزد...

و یا ایها الناس اعبدوا ربکم الذی خلقکم  
 والذین من قبلکم لعلکم تتقون، (هان ای  
 انسانها!... مدبر و سر رشته دار خود را که شما و  
 پیشینیان شما را آفریده است بندگی کنید باشد  
 که خدا مدار گردید.)

نشانگر دلیل منطقی انحصار عبادت بخدا: یعنی

« وما امروا الا ليعبدوا الله مخلصين له الدين حنفاء »<sup>۱</sup> (فرمان نیاقتند جز اینکه فقط خدا را بندگی کنند، آنسانکه نظام زندگی را از دخالت غیر او بیبرایند و یکتا سازان باشند).

«الم اعهد اليكم يا بنی آدم ان لاتعبدوا الشيطان انه لكم عدو مبين»<sup>۲</sup> (هان ای آدمی زادگان! ... مگر پیمانتان نکردم که شیطان را بندگی نکنید که او خصم آشکار شما است).

روشنگر این معنا که عبادت و بندگی غیر خدا مسلط ساختن خصم است که سیه روزی و فرجامی هولناک لازمه طبیعی آنست.

«واعبدوا الله ولا تشركوا به شيئاً»<sup>۳</sup> (خدا را بندگی کنید و (در این حق) چیزی شریک او مگوئید).  
زاینده این احساس که تن به نظام غیر الهی دادن

۱- بینه (۹۸)

۲- یس (۳۱) ۶۰

۳- نساء (۴) ۳۶



و عبودیت و بندگی غیر خدا را تحمل کردن نام  
دیگرش شرك است.

«قل انما امرت ان اعبدوا الله ولا اشرك به» (بگو)  
فرمان یافته‌ام که منحصر آ خدا را بندگی کنم و  
در این حق برای وی شرعی نگیرم.)

«وعد الله الذين آمنوا منكم، وعملوا الصالحات  
ليستخلفنهم في الارض كما استخلف الذين من قبلهم  
وليمكن لهم دينهم الذي ارتضى لهم وليبدلهم من  
بعد خوفهم امنا يعبدونني ولا يشركون بي شيئاً»<sup>۱</sup>  
(خدا به آنانی از شما که به اهداف خدائی دل  
داده، برای بکرسی نشاندن آنها در کار متناسب  
با شرایط و درخور آن هستند، وعده و نوید داده  
است، که محققاً آنان را در زمین بخلاف و  
حکومت میرساند، آنسانکه پیشینیان آنها را  
رسانید و نظام آنان را که خود برای شان پسندیده  
برایشان مستقر و پا برجامی نماید و آنان را از

---

۱- رعد (۱۳) ۳۶

۲- نور (۲۴) ۵۵

وحشت و اختناق (نظام طاغوتی) به آرامش و امن  
(نظام الهی) می‌رساند، تا مرا عبودیت و بندگی  
کنند و چیزی شریک من نگیرد.

نمایشگر اینکه جز در نظام خدائی و اسلامی،  
آرامش و عدل و عبادت خدا و پیراستگی از شرک غیر-  
ممکن است فقط آنگاه بی‌دلهره و هراس و بی‌آلودگی به  
شرک می‌توان خدای یکتا را بندگی نمود که نظام خود را در وی  
کار باشد.

«و اسئل من ارسلنا، من قبلك من رسلنا اجعلنا  
من دون الرحمن الهة يعبدون؟»<sup>۱</sup>

(از پیام آورانی که پیش از تو فرستادیم جو یا شو  
که: آیا جز رحمن خدایانی قرار دادیم که تن به  
بندگی شان دهند؟)

مشعر بر اینکه فقط موجود و نظام رحمت بار، (رحمن)  
یعنی خداوند و نظام اوست که تسلیم در برابر حکم و اراده اش  
بایا و زایاست.

«قل اغفیر الله تأمرونی اعبدا ایها الجاهلون»<sup>۲</sup>

۱- زخرف (۲۳) ۴۵ - ۲- زمر (۳۹) ۶۲

(آیا فرمان میدهد غیر خدا را بندگی کنم؟ ای  
الگوهای جاهلیت)

یعنی بندگی غیر خدا همان و بازگشت بجاهلیت  
همان.

۱- «وما امرنا الا لیعبدوا لله! لها واحدا» (فرمان  
نیافتند جز اینکه يك خدا را بندگی کنند).  
یعنی بسیاری هستند که خدایی و خداوندگاری  
میخواهند، لکن شما فرمان یافتہ اید آنرا نفی و طرد  
نمائید و تنها يك خدا را بندگی کنید.

۲- «وما ارسلنا من قبلك من رسول الا نوحی الیه  
انه لا اله الا انا فاعبدون» (پیش از تو هیچ پیام-  
آوری نفرستادیم جز اینکه به او الهام نمودیم که  
جز من خدائی نیست، پس مرا بندگی کنید).  
نشانگر اینکه هدف از اعزام همه‌ی پیام‌آوران  
و ارسال همه‌ی کتابها و پیامها عبودیت خدا و نفی و طرد  
عبودیت و بندگی غیر او بوده است چندانکه گوئی

---

۱- توبه (۹) ۳۲

۲- انبیاء (۲۱) ۳۵

تاریخ را بصورت نمایشگاه مسلسل و زنجیره وار نبرد خدا  
(: انبیاء و پیروان آنان) و مددعیان سفیه خدایی مطرح  
میکند!

«... ولقد ارسلنا نوحاً آلی قومه فقال یا قوم اعبدوا الله  
مالکم من اله غیره»<sup>۱</sup> (نوح را بسوی مردمش  
فرستادیم باین شعار که هان مردم من! خدا را  
بندگی کنید که جز او خدایی تان نیست.) تأکید  
منظور قبل.

«... و ابراهیم اذ قال لقومه اعبدوا الله واتقوه»<sup>۲</sup> (و  
ابراهیم را که شعارش میان مردمش این بود که  
خدا را بندگی کنید و زندگی مدار سازید) تأکید.  
«... والی عاد اناهم هوداً قال یا قوم اعبدوا الله مالکم  
من اله غیره»<sup>۳</sup> (و بسوی عاد برادرشان هود را بدین  
شعار که: خدا را بندگی کنید که جز او خدایی-  
تان نیست.) تأکید.

---

۱- اعراف (۷) ۵۹

۲- عنکبوت (۲۹) ۱۶

۳- اعراف (۷) ۶۵



خودشان بدین شعار که: خدا را بندگی کنید که  
جز او خدایی تان نیست) تأکید.

و بسیاری آیات رسوا ساز دیگر چو نان آیه‌های :

۸۳ بقره (۲) - ۵۱ و ۶۴ آل عمران (۳) - ۶ مائده (۵) -

۱۰۲ انعام (۶) - ۱۸۳ و ۲۸ و ۱۰۴ یونس (۱۰) - ۲ و ۶ و ۵۰ و

۶۲ و ۷۸ و ۸۴ و ۱۰۲ و ۱۰۹ هود (۱۱) ۴۰ یوسف (۱۲) -

۱۰ و ۳۵ ابراهیم (۱۴) - ۷۳ نحل (۱۶) - ۲۳ اسراء (۱۷) -

۱۶ کهف (۱۸) - ۳۶ و ۹۴ مریم (۱۱) - ۶۶ و ۶۷ ، ۹۲ ، ۹۸

انبیاء (۲۱) - ۱۱ و ۷۱ حج (۳۲) - ۵۵ و ۷۷ فرقان (۲۵) -

۷۱ و ۷۴ و ۹۲ شعراء (۲۶) - ۴۵ نحل (۲۷) - ۶۳ قصص (۲۸)

۱۷ و ۳۶ و ۶۵ عنکبوت (۲۹) - ۴۰ و ۴۱ و ۴۳ سباء (۳۴) -

۱۴ فصلت (۴۱) - ۲۱ احقاف (۴۲) - ۶۴ زخرف (۴۳) -

۶۲ نجم (۵۴) - ۳۰ نوح (۷۱) - ۲۱ کافرون (۱۰۹).

## د - حق ریختن بیت:

رب یعنی صاحب اختیار و نظام بخش و مدبر و سر رشته دار زندگی فردی و اجتماعی آفریننده خدا است. این نیز نتیجه منطقی دیگر آفریدگاری خداوند است، زیرا او که خود همگان را آفریده و در این کارش یک و همتایی ندارد، خود، از هر کسی دیگر بیشتر و بهتر به پیچ و خم و کانالهای روشن و تاریک روح و جسم و مکانیسم وجودی آنها، که آفریدگان و بندگان اویند، احاطه و شناخت دارد. تقیصه ها و نیازها و درد و درمانهای آنان را تشخیص میدهد، موجبات سلامت و مرض و سود و زیان و ترقی و انحطاط آنان را باز میشناسد، عوامل و راههای ربونی و ذلت و تعالی و تکامل و فساد و صلاح آنان را میداند، بقوانین و

سنتهایی که تعالی بخش وجود آنان بوده و روح و جسم و فرد و جامعه آنان را از سقوط و نابودی نکه میدارد و به اوج عظمت و آشیانه عقاب میرساند، علم دارد و بتمامی اینها علیم و حکیم و خیر و بصیر می باشد و در وضع و تفسیر و تطبیق و اجرای قوانین و مقررات و بر نامه ها نیز - چون بسان مدعیان بشری نیاز و مصالح شخصی وزن و فرزند و هوس و شهوت و شکم و زیر شکم... ندارد - بخلاف علم خود و صلاح خلق گامی بر نمیدارد و به غرض و سوء نیت و بدخواهی و جنایت و خیانت و انحراف آلوده نمیکرد.

اگر مخترع يك ماشین، يك دستگاه، يك کارخانه، يك ساعت، و... از هر کس دیگر اشراف و شناخت بیشتری به اختراع خود دارد، و در صورت بی غرضی، دستور کار بهتری برای ثمر بخشی آن مقرر میدارد، ماشین عظیم هستی و دستگاه پیچیده وجود انسان و کشتزار بزرگ اجتماع نیز - که ابداع و ساخته و پرداخته دست اویند - از این قاعده مستثنی نباید باشند و گر نه نعل بند، لباس جراح چشم خواهد پوشید و سارق ردای کاروان سالار.

برای تثبیت این حق و کوتاه ساختن دست ارباب



(جمع رب = ربه‌ها) و انداد و رقیبان  $\rightarrow$  سر مردم، در حدود ۹۳۰  
 (نهصد و سی) موضع قرآن و اژه  $\rightarrow$  تکرار و تأکید گردیده  
 است، تا انار بکم الاعلی که بماند که انار بکم الاسفل هم  
 گفته و یا پذیرفته نشود و غیر خدا  $\rightarrow$  چرخاننده انسانها و سر-  
 نوشت ساز و نقش بند زندگی  $\rightarrow$  فی حی و اجتماعی ... آنان  
 نباشد... و طرفه اینکه طی این  $\rightarrow$  در مکرر، بصورت اضافه  
 به بسیاری از مظاهر حیات و جلوه‌های هستی و سنت‌ها و  
 قوانین عالم و منابع و ذخایر ارضی و نوزادان صحنه طبیعت  
 و کران تا کران گیتی نیز این واژه طرح و عنوان گردیده است:  
 رب آسمانها و زمین و آنچه میان آنها است، رب  
 روئیدنیها، رب آب، باد، قوا و اثراتیهای پنهانی (جن)، شرق  
 و غرب، شرقها، غربها، دوشرق، دو غرب، جهان، جهانیان،  
 انسان، شما، پدران، تو، او، آنها، عزت، عرش (اریکه)  
 عرش عظیم، کل شیء، آبادیها و... یعنی با اینهمه باز هم  
 ادعای انار بکم ال (ولو) اسفل؟!!!!

## ه - حق مالکیت

« این نیز نتیجه منطقی دیگر آفریدگاری خدا است، زیرا او که خود همه چیز را آفریده مالک همه چیز نیز هست و چون او مالک واقعی و اصلی مواهب طبیعت است، پس بندگان او همه در بهره بردن از این نعمتها سهمند، انحصار طلبی، فزون تر از حق خواستن، دیگران را طفیل خود ساختن و خود از همه چیز بهره مند شدن، دخالت و تجاوز به این حق است و از هیچ فردی و هیچ طبقه‌ای پذیرفته و قابل تحمل نیست و اجازه و تحمل آن شرك است و فاعل آن مشرك. »

براین مبناست که نظام اقتصادی جامعه، چگونگی

تولید و توزیع و مصرف مال، کیفیت  $\Rightarrow$  محتوای پروژه‌ها و  
برنامه‌های اقتصادی، شکل کار و منابع حسابات تولیدی، روابط  
میان کارگر و کارفرما، و بالاخره در  $\rightarrow$  حد و خرج بیت‌المال و  
تناسب میان وظایف و حقوق و... را  $\rightarrow$  تنها او که صاحب عادل

۱- که چه باید تولید کنند و چه اندازه، و چگونه تقسیم کنند و بر  
سر چه کسانی، و چسان مصرفش کنند و در چه مواردی:

امکانات و منابع مادی و معنوی  $\rightarrow$  قریب دو جامعه و جهان را در راه  
تولید آنچه نیاز طبیعی همه انسانها است بکارگیرند نه در راه خلق  
نیازهای مصنوعی و تولید وسائل تجملی و شکم‌بارگی و عیاشی  
خودکامگان و دردانه‌ها و عزیزانی جهت و افزودن بر ثروت و قدرت  
آنان و تهیه سلاحهای مخرب برای حراست آنان و... تا بسیاری  
نیازها از بسیاری انسانها همی بلاجواب ماند.

و آنچه را در پرتو امکانات خداداده تولید می‌گردد عادلانه  
و آنسان که صاحب اصلی آنها سهم بندی کرده است توزیع کنند  
تا ۹۰ درصد آن ملکه ۱۰ درصد مردمان قرار نگیرد و ۱۰ درصد  
آن لقمه ۹۰ درصد آنان.

و آنچه را بهر کس رسیده در راهی که مالک صلاح اندیش  
اصلی مقرر کرده است به مصرف رسانند، نه انسانکه هوای نفس  
و حس تجمل پرستی و عیش و نوش الهام میکند، تا بیش از آنچه  
به مصرف می‌رسد باز نیروی آفرینند.

این حق است باید تعیین کند تا ودیعهٔ «مال دنیا» که جز

۱- و بندگان خداگرنه و مجاهد او که نمایندگان بحق و نامیان  
واجد شرایط اویند اجراء نمایند:

از آنجا که مالکیت بر هر چیز - و از جمله بر خود انسان و  
قوا و امکانات و استعدادات او، چون مغز و فکر و چشم و گوش و توان  
و قدرت و... اش - اصالتاً از آن خداست: خلق - است (امن یملك السمیع  
والابصار، و آیات دیگری در این سنخ) و فرد در نظام اسلامی جز  
نیابتاً متصرف نمی تواند بود و در هر نیابتی نیز شرایطی مقرر است  
که نایب به هر مقدار فاقد آن باشد معزول و منزل است - و لا تؤتوا  
السفهاء اموالکم الّتی جعل الله لکم قیاماً : مالکان را (خطاب به  
خلق است) در اختیار سفیهان (فاقدان صلاحیت بهره گیری صبیح  
و خلقی ارمال) مگذارید که خدا آنرا مایه ی استواری (زیربنای  
زندگی) و تعالی شما قرار داده است - آری از آنجا که مطلب  
اینسان است، جز بندگان مجاهد او که از همه سو به چرخ خدا - و  
سود خلق - می چرخند و از جمله مال را - همانسان که او فرمان داده  
است - در راه برداشتن موانع راه تکامل انسانها و رویش و رشد و  
پرورش استعدادها و ویژگیهای انسانی آنان (خداگونه ساختن  
آدمیان) قرار می دهند - و از همین رو واجد شرایط نیابت اند -  
دیگران حق تصرف در مال را نخواهند داشت و تصرفشان عدوانی  
و غاصبانه خواهد بود و متمم بآن آنکه واحد شرایط آنکه خود  
بفرمان: «اذن للذین یقاتلون بانهم ظلموا و ان الله علی نصرهم لقدیر» -

برای تعالی و کمال بشر آفریده نمشده است، دست بدست  
بگردد (لئلا یکون دولة بین الاغنیاء) هنکم: تا بازیچه‌ی دست  
در اندوزان نباشد) و همچون خونی در شریانهای اجتماع

→ (بآنانکه مورد ستم قرار گرفتند اجازت داده شده و خدا بر پیروز  
ساختن آنان محققاً تواناست.) حق دهنده‌ی باینان برای پورش  
بر آنان است.

و بهمین معنا است که امام صادق (ع) در روایت طولانی  
و پرمغز «باز نمای علت ضرورت و قداوم جهاد» (ص ۲۵ تا ۲۷  
ج ۱۱ و سائل و ۱۲ و ۱۳ جزء نهم جلد دوم وافی) اشاره  
می نماید که:

«ذالك ان جميع ما بين السماء والارض لله عز وجل و لرسوله  
(ص) و لاتباعهم من المؤمنين من اهل هذه الصفة، فما كان عن الدنيا  
في ايسدى المشركين والكفار والظلمة والفجار من اهل الخلاف  
لرسول الله (ص) و المولى عن طاعتها فما كان في ايديهم ظلوم و افیه  
المؤمنين من اهل هذه الصفات و غلبوهم على ما افاء الله على رسوله  
فهو حقهم افاء الله عليهم و رده اليهم، و انما كان معنى القىء كل ما صار  
الى المشركين ثم رجع فما كان غلبة عليه او فيه ممارجع الى مكانه  
من قول او فعل فقد افاء...»

این (ضرورت پورش) بدان جهت است که تمامی آنچه  
میان آسمانها و زمین است از آن خداوند جل شأنه و پیام آور  
عظیم الشأن او و رهروان راستین راه آنان است که واجد این

حرکت کند و امکانات متساوی برای بهره‌مندی از مواهب الهی در اختیار همگان قرار گیرد و هر کس بمیزان استحقاق از آن بهره‌بردارد و نظامهای استثماری بی‌قید و بند نامتعادل

→ خصوصیات و شرایط اند، و آنچه از (امکانات) جهان در دست مشرکان و حق پویشان و ستمگران و فاجران معارض با خدا و رسول و سرپیچ از فرمان آنان می‌باشد مال مؤمنان و اجد این شرایط است که بزور و تزویر و نابحق از آنان ربوده شده است و بدین طریق مورد ستم قرار گرفته‌اند ... که فرمان «اذن للذین یقاتلون بانهم ظلموا الخ...» نشانگر راه حل مسئله است. بعد امام میفرمایند:

و بهمین جهت قرآن غنایمی را که در نبرد حق و باطل به چنگ مجاهدان می‌افتد «فیثی» یعنی بازگشته می‌نامد، چه از نخست مال خود آنان بوده ولی در چنگ زور دیگران و اینک بخود آنان باز پس گشته است.

در اینجا این نکته نیز ضرورت و استمرار جهاد را مبرهن میکند که هر نایب و وکیل در مالی پاسدار مالی منوب عنه و موکل خود نیز باید باشد و یکی از ابعاد پاسداری در اینجا این است که مال خدا را در چنگ دشمنان خدا نگذارد و آنرا، که جز با نیروی قهر امکان پذیر نیست، از کف آنان برون کشد و در راه تعالی انسانها قرار دهد و الا که شرایط نیابت مخدوش و از وکالت منزل خواهد بود... یعنی که دیگر مؤمن نخواهد بود. در اینجا پاراگراف دیگری از روایت نیز، روشنی بیشتر ←

نظیر آنچه در جامعه‌های قنودالی پیمین و سرمایه‌داری  
جدید دندان نموده است، انسان را حسیله در حد بیل و  
کلنگ، و مال را هدف در حد معبود و گه قرار دهد، و با

→ معنار، که از نظر خود راوی نیز بدین شکل مشکل می‌نموده  
است، ضرور است باشد که به مغزها سنگین نباید و افکار را که  
زیر پرده‌های سترک تحریف از این و داشت نسبی بدور  
می‌باشند، شوکه‌نماید.

پس از فصل مشبهی که امام در یه جهاد و خاستگاه آن  
سخن می‌گویند و آیه «اذن للذین یقاتلون بانهم ظلموا...» را  
دلیل می‌آورند، راوی اشکال می‌کند که:

«فهنه نزلت فی المهاجرین بظلم مشرکی اهل مکه لهم، فما بالهم  
فی قتالهم کسری و قیصر و من دونهم من مشرکی قبايل العرب؟»  
(این آیه درباره مهاجران مکه نازل شده که مشرکان مکه آنان را  
مورد ستم قرار داده بودند، پس بچه دلیل مسلمانان بر حکومت  
ایران و امپراطوری روم و دیگر قبايل مشرک عرب یورش بردند؟...)  
امام جواب می‌دهند که:

«لو كانت الاية انما عنت المهاجرین الذین ظلمهم اهل مکه  
كانت الآية مرتفعة الفرض عن بعدهم اذا لم یبق من الظالمین و  
المظلومین احد... و ليس كما ظننت ولا كما ذكرت، لكن  
المهاجرین ظلموا من جهتين: ظلمهم اهل مکه باخراجهم من  
ديارهم و اموالهم فقاتلوهم باذن الله لهم فی ذلك.»

تقسیم غیر عادلانه ثروت و خلق اوضاع فقر آفرین و نکبت-  
زای، کار بشر را تباه و روز بشر را سیاه نسازد.

ملك همه هستی نیز خدا است و این نیز نتیجه منطقی

→ و ظلمهم کسری و قیصر و من کان دونهم من قبایل العرب و السجم  
بما کان فی ایدیهم مما کان المؤمنون احق به منهم فقد قاتلوه  
بإذن الله عز وجل لهم فی ذلك، و بحجة هذه الایة، یقاتل المؤمنو کل  
زمان...»

(...اگر آیه اختصاص به تنها مهاجرین، که مکیان مورد  
ستم شان قرار دادند، میداشت هر آینه پس از آنکه از ظالم و  
مظلوم آنان کسی نماند، نسبت به انسانهای بعدی مرده حساب  
میشد) و همینسان تمامی قرآن، چه نوع آیات قرآنی مورد نزول  
خاص داشته اند که با گذشت کمتر از صد سال، تمامی آنها  
منقرض گشته اند، بنابراین مخصص بودن مورد، یاوه است و  
مفهوم آیات، نسبت به تمامی موارد مشابه تا پایان هستی  
شمول دارد و این است که باید گفت برداشت ما از قرآن ۱۸۰  
درجه با برداشت امام از آن انحراف دارد) - حالیکه آنان که  
تو میپنداری و میگوئی نیست بلکه مطلب اینست که:

مهاجران ازدو جهت مورد ستم قرار گرفتند:  
از یک جهت مورد ستم مکیان قرار گرفتند که آنان را از آشیانه  
و اموالشان تازانند، پس به اذن پروردگارشان علیه آنان هجوم  
آغاز یزند.



دیگری چون و چند خالقیت و پرور — گاری اداست و شرکت  
در آن و یا منحصر ساختن آن بخو — از هیچ کس و هیچ چیز

→ و از جهت دیگر موردستم حکومت ایران و روم و دیگر تیره‌ها  
و باند‌های عرب و غیر عرب بود — خدا که مال و امکاناتی را که  
مؤمنان احق بدان بودند فراچنگه — داشتند پس در این جبهه نیز  
به حکم پروردگارشان علیه آنان می — قهر انقلابی پرداختند... و  
بدلیل این آیه مؤمنان تمامی دور — تمها نبرد می کنند...  
مطلب دو دوتا چهارتا است!

مؤمنان واجد شرایط، نایب‌ان خداوندند؛ بر مال و دیگر  
امکانات خدا داده گماشته شده اند تا آنها را در راه تعالی  
انسانها بکار گیرند، و بدیهی است که لازمه منطقی این تصدی  
برون کشیدن آنها از چنگ دیگران است، و طبیعی است که این  
مهم را جز نیروی قهر علاج نتوانند =

تسبیح و ورد و ذکر و دعا و تکیه‌ی عامیانه‌ی بخدا، گرچه ایده-  
آل‌های عوام و خیالباف را خوش باشد، لکن حل این تضاد  
(میان نایب و غاصب) را نشاید و حل معما را چاره دیگری  
ضرور باشد:-

جهاد!.....

و چون این تضاد-بشهادت تاریخ و احساس و لمس-متداوم  
است، فرمان آیه- چونانکه فرمان منطق و خرد- متداوم  
و جهانشمول خواهد بود... و همین است که امام (ع) میفرماید:  
و بحجة هذه الایة یقاتل المؤمنون کل زمان... (III... اذاجارورهبان)

پذیرفته و قابل تحمل نیست، و تمامی مدعیان و آنایکه در  
روند تاریخ بی داشتن ملائک خدائی و جواز آسمانی لباس  
آنها می پوشیده و خود را بر مردم تحمیل می نموده اند  
غاصب و نند و رقیب خدا به حساب اند و ادعا و حکمشان بی جا  
و نامربوط و بر خلاف حق بوده است و تن دهندگان به آن  
مشرک.

آیات حق نمای موجود در این زمینه نیز بسی فراوانند  
که ما به نمونه هایی از آنها در اینجا بسنده مینماییم:

« قل لمن الارض و من فيها ان كنتم تعلمون،  
سيقولون لله قل افلاتذكرون،<sup>۱</sup>

(بگو زمین و هر که در آنست از آن کیست؟ اگر  
میدانید، خواهند گفت از آن خدا، بگو پس چرا  
متوجه (نتیجه منطقی آن) نمی گردید.)

« الا ان الله مافى السموات والارض،<sup>۲</sup> (بهوش باشید  
که هر چه در آسمانها و زمین است ملك خدا است.)  
« الا ان الله من فى السموات والارض،<sup>۳</sup> (بهوش باشید

۱- مؤمنون (۲۳) ۸۲

۲- یونس (۱۰) ۵      ۳- یونس (۱۰) ۶۶

که هر که در آسمانها و نـ\_\_\_\_\_مین است از آن خدا  
است.)

«هو الذی خلق لکم صافی الارض جمیعاً»  
(او ذاتی است که تمامی آنچه را در زمین است  
برای شما خلق کرده است.)

«یسئلونک عن الانفال کل الانفال لله وللرسول  
فاتقوا الله واصلحوا ذات بینکم واطيعوا الله و  
رسوله ان کنتم مؤمنین»<sup>۱</sup> (از تو از ذخائر و معادن  
و ثروت های عمومی می پرسند، بگو این ثروتها از  
آن خدا و پیام آور اوست پس (در شکل تولید و  
توزیع و مصرف آن) خدا مدار باشید (شکلی که  
خدا تعیین کرده است معتبر دانسته روی کار داشته  
باشید) و (بامدد آن) تا بسامانها و مفاسد فردی و  
اجتماعی خود را اصلاح کنید (خود و جامعه و  
جهان خود را بسازید و ویژگی های انسانی خود را  
پیرور کنید) و (در تمامی این زمینه ها فقط) از خدا

---

۱- بقره (۲) ۲۹

۲- انفال (۸) ۱

پیام آور او فرمان گیرید اگر مؤمن میباشید.

از خدا و پیام آور او فرمان گیرید!:

مال دامکانات زندگی را از افراد و قشرهائی که زحمت نمیکشند و تولید نمیکند بازگیرید، تا ولو بجبر و قهر تن بکار و زحمت دهند یا خود زحمت کم نمایند که دلیس للانسان الاماسعی، انسان را در مال و امکانات زندگی حقی نیست جز تا آنجا که کار میکند و زحمت میکشد و نیز «واعملوا للاجر» کار کنید تا مزدتان دهند. و نیز «ولاتزروا زرة و زراخری»: هیچ کس بار (عیاشی) دیگری :- آنان که کار نمیکند و میخورند - را نباید بدوش کشد «ولکم ما کسبتم و...»

۱- که البته نظام اسلامی فراهم دارد چه در سیستم اقتصادی برنامه ریزی شده نظام اسلامی مال و پول و وسائل و امکانات تولید و نیروی کار هیچکدام و بهیچ وجه را کد نمانده و زمینیه کار و فعالیت متناسب برای تمامی آنها فراهم است و حتی ترکیب اورگانیک سرمایه و امکانات تولیدی و نیروی کار برای رشد هرچه بیشتر و دم افزون تر تولید و صنعت و تأمین نیازهای فطری و طبیعی همه جانبه ی تمامی افراد جامعه بگونه ای هماهنگ و یک نواخت، ضرور و اجاری است.

ربا)؛ خود افزائی پول یا انباشت و تراکم خودجوش سرمایه<sup>۱</sup> فرد چه از طریق وام و چه از طریق سهام یا معاملات یا کارخانجات یا کارتل و تراست یا گاوبندی ها و زدوبندها و یا... حالیکه صاحب آن<sup>۲</sup> همه در کار و زحمت که در عیش و شهوت است) را در جامعه و جهل<sup>۳</sup> جلو گیرید که افزوده حق دیگری است: المترقی بیدنه: آنکه جسم و جانش کلامی شود، که «فانهم مواد المنافع و اسمیاب المرافق»<sup>۴</sup> آنان پدید، آورنده ارزشهایند و آفریننده<sup>۵</sup> حدیگی افزارها، «وربح المؤمن علی المؤمن ربا»<sup>۶</sup> و «من اخذ<sup>۷</sup> الری باوجب علیه القتل»<sup>۸</sup> و «کل من ادبی و جب علیه القتل»<sup>۹</sup> آنکه بیش از آنچه نهاده

---

۱- چه فرقی میکند کسی يك میلیون را نقد بهزار نفر قرض دهد و سالی ده هزار از آنان سود بگیرد یا همین يك میلیون را يك کارخانه پیاده کرده یا سهام خریده - بآنان سپارد و همان ده هزار را در سال بی زحمت و کار - از ثمره کار آنان - سود برد و یا بهر شکل دیگری شده آن را وسیله خود افزائی و انباشت سرمایه قرار دهد.

۲ و ۳- نهج البلاغة (فیض) ص ۱۰۰۸

۴- وسائل ج ۱۲ ص ۲۹۲

۵ و ۶- تفسیر نور الثقلین ج ۱ ص ۲۹۴

است بر دارد محکوم باعدام است.

بی تناسبی میان حقوق و وظائف را از میان بردارید.  
دخالت هوس و شهوت و لذت را در مصرف جلوگیری کنید.  
مازادها - امکانات مالی و تولیدی بیکار را بفرمان  
«اقرضوا الله قرضاً حسناً» - بمنظور شتاب بخشیدن بسرعت  
حرکت چرخ های اقتصاد و استخدام نیروهای کار بیکار -  
ترکیب اورگانیک سرمایه و نیروی کار - و تولید کالاهای  
رفاهی بیشتر و فزاینده تر و تأمین نیازهای برتر و بالاتر  
انسانها و بازسازی و بازآفرینی آنچه باید بازسازی و باز  
آفرینی شود و.... بصندوق خدا (خلق، جامعه) و خزانه ی  
نظام اسلامی ریزید.

- «لله ملك السموات والارض وما بينهما» (خدا  
راست پادشاهی آسمانها و زمین و آنچه میان  
آنها است).

- «الم تعلم ان الله له ملك السموات والارض وما لكم  
من الله من ولي ولا نصير» (مگر نمیدانید که پادشاهی

---

۱- مائده (۵) ۱۸ و ۱۷

۲- بقره (۲) ۱۰۷

آسمانها و زمین خدا را هست و هیچ شما را غیر او  
زمامدار و پشتیبانی نیست).

«الم تعلم ان الله له ملك السموات والارض يعذب  
من يشاء ويفقر لمن يشاء و الله على كل شيء  
قدير» (مگر نمیدانستی که پادشاهی آسمانها و  
زمین از آن خدا است و او حق دارد هر که را  
سزاوار باشد محکوم و یکفر کند و هر که را  
پیراسته باشد مورد عفو و جبران کار قرار دهد که  
او بر تمامی چیزها قواقا است؟)

«وهو الله الذي لا اله الا هو الملك القدوس»<sup>۲</sup> (او  
است خدائی که جز او خداوندی نیست، آن پادشاه  
پاک...)

«يسبح له ما فى السموات والارض الملك القدوس  
العزيز الحكيم»<sup>۳</sup> (هر چه در آسمانها و زمین است  
خدا را تسبیح اطاعت میگوید، آن پادشاه منزّه

---

۱- مائده (۵) ۴۰

۲- حشر (۵۹) ۲۳

۳- جمعه (۶۲) ۱

و با اقتدار و با حکمت.

- «قل اعوذ برب الناس، ملك الناس...»<sup>۱</sup> (بگویناه  
می بر ۲ به صاحب اختیار مردمان، پادشاه مردمان.)  
- «ولم يكن له شريك في الملك»<sup>۲</sup> (او را در پادشاهی  
شریکی نیست.)

- «ام لهم ملك السموات والارض وما بينهما»<sup>۳</sup> (مگر  
پادشاهی آسمانها و زمین و آنچه میان آنهاست  
از آن آنان است.)

- «ام لهم نصيب في الملك»<sup>۴</sup> (مگر آنان را در  
پادشاهی سهمی است؟)

- «وسع كرسيه السموات والارض»<sup>۵</sup> (اریکه  
پادشاهی او آسمانها و زمین را فرا گرفته است  
(یعنی برای کس دیگری جایی نیست.)

و آیات متعدد دیگر از این سنخ چونان آیه‌های:

---

۱- ناس (۱۱۴) ۲۱

۲- فرقان (۲۵) ۲

۳- ص (۳۸) ۱۰

۴- نساء ۵۳

۵- بقره ۲۵۵



۱۰۷ بقره - ۱۸۹ آل عمران - ۱۷۱ — ۴۰۱ و ۱۲۰ مائده،  
 ۱۷۳ انعام - ۱۵۸ اعراف - ۱۱۶ توبه — ۴۲ نور - ۲ فرقان -  
 ۱۳ فاطر - ۶۰ و ۴۴ زمر - ۱۶ غافر - ۹ — ۴۲ و ۵۷ و ۴۵  
 حدید - ۴۲ زخرف - ۲۷ جاثیه - ۱۴ فصح - ۵۲ حدید - ۱ تغابن -  
 ۱ ملک - ۹ بروج و تمامی آیاتی که در **شع** (اریکه فرمانروایی)  
 در خاص و ویژه ذات آفریدگار میباید **ح** **ق** **د**.

## و - حق الوهیت

ایده آل همه انسانها خدا است، که این نیز لازمی  
منطقی دیگر خداوند است:

اگر او تنها پیراسته از تمامی نقیصه‌ها و آراسته به -  
همه کمالات و منبع همه نیکیها و فضیلتها است ( که نظام  
آفرینش و جلوه‌های هستی گواه گویای آن است) منطقی  
خواهد بود که هموتنها ایده آل باشد و انسانها او را تابلو  
و الگوگیرند و بر مبنای معیار ارزشها و ویژگیهای او  
خویشتن خویش را بسازند، خانه وجود خویش را رنگ  
زنند، تابلوی وجود خویش را نقاشی نمایند، کاغذ وجود  
خویش را بنویسند، کارنامه و دستور کار زندگی خود را  
تدوین نمایند و کشتزار اجتماعی را بذر افشانند و شکل

بخشند.<sup>۱</sup>

اگر او از همهٔ لذیلتها، پستی ها، زبونیها، پوکیها،  
پوچیها، عبثها، بی خودیها، غفلت ها، خوابها و... و از  
محبوس بودن در مکانها، زمانها، قید ها، بندها و... و از  
اسارت هوسها، زنها، فرزندا و... - - - حیرا و پیراسته است،  
آنان نیز خود را از آنها آزاد کنند... - - - بپیرایند... از قفس  
تن، کمند جان، چنبره وی، طوق هوسی، زنجیر اسارت و...  
برهند، قالب تن بشکنند، جوهر جات فرو ریزند، چو نان  
دانه، که خود را می شکند و زمین را می شکافد و به خورشید  
سرمیزند، خود را بشکنند، زمان را بشکافند، سیال شوند،  
به موج آیند... سکون نپذیرند... - - - سر بخورید ز نند،  
به مطلق گرایند... بشوند... خداگونه شوند.  
و اگر او به همهٔ فضیلتها، نیکیها، کمالها، خلاقیتها،  
سازنده گیها و... آراسته است آنان نیز خود را بدان  
بیارایند.

---

۱- «تخلق باخلاق الله» (تقرب خصلی وصفاتی بخدا، که فلسفهٔ  
همه احکام و عبادات و منظور از همه آنها و شرط قبولی تمامی  
آنها است.)

اگر او نسبت به مؤمنین غفور و رحیم و حکیم و کریم  
 و رؤف و عطف و... است آنان نیز در جبهه خود (مؤمنان)  
 چنان باشند، و اگر او در برابر کفار و مشرکان و سرکشان و  
 منافقان خشم و رعد و صاعقه و تند و طوفان است آنان نیز  
 در برابر خصم چنان باشند، اگر او در صف محرومان است  
 و برای رهایی و نجات آنان هادی و روشنگر و دلسوز و دست  
 اندر کار، آنان نیز نسخه خود را چنان بنویسند و موضع  
 خود را چنان انتخاب کنند، و اگر او در روی جباران  
 است و علیه آنان جبار و قهار و شدید العذاب و لا یزید  
 الظالمین الا خساراً آنان نیز چنان جهت گیرند و چنان  
 موضع گیرند.<sup>۱</sup>

---

۱- محمد رسول الله والذین آمنوا اشداء علی الکفار رحماء بینهم  
 (فتح ۳۹) (محمد پیام آور خدا و آنانکه در جبهه‌ی اویند علیه  
 حق پوشان صاعقه‌هایی پنبه‌اند و در میان خود رحم دلانی  
 نرم خوی.)

— «یا ایها الذین آمنوا... من یرتد منکم عن دینه فسوف یأتی الله  
 بقوم یحبهم و یحبونه اذلة علی المؤمنین اعزة علی الکافرین یجاهدون  
 فی سبیل الله و لا یخافون لومة لائم ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء والله  
 واسع علیم» مائده (۵) ۵۵: (هان! ای آنانکه به جبهه حق —

اگر او ملاک‌های، معیارهایی ← ارزشهایی، وصالتهایی  
 را معتبر شناخته است آنان نیز **ص** نها را معتبر شمارند و  
 اگر او آدابی، رسوم، عادات، **ص** عایدی، افکاری و آدابی  
 را معیار نداند و پست و مقام و **ن** سب، و اندام و ثروت و قدرت  
 و باغ و بیلاق و... را که معیارهای **ح** ظاهری جاهلی و فرعون  
 است ملاک شمارد آنان نیز **ن** دا **ح** و شمارند...:

معیار از او بگیرند، **ا** صالت از او بجویند، عشق  
 بدو ورزند، راه او پویند، نماز **ی** د و برند، نیاز از او خواهند،  
 امید بدو بندند، به بیم از او **ی** ا شتند، تقرب بدو جویند،  
 تشبه بدو پویند و...

و بر معیار و مبنای هزاران صفات کمال و جمال و جلال  
 او (که در آیات و روایات و خطب و ادعیه و زیارات و...)

→ گرویده‌اید!... هر که از شما از راه خود بازگردد (ویژگیهای  
 انسانی خود را به هرز داده است.. زیرا برای حق) خدا گرومی‌گیر  
 را خواهد آورد که خود محبوب آنان و آنان محبوب او باشند،  
 در برابر مؤمنان فروتن باشند و علیه حق پوشان تند روش و  
 توفنده، در راه خدا به مجاهدت باشند و از یاهو سرائی‌های هرزه  
 درایان بی‌باك. این امتیازی است خدائی که بهر که خواهد  
 می‌دهد. و خدا گسترده و با علم است.)

متلاً و متبلورند) بخود ماهیت دهند و شکل بخشند.  
 این حق (: ایده آل بودن) نیز برای هر چه و هر که  
 به اعتقاد و عمل آمده اگر فقیهی، اگر توتمی، اگر حیوانی،  
 اگر گیاهی، اگر سنگی، اگر ستاره‌ای، اگر عکسی، اگر  
 مجسمه‌ای، اگر لاتی، اگر عزایی، اگر بیجانی، اگر جاننداری،  
 اگر فرعون، اگر هامانی، اگر فارونی، اگر بلعمی، اگر  
 قطبی، اگر مرشدی، اگر جبری، اگر راهبی، اگر فیلسوفی،  
 اگر قهرمانی، اگر راسلی، اگر سارتری، اگر طاغونی، اگر  
 تائویی، اگر خسروی، اگر کادوسی، و اگر ویشنوبی و...

بهیچ وجه قابل پذیرش نیست که هیچ فاقد نقیصه  
 نیستند جامع کمالات نمی باشند و الگو نمی توانند قرار  
 گیرند و معیار و ملاک نمی توانند تعیین کنند.. که خالق  
 نیستند و به تمامی آنچه سود آفرین و زیان زدا است آگاه  
 نمی باشند، و از تمامی آنچه غرض ورزی و هوا است آزاد  
 نمی باشند...

تقریباً در ۲۸۵۰ موضع قرآن واژه‌ی اله و الله و مشتقات  
 آن گوش نواز و چشم گیر است که انحصار الوهیت را در

۱- خدای مذهب تائوئیسم لائوتسو

دل‌های بیدار و مغزهای متفکر نفرو ~~حش~~ش می‌کند و آنرا از  
شریکان پنداری و خدا نماهای کاذب ~~ح~~عوَضی نفی می‌نماید  
و موحدان را به‌کندن آن، از خدا ~~ح~~دان و خداوندگاران  
دروغی فرمان دست‌اخیز می‌دهد از قیـیـل:

«الهِکْمُ اِلَهُ وَاحِدٌ لَا اِلَهَ اِلاَّ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِیْمُ»<sup>۱</sup>  
(ایده آل شما ایده آلیست یکتا، جز او ایده آلی  
نیست، آن سرمایه بخشی، آن بازپس گیر از  
بد بکار گیران.)

«وَمَا مِنْ اِلَهٍ اِلاَّ اللّٰهُ»<sup>۲</sup> (جز الله هیچ ایده آلی  
نیست.)

«وَمَا لَكُمْ مِنْ اِلَهٍ غَيْرِهِ...»<sup>۳</sup> (شما را غیر او  
هیچ ایده آلی نیست.)

«اِنَّ اِلَهَ مَعَ اللّٰهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ یَّعْدِلُونَ»<sup>۴</sup> (آیا با خدا  
ایده آلیست؟ بلکه آنان مردمی هستند که کج  
می‌روند.)

---

۱- بقره (۲) ۱۶۳

۲- عمران (۳) ۶۲

۳- اعراف (۷) ۵۹، ۶۵، ۷۳، ۸۵ و هود (۱۱) ۱۰۵ و ۸۴

۴- نمل (۲۷) ۶۰

«أَلَمْ مَعَ اللَّهِ بَلْ أَكْثَرُ هُمْ لَا يَعْلَمُونَ»<sup>۱</sup> (آیا با خدا  
 ایده آلی هست؟! بلکه اکثرشان نمی دانند).  
 «أَلَمْ مَعَ اللَّهِ؟ قَلِيلًا مَا تَذْكُرُونَ»<sup>۲</sup> (آیا با خدا  
 ایده آلیست؟! چه کم بخود می آئید).  
 «أَلَمْ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى عَمَّا يَشْرِكُونَ»<sup>۳</sup> (آیا با خدا  
 ایده آلیست؟ او برتر است از آنکه شریک اش  
 گیرند).

«أَلَمْ مَعَ اللَّهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ»<sup>۴</sup>  
 (آیا با خدا ایده آلیست؟! بگو دلیل بیاورید اگر  
 راست میگوئید).

«وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنْ لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ»<sup>۵</sup>  
 (با خدا ایده آل دیگری مگیرید که من شمارا  
 از آن بیم دهنده ای آشکارم).

---

۱- نمل (۲۷) ۶۱

۲- نمل (۲۷) ۶۲

۳- نمل (۲۷) ۶۳

۴- نمل (۲۷) ۶۴

۵- والذاریات (۵۱) ۵۱



«لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْصِدَ مذموماً مخذولاً»<sup>۱</sup>  
 (با خدا ایده آل دیگری قر  $\text{قر}$  مده که سرافکنده  
 وزبون میگردی.)

«لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ خْتَلَفِي فِي جَهَنَّمَ مَلُوماً  
 مدحوراً...»<sup>۲</sup> (با خدا ایده  $\text{ایده}$  دیگری قرار مده  
 که سرافکنده و مطرود  $\text{بب}$  رخ پر تاب میشوی.)

---

۱- اسراء (۱۷) ۲۲

۲- اسراء (۱۷) ۳۹

## ز - حق تعظیم و سپاس

همه مدحها، کرنشها، تعظیمها، کوچکی کردنها، ستایشها... بخدا مخصوص و منحصر است.

نتیجه دیگر آفریدگاری پروردگار و اینکه او بی شرکت دیگری بآنان نعمت جان بخشیده و مایه های ادامه حیات و تعالی را برای وی آفریده است اینست که انسان فقط او را بستاید، تمجید کند، تعظیم نماید، بزرگ بشمارد، با عظمت یاد کند، رهبر خواند، عظیم الشان داند، سپاس گوید...

---

۱ - برای نفی سپاس و ستایش غیر خدا (چه بتهای بیجان و چه بتهای جاندار) و باد و برك نکردن آنها و منحصر و مخصوص ساختن این حق بذات باری در ۱۶ موضع قرآن «انه حمید مجید» فقط ←

و در برابر تنها او کرنش نماید و کوچکی کند، دال

شود،<sup>۱</sup>

→ ذات باری ستودنی و درخور سپاس و ستایش است به شکلهای گوناگون بیدارگر دلها و آگاه ساز صغریها است.

در ۲۸ موضع «الحمد لله ! الحمد» (سپاس و ستایش منحصر و مخصوص بخدا است.) روشنی بخش چشمها و نوازشگر گوشها است.

در ۱۰ موضع «فسبح بحمد ربك و یسبحون بحمد ربهم» (بسوی سپاس ربت پرکش و بسوی سپاس ربشان برمی کشند) تدبیر آفرین و تفکرزا است.

در ۹۸ موضع «تسبیح و تنزیه یاری» به شکلهای گوناگون راه گشای مغزهای بیدار و روشنگر راه افکار است.

و در بسیاری مواضع فرازهای گویای: تنها خدا مجید و مقتدر و علی و عظیم و کبیر و متعال و متکبر و سبحان و قدوس و عزیز و جبار و سمیع و بصیر و خیر و قدیر و علیم و حکیم و... است باز نمای ذی حق از بیحق است و ستودنی درخور ستایش را از غیر او مشخص می سازد.

۱- «وعنت الوجوه للحی القيوم» طسه (۲۰) ۱۱۱ (سرهای تنها برای خدای زنده‌ی جهان پایدار خم شدنی است) «تعنوا الوجوه لعظمته و تجب القلوب من مخافته» نهج البلاغه خطبه ۱۷۷ (سرهای فقط در برابر عظمت او خم میشوند و دلها فقط از هیبت او

و در راه تعالی بخش و در جهت خواسته ها و اهداف تکامل-  
آفرین او همه ی امکانات و استعدادات و نیروهای فردی،  
→ اومی لرزند.

— «و خشعت الاصوات للرحمن» طه (۲۰) ۱۰۸ (صداها  
تنهادر برابر خدای شکستند.)

— «خاشعین لله لا یسترون بآیات الله ثمناً قليلاً» عمران (۳) ۱۹۹  
(سرفرو آوردندگان برای خدا که آیات الهی را به بهایی ناچیز  
مبادله نمی کنند.)

— «انهم كانوا یسارعون فی الخیرات و یدعوننا رغباً و رهباً و  
كانوا لنا خاشعین» انبیاء (۲۱) ۹۰ (آنان بسوی نیکیهایی شتافتند  
و ما را به امید و بیم می خواندند و تنها برای ما سرفرو  
می آوردند.)

— «قد افلح المؤمنون الذین هم فی صلاتهم خاشعون» مؤمنون  
(۲۳) ۲۱ (پیوستگان به جبهه ایمان ظفر یافتند، آنانکه در  
نمازشان (که در برابر خدا ایستاده اند) سرفرو آورنده اند.)  
و دیگر آیات خشوع در پیشگاه تنها خدای واحد که اظهار  
مذلت در برابر غیر او را از بنیاد نفی می کنند و این گفته علی  
بزرگ (علیه السلام) باز نمای محتوای آنها است که: «عظم الخالق  
فی انفسهم فضر مادونه فی اعینهم» (آفریدگار در نظرشان عظیم  
آمد پس غیر او در دیدگانشان حقیر گشت)... و امثال این گفته،  
که ادعیه و زیارات و روایات و خطب و... بوجود آنها کانهای  
فلزاتی گرانها میباشند.

سمعی، بصری، فکری، علمی، هنر **ک**، قلمی، جسمی، روحی، مالی، جانی و... و تمامی ذخائر و **ص**عادن و قوا و انرژیهای مادی، معنوی، فردی، اجتماعی، **اقتصادی**، فرهنگی، نظامی، انسانی و... را بکار گیر و هیچ چیز و هیچ کس دیگر را بهیچ شکل و به هیچ عنوانی در این حق **ش**رک نگیرد، ذیحق نشمرد، نستاید، مداحی نکند، القاب **د**هن بر کن برایش ن تراشد، نامهای گمراه کننده بدو ندهد، **ک**مدیهای مسخره و خیمه شب بازیهای لاپایل راه نیندازد، سر نوشت مدار (مگردر جهت منفی) و انمود نسازد، کارهای نداند و خلق خدا را وابستهی تار عنکبوت ننماید...

برای اینکه تمامی نیر و ها و امکانات و حتی جان فقط در راه خدا و در راه هدف و نظام او باید (بعنوان سپاس عملی) در کار باشند همه آیات و روایات تکلیف نما دلیل اند، لکن در اینجا بخصوص آیات شکر (:سپاس) میتوان بسنده کرد و حتی به نمونه هایی از آن اکتفا نمود:

شکر منعم سه پایه دارد:

۱- شناخت منعم که فقط ذات باری است، نه مقام یا

کار یا اداره یا آقا یا ارباب یا طاغوت یا... و یا...

۲- شناخت نعمتها که از نیروی بینایی، شنوایی، مغزی، فکری، علمی، هنری، قلمی، گویایی و... گرفته تا نیروهای مادی، معنوی، فرهنگی، مالی، جانی، فردی، اجتماعی، و... همه را شامل میشود.

۳- قرارداد و بکار گرفتن این نعمتها در راه منعم (یعنی خدا) که پیامبر (ص) آنرا در ۲۳ سال پربار و افتخار آفرین رستاخیز دگرگون ساز اجتماعی و اسلامی خود عیناً و عملاً ارائه نمود: راه محو نظام ظالمانه‌ی شرک و جاهلی بوسیفیانی و هراکلیوسی و بنیانگذاری نظام عادلانه‌ی توحیدی و اسلامی بر ویرانه‌های آن: راه تکوین ملتی خدایی و تأسیس دولتی الهی و خلق جامعه‌ای انسانی و ایجاد محیطی متناسب با ساختمان و مکانیسم طبیعی جسمی و روحی انسانها که در چنان محیطی است که انسان مجال می‌یابد تا به کمال مطلوب و هدف آفرینش خود نائل آید که: «وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون»

و اینک نمونه‌هایی از آیات:

«یا ایها الذین آمنوا کلو امن طیبات ما رزقناکم و

اشکر والله ان کنتم اياه تعبدون،<sup>۱</sup> (هان ای به جبهه  
ایمان پیوستگان! از روزی های انرژی زای  
مشروعی که بشما دادیم بخورید و انرژی زاده  
آنرا در راه خدا قرار دهید، اگر برآستی او را  
بندگی می کنید.)

یعنی تحقق عبادت و بندگی خدا وابسته ی شکر او  
است!! و این خود معنای شکر را می رساند که عملی (یعنی  
قراردادن امکانات و استعدادها و ... در راه منعم) است نه  
صرفاً لفظی، چه متوقف بودن تحقق عبادت و بندگی بر شکری  
صرفاً لفظی بی تناسب و غیر منطقی است و از اینجاست که  
می فهمیم هر فرد و جامعه ی خدا ناسپاسی طبعاً و لزوماً عبادت  
کننده ی غیر خدا است، چه وقتی امکانات و استعدادات و ... را  
در راه خدا قرار نداد تاگزیر در راه دیگری (چه هوای نفس  
و چه شیطان و طاغوت و چه شرکت سهامی آنان) بکار خواهد  
رفت، و چون معنای شکر، بشهادت عقل و نقل و منطق و خرد  
و حکمت چنانکه گذشت و می آید همین است و عبادت نیز  
با تحقق این معنی محقق می گردد، تاگزیر او پرستنده و عبادتگر

غیر خدا خواهد بود ... یعنی در اینجا دو راه پیش نیست: امکانات و استعدادات (جز مقداری که هر ز می روند که این نیز گناهی نابخشودنی است) لاجرم بکار گرفته میشوند و این اگر در راه خدا نباشد، ناگزیر در راه غیر خدا خواهد بود، و چون معنای شکر همین است و عبادت نیز دائر مدار شکر پس اوقات کننده غیر خدا خواهد بود آنسان که شکر کننده غیر او.

«فکلوا مما رزقکم الله حلالاً طیباً و اشکروا نعمة الله ان کنتم اياه تعبدون»<sup>۱</sup> (پس از آنچه خدا روزیتان کرده بصورت مشروع و انرژي زابخورید (یعنی بتعبیر علی (ع) «کلوا اللقوة لالشهوة» برای تولید نیرو و انرژي لازم بخورید نه از روی هوس و شهوت و لذت...) و انرژي ناشی از آنرا که نعمت خداست در راه خدا قرار دهید، اگر بر اوستی خدا را عبادت و بندگی می کنید.)

«فابتغوا عند الله الرزق و اعبدوه و اشکروا له، الیه



تر جعون<sup>۱</sup> (از پیشگاه خدا به تکاپوی روزی باشید  
و او را بندگی کنید و ~~نمی~~ و هارا در راه او قرار دهید  
چه بسوی او بازمی ~~گر~~ دانندتان.)

نمودار تسلسلی منطقی ~~و~~ جی ابهام: روزی از خدا است  
پس بندگی خاص او است و ~~شکر~~، یعنی قرار دادن انرژی  
ناشی از روزی در راه او معنای عبادت و بندگی است پس از  
تخلف از این معنی و عمل باید بخود لرزید چه سرانجام  
بدادگاه او حاضرمان میسازد!

«کلوا من رزق ربکم و اشکروا له بلدة طيبة و رب  
غفور»<sup>۲</sup> (از روزیهای صاحب اختیاران بخورید  
و توان رویان از آنرا در راه او سپاسگزاری،  
برای ~~سیر~~ به محیطی پاک و رویان و صاحب اختیار و مدبری  
جبران گر.)

یعنی اگر چنان کنید به چنین نتیجهای میرسید:  
اگر تمامی نیروها و امکانات را یکف سپاس گرفته در راه خدا  
بحرکت آئید، نظامهای طاغوتی را واژگون کرده نظام خدائی

---

۱- عنکبوت (۲۹) ۱۷

۲- سباء (۳۲) ۱۵

رابر ویرانه‌های آنها بنیان می‌نهد و در چنین صورتی محیط تان  
 پاك و رو بانه همه پیشرفت‌ها و ترقیات میشود و سر رشته دار تان  
 خدا و پاك باختگان خدا گونه، که از هر تیره بختی می‌پاس تان  
 دارند و بهر تعالی<sup>۱</sup> او جتان بخشند.

«اعملوا آلکذا و شکر أو قلیل من عبادی الشکور»<sup>۱</sup>  
 ای بداد و پیوستگان! شکر کنید... عمل کنید  
 بعنوان شکر... و چه اند کنند بندگان شکر گزار من.  
 این آیه از دو جهت باز نمای معنای راستین شکر  
 است (که عملی باشد) از معنای مغرضانه یا جاهلانه آن (که  
 صرفاً لفظی باشد):

: نخست از آن جهت که می‌گوید: «اعملوا» (عمل کنید)  
 و نمی‌گوید «قولوا» (بگوئید)، دوم از آن جهت که می‌گوید  
 کم اند شکر گزاران، حالیکه شکر گوینان لفظی... بویژه  
 پس از جشن شکم... از زیاد هم زیاد ترند.

«فاذکرونی اذکرکم و اشکر و الی و لا تکفرون»<sup>۲</sup>  
 (بهوای من باشید به هوایتان هستم و مرا شکر

۱- سباء (۳۴) ۱۳

۲- بقره (۲) ۱۵۲

گذارید و کافر نگردید. <

شکرگزاری نکردن همان > کافر گردیدن همان... و خیلی هم طبیعی و منطقی است چه اینکه شکر و شکران و کفر و کفران، چونان نور و ظلمت > دست نقیض و نقطه مقابل یکدیگرند، که هر کدام بود، > دیگری نخواهد بود:

شکر: قرار دادن امکانات در راه خدا - چون بذر -  
افشانی در کشت زاری مستعد و مجهز است که آنها را می-  
رویانند و نمو می دهد که بخوردشید سرزنند و بآوردند و  
همین است معنای:

«لئن شکرتم لازیدنکم»<sup>۱</sup> (اگر شکر کنید  
می افزایم ایتمان).

و کفر: قرار دادن امکانات در راه غیر خدا، چه هوی  
و هوس و چه طاغوت و شیطان و چه نظام شرک و جاهلی و...  
چون بذر افشانی در کویر و شور و زار که آنها را در دل تاریک  
خاک بگور سپرده و می پوشاند و می پوشاند (کفر یعنی پوشش  
و پوشیدن و کافر یعنی پوشنده).  
باختصار اینکه شکر نظام خدائی و مجاهدت در راه

---

۱- ابراهیم (۱۴) ۷

آن را در و با و با یا است، که پرورنده و شکوفان کنند؛ استعدادات و ویژگیها و خصال انسانی است و کفر نظام شرک و سر رشته داری عروسکهای کاغذی و پرمدعیان سفیه را زایا است که بگور کنند؛ آنها است.. و برای همین است که قرآن شکر و شکران و کفر و کفران را در چند موضع دیگر نیز رود روی هم قرار داده است چنان:

«من شکر فأنما يشكر لنفسه ومن كفر فان ربي غني كريم»<sup>۱</sup> (آنکه شکر نماید خود بازدهش یابد مثلاً کشتزار مجهز.. و آنکه پوشید و بگور کرد) خود را بهر ز داده است.. مثال بذرو کویر.. که محققاً صاحب اختیار من بی نیاز و گرامی است :  
 .. هذا من فضل ربي ليبلونني أأشكر أم أكفر<sup>۲</sup> (این از فزون بخشی های سرشته دار من است تا بیازمایدم که آیا شکر می کنم یا کافر می شوم).  
 «وإذا نازن ربك لان شكرتم لازيدنكم ولان كفرتم ان عذابى لشديد»<sup>۳</sup> (بیاد دارید که پروردگار تان

۱- نمل (۲۷) ۴۰

۲- نمل (۲۷) ۴۰

۳- ابراهیم (۱۴) ۷

(با وضع سنن لا یتغیر حاکم بر هستی) اعلام کرده  
است که اگر شکر گزارید ~~سی~~ افزایمتان و اگر کافر  
شوید همانا کفر من سهم ~~کین~~ است.)

و این تقابل شکر و کفر نیز > لیل دیگری است بر  
عملی بودن معنای شکر، چه بسی ~~غیر~~ منطقی است که شکری  
صرفاً لفظی را مرداف ایمان و نبو ~~دن~~ آنرا مساوی کفر  
شمارند.

پیش از آنکه آیه دیگر نیز بیسی امون شکر روشنگری

دارد.

## ح- حق ولایت و محبت

نتیجه منطقی دیگر آفریدگاری خداوند اینست که مردمان دلداده و محولقای هم بوده و سر تاسر هستی و وجود و تمامی امکانات و اختیارات خود را به هوای او داشته و برای او خواسته و در راه او قرار دهند و فقط هموراذلی و سر رشته دار هستی و زندگی خود دارند.

محبت به این معنا نسبت به هر کس و هر چیز اگر زن و فرزند و اگر مقام و قدرت، و اگر رفاه و ثروت و اگر حیات و جان باشد معارض با این حق و مصادم با لازمه عملی محبت ذات حق می باشد.

لازمه عملی محبت (دوستی کردن نه صرف دوست داشتن) که حرکت در راه محبوب و چرخیدن بخواست و

اراده او باشد مستلزم آنستکه هر که  $\Rightarrow$  هر چه در اختیار داری  
 برای او بخواهد و در راه او بکارگیری  $\Rightarrow$  از هر که و هر چه مانع  
 گردد در این راه دست شوی و محییت بازگیرد.  
 آیات فراوانی در این زمینه وجود دارد که معنای  
 مورد نظر را بروشنی بازمی نماید:

— «قل ان کنتم تحبون الله <sup>حقا</sup> تبعونی» (بگو اگر  
 خدا را دوست دارید از حق تبعیت کنید...)

که معلوم است تبعیت از پیا میسر یعنی حرکت در راه  
 خدا؛ راهیکه رستاخیز اجتماعی دگرگون ساز ۲۳ ساله خود  
 پیامبر (ص) علیه نظام ظالمانه شرک و جاهلیت بوسفیانی و  
 هراکلیوسی و... نشانگر و تابلو کامل و جامع آنست و با  
 دلبستگی بجان و مال و زن و فرزند و... هرگز نمی توان در  
 آن گام نهاد و بحرکت در آن ادامه داد.

— «قل ان کان آباؤکم و ابناؤکم و اخوانکم و  
 ازواجکم و عشیرتکم و اموال اقترقتموها و تجارة  
 تخشون کسادها و مساکن ترضونها احب الیکم من  
 الله و رسوله و جهاد فی سبيله فتر بصوا حتی یأتی الله

---

۱- آل عمران (۳) ۳۱

بامرہ واللہ لایہدی القوم الفاسقین» : (بگو: اگر  
 پدرانِ تان، فرزندانِ تان، برادرانِ تان، همسرانِ تان،  
 وابستگانِ تان، مالہائیکہ گرد آورده‌اید، کار و کسبی  
 کہ از بی رونق شدن آن بیم دارید و خانہ‌هایی کہ  
 بدان دل داده‌اید، از خدا و پیام‌آوروی و جہاد در  
 راہ او برایتان محبوبتر است پس منتظر رسیدن  
 فرمان خدا (در قالب عمل کرد سنتها و قوانین تخلف  
 ناپذیر حاکم بر طبیعت و اجتماع مبنی بر مقهور و  
 زبون گردیدن ہر فرد و جامعہ تارک جہاد در راہ  
 خدا) باشید کہ خدا مردم خارج شونده از دین را  
 راہ نمی‌نماید).

یعنی کہ شما با این کارتان فاسق، و از دین و راہ خدا  
 خارج میشوید و طبیعی است کہ مردمیکہ از راہ خدا و جہاد  
 در آن خارج شوند زبونی و ذلت دنیا و عذاب و کیفر آخرت  
 فراہشان خواهد بود، چہ بقول مرحوم اقبال، شاعر پر  
 شور و متعهد و آگاہ مسلمان «با جہان نامساعد ساختن-  
 (کہ معنا و لازمۃ ترک جہاد است) - هست در میدان سپر



انداختن» و بدیهی است که سیر انداختن با کمند اسارت  
بگردن پذیرفتن لازمه دارد.

«لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ  
مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ  
أَخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ»<sup>۱</sup> (قومِ رومی را که بخدا و  
روز واپسین ایمان داشته باشند نخواهی یافت که  
با کسانی که معارض با خدا و رسول خدا باشند  
مودت و دوستی داشته باشند هر چند که پدرانشان  
باشند یا فرزندانِشان یا برادرانشان یا دیگر  
وابستگانشان...)

بر مبنای این آیه توحید و معاد مردمیکه به مانعان  
راه خدا (زن و فرزند و جان و مال و...) دل داده، بخاطر آن  
تارک راه خدا می باشند، مرغ غمناک خواهد بود.

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ،  
فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى  
الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ  
وَلَا يَخَافُونَ فِي اللَّهِ لَوْمَةً لَئِيمَةً...»<sup>۲</sup> (هان ای کسانی که

۱- مجادله (۵۸) ۲۲      ۲- مائده (۵) ۵۴

بجبهه ایمان پیوسته اید ابدانید که کسیکه از شما  
 از دین خود برگردد (فقط بخود زیان زده است  
 چه) خدا گروهی (دیگر را برای دین خود)  
 پدید خواهد آورد که محبوب خدا باشند  
 و خدا نیز محبوب آنان باشد، نسبت به مؤمنان  
 (جبهه داخلی) فروتن باشند و علیه جبهه حق-  
 پوشان تندروش و توفنده ... در راه خدا بجهاد  
 باشند و از یاده سرایشهای ژاژ خایان بی هراس).  
 این آیه چهار نشانه برای خدا دوستان بر می شمرد  
 که بادل بستگی به جلوه های فریبنده این زندگی هیچ سازشی  
 نمی تواند داشت: ۱- بالکشا در برابر هم جبهه گان ۲-  
 سر سخت علیه حق پوشان ۳- مجاهد در راه خدا ۴- بی پروا  
 از یاده سرایشها و تهدید و اربابهای این و آن.

معنای ولایت (سر رشته داری و زمامداری) خدا نیز  
 که خود از حقوق ویژه و انحصاری او و از ابعاد و پایه های  
 مهم توحید است ضمن دیگر شاخه های توحید تا حدودی  
 ترسیم شده، آیات موجود در زمینه آن نیز که بسیار هم  
 فراوانند در رابطه با آن شاخه ها اینجا و آنجا ذکر گردیده اند.

آیات ذیل نمونه‌هایی از آنها هستند:

- «مالکم من دون الله من و غی و لا نصیر» (شما را جز خدا زمامدار و پشتیبانی نیست.)

- «لا تتخذوا عدوی وعدوکم اولیاء» (دشمنان من و خود را هم جنبه‌گان و سررشته‌داران مگیرید.)

- «مثل الذین اتخذوا من دون الله اولیاء کمثل العنکبوت اتخذت بیتاً و ان اوهن البیوت لبیت العنکبوت لو کانوا یعلمون» (سر نوشت مردمیکه غیر خدا زمامدارانی گرفته‌اند چونان سر نوشت عنکبوت است که (از تارهای پوسیده) خانه و نظام گیرد، حالیکه بدیهی است که خانه عنکبوت سست‌ترین خانه‌ها است - که با انگشتی، سیخی، میخی، تفی، پفی، بادی، گازی تیزی از هم می‌باشد - اگر می‌فهمیدند).

## ط - حق رهبری و هدایت

رهبری و زعامت انسانها نیز منحصر و مخصوص بخدا است و حق تبعیت و پیروی نیز از آن او و مخصوص و منحصر به قانون و نظام و آئین او که در این زمینه نیز هر که و هر چه مدعی باشد ندو کفو و شریک خدا و شیطان و طاغوت است که مجال و میدان دادن بدو شرك است و خروج از حوزه توحید و سرسپردن به زعامت طاغوت و شیطان و تن دادن به تبعیت از باطل و کفر!

این حق سراسر قلمرو حیات و تمامی شاخه‌های زندگی انسانها را شامل میشود و هیچ گوشه و ناحیه‌ای از زندگی فردی و اجتماعی انسانها از آن بیرون نیست از رهبری فکری، رهبری اخلاقی، رهبری نظامی، رهبری سیاسی و...

هیچکدام و به هیچ عنوان نمی تواند و نباید از چهار چوبه ی  
 آن خارج و تحت مداخله ی غیر او قرار گیرد، اختصاص و  
 انحصار این حق بذات باری تا بدان حد است که از نخستین  
 شخصیت جهان آفرینش نیز سلب گر دیده است.<sup>۱</sup>  
 آیات موجود در این زمینه حیزچندان زیاد است که  
 مجال تمامی آنها نیست و ناگزیر به نمونه هایی از آنها باید  
 اکتفا نمود.

«قل ان هدی الله هو الهدی ولئن اتبعت اهوائهم  
 بعد الذی جائک من العلم مالک من الله من ولی  
 ولا نصیر»<sup>۲</sup> (بگو، تنها رهبری خدا رهبری است و اگر  
 پس از آگاهی ئی که تو را در رسیدن از خواسته های  
 آنان تبعیت کردی نه فرمانداری از جانب خدا  
 برایت روی کار خواهد آمد و نه یار و پشتیبانی).  
 «قل ان هدی الله هو الهدی و امرنا لنسلم لرب

---

۱- «انک لا تهدی من احببت ولکن الله یهدی من یشاء» (تو  
 خطاب به پیامبر (ص) - است آنرا که دوست داری هدایت  
 نمیکنی، لکن این خدا است که هر که را بخواهد هدایت  
 مینماید.)

۲- بقره (۲) ۱۲۰

العالمين»<sup>۱</sup> (بگو: تنها رهبری خدا رهبری است  
وما فرمان یافته‌ایم که تنها در برابر فرماندهی  
صاحب اختیار جهانیان سر فرود آوریم.)  
«قل ان الهدی هدی الله»<sup>۲</sup> (بگو: رهبری، رهبری  
خدا است.)

«هو الذی ارسل رسوله بالهدی و دین الحق...»<sup>۳</sup>  
(اوست که پیام آور خود را با نقش رهبری و نظام  
حق ارسال نمود...)

«تلك آیات الكتاب الحکیم. هدی و رحمة  
للمحسنين»<sup>۴</sup> (اینها آیه‌های کتاب فرزانه‌اند که  
رهبری و رحمت‌اند نیک‌کاران را.)  
«من یهدی الله فهو المهتد...»<sup>۵</sup> (آنکه خدا را رهبریش  
کند ره یافته است...)

---

۱- انعام (۶) ۷۱

۲- عمران (۳) ۶۷

۳- توبه (۹) ۳۳

۴- لقمان (۳۱) ۳

۵- اسراء (۱۷) ۹۷ و کیف (۱۸) ۱۷

- «قل هل من شركائكم من يهدي الى الحق، قل  
 الله يهدي للحق، افمن يهدي الى الحق احق ان  
 يتبع امن لا يهدي الا<sup>۱</sup> من يهدي فما لكم كيف  
 تحكمون»<sup>۱</sup> (بگو: آیا <sup>۱</sup>از شریکانیکه برای خدا  
 گرفته‌اید کسی بحق رهبری میکند؟ بگو فقط  
 خدا بحق رهبری می‌کند. آیا پس کسی که بحق  
 رهبری میکند بجاست که تبعیت شود یا آنکه  
 خود راه را نمی‌فهمد چیز اینکه با و بفهمانند؟...  
 چنان می‌شود؟! چنان قضاوت می‌کنید؟!...)

- «فمن تبع هداي فلا خوف عليهم ولا هم يحزنون»<sup>۲</sup>  
 (پس آنانی که از رهبری من تبعیت کنند) (در پیروسی  
 تکامل این جهانی و تعالی آن جهانی خواهند بود و  
 از هیچ نظر) بیمی نخواهند داشت و دستخوش  
 حزن و غم نخواهند بود.)

- «اتبع ما اوحى اليك من ربك لا اله الا هو واعرض  
 عن المشركين»<sup>۳</sup> (آنچه را از جانب مدبر و صاحب

۲- بقره (۲) ۳۸

۱- یونس (۱۰) ۳۵

۳- انعام (۶) ۱۰۶

اختیارت بتوالہام شدہ است تبعیت کن کہ جز او  
 خدائی نیست و از شریک گیران روی برگردان۔  
 «واتبع مایوحی الیک من ربک ان اللہ کان  
 بما تعملون خیر»<sup>۱</sup> (آنچه را از جانب صاحب  
 اختیارت بتوالہام میشود تبعیت کن، چہ خدا است  
 کہ بی چند و چون.. بہ آنچه می کنیدی آگاہ است)۔  
 «واتبع مایوحی الیک، واصر حتی یحکم اللہ و  
 ہو خیر الحاکمین»<sup>۲</sup> (آنچه را بتوالہام می شود تبعیت  
 کن و (در راہ هدف چنداں) مقاومت نشان دہ تا  
 حکومت خدا مستقر گردد کہ او بہترین حکومت  
 کنندگان است)۔

«اتبعوا ما انزل الیکم من ربکم ولا تتبعوا من  
 دونه اولیاء، قلیلا ما تذکرون»<sup>۳</sup> (آنچه را از جانب  
 صاحب اختیار تان بسویتان نازل شدہ است تبعیت  
 کنید و زما مدارانی غیر او را تبعیت مکنید... چہ

۱- احزاب (۳۳) ۳

۲- یونس (۱۰) ۱۰۹

۳- اعراف (۷) ۳



کم متذکر می گردید.)

«وإذا قيل لهم اتبعوا ما أنزل الله قالوا بل نتبع ما  
الفينا عليه آباءنا أولئك باؤ هم لا يعقلون شيئاً  
ولا يهتدون»<sup>۱</sup> (وقتی به آن حان گفته می شود آنچه  
را خدا نازل کرده است تبعیت کنید می گویند:  
ما همان راه و رسم پدران خود را تبعیت می کنیم!!  
آیا هر چند پدرانشان هر تجمع و بکار نیاندازند  
عقل و ایستای از جستجوی راه باشند!)

«ولئن اتبعت أهوائهم من بعد ما جئتكم من العلم  
انك اذا لمن الظالمين»<sup>۲</sup> (واگر از خواسته های  
آنان (طاغوتها و شیاطین و مرتجعان و...) پس از  
آگاهی ای که تو را در رسید تبعیت کردی در این  
صورت بیگمان از ستمگران می باشی.)

«ولئن اتبعت أهوائهم من بعد ما جئتكم من العلم  
مالك من الله من ولي ولا واق»<sup>۳</sup> (واگر از خواسته های

---

۱- بقره (۲) ۱۷۰

۲- بقره (۲) ۱۴۵

۳- رعد (۱۳) ۳۷

آنان (توجیه گران و طاغوتها و...) پس از آگاهی می  
که تورا حاصل شده تبعیت کردی نه زمامداری  
از جانب خدا برایت روی کار خواهد آمد و نه حافظ  
و پشتیبانی.)

صدها آیه دیگر نیز پیرامون رهبری و زعامت و  
پیروی و تبعیت در قرآن تالاف و درخشندگی دارند که در  
پرتو آنها، تبعیت از خط مشی و قوانین و مقررات و سنن و آداب  
و رسوم و شعائر و مراسم و طرز فکر و سیستم و نظام و فرهنگ  
غیر خدایی مستقر و موجود و معمول پدران و آباء و اجداد و  
طاغوتها و شیاطین و... شرك است و كفر است و ضلالت است  
و جاهلیت... و هادی و رهنمون و رهبر گرفتن آنها ظلمت  
است و ذلت است و حیرت است و شقاوت... که هم دنیای انسانها  
را دوزخ می سازد و هم دیگر جهان را از آن بدتر.

## ی- حق اخلاص

نتیجه دیگر آفریدگاری پروردگار نیز این است که همانسان که همه عوامل و عناصر هستی و تمامی مایه ها و امکانات حیات خالصاً از او تنها است، تمامی حقوق نام برده (و دیگر حقوقی که بنام نیامده اند) نیز خالصاً در انحصار او باشند و هیچ کس و هیچ چیز را به هیچ وجه و به هیچ عنوان در آنها شرکت ندهند.

اخلاص در برابر خدا یعنی اینکه مردمان در تمامی امور زندگی از خورد و کلان و فردی و اجتماعی و مادی و معنوی و فکری و فرهنگی و مذهبی و اخلاقی و نظامی و صنعتی و سیاسی و اقتصادی و تربیتی و خانوادگی و... در بست خالصاً بچرخ او بچرخند و از نظام و قانون او اطاعت و تبعیت

کنند و این اطاعت و تبعیت را در سرتاسر قلمرو زندگی خود شمول دهند و هیچ منطقه و زاویه‌ای از زندگی را از آن خارج و در قلمرو دخالت غیر او قرار ندهند و برای او در اطاعت و تبعیت و حاکمیت و عبودیت و ربوبیت والوهیت و دیگر حقوق ویژه و انحصاری او رقیب و شریک قرار ندهند و به بیانی کوتاه تنها فرمان و اراده او را حاکم و تعیین کننده راه و رسم زندگی فردی و اجتماعی خویش قرار دهند و هر گونه تحکم و تصرف در وجود و زندگی و جامعه و جهان خود را حق خالص او دانند و همه زندگی و شئون خود را تسلیم در برابر حکم و اراده او دارند و هر دست اندازی بی بدین فواحی را چه از ناحیه هوای نفس باشد و چه از ناحیه طاغوت و شیطان، مشمول حکم دست سارق سازند.

اخلاص بخلاف آنکه، بعضی سطحی نگران خام، اندیش و برخی عالم نمایان جاهل و یا مغرض، محدود به قالب و نیتش و انمود می کنند، (یعنی که عبادتی که می کنی در نیت آنرا برای خدا انجام بده) نه صرف نیت که سرتاسر میدان اندیشه و عمل را فرا می گیرد.

منظور از اخلاص عمل در نیتش قرآنی (چنانکه

از نام آن: اخلاص عمل نه اخلاص حثیت، که چون خود عملی  
است مندرج در اخلاص عمل است پیک است) اینستکه، عملت،  
کارت، هر کارت و هر عملت: تمامی اعمال و تمامی کارهایت  
حتی غذا خوردنت، نفس کشیدن و زنده بودن، خالص  
برای خدا یعنی برای راه خدا باشد: راهی که پیام آور او را  
بارستایز اجتماعی خود آن را به جهان و جهانیان نشان  
داد و قرآن او همی نشان میدهد. و اگر در این راه نیست غذا  
مخور، نفس مکش، زنده ممان، بمیر.. آری بمیر که در چنین  
صورتی «بطن الارض خیر لکم من ظہرها»  
منظور اینستکه آنگونه زیست کن که زیستت خالص  
برای خدا و در راه خدا باشد. والا مزی  
آنگونه کار کن که کارت از تمامی جهات خالص برای  
خدا و در راه خدا باشد. والا ممکن.  
آنچه را بدار که در بست برای خدا و در راه خدا باشد  
والامدار.  
آن راه را برو که یکسر برای خدا و در راه خدا باشد  
والامرو.  
آنچه را بگو، بشنو، بخوان، بنویس، بگیر، بده،

بخواه، بساز... که یکریز برای خدا و در راه خدا باشد. والا  
مگو، مشنو...

اگر جوانی، اگر پیری، اگر زنی، اگر مردی، اگر  
عالی‌ئی، اگر دانی‌ئی، اگر سیاسی‌ئی، اگر نظامی‌ئی،  
اگر روحانی‌ئی، اگر بازاری‌ئی، اگر اداری‌ئی،  
اگر فرهنگی‌ئی، اگر صنعتگری، اگر مدرسی، اگر  
دانشجوئی، اگر سخنوری، اگر فقیهی، اگر عالمی، اگر  
فیلسوفی، اگر متکلمی، اگر محدثی، اگر مفسری، اگر  
شاعری، اگر سپاهی‌ئی، اگر نقاشی، اگر پیکر نگاری، اگر  
ذوقمقامی، اگر بی‌مقامی، و اگر عطاری، بقالی، حمالی  
و اگر... و اگر هر چه هستی کلات را آنجا، آنگاه و  
آنگونه انجام بده که خالص برای خدا باشد و در راه خدا  
و نظام خدائی قرار گیرد والا انجام مده، گردش مگرد،  
تعقیبش مکن... یا تبدیلیش کن (به آنچه در راه خدا باشد).  
یا تعطیلیش کن یا بمیر: تن به این که ولو گوشه‌ای از آن برای  
غیر خدا باشند که این شرك است (شركت دادن غیر خدا  
در حق خدا است) و یا خدا عوض کردن است (اگر تمامی  
آن برای غیر خدا باشد).. تن مده.. برای غیر خدا و بپرخ

غیر خدا هیچ میچرخ... چه پول باشد، چه هوای نفس باشد،  
 چه زن و فرزند باشد، چه عشق و شهوت و لذت باشد، چه مقام  
 و قدرت و ثروت باشد و چه بت و شیاطات و طاغوت باشد.  
 اگر می نشینی، اگر بر می خیزی، اگر می نویسی، اگر  
 می خوانی، اگر می زنی، اگر می خوری، اگر تولید میکنی، اگر  
 مصرف می کنی، اگر فرزند می پرورانی، اگر فرزند بمرگ  
 می دهی، اگر صلہ رحم می کنی، اگر قطع رحم می کنی، اگر آباد  
 میکنی، اگر خراب میکنی، اگر زنده می کنی، اگر می میرانی،  
 اگر... و اگر... و اگر هر چه می کنی حساب کن... حساب گر باش  
 بین در راه خدا قرار می گیرد؟ به تحقق هدفهای خدائی کمک  
 می کند؟ طاغوت زدائی دارد؟... والا ترکش کن: یا تبدیل دیا  
 تعطیل و یا بطن الارض (که) خیر لکم من ظہرها...

۱- قال رسول الله (ص): «اذا كانت امرائکم بخیر لکم و اغنیائکم  
 سحائکم و امورکم شوری بینکم فظہر الارض خیر لکم من بطنها  
 و اذا كانت امرائکم اشرارکم و اغنیائکم بخلائکم، و امورکم  
 الی نساءکم فبطن الارض خیر لکم من ظہرها» نهج الفصاحة  
 ص ۴۴ کلمه ۲۳۲ (آنگاه که امرای شما نیکان شما باشند و  
 توانگران شما بخشنندگان شما و زمامداریتان به شورای همه  
 شما پس پشت زمین از شکم زمین بهترتان باشد و آنگاه که...

اگر بر درو دیوار و گوشه و کنار و کوچه و خیابان و  
خانه و دکان و ماشین و کارگاه و... همی نوشته‌ها و اینکت‌ها  
را می‌نگریم که نهیب می‌زنند:

«از علی آموز اخلاص عمل»: یعنی این.. یعنی سیستم  
زندگی فردی و اجتماعی علی (ع) معنای تبلور یافته عینی و عملی  
اخلاص عمل لله است زندگی علی... که يك لحظه از لحظات عمر  
پر بار و نوفنده خود را بفر خدا و برای غیر خدا نداد و سر تا سر  
آن را در راه خلق نظامی خالصاً خدائی و جامعه‌ای، خالصاً الهی  
بکار گرفت، که علاوه بر عمل فرد، نظام جامعه را نیز باید  
خالصاً خدائی کرد و خالصاً بر پایه قانون او نهاد و خالصاً در  
قلب مقررات او ریخت و خالصاً شکل و قیافه مورد نظر او را  
بدان داد و خالصاً ریخت و ترکیب آن را ریخت و ترکیبی  
خدائی کرد.. و اینست معنای:

---

→ امرای شما! شما! باشند و توانگران شما! بخیلان شما! و سر  
رشته‌ی کارها تا ن در دست زنان شما! پس شکم زمین بهترتان است  
تا پشت آن). یعنی باید همه چیز را در راه جهاد توحیدی قرار  
دهید تا یا شق اول تحقق یابد یا جان بخواهتن بزمین سپارید  
(احدی الحسینین: یکی ازدو نیکی) که غیر این شر است.



## دو کمال توحیده الاخلاص له

آیات قرآنی نیز اخلاص هر ~~د~~ شاخه را می خواهند:  
 هم اخلاص عمل (نحن له مخلصون. عبادنا المخلصین)  
 و هم اخلاص نظام (مخلصین له الدین.. - لَّذِینَ اخْلَصُوا دِینَهُمْ لِلّٰهِ)  
 و برای تخلف از هر دو شان فرجامی ناگوار اعلام میکنند.  
 آیات قرآنی مربوط بدین حق، اخلاص را تابدان  
 پایه ضرور دانسته و مهم می شمارند که داشتن آنرا معنای  
 توحید و عامل همه نیک فرجامیها و تعالی و سعادت‌ها اعلام  
 میکنند و نداشتن آنرا شرک و کفر و یاز بیچه هوس بودن و آلت  
 دست شیطان و طاغوت شدن و علت تمامی تیره بختی‌ها و ذلت  
 و کیفرها.

### واینک آیات:

«وَاللّٰهُ الدِّینَ الْخَالِصُ» (بهوش باشید: که (یعین)

نظام زندگی خالص حق خدا است.)

«وَالَّذِینَ هُمْ لِلّٰهِ دِیْنًا خَالِصُونَ» (و آن منافقین فی الدِّینِ الْخَالِصِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ

لَهُمْ نَصِیرًا. اِلَّا الَّذِینَ تَابُوا وَاصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللّٰهِ

وَاخْلَصُوا دِیْنَهُمْ لِلّٰهِ فَاولٰئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِیْنَ وَسَوْفَ یُؤْتٰی

الله المؤمنين اجر أعظيماً<sup>۱</sup> (همانا دو چهره گان در  
 زرفاترين قعر دوزخند و هيچ مددکاری شان نمی-  
 یابی جز آنافکه (به جبهه حق) بازگشتند و) خود  
 و جامعه خود را) ساختند و خدا را پایگاه جبهه  
 خود گرفتند و نظام زندگی و مقررات اجتماعی  
 خود را از دخالت غیر خدا پاک ساختند که اینان  
 با مؤمنان اند و خدا به مؤمنان پاداشی عظیم خواهد  
 داد.)

«انا انزلنا اليك الكتاب بالحق فاعبد الله مخلصاً  
 له الدين»<sup>۲</sup> (ما کتاب را بحق بر تو فرو فرستادیم، پس  
 خدا را بندگی و عبودیت کن، آنسان که خالص گر  
 نظام زندگی از دخالت غیر او باشی.)

«قل انی امرت ان اعبد الله مخلصاً له الدين»<sup>۳</sup> (بگو  
 من فرمان یافته ام خدا را بندگی و عبودیت کنم،

---

۱- نساء (۴) ۱۴۶-۱۴۵

۲- زمر (۳۹) ۲

۳- زمر (۳۹) ۱۱

آنان که پیراینده‌ی نظام زندگی از دخالت غیر او

باشم.)

« قل امری بالقسط و یموا و جوهم عند کل

مسجد و ادعوه مخلصین له » **ح** « ین کما بدئکم تعودون »<sup>۱</sup>

(بگو سر رشته دار من **ح** عدالت اجتماعی فرمان

داده است و باینکه زما **ص** داران خدائی را در هر

مسجد گاهی جلو انداز **ح** و او را بمدد خوانید

آنان که پیرا دازنده‌ی نظام زندگی از دخالت غیر او

باشید.)

« فادعوا لله مخلصین له » **ل** « دین ولو کره الکافرون »<sup>۲</sup>

(خدا را بمدد خوانید **ح** آنان که جرم گیرنده‌ی

نظام زندگی از دخالت غیر او باشید هر چند که

---

۱- اعراف (۷) ۲۹

۲- این ترجمه به استاد فرمایش امام صادق (ع) است که

می فرماید منظور از جوهم **ح** در آیه « یموا و جوهم »

عند کل مسجد « زما داران خدائی اند. تفسیر نور الثقلین ج ۲

- ص ۱۷ حدیث ۵۵۰

۳- غافر (۲۰) ۱۳

حق پوشان را گران آید.)

«هو الحی لا اله الا هو فادعوه مخلصین له الدین»<sup>۱</sup>  
(اوزنده است، جز او ایده آلی نیست، پس او را  
به مددخوانید انسان که خالص گر نظام زندگی از  
دخالت غیر او باشید.)

«وما امر و الا لیعبدوا الله مخلصین له الدین حنفاء و  
یقیموا الصلوة ویؤتوا الزکاة و ذلك دین القیمه»<sup>۲</sup>  
(فرمان نیافتند جز اینکه خدا را عبودیت کنند،  
انسان که نظام زندگی را از دخالت غیر او بیاریند  
و یکتا سازان و پیادارانندگان نماز (این پیوند زننده  
جامعه بخدا) و پردازندگان زکات - این پیک جامعه  
طبقاتی و خلاق جامعه بی طبقه و موتور آن در جهت  
اقتصادی پیش رفته و شکوفا و همگانی - باشند  
و این است دین راستین.)

«قل اتحاجون فی الله و هو ربنا و ربکم و لنا اعمالنا  
و لکم اعمالکم و نحن له مخلصون»<sup>۳</sup> (بگو آیادر

۱- غافر (۴۰) ۶۵      ۲- بینه (۹۸) ۵

۳- بقره (۲) ۱۳۹

بارۀ (حقوق) خدا با ما می ~~سینید~~؟ حالیکه او  
 سر رشته و پدید آورنده هم ما ~~هم~~ شما است و هر يك  
 از دو جبهه ما و شما را دست ~~آورد~~ خویش است و ما  
 پالاینده دخالت غیر او از ~~حقوق~~ او هستیم.)  
 - «فانهم لمحضرون الاعباد الله المخلصين»<sup>۱</sup> (پس  
 آنان به محاکمه کشیده می شوند، جز چرخندگان  
 بچرخ خدا که دست ~~غیر~~ او را از چرخاندن  
 خویش کوتاه کرده اند.)

- «قال فبعزتك لاغوينهم اجمعين. الاعدادك  
 المخلصين»<sup>۲</sup> (شیطان (اسم عام جباران) برنامه  
 خود را بدین سان اعلام کرد که: بعزت سوگند!  
 تمامی آنان را - با تود نامرئی فرهنگ و نظام و  
 برنامه های اغواگر خود - بجاهلیت می کشانم، مگر  
 آن گروه از بندگان که دست غیر تو را از چرخاندن  
 خویش کوتاه کرده اند.)

- «قال رب بما اغويتني لازينن لهم في الارض و

---

۱- صافات (۳۷) ۱۲۷

۲- ص (۳۸) ۸۳

لاغوينهم اجمعين الا عبادك منهم المخلصين»  
 شیطان آهنگ شوم خود را اعلام کرد که: خدا!  
 چون تو مرا گمراه کردی<sup>۱</sup> جلوه‌های فریبنده دنیا  
 را در دیده‌شان بیارایم و با اینکار تمامی آنان  
 را بجاهلیت کشانم مگر آن گروه از بندگان که  
 دست غیر تو را از چرخاندن خویش کوتاه  
 کرده‌اند.

این گونه آیات هیچ تردیدی می‌گذارند که آنان که  
 در کار پالایش حقوق خدا از دخالت غیر او نیستند ملعبه  
 انگلک چی شیطانند؟

«انکم لذائقوا العذاب الالیم، وما تجزون الا ما  
 کنتم تعملون. الاعداد الله المخلصین. اولئک لهم  
 رزق معلوم. فواکهوهم مکر مون. فی جنات النعیم.

۱- حجر (۱۵) ۲۰

۲- می‌بینید جبر منطق کیست؟ و کی معلم و پدر جبر حساب  
 می‌شود؟! اکنون همی بگویند (به معنای استحماری جبری  
 آن): خدا خواسته... اگر خدا نمی‌خواست نمی‌شد... این  
 مقدر خدا و مشیت و قضا و قدر او بوده... و...

على سر رمثا بلین. يطاف ————— عليهم بكأس من معين.  
 بیضاء لذة للشاربین. لافیه غول ولاهم عناینز فون.  
 وعندهم قاصرات الطرف عین کأنهن بیض مکنون...  
 ان هذا هو الفوز العظيم. قسمل هذا فلیعمل العاملون.  
 اذلك خیر تر لام شجرة اقر قوم. انا جعلناها فتنة  
 للظالمین. انها شجرة تخرج فی اصل الجحیم. طلعتها  
 کأنه رؤس الشیاطین. قاتهم لاکلون منها فمائلون  
 منها البطون. ثم ان لهم علیها لشوباً من حمیم. ثم  
 ان مرجعهم لالی الجحیم. انهم الفوا آباءهم ضالین.  
 فهم علی آثارهم بهر عون... الاعداد الله المخلصین؛  
 (شما دستخوش کیفر درد فاک (ذلت دنیا و دوزخ  
 آخرت) می شوید و کیفرتان جزیر آیند عملکرد  
 خودتان نمی باشد. مگر چرخندگان بچرخ خدا  
 که پالاینده (ی فطرت و زندگی و جامعه و جهان  
 خود از دخالت غیر او) میباشند. که آنان دارای  
 مستمری ئی مشخصی اند: میوه هائی نشاط انگیز و  
 حال آفرین، در حالیکه مورد اجلال و تکریمند

در بهشت هائی روح افزا بر اریکه هائی روی در  
 روی، که جامی از شربت های گوارا و درخشنده و  
 لذت بخش نوشندگان را بدوره می گردد که در آن  
 دزدگی نیست و از آن سیری نمی پذیرند و زیبا  
 چشمان فرو هشته چشم بزم آرایشان هستند که  
 گوئی تخم مرغ هائی به پنبه پیچیده می باشند...  
 این محققاً کامیابی بزرگ است که برای چو نان  
 آئی باید کار کنند کار کنندگان. آیا ورود بر چو نان  
 اینی بهتر است یا درخت زهر بار که ما آنرا چاره  
 ستمگران قرار دادیم؟! این درختی است که از  
 فقر دوزخ می روید و شاخ و برگ بر گهای آن گوئی  
 که سرهای شیاطین است، پس آنان همی از آن  
 خوردند گانند و شکم همی از آن پر کنندگان. سپس  
 بر روی آن آمیزه ای از حمیم داغ و سوزان است  
 و سر انجام باز گشتگاهشان دوزخ: آنان گمراهی  
 پدرها را دریافته اند و بسا اینهمه (میمون وار)  
 بدنبالشان پرسه می زنند... مگر چرخندگان  
 بچرخ خدا که در چرخیدن <sup>جویش</sup> غیر خدا را دخالت



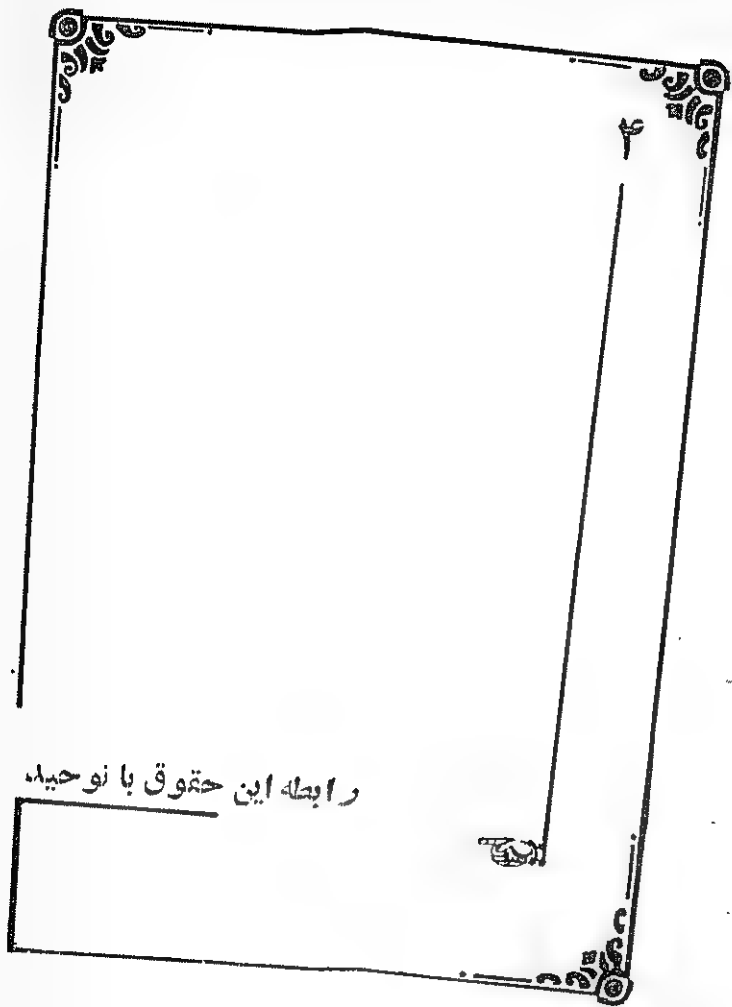
نمی دهند).

نيك قرچامي و تيره بختی دو گروه را گویانرا از این هرگز نتوان نقاشی نمود، کدام بیان است که سر نوشت متضاد دو گروه معارض را بهتر از این بتواند بقلب تعبیر ریزد و چه تا بلوی نمایانتر از این می تواند به معانی تجسم بخشد و حتی جان دمد.

آیا خود این دو گونه سر نوشت نمی تواند بارزترین، قاطع ترین، و خدشه ناپذیرترین دلیل بر این باشند که اخلاص در قلمرو صرف نیت هرگز نمی تواند با وجود وعدم خود تعیین گر چنین دوسر نوشتی باشد و ناگزیر اخلاص در میدان عمل را باید اینسان مقام داد؟

و باز آیا خود تصور این دو گونه سر نوشت (گذشته از جاذبه های دیگر راه حق) نباید انسان اندیشمند و در اندیش را از غرق شدن در انگیزه های پست مادی، و زمینی و اسیر گردیدن در کمند جلوه های فریبای زندگی رهائی بخشد، و بکام امواج خروشان طاغوت زدای نبرد توحیدی پر تاب کند تا هیما لیا ی تعالی انسانی را فتح کند و بر اوج قله تکامل آن پرچم افرازد.





رابطه این حقوق با نوحیه



اینها و جز اینها حقوقی هستند، خاص  
و ویژه‌ی خالق هستی و منحصر و مخصوص بدو  
که از نظر دخالت و تصرف در آنها و یادست اندازی  
و تجاوز بدانها سه‌فرض منصوص است .  
۱- اینکه فقط همان خالق را صاحب حق دیدن  
و دخالت و تصرف در سر نوشت جهان و انسان را

حق ویژه و انحصاری او دانستن و بغیر او هر چه و هر که باشد  
 اجازه‌ی دخالت و تجاوز ندادن و اگر سمج بود و دست بردار  
 دست تجاوز و زوی را قطع کردن و هستی را از وجود او پاک نمودن.  
 (توحید: یکی کردن... یکی کردن حکومت در قبضه‌ی  
 آفریدگار، بر مبنای آموزشها و مقررات پاک آسمانی او، به  
 عامل اجرائی انسانهای برین علی و ار خداگونه و در پر تو آن  
 یکی کردن و یکسان و یکنواخت نمودن زندگی بشر، فکر  
 بشر، آهنگ بشر، جهت بشر، هدف بشر، آرمان بشر،  
 فرهنگ بشر، سیاست بشر، اقتصاد بشر، و حتی غذای بشر  
 لباس بشر، مسکن بشر، درد بشر، درمان بشر و...)

۲- اینکه به موجودها یا آدمهائی (بتهای بیجان یا  
 بتهای جاننداری) نیز در این قلمرو مجال و میدان دادن و  
 دخالت و تصرف آنان را نیز در این حقوق اجازه دادن و  
 تحمل نمودن و آنان را عملاً، ولوبی اعتقاد قلبی، در این  
 حقوق شریک خدا قرار دادن و آنان را با اصطلاح قرآن  
 در کنار خدا (مع الله)، رب، معبود، اله، حاکم، مطاع، متبوع  
 ملک، مالک، ولی، رهبر، و... گرفتن و در وجود و زندگی و  
 نظام و جامعه و جهان خود شرکت سهامی خدایان باز کردن:

شرکت سهامی دوخدائی، سه خدائی، صدخدائی و... مصداق کامل يك پانثئون که آیانی از قبیل «لاتشرکوا به شیئاً...» (چیزی را شریک او مگیرید) و: «لا تجعل - یا - لاتجعلوا مع الله الهاً آخر...» (با خدا خدای دیگری قرار نده - یا - مدهید) و امثال آنها نشانگر آن هستند.

۳- اینکه اصولاً سرتاسر این حوزه و کران تا کران این قلمرو را شش دانگ در اختیار و تصرف آن بتها (چه بیجان و چه جاندار) قرار دادن و خالق را اساساً کنار زدن و جای وی را بآنان سپردن و به اصطلاح قرآن «خدا عوض کردن» - چونان لباس عوض کردن، خانه عوض کردن، حاکم عوض کردن، نوکر عوض کردن و... - : «ندوکفو و رقیب برای خدا گرفتن» (که اگر در شق دوم در شرکت سهامی خدایان لافل سهمی داشت در این شق حتی سهمی نیز نداشته باشد).

آیانی از قبیل:

«ومن الناس من يتخذ من دون الله انداداً» (برخی

مردمان بجای خدا رقیبانی می گیرند)

و «انهم اتخذوا الشیاطین من دون الله اولیاء» (آنان

شیطانها - قدرتهای شرآفرین - را بجای خدا

زمامدار گرفته اند)

و «اتخذوا اجدادهم ورهبانهم ارباباً من دون الله»  
(عالمان و روحانیون خود را بجای خدا سر رشته-  
دار گرفته اند).

که بجای «مع الله» «من دون الله» دارند نو عاً نمایشکر  
این شق اند.

بعبارت دیگر:

آیا تیسکه می گویند «با خدا» (مع الله) خدائی، معبودی،  
ربی، حاکمی، ولی، رهبری، نصیری، مطاعی، سر رشته داری،  
شفیعی، و... مگیرید نشانگر شق دوم آنکه می گویند: «برای  
خدا شریکی مگیرید» و آیا تیسکه می گویند غیر خدا یا بجای  
خدا (من دون الله) خدائی، معبودی، ربی، و... مگیرید  
نمایشگر این شق آنکه می گوید «خدا عوض مکنید و ندو  
کفو و زقیب بجای او مگیرید» و معنا و مفهوم و منظور از  
هر دو شق آنکه سر نوشت خود را ملعبه و بازیچه ی خدایان  
و خداوند گاران قرار مدهید و الا که تباه و مرداب و لجن زاری  
خواهید شد، عرصه تاخت و تاز خرچنگان و غوکان و دیگر  
جانوران با تلافی و یا بیشه و نی زار و تار یکستانی، جولا نکه



دیوان و غولان و دیگر شیاطین و اهریمنات و تمایلات سرکش  
نفسانی...

وجه وقیح و زشت است که انسان ببیند و بپذیرد که  
نه تنها جهان وهستی که حتی وجود و قحطرت و زندگی خود  
او نیز شرکت سهامی بی است که همه این خدا نمایان در آن  
تصرف می کنند و دست می برند (و چونان روسپی بی در او  
ولوح میکنند) و یا گندابی است که این غوکان در آن غوطه  
می خورند و فضله می ریزند و چوات مبالی در او ادرار  
می کنند.

## شاخه‌های شرک

با توجه بدین حقوق و نظر بدخالت و دخالت‌گران در آنها، و تحمل و تحمل‌گران آن دخالت معنای «توحید» و «شرک» و «خدا عوض کردن» و نیز نشانه‌ی عاملان آنها تا اندازه‌ای بدست می‌آید:

هر چه و هر که، در هر کدام و یا هر چند تا از این حقوق دخالت کند، در همان حق و یا حقوق شریک و کفو (هم‌اورد و هم‌تا) و ند (رقیب) خدا بشمار است و کار او شرک و یا ندیت و ضدیت با خدا و مبین ادعای خدائی محسوب است:

اگر در حق الوهیت باشد، شریک و یا ند در الوهیت بشمار خواهد رفت و اگر در ربوبیت باشد در ربوبیت و اگر

در عبودیت در عبودیت و همین سان در اطاعت و ولایت و محبت  
و زعامت و...

تحمّل این دخالت نیز در هر حقّی که باشد و بهر-  
صورت و هر لباسی که ظاهر گردد در همان حقّ، شرک (و یا  
خدا عوض کردن) است و تحمّل گری آن مشرک (و یا خدا  
عوض کننده):

اگر در حق عبودیت باشد شرک (و یا خدا عوض کردن)  
در عبادت است و اگر در حق اطاعت باشد شرک و یا (خدا  
عوض کردن) در اطاعت و اگر در هر حق دیگری باشد شرک  
(و یا خدا عوض کردن) در همان حق و اگر در یک حق باشد  
شرک يك آتش است و اگر در دو حق باشد دو آتش و اگر در  
سه حق و چهار حق و پنج حق و... سه آتش و چهار آتش و  
پنج آتش و... و یا بگو اگر در يك حق باشد ماشین شرک  
بدننده ی يك حرکت می کند و اگر در دو حق باشد بدننده ی  
دو و اگر در سه حق و چهار حق و پنج حق و... بدننده ی سه و  
چهار و پنج و... که هر چه بالاتر رود خطر چپ کردن بیشتر  
می شود و هر چه گسترده تر گردد خطر هلاکت فردن تر که در  
صفحات آینده به میکرب کشنده و سرطان ویران کننده ی

آن اشارتی رفته است.

امام صادق و باقر (ع) درباره شریک گرفتن غیر خدا در حقوق انحصاری او گزیده گوئیهای روشنگری دارند که نمونه و نشانگر صریح دگرگونی عقیدتهاست:

از امام صادق (ع) درباره آیهی «وما یؤمن اکثرهم بالله الا وهم مشرکون» (آنان بخدا ایمان نمی آورند جز اینکه مشرکانند) سؤال می کنند که چگونه هم ایمان می آورند و هم مشرکانند؟! حضرت جواب میدهند که در عقیده خدا را یکی می دانند و در عمل از دیگران اطاعت می کنند و این بی آنکه بفهمند، شرک است و نام آن شرک در اطاعت.

باز دربارهی آیهی «وانخذوا احبارهم و رهبا ینهم ارباباً من دون الله» (علما و روحانیونشان را به جای خدا رب گرفتند) سؤال می کنند، حضرت می فرماید بخدای سوگند آنان را (رسماً و مستقیماً) بعبادت خویش نخواندند و اگر می خواندند پاسخ مثبت نمی شنیدند بلکه دین را مطابق میل و عافیت طلبی خود معنا می کردند و آنان نیز از آنها،

بی آنکه حق را از باطل تشخیص دهند یا پی تشخیص آن  
باشند کورکورانه می پذیرفتند و حقلید و تبعیت می کردند (و  
طبق منطق بی پایه ی ساده گزینات سهل گرای این روزگار  
الا بالله را به گردن ملا می انداختند) ... و این عبادت کردن و  
رب گرفتن آنان است یعنی شرک در عبودیت و ربوبیت.

در روایت دیگر درباره ی آیه ی «ومن الناس من یعبد  
الله علی حرف» (برخی مردمان خدا را فقط بحرف عبادت  
می کنند) سؤال می کنند، حضرت می فرماید: آنان کسانی  
هستند که غیر خدا و مجریان قوانین او را به حاکمیت تن  
می دهند یعنی شرک در حاکمیت.

در روایت دیگری می فرماید: «من اطاع رجلا فسی  
معصية فقد عبده» (کسی که از کسی در کار معصیت اطاعت کند  
اورا عبادت کرده است): شرک در عبادت.

در روایت دیگری از امام باقر (ع) است که:  
«من اصغى الى ناطق فقد عبده فان كان الناطق  
یروی عن الله فقد عبده الله عز وجل وان كان الناطق  
یروی عن الشیطان فقد عبده الشیطان» (کسی که  
به تبلیغات کسی گوش کند اورا عبادت کرده است،

پس اگر آن تبلیغات تبلیغات خدائی باشد خدا  
را عبادت نموده است و اگر تبلیغات شیطانی باشد  
شیطان را عبادت کرده است: شرك در عبادت و  
ایده گرفتن.

در روایت دیگری از امام صادق (ع) است که:  
«امر الناس بمعرفتنا والردالينا والتسليم لنا ثم قال:  
وان صاموا وصلوا وشهدوا ان لا اله الا الله وجعلوا  
في انفسهم ان لا يردوا الينا، كانوا بذلك مشركين»  
(مردم به شناخت ما و رد کردن حکومت به ما و  
تسليم در برابر فرمان ما، مأمور و متعهد اند. سپس  
فرمودند: اگر روزه بگیرند، نماز بخوانند و لا اله  
الا الله بگویند ولی بر آن نباشند که حکومت را  
از چنگ دیگران در آورده بمارد کنند مشرك اند):  
شرك در حاکمیت.

در روایت دیگری می فرمایند:

«لو ان قوماً عبدوا الله وحده لا شريك له و اقاموا  
الصلوة و آتوا الزكاة و حجوا البيت و صاموا شهر  
رمضان ثم قالوا الشيء صنع الله او صنع رسول الله (ص)

الا صنع بخلاف الذي صنع، او وجدوا ذلك في  
 قلوبهم لكانوا بذلك مشركين ثم تلا هذه الآية  
 «فلا وربك لا يؤمنون حتى يحكموك فيما شجر  
 بينهم ثم لا يجدوا في اقصاهم حرجاً مما قضيت و  
 يسلموا تسليماً» ثم قال (ع) فعليكم بالتسليم:  
 (اگر مردمی خدای واحد بی شریک را عبادت  
 کنند، نمازیها دارند، زکوة بپردازند، حج خانه  
 خدا انجام دهند، روزی ماه رمضان را بدارند،  
 سپس درباره‌ی چیزی که خدا یا پیام آور او  
 پرداخته بگویند: چرا بخلاف این پرداخته و  
 یا آن را در ضمیر خود داشته باشند، بدینکار مشرک  
 می‌باشند. سپس این آیه را تلاوت فرمودند که:  
 نه! هرگز! به سر رشته داری سوگند که ایمان  
 نخواهند داشت، تا اینکه تو را بر زندگی خود  
 حکومت بخشند سپس از حکومت تو دل‌تنگی نمی  
 نیابند و بی‌چون و چرا تسلیم باشند).  
 دیگر حکم آن‌ها که قوانین پرداخته‌ی خدا را تغییر  
 می‌دهند معلوم است: شرك در تشریع و تقنین.

پیامبر اکرم (ص) نیز می فرماید:

«تعس عبدالدرهم، تعس عبدالدينار» (سرنگون  
باد بنده‌ی درهم، سرنگون باد بنده‌ی دینار): شرك  
در بندگی و عبادت.

علی (ع) نیز می فرماید:

«لا تكن عبدغيرك و قد جعلك الله حراً» (تن به-  
بندگی غیر خود مده که خدا تو را آزاد آفریده  
است): شرك در بندگی.

قرآن نیز با صدای بلند فریاد میزند:

«افرايت من اتخذاله هواء» (آیا بدان نمی نگری  
که هوسها و تمایلات نفس سرکش خود را اله  
خود گرفته است): شرك در حق الوهیت.

...

و بخاطر همین مشرك شدن است که پروردگار متعال

می فرماید:

«لاعذبن كل رعية في الاسلام و انت بولاية كل امام  
جائر ليس من الله و ان كانت الرعية في اعمالها برة

۱- مفردات راغب ص ۳۱۹



تقية ولا عفون عن كل ر\_\_\_\_\_ية في الاسلام دانت بولاية  
 كل امام عادل من الله \_\_\_\_\_ ان كانت الرعية في نفسها  
 ظالمة مسيئة<sup>۱</sup> (هرملت) \_\_\_\_\_ که، در اسلام، بزمامداری  
 زمامدار جائری تن \_\_\_\_\_ هد (بشرک در حق ولایت)  
 دچار کیفر (زبونی د\_\_\_\_\_ و دوزخ آخرت) میسازم  
 هر چند که در کارهای \_\_\_\_\_ فردی نیک کار و پاک باشند  
 و هر ملتی را که در اساس \_\_\_\_\_ م زمامداری را بزمامدار  
 عادل خدائی سپرد، \_\_\_\_\_ نابسامانیها رهائی می بخشم  
 هر چند که در کارها \_\_\_\_\_ فردی، بخود ستم گروید کار  
 باشند.

و روشن است که کیفر \_\_\_\_\_ پاداش خدا از مجاری طبیعی  
 قوانین حاکم بر هستی و ستن \_\_\_\_\_ لایتغیر و تخلف ناپذیر حاکم  
 بر طبیعت و اجتماع (که بد \_\_\_\_\_ است. قدرت او آفریده و وضع  
 شده اند و بهمین جهت انتساب \_\_\_\_\_ کار کرد و آثار آنها بخدا،  
 چه بد باشند و چه خوب، منط \_\_\_\_\_ و درست است) می گذرد و  
 باهش، میرسد:  
 این نیک قانون طبیعی \_\_\_\_\_ و اجتماعی است که هر قوم و

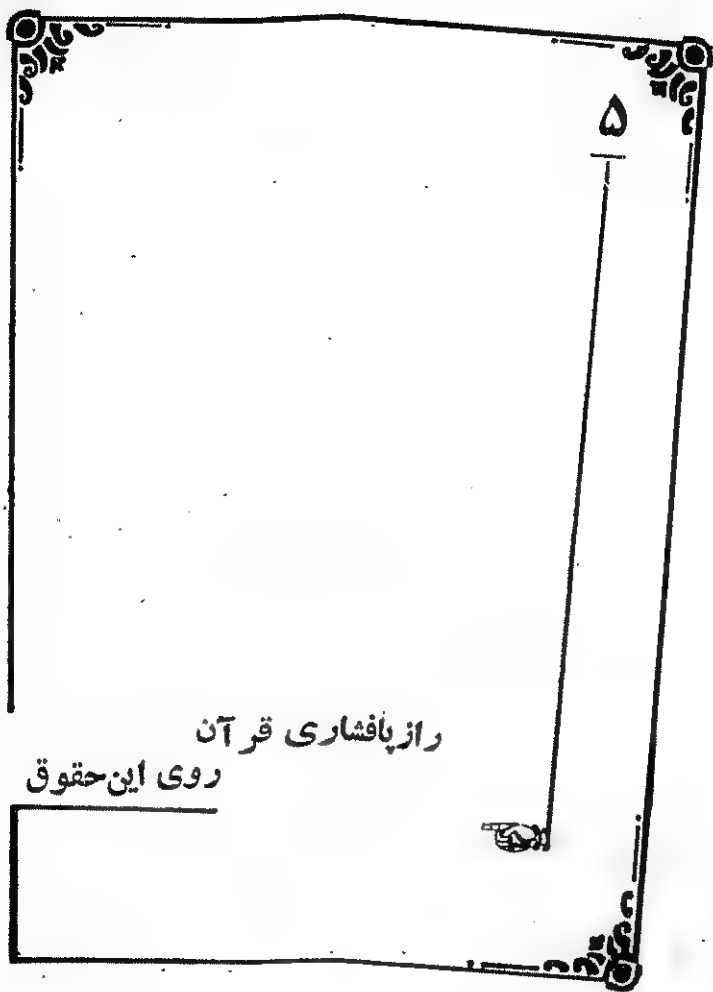
ملتی که تن به جاکمیت خود کامکان طاغوتی دهدد بکیفر  
 زبونی دچار شود و هر قوم و ملتی که زمام خود را بخدا و معجریان  
 خدائی سپرد فرشته تعالی و سعادت را در آغوش گیرد، درست  
 چونان سر نشینان کشتی یا هواپیما و یا ماشینی که اگر کاپیتانی  
 یا خلبانی و یا رانندگی مست و هوسبازی را تحمل کنند،  
 غرق خواهند شد یا بکوه خواهند خورد و یا بدره پرت خواهند  
 گردید و اگر هوشیار و دلسوزی را بر گمارند به مقصد (ترقی  
 و تکامل) خواهند رسید.

و همین است بزرگترین راز گذشت ناپذیری و مبارزه  
 بی امان اسلام علیه شرک: که مست هوسباز را به کاپیتانی  
 کشتی که حق و بهره خدائی و بر خاسته از صلاحیت تمام و  
 کمال او است تحمل نکنند که غرق خواهند شد و باز همین  
 است راز اینکه چرا طواغیت دورانها، مردم را از شناخت  
 معنای صحیح و عینی شرک کنار می کشیدند: تا مبادا سر رشته  
 داری آنان را مساوی با شرک آلودگی خود احساس کنند  
 و علیه آن برخیزند.

و از اینجا است که زرفای پرمغز و نفز گفتار ذیل  
 امام صادق (ع) چهره می نماید که:

- « ان بنی امیة اطلقو » گُلناس تعلیم الایمان و لم یطلقوا تعلیم الشریک لکی اذا حملوهم علیه لم یعرفوه »  
 (دودمان خبیث اموی راه آمو حتمن ایمان ( نماز، روزه، حج، فقه، اصول و... ی صوری) ح ۱ بی روی مردمان باز گذاشتند، ولی راه شناخت معنای صحیح و عینی شریک (در هر سه بعد: عقیده و اظهار و عمل) را برایشان بستند، تا آنگاه که (با سرشته داری خود) آنان را عملاً به گرداب دوزخ آن افکندند، حساس نکردند و دگرگون سازی آنرا، که پیراستن جامعه از سر رشته داری آفات لازمه ی آن است، کمر بر نیندند.)





رازپاشاری قرآن

روی این حقوق



اینک باید به این نکته توجه نمود که  
چرا قرآن این همه روی این حقوق نکیه  
میکند، و مکرر در مکرر و بمناسبتهای مختلف  
و گوناگون همی آنها را بگوش انسان و جهان  
میگوید و شناخت ذیحق از یحیق و منع دخالت  
یحیق و میدان دادن به یکتا ذیحق ( : توحید )

را همی بی‌امان و بی‌آرام از انسان و جهان می‌خواهد و  
همی روی آن پافشاری و تأکید می‌کند و حتی سر لوحه‌ی  
کار تمامی پیام‌آوران دیگر را نیز همین کار اعلام می‌کند؟!  
آیا در خطه‌ی تاریخ و زنجیره‌ی زمان، کسی یا کسانی  
یا موجودی یا موجودهائی، در این زمینه داعیه‌ای داشته و  
در این حقوق دخالتی می‌کرده‌اند؟! و آیا در آینده نیز  
احتمال چنین جریانی می‌رفته است؟!

آری و بسی گسترده! ... و همین است جواب چرای  
این تأکید:

قرآن هرگز بگونه‌ای خیالپردازانه و ایده‌آلیستی،  
بغیر واقعیات نکیه نمی‌کند! اگر مصداقی نباشد، نمونه‌ای  
وجود پیدا نکند، زمینه‌ای در حال پیدایش نباشد، شرائط  
و اوضاعی ایجاب نکند، پیش‌بینی و آینده‌نگری‌ای ضرور  
نسازد و... قرآن کتابی لغوگوی و تسنجیده نیست که همی  
و راجسی کند و بسی جهتی عینی و منطقی و بایا و ضروری  
همی حرافی و پرگوئی نماید تا فقط حرفی زده باشد و صفحانی  
پرکرده باشد که برعکس کتابی است کم‌گوی و گزیده‌گوی  
چون در.



جهت اینست که این **حقوق**، که پاسداری آنها از دستبرد اغیار پایهٔ اساسی **توحید** است همواره در جریان زمان مورد دستبرد طواغیت **دوران** و فراعنهٔ زمان بوده است و مردمان که (سرشان **ر**) بیخاطر همین دستبرد، بهر سنگ و چوب و بت و طاغوتی بند و چشم دل و عقلشان را کور می‌داشته‌اند و در **اساس** (خود از این دستبرد، سهمگین‌ترین ضربه‌ها را می‌خورده‌اند، دانسته یا ندانسته در برابر آن چون کوران و کرات خود را به یثفاوتی و ندانم کاری و لاقیدی و مردگی می‌ده‌اند و فهمیده یا نفهمیده به این دخالت و تجاوز بی‌هیچ حرکت و تکانی تن می‌داده‌اند.. (تجاوزی که سنتها و قوانین حاکم بر اجتماع را، که با جریان طبیعی خود نقش موتور و پدال گاز را در حرکت تاریخ و تکامل جامعه بازی می‌کنند، **زمسیر** طبیعی خود منحرف می‌ساخته، نقش آن را به ترمز و دنده عقب تبدیل می‌کرده موتور تاریخ را خاموش و **نچهره** تاریخ را سیاه و زندگی انسان را تباه و حرکت جامعه را معکوس می‌نموده است!!)

بدیهی است که لازمهٔ **صنطقی** و **لاینفک** چنین جریانی همین تأکید بی‌امان باشد و حتی در راستای زمان نیز همان

متد آسمانی ای باشد که مادر بودند تاریخ و جریان زمان از  
 پیشگاه آفریدگاران و بصیر می بینیم که پی در پی سفرائی را  
 از جانب خود فرمان رستاخیز می دهد و در سر لوحه دستور  
 کار و بر نامه آنان همان توحید و قطع دست تجاوز بدان حقوق  
 را قرار می دهد، که صف بندی، و جبهه گیری چهره های  
 مشخصی چون فرعون و نمرود و بسو جمل و کسری و قیصر و  
 هارون و امثالشان در برابر آنان دلیل بارز و عامل تداوم  
 آنست درست تر و آنتی تر و سنتزی که چشمان بیشمار از  
 مردم امروز را خیره کرده است: تجاوز خود کامگان  
 به حقوق خدائی «تر» منشور پنده و توفنده و رستاخیز-  
 آفرین توحید «آنتی تر» و صف آرائی زنجیره وار و جبهه ای  
 موحد و متجاوز در برابر هم «سنتز».

مراجعة بتاریخ این صف بندی زنجیره وار را که پاسخ  
 نهائی چرای این تأکید است، بی هیچ حلقه ای مفقوده ای،  
 بر فردبان زمان نشان میدهد. خود کامگان تاریخ همواره  
 حقوق خدائی را مورد دستبرد و تجاوز داشته و سر مردمان  
 ساده لوح گوسفند صفت را به سنگ و چوب و بت و آتش و  
 آب و ستاره و تمثال و خیال، و دیگر مضحکه ها و ملعبه ها بند

داشته و عقل و دلشان را کور. - - تا بوحثت آفریدگار و  
 نتایج منطقی آن، که همین اختصاصی و انحصار این حقوق باو  
 و بیحق بودن آن متجاوزان با ~~مسدود~~ پی نبرند و برای قطع  
 تجاوز آنان رستاخیزها بپا نهند. بت پرستی ها، ستاره-  
 پرستی ها، گاو پرستی ها، گیاه پرستی ها، آتش پرستی ها، توتم  
 پرستی ها، فتیش پرستی ها و... جز همین راز دیگری نمی تواند  
 داشت و فطرتی که بر توحید خلق گردیده است، جز با دست:  
 و نظام اهریمنان، بشرك و بت پرستی و امثال آن نمی تواند  
 گراید. اینگونه دستهای سیاه ضرور است تا فطرت خلقی  
 بگردد و امکان استعمارشان تحقق یابد.

تاریخ که يك نمايشگاه است و پرده ها را یکی پس  
 از دیگری چونان بکرشته فیلم از دید بینندگان می گذراند  
 گواه گویای این جریان و تابلو نمودار این رویداد است.  
 این دامهای نظامهای طاغوتی و اهریمنی بوده اند که  
 خلق خدا را چندان ازدرون پوك و از خرد پاك و از بینش  
 تهی و از فهم عاری و از اندیشه برهنه می کرده اند که قطعه ای  
 خمیری را که خسی طعمه اش می کند سجده می بردند و  
 آتشی را که با ادرار کودکی می پرمرد می پرستیدند و سنگی

را که زیر مدفوع سگی گم می شود می ستائیدند و... تا در  
 برابر فرعون، زودتر دال شوند و در مقابل نمرودی ساده تر  
 دولا گردند و در پیشگاه اقصی زبوانه تر بخاک افتند و  
 در محضر بلعی حقیرانه تر زانو زنند، و در برابر بوجهلی  
 آسانتر کمر خم سازند و بخواسته بوسفیانی ذلیلانه تر گردن  
 نهند و بچرخ هارونی شتابانه تر بچرخند و به آسیاب ماهونی  
 برده و در آب ریزند و... چه مردمی که از کرامت انسانی و  
 خصال و ویژگیهای آدمی خویش چندان تهی و بیگانه شده  
 باشند که در مقابل سنگ و بت و چوب و خمیری حقیر  
 شوند و خضوع و کرنش نمایند کجا شرافت و کرامت انسانی  
 و حق و عدالت و آزادی می فهمند و چسان برای تحقق آنها  
 می جهند و می توفند و چرا بذلت و زبونی و پستی و بردگی و  
 تملق و چاپلوسی و خوش رقصی و خود فروشی و امثال آن  
 عادت نکنند و بخواسته های هر کس و ناکسی تن ندهند و  
 بچرخ هر فرومایه و خسی نچرخند و بنظام و آئین هر کس  
 گردن نهند و به دسته و سپاه هر شیطانی نپیوندند و به دام و  
 تور هر طاغونی گرفتار نیابند و صید هر صیادی نشوند و  
 تحکم و تصرف را هر اهریمنی را نپذیرند و بحکم و اراده ی

هر ضحاکي تسليم نشوند و هر ديو سيمرقي را رب و معبود و  
 حاکم واله و ولي و مطاع و رهبر و مدبر و بزرگ و اميد و  
 حتی رمز شخصيت و کيان خویش نگيرند و تمامی هدفها  
 و ايدۀ آلهای خود را در وجود او خلاصه سازند و اراده و  
 خواست او را فاعل مایشاء و حاکم هایريد ندانند و اراده و  
 اختيار خود را تابع اراده و اختيار او مسازند و در نتيجه خود  
 را از همان سنگ و چوب و خمير نیز پستتر و فرومایه تر  
 نگرانند و ددان را بکام دل و آرزوهای پليد و خواسته های  
 شومشان که همان مقهور بودن انسانها است، نرسانند؟!...  
 بدانکه مقهور بودن انسانها را ابزار قهر و سيطره ی  
 خویش می دانند و گوسفند بودن آنان را وسیله کامرانی  
 خویش، تاهمی مایه شان را بدوشند و شیرشان را بنوشند و  
 گوشتشان را کباب خورند و پوستشان را پوستین خود سازند  
 و با استخوانشان زندگی خود را گرم کنند و با خونشان سفره  
 شراب خود را رنگین و بامویشان بزم عیش خود را آزين...  
 که همین انگیزه و هدف آنان از ترویج شرک و تغذیه  
 بت پرستی و تبلیغ تثلیث و تحکیم ثنویت و تقویت خرافات  
 و تزریق موهومات و انباشتن لاطائلات و انگیختن شهوات و

پوشیدن توحید است که خود علت منطقی واکنش شدید  
خدای انسانها و جواب چرای این تأکید است.

اگر قرآن در این زمینه پای می فشارد و در حدود  
دو هزار و هشتصد و چهل (۲۸۴۰) موضع می گوید «الله» خالق و  
ولی و نصیر، و زمامدار و پشتیبان، و هادی، و رهبر، و مطاع و  
آمر، و حاکم و مالک و ملک و خدیو و وکیل و شفیع و اله  
و معبود و رازق و شاهد و مقنن و پناه و در و سنگر و سر رشته  
دار و رب و مدبر و صاحب اختیار و محبوب و یار یگر و محب  
و تکیه گاه و هم جبهه و سود بخش و زیان زدای و زندگی مدار  
و سر نوشت ساز و نظام بخش و بر کشنده و نابود کننده و... و  
همه کاری شما است نه غیر او، از او باید ترسید نه از غیر  
او، از او باید فرمان برد نه از غیر او، تسلیم او باید بود نه  
تسلیم غیر او، او را بندگی باید کرد نه غیر او را، در برابر او  
باید خاضع بود نه در برابر غیر او و... و همی تأکید و تکرار  
و همی پافشاری و ابرام و... بدین جهت است که قدرت  
گونه های تاریخ همی خود را، چونان خدا خدیو و صاحب  
اختیار و حاکم بر انسانها خواسته و آنان را مقهور و بندگان  
خود می ساخته اند و در این راه چندان پیش می تاخته اند که:

«د انا ربکم الاعلیٰ»<sup>۱</sup> حمیز می گفته اند

و:

«ما علمت لکم من اله تعجری»<sup>۲</sup> نیز ژا می خائیده اند

و:

«لئن اتخذت الها غیر ی لا جعلنک من المسجونین»<sup>۳</sup>

نیز یاره می سرائیده اند

و:

«آمنتُم له قبل ان آذن لکم»<sup>۴</sup> نیز گنده گوئی

می کرده اند

و:

«انا احیی وامیت»<sup>۵</sup> نیز استغراغ می فرموده اند

---

۱- نازعات (۷۹) ۲۴

۲- قصص (۲۸) ۳۸: من غیر خود خدائی برای شما نمی دانم.

۳- شعراء (۲۶) ۲۹: و اگر خدائی غیر من بگیری بسیه چال زندانت

می افکنم.

۴- شعراء (۲۶) ۳۹: پیش از آنکه من اجازه دهم بدو ایمان

آورده آید!

۵- بقره (۲) ۲۵۸: من زنده می کنم و می میرانم.

و :

مردمان را نیز به شهادت گفتار موسی که:

«وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ أَنْ عِبَدْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ»<sup>۱</sup>  
بعبودیت و بندگی می کشانده، خود را معبود و اله  
آنان و انمود می ساخته اند.

و :

حتی خود بصراحت،

«أَنْتُمْ لِبَشَرٍ مِثْلَنَا وَ قَوْمُهُمَا لَنَا عَابِدُونَ»<sup>۲</sup>  
تو ع میفرموده اند!!

و حتی آنجا که مقدور و یا صلاحشان نبوده که چنین  
نامهایی بخود بندند، بسنگها، چوبها، ستاره ها، بتها، هیكلها،  
و پیکره هایی می بسته، خدائی آنها را می باورنده اند و سپس  
خود بعنوان نمایندگان و سر رشته داران و مدیر عاملان و

---

۱- شعراء (۲۶) ۲۲: و این نعمتی است که بر من منتش می نهی که  
بنی اسرائیل را به بندگی خود گرفته ای؟

۲- مؤمنون (۲۲) ۴۷: آیا به دو انسان چونان خود منظور حضرت  
موسی و برادرش هارون (ع) است- ایمان بیاوریم حالیکه  
نژادشان عبادتگر مایند؟



سایه‌های آنها هوایی را که در سر داشته و اندیشه‌ای را که در مغز می‌پرورانده‌اند پیاده می‌نموده<sup>۱</sup> شد:

بنام آن خدایان خلقها را گو مسقندوار بدانسو که خود می‌خواسته‌اند می‌رانده‌اند<sup>۱</sup> و به نماز آن خدایان خلقها را طعمه نیاز خود می‌ساخته‌اند.<sup>۲</sup>

و به عبادت آن خدایان، خلقها را به بند بندگی خود

- 
- ۱- «حرقوه وانصروا آلهمکم» انبیاء (۲۱) ۶۸: (او (ابراهیم) را آتش زنید و خدایان خود را یاری کنید) تا نم‌رود بهتر و بفراتر خاطر بیشتر بتواند بر سر نوشت مردم مسلط باشد و با آینده‌ی آنان بازی کند و هستی آنان را با زنجیره‌ی هوسهای خود سازد و بهر شکلی که بخواهد بر آنان حکومت راند و ....
- ۲- «وجملوا لله مما ذرأ من الحرث والانعام نصیباً فقالوا هذا لله بزرعهم و هذا لشرکائنا فما کان لشرکائهم فلا یصل الی الله و ما کان لله فهو یصل الی شرکائهم ساء ما یحکمون» انعام (۶) آیه ۱۳۶: (از کشت و دامیکه خدایم آفرید برای خدا سهمی قرار میدادند و به پندار خود می‌گفتند این مقدار از آن خدا و این مقدار از آن شریکانمان، لکن آنچه برای شریکانمان قرار می‌دادند بخدا نمی‌رسید و آنچه برای خدا قرار می‌دادند به شریکانمان واصل می‌شد چه بدنامی کردند).

می‌کشانده‌اند<sup>۱</sup> و با توجیه بدان خدایان، خلقها را از شعور  
تهی می‌ساخته‌اند<sup>۲</sup> و با اتساب بدان خدایان، خلقها را تجزیه  
می‌کرده‌اند و با اختلاف میان آن خدایان زیربنای اعتقادی  
جامعه‌ی باطبقات درست می‌کرده‌اند و با برتری و فروتری  
میان آن خدایان طبقه ممتاز و برتر و طبقه‌ی محروم و فروتر  
می‌ساخته‌اند و با طبیعی و نامود کردن آن برتری و فروتری،  
بر خورداریهای اختصاصی طبقات بالا را موهبتی طبیعی و  
محرومیت‌های طبقات پائین را ضرورتی فطری و نامودمی-  
ساخته‌اند و با این تردستی‌های مزورانه‌ی حیرت‌انگیز اوضاع  
ظالمانه و بر خورداریهای متفاوت و متمایز اجتماعی، اقتصادی  
و وجود طبقات ممتاز و بهره‌کش خود در کنار طبقات محروم  
را که بی‌داد سیاه تاریخ بشری است، توجیه خدائی و آسمانی

---

۱- «وانطلق الملاء منهم ان امشوا واصبروا علی آلهتکم» ص (۳۸) ۶  
(وسرمداران پیش افتادند که هان حرکت کنید و بر خدایان خود  
ایستادگی نمائید) یعنی این فکر و بینش انقلابی را که معارض با  
وضع دلخواه ما است سد و مانع گردید.

۲- «ومن یشرك بالله فقد ضل ضلالا بعبدا» نساء (۲) ۱۱۶ (آنانکه  
برای خدا شریک گیرند سخت دوزخ راه پرت گردیده‌اند.)

می کرده اند و برای آن زیر بنای **هکری** و عقیدتی می-  
 ساخته اند<sup>۱</sup> و... که خود نشانگر تردید و جای پذیر این نکته است که  
 همواره فکر تجاوز به حقوق خدائی را در مغزهای بیمار خود  
 می پرورانده اند و آهنگ خدائی کی در دهن و تحکم و تصرف در  
 سر نوشت خلق را درس داشته اند و چیهوسته و با تمامی امکانات  
 در کار این تجاوز تاریخ شکن کوشا بوده اند و هیچگاه و  
 بهیچ وجه از این پویش اهریمنانه یار نمی ایستاده اند...

این است که خنثی کردن **آت** را این واکنش شدید  
 قرآنی ضرور است و بهرستاخیز کشاندن انسانها علیه آن  
 را این آیه های توفنده ی شلاق وشی ناگزیر باشد که در پس  
 هر خوابی شلاقی فرود آید و در پی هر روختی تندری بلرزان  
 و در تاریکی هر یلدائی آذر خشی بیاگاهاند و علیه هر سستی  
 و باوری آیه هائی چنین نهیب زنند که :

« اف لکم ولما تعبدون من دون الله افلاتعقلون<sup>۲</sup> »  
 (اف بر شما و آنچه بجای خدا تن به بندگیش

---

۱- کتب تاریخ، تاریخ ادیان، تاریخ تمدن و... نمایانگر این

ماجر است.

۲- انبیاء (۲۱) ۶۷

می‌دهید! مگر من ندارید!

که فقط در برابر هستی بخش باید بندگی پذیرفت!  
«انکم وما تعبدون من دون الله حصب جهنم»<sup>۱</sup> (شما  
و هر که بجز خدا، در برابر حکم و اراده اثر  
تسلیمید خدنگ جهنمید.)

«ان الذین تدعون من دون الله لن یخلقوا ذباباً  
ولو اجتمعوا له»<sup>۲</sup> (آنانکه بجای خدا کاره‌ای‌شان  
می‌دانید مگس را هرگز نمیتوانند خلق کنند هر  
چند که بر آن همدست شوند.)

«فما أغنت عنهم آلهم التي یدعون من دون  
الله من شیء، لما جاء امر ربك وما زادهم غیر تنبیء»<sup>۳</sup>  
(فرمان سر رشته‌دارت که در رسید، خدایان‌شان،  
که بجای خدا، کاره‌ای می‌دانستندشان، هیچ  
کفایت‌شان نکردند و جز تباهی و بهرزدادن خصال  
انسانی‌شان نیافزودند.)

---

۱- انبیاء (۲۱) ۹۸

۲- حج (۲۲) ۷۳

۳- هود (۱۱) ۱۰۱

«ومن الناس من يتخذ من دون الله انداداً»<sup>۱</sup> (برخی

مردمان بجای خدا رقیبانی می گیرند)

«ومن يتخذ الشيطان ولياً من دون الله فقد خسر

خسرانا مبيناً»<sup>۲</sup> (آنکه شیطان را بجای خدا

زمامدار گیرد بروشنی درکار هرزدادن کرامت

انسانی خویش است.)

«وانهم اتخذوا الشياطين اولياء من دون الله ويحسبون

انهم مهتدون»<sup>۳</sup> (آنان شیطانها (قدرتهای شر

آفرین) را بجای خدا زمامدار گرفته اند و با

اینهمه خیال می کنند که درراهند.)

«ان الذين تدعون من دون الله عباد امثالكم»<sup>۴</sup>

(آنکه آنها را بجای خدا، چیزی می گیرید

مثل خود شما بنده هائی هستند.)

---

۱- بقره (۲) ۱۶۵

۲- نساء (۴) ۱۱۹

۳- اعراف (۷) ۳۰

۴- اعراف (۷) ۱۶۸

«اتخذوا احبارهم ورهبانهم ارباباً من دون الله»<sup>۱</sup>  
(عالمان و روحانیان را بجای خدا، سر رشته دار  
گرفتند.)

«الم اعهد اليكم يا بنی آدم ان لا تعبدوا الشیطان  
انه لکم عدو مبین»<sup>۲</sup> (آیا از شما پیمان نگرفتیم،  
ای آدمی زادگان که شیطان را معبود نگیرید که  
او خصم آشکار شما است.)

«ان کل من فی السماوات والارض الا انی الرحمن  
عبدا»<sup>۳</sup> (هیچ کس در آسمانها و زمین نیست جز  
اینکه به پیشگاه خدا با خضوع و بندگی آید.)

«اتبعوا ما نزل الیکم من ربکم ولا تتبعوا  
من دونه اولیاء»<sup>۴</sup> (آنچه از جانب مدبر و صاحب  
اختیار تان نازل شده است تبعیت کنید و از  
زمامدارانی غیر او فرمان مبرید.)

---

۱- توبه (۹) ۳۱

۲- یس (۳۶) ۶

۳- مریم (۱۹) ۹۳

۴- اعراف (۷) ۳

« یا صاحبی السجن اربابی متفرقون خیرام الله  
 الواحد القهار؟ ما تعبدون من دونه الاسماء  
 سمیتوها انتم و آبائکم مے ۱ نزل الله بهامن سلطان  
 ان الحكم الله امرا لا تعبدون ۲ الا اياه ذلك الدين  
 القيم ولكن اكثر الناس لا يعلمون ۳ (هان ای  
 هم زنجیرانم! آیا سر رشته دارانی گوناگون (که  
 هر کدام بسوئی میکشند) بهتر اند یا خداوند  
 یکتای (علیه طغیان) قهار ۱؟ ... آنها که شما  
 بجای او معبود و مطاع می گیرید جز دارای  
 القابی که خود و پدران تا آنها داده اید و از جانب  
 خدا هیچ حقی برایشان نازل نگردیده است  
 نمی باشند حکومت جز از آن خدا نیست، او  
 فرمان داده است که جز در برابر حکم و اراده ی  
 او تسلیم نشوید، این است دین راستین، لکن اکثر  
 مردمان نمی دانند.)

« وربطنا علی قلوبهم اذ قاموا، فقالوا ربنا رب  
 السموات والارض لن ندعو من دونه الها لقد قلنا

اذا شططا، هؤلاء قومنا اتخذوا من دونه الهة لولا  
 يا تون عليهم بسلطان بين فمن اظلم من افترى  
 على الله كذباً،<sup>۱</sup> (ما آتانا) (اصحاب كهف) را عزم  
 آهين و پولادين اراده كرديم، آنجا كه عليه  
 نظام موجود، قيام كرده، شعار خود را  
 در افكندند كه زمامدار ما مدبر آسمان و زمين  
 است. ما جز او هرگز مطاعى نخواهيم، كه در اين  
 صورت ياد و سر ايده ايسم.. اين انسان نماها را  
 نكر!!.. بجاي خدا، خدا نماياني گرفته اند!!..  
 پس چرا بر خدائي آنان دليل روشني نمي آورند؟  
 بر اين مبنا چه كسي ستمكارتر است از آن كس  
 بر خدای دروغ بسته است؟)

- « ام اتخذوا من دونه اولياء ف الله هو الولي وهو  
 يحيي الموتى وهو على كل شيء قدير »<sup>۲</sup> ( آيا  
 غير او زمامداراني گرفته اند ؟ .. اين تنها خدا  
 است كه زمامدار است چه او ( با نظام و فرهنگ

۱- كهف (۱۸) ۱۵ و ۱۴

۲- شوری (۴۳) ۹



زنده و سازنده‌ی خود ➤ مردگان (زنده‌نما) را  
(آنان که شأن انسان ➤ هست) زنده می‌نماید و او  
بر هر کاری توانا است.)

«و آتینا موسی الکتاب و جعلناه هدی  
لبنی اسرائیل الاتخذو» <sup>۱</sup> هن دونی وکیلا، (ما  
به موسی (ع) کتاب آسمانی دادیم و آنرا رهنمون  
بنی اسرائیل قرار دادیم: که جز من کارگزاری  
نمگیرند.)

«افتخذونه وذریته اذ لیا من دونی و هولکم  
عدو بش للظالمین بدلا» <sup>۲</sup> (آیا شیطان و شیطان  
زادگان را بجای من مامدار میگیرید؟  
حالیکه آنان خصم شما هستند؟! این بد بدلی  
است مرستمکاران را ➤ که اینکار آنان را جزو  
ستمگران، بخود و غیر خود می‌سازد.)

«دافحب الذین کفروا ان یتخذوا عبادی

---

۱- اسراء (۱۷) ۲

۲- کهف (۱۸) ۵۰

من دونی اولیاء انا اعتدنا جهنم للکافرین نزلا<sup>۱</sup>  
 (آیا حق پوشان خیال کرده اند زمامدار گرفتن  
 بنده های من بجای من ضربه ای به هستی شان  
 نیست ؟ ما برای این حق پوشان دوزخ (دنیا و  
 آخرت) را فرجام ساخته ایم.)

— « مثل الذین اتخذوا من دون الله اولیاء کمثل  
 العنکبوت اتخذت بیتا وان اوهن البیوت لبیت  
 العنکبوت لو کانوا یعلمون »<sup>۲</sup> (سر نوشت آنیکه  
 جز خدا زمامدارانی گرفته اند سر نوشت عنکبوت  
 است که (از تارهای پوسیده) خانه و نظام گرفته  
 است، حالیکه خانه عنکبوت سست ترین خانه ها  
 است :: باسیخی، میخی، انگشتی، تفی، پفی،  
 بادی، گازی، تیزی خراب میشود. اگر می دانستند.)  
 — « احشروا الذین ظلموا و ازواجهم وما کانوا  
 یعبدون من دون الله فاهدوهم الی صراط الجحیم  
 وقفوهم انهم مسئولون... فاقبل بعضهم علی بعض

۱- کهف (۱۸) ۱۰۲

۲- عنکبوت (۲۹) ۴۱

یتسائلون. قالوا انکم کنتم تأتوننا عن الیمین .  
 قالوا بل لم تکنوا مؤمنین - و ما کان لنا علیکم من  
 سلطان بل کنتم قوماً طاغیین... فاغویناکم انا کنّا  
 غاوین» (آنان را که - با شریک تحمل کردن در  
 حقوق ما بخوشتن و جامعہ و انسانیت - ستم  
 کردند، باهمسرانشان و یا آتھائی کہ بجای خدا،  
 بہ عبودیت و اطاعتشان حق داده بودند، یکجا گرد  
 آرید، سپس بسوی لھیب سوزان آتش - سیہ روزی  
 دنیا و بد فرجامی آخرت - حرکت دهید و پای  
 میز محاکمہ شان نگہ دارید. سپس برخی (؛ شریک  
 گیران) بہ برخی (؛ مطاعان و معبودان) بچندش  
 رو می آورند کہ این شما بودید کہ از (چپ و)  
 راست مانہ می در می آمدید (تا بدین روز سیاہمان  
 افکندید) آنان پاسخ میدہند کہ این خود شما  
 بودید کہ (در اثر حماقت و بہ انگیزہ ی عافیت)  
 بہ جبهہ ی حق نپیوستید والا ما ہرگز بر شما  
 سیطرہ و حق فرمانروائی نداشتیم . شما خود

(در جان‌غریزی، زندگی‌دوستی، عافیت‌طلبی و...) متجاوز از حد بودید ... پس شمارا (برای بهره‌گیری و استثمار) از انسانیت بیگانه کردیم که خود نیز از خصائص آن بیگانه بودیم.)

امروز جامعه‌شناسی می‌گوید: «استثمارگران را استثمارگری از (فطرت و انسانیت) خود بیگانه می‌کند»؛ (الیناسیون) و استثمار شوندگان را تن به این ستم دادن: «زالو از مکیدن زیاد از حال عادی خارج می‌شود و جسم خون‌رفته از مکیده شدن، لذا است که انقلاب نه تنها از این نظر ضرور است که استثمار جز با تندر آن رخت نمی‌بندد، بلکه از این نظر نیز ضرور است که انسانها نیز جز در بستر آن عمق نمی‌یابند» (پالایش‌ساخته و انسان نمیشوند که جز این بستری برای تکامل نیست)

— «الم تر الى الذين يجادلون في آيات الله انى يصرفون. الذين كذبوا بالكتاب و بما ارسلنا به رسلنا فسوف يعلمون. اذا اغلال في اعناقهم و السلاسل يسحبون في الحميم ثم في النار يسجرون. ثم قيل لهم اين ما كنتم تشركون. من دون الله قالوا

ضلوا عنا...<sup>۱</sup> (آیا به آنان که در باره‌ی آیات  
 (حاکمیت) خدا می‌ستیزند - همی‌نگری که چطور  
 (نعل) وارونه می‌زنند؟! **كَلَّا** که در برابر مقررات  
 آسمانی و برنامه‌های **اصلاهی** پیام‌آوران ما  
 موضع ضد انقلاب‌گزیدن **كَلَّا** «فرجام سیاه‌کار خود  
 (را) خواهند فهمید: **آنکاه که** کمندها و سلسله‌زنجیر  
 ها (ی اسارت) بگردنشان **اقتد** و به دریای سوزانی  
 (از سیاه‌روزی و تبه‌روزی) کشانیده شوند و سپس  
 طعمه‌لهیپ آتش (بدفرجامی دنیا و آخرت) گردند  
 سپس از آنها سؤال . شود: کجایند آنها که شما  
 (در حقوق ویژه و انحصاری خدائی) شریکشان  
 می‌گرفتید؟!... و پاسخ - بریده بریده و با س-  
 افکندگی - این باشد که گمشان کردیم!

- «قد كانت لكم اسوة حسنة في ابراهيم والذين  
 معه اذ قالوا لقومهم اتابروا ايمانكم و مما تعبدون  
 من دون الله كفرنا بكم و بدا بيننا وبينكم العداوة و  
 البغضاء ابدأ حتى تؤمنوا بالله وحده...»<sup>۱</sup>

---

۱- مؤمن (۴۰) ۷۴ تا ۶۸ - ۲- متحنه (۶۰) ۲

هر آینه ابراهیم (ع) و آنانکه بدو پیوسته بودند  
 برای شما الگو و سرمشقی درخشان اند، آنجا که  
 به تن دادگان اعلام می کردند: ما رشته های میان  
 خود و شما و آنانی را که بجای خدا مطاع و معبود  
 گرفته اید پاره کرده ایم و علیه نظام شرک و جاهلیت  
 شما به نفی و گور ساختن برخاسته ایم و خصومت  
 و قهر انقلابی میان ما و شما بی وقفه و بی امان ادامه  
 خواهد داشت چندانکه به - حاکمیت - تنها  
 خدای یکتا ایمان آرید).

- «و یوم یحشرهم و ما یعبدون من دون الله اثم اضلتم  
 عبادى هؤلاء ام هم ضلوا السبیل قالوا سبحانک  
 ما کان ینبغی لنا ان نتخذ من دونک اولیاء ولكن  
 متعتهم و آباء هم حتی نسوا الذکر و کانوا قوماً  
 بوراء» (روزی که آنان را با آنهایی که بجای  
 خدا، تن به بندگی شان داده بودند، گرد آورد و  
 آنان را محاکمه نماید که: شما این بندگان مرا  
 از راه بدر بردید یا خود راه را گم رفتند؟) ۱۴۱.

(ذلیلانه) گویند: تو بلخ پایه و منزهی... ما را  
 نمی‌رسید که جز تو ز صاحب دارانی بگیریم لکن  
 تو آنان و پدرانشان را و سخوش گذرانی افکندی  
 تا مسئولیت را فراموش کردند و مردمی تبه‌روزگار  
 شدند).

می‌بینید!! جواب هم جواب شیطانی است...  
 «و برزت الجحیم للفاوین و قیل لهم این ماکنتم  
 تعبدون من دون الله هل ينصرونکم او ينتصرون  
 فکبکبوا فیهاهم والعاورون و جنود ابلیس اجمعون  
 قالوا هم فیها یختصمون تالله ان کنالفی ضلال مبین  
 ان نسویکم رب العالمین وما اضلنا الا المجرمون  
 فما لنا من شافعیین ولا صدیق حمیم فلو ان لنا کرة  
 فنکون من المؤمنین ان فی ذلك لایة وما کان اکثرهم  
 مؤمنین»<sup>۱</sup> (ولهیب گدازنده‌ی آتش بروی عامیان  
 خرافی دندان می‌نماید و بآنان گفته می‌شود  
 کجایند آنها که بجای خدا بعبودیت و اطاعتشان  
 تن داده بودید؟! آیا بدادشان می‌رسند؟!... یا همی

---

— شعراء (۲۶) ۱۰۲ تا ۹۰

خود از کیف می رهند؟! ... پس مطاعان و فریب  
 خوردگان و سپاهیان شیطان در بست در آتش روی  
 هم ریخته میشوند، فریب خوردگان (به مطاعان)  
 در حالیکه با هم می ستیزند گویند بخدای سوگند  
 چه صریح گمراه بوده ایم که شما را با مدبر هستی  
 برابر میداشتیم!! و ما را جز جنایتکاران گمراه  
 نساختند، اینک دادرسی نداریم و نه یاریگری  
 دلسوز، ای کاش ما را بازگشتی بود تا (اینک که  
 فهمیده ایم) در جبهه ی مؤمنان باشیم!!... برستی  
 که در این درام (برای آنهاییکه آمدند) درسی  
 است و ولی با اینهمه اکثرشان به جبهه ی ایمان  
 نیستند!!)

«و جعلوا لله انداداً ليضلوا عن سبيله قل تمتعوا فان  
 مصيركم الى النار» (برای خدا رقیبانی قرار دادند  
 که مردمان را از راه خدا بگردانند، بگو کام  
 گیرید که روندتان بسوی آتش است.)

«ومن اضل ممن يدعو من دون الله من لا يستجيب



له الى يوم القيمة وهم عن د ~~سائهم~~ غافلون»<sup>۱</sup> (کی از  
 فرد و جامعه‌ای گمراهتر است که بجای خدا  
 کسی یا کسانی را کاره‌ئی می خوانند، که تا قیام  
 قیامت هم پاسخ‌شان نمی‌گو ~~حد~~ و اساساً به خواسته  
 شان اعتنائی ندارند؟)

«الا ان الله من في السموات ومن في الارض و ما  
 يتبع الذين يدعون من دون الله شركاء، ان يتبعون الا  
 الظن وان هم الا يخرصون»<sup>۲</sup> (بهوش باشید که هر که  
 در آسمانها و هر که در زمین است از آن خدا است  
 کسانی که برای خدا شریکانی می خوانند چه را  
 دنبال می کنند؟ آنان جز اوهام و خیال را دنبال  
 نمی کنند، و درمخیله و پندار خود جز تار عنکبوت  
 نمی بافند.)

«قل ارايتم ما تدعون من دون الله ادوني ماذا  
 خلقوا من الارض ام لهم شرك في السموات، ائتوني  
 بكتاب من قبل هذا او اشارة من علم ان كنتم

---

۱- احقاف (۲۶) ۵

۲- یونس (۱۰) ۶۶

صادقین<sup>۱</sup> (بگو: آیا هیچ دربارهی آنها که بجای خدا (کارگشا، سر رشته دار، ولی، معبود و...) می-خوانید اندیشیده اید؟ نشانم دهید چه چیز از زمین آفریده اند؟.. آیا آنانرا در (آفرینش و اداره) آسمانها شرکتی است؟.. پیش از این ادعا دلیل و نوشته ای برایم بیاورید و یا اثر علمی ئی اگر راست میگوئید!!)

«قل ارايتم شرکاؤکم الذین تدعون من دون الله؟ اارونی ماذا خلقوا من الارض ام لهم شرك فی السموات؟ ام آتیناهم کتاباً فهم علی بینة منه بل ان بعد الظالمون بعضهم بعضاً الاغروا»<sup>۲</sup> (بگو: آیا دربارهی آنانکه (در حقوق ویژه و انحصاری خدائی) شریکشان گرفته اید و آنانرا بجای خدا (الهی، معبودی، رهبری، مدبری، مطاعی و... و خلاصه کاره ای) می خوانید هیچ اندیشیده اید؟.. نشانم دهید چه از زمین آفریده اند؟.. آیا آنان

۱- احقاف (۲۶) ۲

۲- فاطر (۳۵) ۳۰

را در (آفرینش و تدبیر) آسمانها شرکتی است؟!  
 آیا به آنان نوشته‌ای د... ایم که بر آن دلیلی داشته  
 باشند؟!... بلکه ستمگر است، برخی: (متجاوزان به  
 حقوق خدائی) به برخی: (به تحمل کنندگان این  
 تجاوز که طبعاً آنانرا جزء ستمگران می‌سازد)  
 جز باغ سبز و دروغ حشرات نمی‌دهند).

و دیگر آیات فراوانی که در این زمینه شلاق‌وار  
 مغزهای متفکر و دل‌های بیدار را تکان می‌دهد که یادلیل و

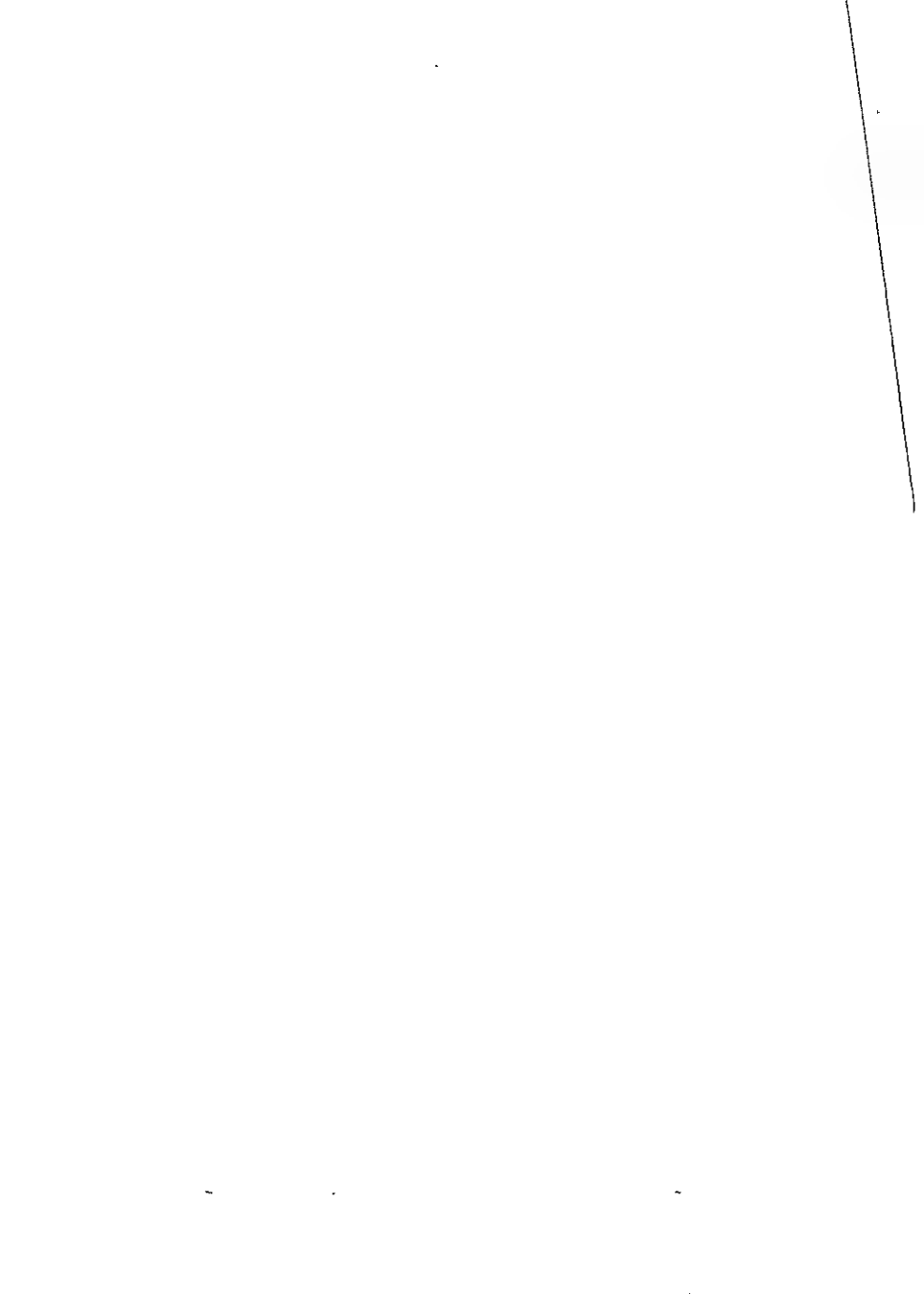
---

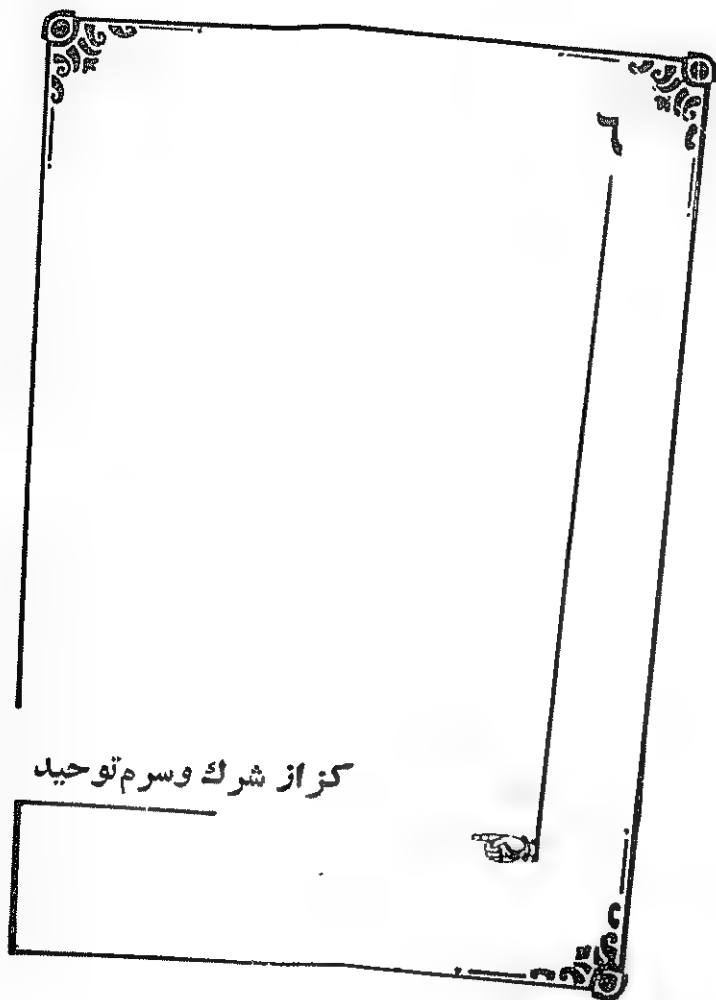
۱- چون آیات ۷۹ آل عمران (۳)، ۷۶ مائده (۵)، ۷۱ انعام  
 (۶)، ۳۷ اعراف (۷)، ۱۸ و ۱۶ یونس (۱۰)، ۱۰۱ و ۱۱۳  
 هود (۱۱)، ۲۰ و ۲۳ نحل (۱۷)، ۱۲ و ۱۱ و ۷۱ حج (۲۲)، ۶۶ انبیاء  
 (۲۱)، ۵۵ فرقان (۲۵)، ۱۷ و ۲۲ و ۲۵ عنکبوت (۲۹)، ۱۷  
 احزاب (۳۳)، ۲۲ سباء (۳۴)، ۷۴ یس (۳۶)، ۸۶ صافات (۳۷)  
 ۳۸ و ۴۳ زمر (۳۹)، ۳۱ و ۴۶ شوری (۴۲)، ۴۵ زخرف (۴۳)،  
 ۱۰ جائیه (۴۵)، ۲۸ احقاف (۴۶)، ۸۶ نحل (۴۶)، ۴۳ انبیاء  
 (۲۳)، ۵۱ انعام (۶)، ۱۹۷ اعراف (۷)، ۵۵ هود (۱۱)، ۱۱ و ۱۴  
 رد (۱۳)، ۹۷ و ۵۶ اسراء (۱۷)، ۲۶ و ۲۷ کهف (۱۸)، ۲۴  
 و ۲۹ انبیاء (۲۱)، ۶۲ حج (۲۲)، ۳ فرقان (۲۵)، ۴۲  
 عنکبوت (۲۹)، ۱۱ و ۳۰ لقمان (۳۱)، ۴ سجده (۳۲)، ۱۳  
 فاطر (۳۵)، ۳۲ یس (۳۶)، ۳ و ۱۵ و ۳۶ و ۴۵ زمر (۳۹)،  
 ۲ غافر (۴۰)، ۶ شوری (۴۲) و ۲۲ جن (۷۱)...

برهان منطقی‌ئی ارائه دهید که غیر خدا در آفرینش و اداره‌ی  
جهان و انسان و عناصر و مایه‌های زندگی دست داشته و دارد  
و یا به حکم منطق و خرد و فطرت غیر او را به سر رشته‌داری  
میزیرد و تن به عبودیت و بندگی مدهید و بر بوییت و صاحب  
اختیاری و رهبری و حاکمیت و الوهیت و... مگیرید و سر در  
کمند اراده‌شان منهد و این گونه داعیه‌ها را از آنان تحمل  
مکنید و تجاوز آنان بدین گونه حقوق را با بینش زنده  
و توفنده‌ی توحیدی و کار پائشون تکاننده‌ی یکتاسازی جواب  
دهید و الا نه تنها در پیشگاه خدا محکوم بذلت این جهان  
و کیفر دیگر جهان خواهید بود که در اندیشه‌ی خود  
شیطانها نیز محکوم و احمق و سقیه خواهید بود چه:

- «وقال الشیطان، لما قضی الامر، ان الله وعدکم  
وعدا الحق، ووعدتکم فاخلفتکم وما کان لی علیکم  
من سلطان، الا ان دعوتکم فاستجبتم لی، فلا تلمونی  
ولو موافقکم ما انا بمصر حکم وما اتم بمصر خی،  
انی کفرت بما اشرکت مونی من قبل، ان الظالمین  
لهم عذاب الیم»<sup>۱</sup> (وقتی کار از کار گذشت (و بندگان

شیطان بفرجام سیاه خود پی برده و بداد آمدند)  
 شیطان می گوید (یهوده حاد و فریاد مکنید) خدا  
 بشما وعده ی حق داد (گوش ندادید) و من وعده ی  
 دروغ) دادم و (شما از حصاقت و سفاقتان تن دادید،  
 من نیز از این سفاقت استفاده کرده بهره ی خود  
 را گرفتم سپس) زیر وعده زدم (لذا این فرجام  
 سیاه، بر آیند عملکرد خود شما است چه) من بر  
 شما تسلط و حق فرمائی وائی بی نداشتم، این خود  
 شما بودید که تا خواص و خدمتان جواب دادید، پس بر  
 سر من داد ملامت مکنید، بلکه خود را بنکوهید،  
 من فریاد رستان نیستم چنانکه شما دادرس من  
 نمی بایسید، من خود پیشاپیش باینکه مرا شریك  
 خدا گرفتید بی اعتقاد بودم، و طبیعی است که  
 ستمگران را (که شما دلائل شریك گرفتن من  
 جزو آنانید) کیفری جانگزا باشد.





کذا از شرک و سرم توحید





## تَفْكَيْكَ

اینک که با شناخت نسبی برخی حقوق  
ویژه و انحصاری آفریدگار، بشناخت پر تویی از  
اصل توحید و عمل توحیدی و سرطان شرک و  
وبای خدا عوض کردن و دستها و بر نامه های شرک  
آفرین و مشرک ساز و اهداف و انگیزه های شوم آنان

ازاينكارو... ناحدودى نزديك تر شديم، وقت است كه نقش  
 توحيد و شرك و مشخصات جامعه‌ى توحيدى و ضد آن نيز تا  
 آنجا كه در توان باشد باز شود تا ازيكسو خودشناسى كرده  
 باشيم كه چيستيم (در كار توحيدى يا تن داده بشرى) و از سوى  
 ديكر باز نموده باشيم كه سهم توحيد و كار توحيدى در  
 تحقق هدف نهايى دين كه (چنانكه گذشت) بهسازى زندگى  
 و بهروى خلق بود چيست و پتك شرك و طاعون خدا عوض  
 كردن چگونه اين هدف را متلاشى مى سازد و ميكرب آنها  
 چسان روز بشر را سياه و زندگى انسان را تباه مى سازد؟

## تباہی آفرینی شرک

گذشت که قدرت گونه‌ها و خدا نماهای تاریخ همواره بر نامه‌ها و سرانگشتان نامرئی شان درون جمجمه گوسفند سیرتان انسان صورت در کار دیگری ساختن افکار و عقاید و جابجاساختن بافتهای مغزی و قالب ریزی و شکل دادن بدانها آسان که خود می خواسته اند بوده است تا اگر شد خدائی و خداوندگاری (ویلا اقل مظهر و ظل و سایه ی خدا بودن) خود آنرا باور دارند (چنانکه فرعون و نمرود و... را) و اگر نشد، خدائی پیکره‌ها و سنگ و بت و چوبهائی را که حاصل آن باز، ولو غیر مستقیم، خدائی کردن و مطاع و معبود و رب بودن خودشان باشد. (که سجده بردن و ادای احترام نمودن بر پیکره‌ها باز نمای موضوع است).

این روند، خواهی نخواهی عقیده به خدایان متعدد و متنوع را (که تعدد و تنوع تاریخی خدایان رم و یونان و مصر و حجاز و ایران و هند و چین و... مثال بارز آنست) موجب می شده است چه هر قطب و قدرت و تشکیلاتی منطقه‌ی خاصی، گوشه‌ی خاصی، مملکت خاصی، و لزوماً شرائط و موقعیت خاصی داشته است که بر مبنای معیار آنها، موجودات متمایز و خاصی را زمینه می دیده است بعنوان سرم خدا به ذهن و عقیده‌ی مردم تزریق کند:

خدا یا خدایانی که در رم زمینه بوده به مردم باور داده شوند، نوعاً همانهایی نمی بوده اند که در یونان زمینه بوده به مردم باور داده شوند، و آنچه در اینجا زمینه بوده نوعاً همانهایی نمی بوده اند که در مصر زمینه بوده و همین سان تا ایران و توران و بابل و آشور و کلد و حجاز و چین و... و تمامی نواحی و مناطق دیگری که هر کدام برایشان خدا، یا خدایان سلسله مراتبی‌ئی تراشیده می شد، چونان خدایان خدای که در رأس قرارداد و کابینه یا هیئت خدایان، که پس از خدایان خدای قرار داشتند و خدایان مناطق و استانها که در سلسله بعد قرار داشتند و خدایان

شهرستانها و روستاها که نماینده این ~~است~~ بودند و باز خدایان  
 خاندانها و افراد که از اینها فروتر و ... ~~دست~~ دست نسخه‌ی آسمانی  
 و زیربنای عقیدتی نظامهای مور ~~د~~ نظر تراشندگان و  
 جاندازندگان آنها.. که نمایندگان ~~و~~ کارگزاران و مدیر-  
 عاملان انسانی آنها.. که درست در ~~سلسله~~ سلسله مراتب خود آنها  
 بودند- نشان بارز آنست و وضع ~~حیاز~~ حجاز پیش از اسلام که  
 تاریخ آن بروشنی نمودار است ~~نموده‌ی جامع~~ جامع و کامل آن:  
 فاجعه‌ی بزرگ تاریخ و عامل تجزیه‌ی قدرت جهش  
 انسان همین عقیده‌ی به خدایان متعدد و یا میدان دادن به  
 خدایگانهای مختلف بوده است:

عقیده‌ی به خدایان متعدد و یا موضوع گیری عملی‌ئی  
 در نتیجه با آن یکسان از چندین جهت تحلیل برنده‌ی قوای  
 انسانی و کندکننده موتور تاریخ است:

الف- از این جهت که فرد یا جمع یا انسانیت معتقد  
 (و یا تن داده) بخدایان متعدد، هستی را آفریده‌ی يك  
 قدرت، تابع يك اراده، دارای يك جهت، يك مقصد و يك  
 غایت نمی‌بیند و خود را مقهور يك قدرت تابع يك اراده،  
 رهرو يك راه، گیرای يك جهت، پویای يك مقصد و جویای

يك غایت نمی‌داند و تجمع امكانات و تمرکز قوی و تشكیل نیروها را در يك جبهه و برای يك هدف نمی‌تواند.

بد از این جهت که هستی در نظر وی دارای سنن و قوانین هماهنگ و يك جهت نیست تا بی تجزیه‌ی قوا، تصادم و اصطكاك با يكایك آنها را بتواند جلوگیری و با يك جهت ساختن تمامی نیروها با آنها هماهنگ و همدوش و همجهت گردد، و با همکاری متقابل با آنها تكامل خویش و آبادی جهان و حرکت تاریخ را شتاب بخشد.

ج- از این جهت که خدایان متعدد و اراده‌های مختلف و خواسته‌های متعارض و متضادی را بوجود خود و جامعه و جهان خود حاکم و متصرف می‌پندارد که ناگزیر باید بچرخ همه آنها چرخید و به ساز همه‌ی آنها رقصید که طبعاً اعمالی متناقض و رفتاری متضاد و کارهایی معارض و مزاحم بایکدیگر راضور می‌سازند که اثر همدیگر را خنثی می‌سازند و راندمان یکدیگر را هیچ...

د- از این جهت که عقاید متضاد (به خدایان مختلف) در روان و باطن خود او نیز آشوب و طوفان پیا می‌کند و اصطكاك و تصادم به وجود می‌آورد و دچار تشنج و بحران

فکرش می سازد و احساسات درونی وی را به کشمکش با خود  
میکشاند و انگیزه ها و خواسته ها و نیازهای شخصی وی را  
به دوگانگی و تضاد و تراحم دچار می سازد و قدرت عمل و اراده  
حرکت و تصمیم انتخاب را در درون وی فلج می سازد.  
هـ - از این جهت که این عقیده موجودات و آفریده ها  
و حتی انسانها (ی منسوب بخدا یا جان دیگر) را بیگانه و جدا  
از وی در احساس او و انمود می سازد و حس انسان دوستی و  
فداکاری و روح جمعی و مردم گرایی و شوق تعاون و همکاری  
و اراده همنوایی و وحدت و تشکل با آنان را در درون وی  
پژمرده و خاموش و کور می سازد و او را در برابر اقدامات  
لازم مردم و بی تصمیم و نگران و امی گذارد و چونان لشی  
پژمرده و بی حال و بی عضوی بی یار و از اندام از جریان تکامل  
و حیز استفاده خارج می کنند.

و - از این جهت که آدمیان را بر حسب انتساب  
بخدایان مختلف و برتر و فروتر، در موضع ها و طبقات مختلف  
و برتر و فروتر بدو می نمایاند، و او را به طبیعی بودن وجود  
و تداوم طبقات بالا و پائین و محروم و بر خوردار و ... متقاعد  
می سازد و خواجگی خواجگان را موهبتی طبیعی و خدائی،

و بردگی بردگان را (چنانکه ارسطوی فیلسوف نیز می فرمود) ضرورتی فطری و مشیتی آسمانی برایش وانمود میکند و در نتیجه او را از توفیدن علیه چنین نظمسی و برخاستن برای نظمی دیگر از باطن و درون افسار می زند و بوضع موجود و مستقر تن داده و تسلیم می کند.

ز - از این جهت که دست مدعیان خدائی و شیاطین انسی را که هر کدام بسوئی خواهند کشانید در وجود خویش و در سر نوشت جامعه و جهان باز می گذارد چندانکه پیکره ی بشریت واحد و آفریده ی خدای واحد را بنام های مسخره و خرافه های تراشیدنی ملیت و قومیت و نژاد و وطن و خاک و مرز و بوم و حاکمیت ملی و تمامیت ارضی و عدم دخالت در امور دیگران و ... قطعه قطعه کنند، و چونان گرگانی که به گله ای زده باشند بدرند و ببرند و بخورند و توان و قدرتش را متلاشی سازند و قوا و استعداداتش را بتحلیل برند و از او که میخواست سر با آسمان ساید مجسمه تسلیمی در برابر هر خسی بقالب ریزند...

ح ...

ط  
و اینک چند مثل:



بکار گاهی که کارمندان و کارگرانی بسیار داردمی-  
نگریم اگر تمامی اینان از يك فرحان و يك نظام تبعیت  
کنند، جریان کار روبراه بوده، تمامی نیروها از تمامی  
شعب و قسمتها و از همه ی موتورهای چرخاندها و پیچ و مهره ها  
و چرخانندگان آنها در يك جهت و برای يك هدف و يك  
غایت بجریان خواهند بود و بی تصادم و اصطكاك بازده و رانندمان  
خود را بیار خواهند آورد، ولی چنانچه هر کدام از فرمانی  
تبعیت کنند و بساز کسی بر قصد و بیچرخ کسی بچرخند بدیهی  
است که جز متلاشی گشتن کارخانه و ویرانی کارگاه بازده  
دیگری نخواهد داشت.

— سیل آنگاه بخروش می آید که جویبارها هر کدام  
بسوئی کشیده نشوند.

— بنا آنگاه پیش میرود که اگر کسی آجری  
می گذارد دیگری پایه ای بر ندارد.

— ساعت آنگاه وقت را نشان می دهد که اگر پیچی  
بدین سوی بچرخد مهره ای بدان سوی نچرخد.

— سپاه آنگاه سیل آسایکسو بموج می آید و دشمن  
را از جا می کند که وحدت فرماندهی را فاقد نباشد و از

هر سوئی فرمانی نیابد.

- کشتزار آنکاه برمی دهد که اگر یکی می کارد  
دیگری نکند و اگر یکی آبیاری می کند دیگری وارونه اش  
نسازد.

- انسانها نیز آنکاه می توانند چرخ عظیم تکامل خویش  
و آبادی جهان و حرکت تاریخ را آنسان که بایسته و درخور  
آنان است بر اه انداخته و بدان شتاب بخشند که از وحدت  
فرماندهی بر خوردار بوده زیر پرچم و فرمان يك قانون، يك  
نظام و يك حکومت واحد جهانی خدائی (: پرچم لا اله الا الله)  
که مجریان آن از هر ظلم و هوسی بری بوده جز بفرمان  
خدا و مصلحت خلق گامی برندارند، قرار گیرند و بانوحد  
قوا و وحدت جهت و غایت هدف، چونان سیل در صافی واحد  
و متشکل بموج آیند و هر خار و خسی را از سر راه تکامل  
خود بردارند . . . والا که شرکت سهامی خدایان ، با  
فرماندهیهای متضاد و هوس آلود خود آنان را کالای معاملات  
و سفره ی کمرانی خود قرار خواهند داد، خصال و ویژگیهای  
انسانی آنانرا قربانی هوسهای خود خواهند ساخت، آنان  
را از درون خالی و پوک خواهند کرد، قوا و استعدادات آنانرا

به تحلیل خواهند برد، پیکره‌ی وحدت **آ** نا را تجزیه خواهند نمود اجزاء و شراشر **آ** نا را اگر کس **ح** از زیر دندان خواهند گرفت ارزشها و اصالت‌های انسانی **آ** نا را مسخ خواهند کرد، فطرت و انسانیت **آ** نا را دگرگون خواهند نمود و خاکستر آدمیت **آ** نا را پدید خواهند داد...  
و همین است معنی سنبلک!

«ومن یشرك بالله فکا حتما خرمن السماء فتخطفه الطیر او تهوی به الريح فی مکان سحیق»  
(آنکه برای خدا شریک گیرد) بشر کتهای سهامی  
خدایان تن دهد) چنان است که از آسمان سقوط کرده (خورد شده) باشد پس کرکسان (اجزاء از هم گسسته‌ی لاشه‌ی مییجان) او را همی در ربایند یا باد (ذرات) وی را بوادی‌ئی کران ناپیدا پیرا کنند.

و همین است راز اینکه چرا علاوه بر صدها و یاحتی هزارها آیه‌ی گذشته‌ی مربوط به شاخه‌های ألوهیت و عبودیت و ربوبیت و حاکمیت و مالکیت و اطاعت و... که معنا

وبا واژه‌هایی دیگر مردمان را علیه شرک‌تها فرامی‌خوانند  
 بازیش از ۱۴۰ آیه دیگر، در قالب خود این واژه که نمونه‌هایی  
 از آن در ذیل آمده است آنان را علیه آنها همی برمی‌انگیزد  
 (و تن دادن بدانها را همی تباهی دنیا و سیاهی آخرت اعلام  
 میکند):

«قاتلوا المشركين كافة كما يقاتلونكم كافة واعلموا  
 أن الله مع المتقين»<sup>۱</sup> (باشريك گيران بى استثناء،  
 بچنگ خيزيد، چونانكه باشما بى استثناء بچنگ  
 مى‌خيزند و بدانيد كه خدا هم جبههٔ خدامداران  
 است)

این آیه نه تنها علیه آن شرک‌تها که علیه تحمل  
 کنندگان آنها نیز فرمان قتال می‌دهد و برای تقویت  
 متقیان که این قتال نشانه‌ی آنان است ورد منفی با فان  
 توجیه‌گر روشن‌گری می‌کند که: و بدانید خدا - این پایگاه  
 قدرت هستی - همجبههٔ خدامداران است و جبهه‌ای که خدا  
 در صف آن باشد شکست نمی‌پذیرد و طبعاً منفی نمی‌بافد.  
 «ان الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر ما دون ذلك»

۱- توبه (۹) ۳۶

لمن يشاء» (خدا نمی بخواهد که برای او شریک  
تحمل کنند، و غیر آن  $\hookrightarrow$  برای هر که بخواهد  
می بخشد.)

«ان الله بريء من المشركين ورسوله»<sup>۲</sup> (خدا و  
پیام آور او از شریک گیران بریده اند.)

(( انما المشركون نجس فلا يقربوا المسجد  
الحرام ۱۰۰۰ )) شریک قحطی کنندگان بی چند  
و چون نجس اند پس نباید به مسجد الحرام  
نزدیک شوند (که آنرا نجس می کنند) مردان  
«و بل للمشرکین...»<sup>۳</sup> (وای بر شریک گیران.)

«ليعذب الله المنافقين والمنافقات والمشرکین و  
المشركات»<sup>۴</sup> (تا خداوند منافقان و منافقات و مشرکین و  
مشرکات را کیفر دهد.)

«ويعذب المنافقين والمنافقات والمشرکین و  
المشركات»<sup>۵</sup> (و مردان و زنان دو چهره و مردان  
و زنان شریک گیر را کیفر دهد.)

«انه من يشرك بالله فقد حرم الله عليه الجنة و

۱- نساء (۴) ۱۱۶ و ۴۸

۲- توبه (۹) ۳۰- فصلت (۴۱) ۶۰

۳- احزاب (۳۳) ۷۳-۵- فتح (۴۸) ۶

مأويه النار وما للظالمين من انصاره<sup>۱</sup> (آنكه برای  
 خدا شريك تحمل کند خدا بهشت (تکامل دنیا و  
 تعالی آخرت) را براو تحریم کرده، جایگاه او  
 آتش (دنیا و آخرت) است و ستمگران را (که  
 شريك گیران جزء آنان اند) مددکاری نیست.  
 «ان الذين كفروا من اهل الكتاب والمشرکین  
 فی نار جهنم خالدین فیها اولئک هم شر البریه»<sup>۲</sup>  
 (آندسته از روحانیان، که حق را پوشیدند و آن  
 بخش از مردمان که برای خدا شريك تحمل  
 کردند در آتش دوزخ (دنیا و آخرت) اند و در آن  
 جاویدان و بدترین کائنات همانانند.)  
 «یا بنی لا تشرک بالله، ان الشرک لظلم عظیم»<sup>۳</sup>  
 (هان فرزندان من! برای خدا شريك تحمل مکن  
 که تحمل شريك بیدادی است عظیم.)  
 «ومن یشرک بالله فقد ضل ضللاً بعيداً»<sup>۴</sup> (آنكه

۱- مائده (۵) ۷۲

۲- بینه (۹۸) ۷

۳- لقمان (۳۱) ۷

۴- نساء (۴) ۱۱۶

برای خدا شریك تحمل ~~کنند~~ سخت دور از راه  
پرت گشته است.)

«لئن اشرکت لیجبطن ~~حملك~~ ولتكونن من  
الخاصین»<sup>۱</sup> (اگر برای ~~خدا~~ شریك تحمل کنی  
هر آینه عملت عقیم و تباه ~~می~~ گردد و خود از هر ز  
دهندگان ( خصال و احوال ~~شهای~~ انسانیات )  
میکردی.)

«لو اشرکوا لیجبط ~~عنهم~~ ها کانونا یعملون»<sup>۲</sup> (اگر  
برای خدا شریك تحمل ~~کنند~~ آنچه می کنند تباه  
می گردد.)

...-

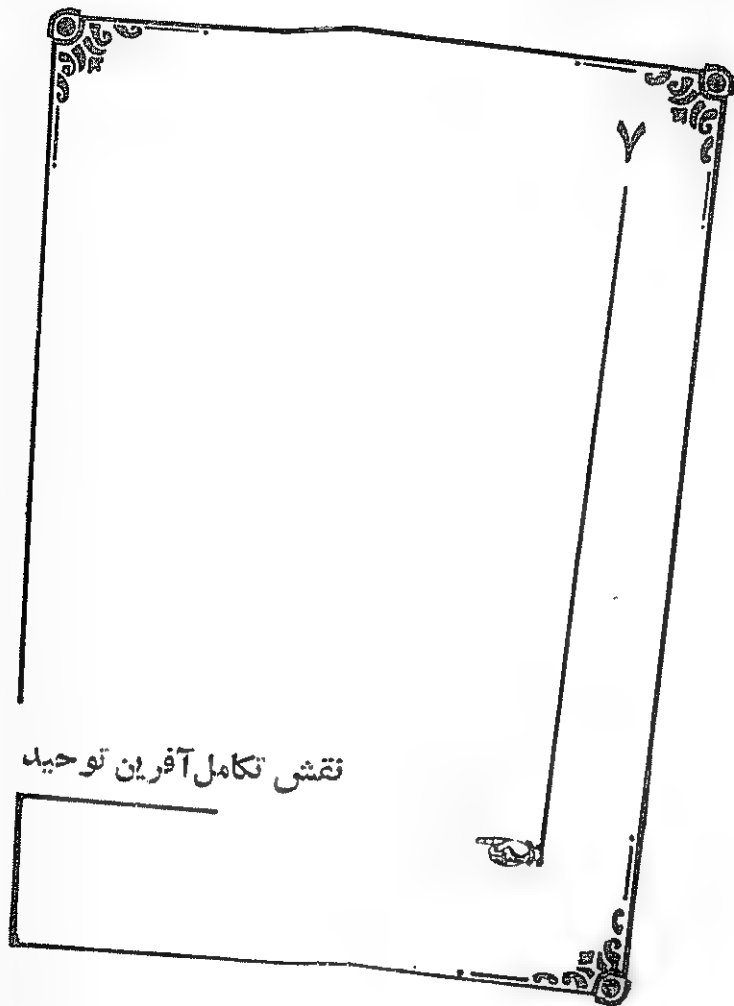
---

۱- زمر (۳۹) ۶۵

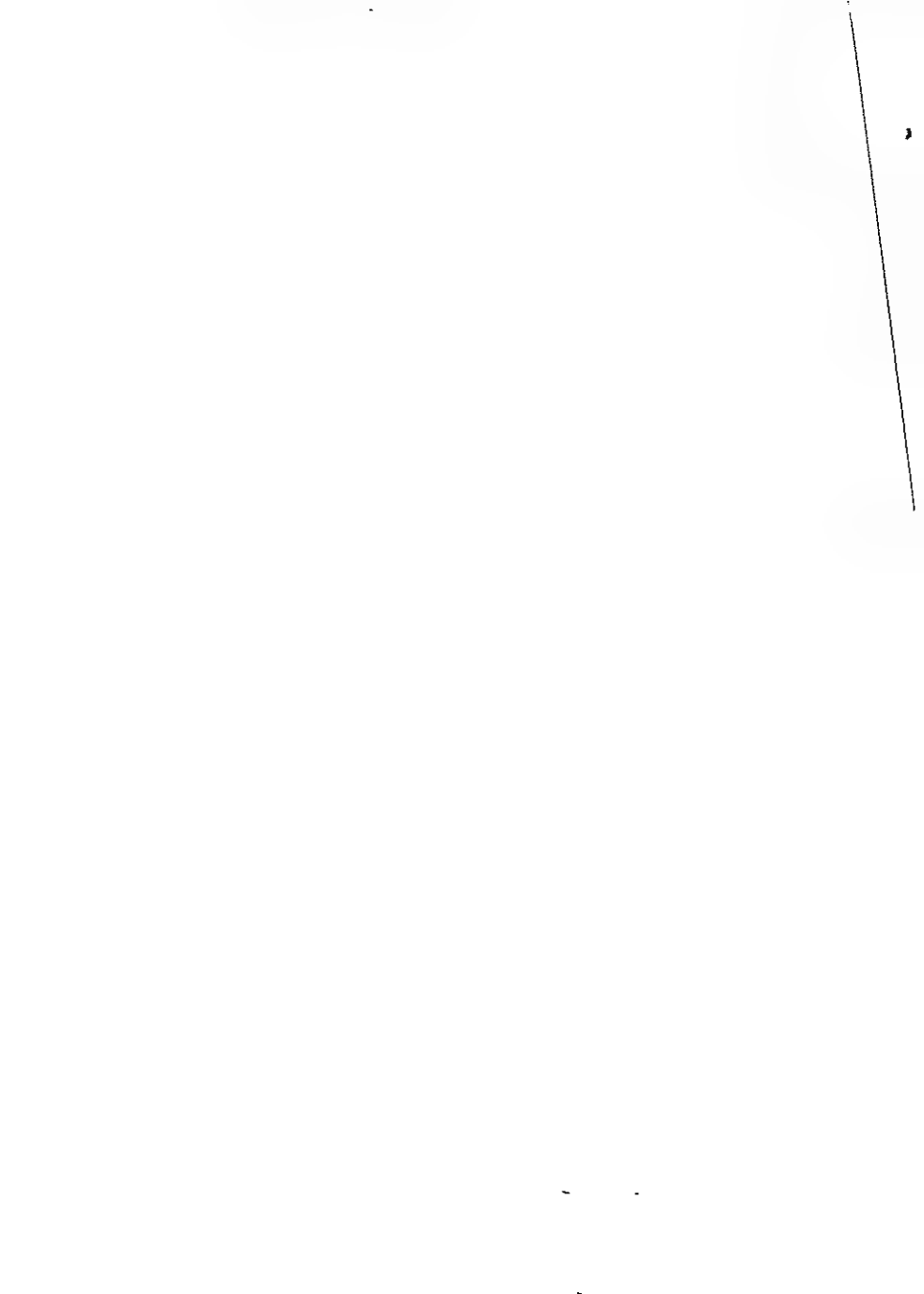
۲- انعام (۶) ۸۸







نقش تکامل آفرین توحید



توحید، درسه شاخه خود: بینش، ابلاغ، عمل -  
بینش توحیدی، ابلاغ توحید و عمل توحیدی -  
زاینده آثاری حیاتبخش و مهم است که رویش و  
پویش آنها در پیشرفت و تعالی جامعه و تداوم  
جهشهای تکاملی آن اثری معجز آسا دارد: آثاری

فردی واجتماعی، روانی و اخلاقی، فکری و عملی  
...

از آنجا که از مباحث حقوق خدائی و نیز نتایج معکوس  
بحث «تباهی آفرینی شرک»: (جهات تحلیل برنده اعتقاد  
- و یا میدان دادن - بخدا نمایان مختلف) بگوشه‌هایی از  
این آثار میتوان دست یافت، به برخی گوشه‌های دیگر آن  
در این مجال بسنده باید کرد.

گذشت که عقیده بوجود و یکتایی آفریدگار لازمه‌ی  
منطقی‌اش (باجمال) آنست که غیر او را اجازه‌ی دخالت و  
تصرف در سر نوشت انسان و جهان ندهند و تنها دست دانا و  
توانا و حکیم و امین او را (که از آستین بندگان برین و  
صالح و عادل و فداکار و پیشتاز او برون می‌آید) در تنظیم  
نظام زندگی، تعیین شکل جامعه، سیستم حکومت، اقتصاد،  
فرهنگ و... باز گذارند.

و اینک گوشه‌هایی دیگر:

۱- خویشاوندی و تعاون انسان و طبیعت را متبلور  
می‌سازد:

درینش توحیدی، انسان و طبیعت هر دو از یک مبدأ

و منبع می باشند، پس با هم برادرند. هر دو زاده‌ی اراده‌ای  
 یکتا و حکیم اند، پس هر دو هر دو ~~صدفی~~ و آفریده برای  
 مقصدی (یک هدف و یک مقصد) میباشند، طبیعت برای بهره-  
 دهی و تعالی بخشی بانسان، و انسان برای آبادتر کردن و  
 بارورتر ساختن طبیعت<sup>۱</sup> یعنی همکار ~~می~~ و تکامل بخشی متقابل  
 خلق گردیده اند، پس با هم متعا ~~قتند~~ تعاون آیندو نیز به  
 آهنگ یک هدف غایی و مطلوب تهائی است که تعالی و

۱- «الله، الله فی بلاده و عبادہ فانکم مسؤلون حتی عن البقاع و البهائم»  
 (خ ۱۶۶ نهج البلاغه فیض ص ۵۳۵) (هان خدا را خدا را  
 درباره بلاد او و عباد او (جهان و انسان) چه شما مسئولید حتی  
 نسبت به پیا بانها و حیوانها) یعنی مناطق دور افتاده و ناشناخته  
 را نیز باید کشف و آباد کنید و مواشی و اغنام و احشام آنرا  
 تکثیر و فربه و پر سازنده گیتی سازید .... و ذخایر و مواد خام  
 آنرا زندگی مایه و سامان ساز و وسیله تکامل انسانها.  
 و (اوصیکم بالله و اوصی الله بکم ان لا تفلوا علی الله فی بلاده و  
 عبادہ) (رسول اکرم (ص): شما را بخدا توصیه می کنم و خدا را  
 ناظر به شما قرار می دهم که نسبت به بلاد او و عباد او به اوفیانت  
 نکنید (که همانسان که چپاول و تجاوز و جنایت، خیانت است  
 مهمل گذاردن و شانه اذیر بار و وظیفه آباد سازی جهان و تکامل-  
 بخشی بانسان خالی کردن نیز خیانت است).

کمال انسان باشد: خداگونه شدن.

۲- برابری انسانها دراصل را تبیین می نماید:  
در جهان بینی توحیدی، هستی و همه جلوه ها و پدیده های آن دارای يك مبدأ و يك آفریننده اند، انسانها نیز، که از این قاعده مستثنی نیستند، يك منشأ و منبع دارند پس دراصل برابرند:

برتریهای حقوقی، امتیازات طبیعی، تمایزات فطری، تبعیضات نژادی، تضادهای طبقاتی، مرزهای مصنوعی، رنگ، خون، قومیت، ملیت و... بهیچ وجه پایداری ندارد و خرافه ای بیش نمی باشد.

۳- ملاک و مناط برتری و فروتری اکتسابی میان انسانها را نیز تعیین می کند:

«اگر همگان آفریدگان و بندگان اویند، و او که منبع همه نیکیها و فضیلتها است معبود و آفریدگار آنها است، پس در مجموع آنکس از دیگران برتر است که با حائز بودن نیکی و فضیلتی بر معیار نیکیها و فضیلتهای او، بدو نزدیکتر باشد و آنکس که از این فضایل و نیکیها بیگانه تر است از او دورتر و بمرتب و قدر، پست تر و

بی ارزشتر اگر چه از هر ارزش دیگری بیرون از این معیار  
بی بهره نباشد.

۴- ملاکها و ارزشهای اسلامی را تعیین می نماید:  
تنها خدای یکتا را که فقط صفات و خصال او ملاکها  
و ارزشهای اسلامی را تشکیل می دهند و آراسته گردیدن  
به آنها تعالی بخش وجود و جامعه‌ی انسانی است، چونان  
الکئوئی تا بلو آسا پیش چشم دل صید آرد، تا انسانها بر مبنای  
معیار آنها خود را نقاشی کنند و تکامل بخشند و از فقدان  
الگو یا تعداد آنها به تحیر و سرگشتگی دچار نباشند.

۵- معتقدان را برای درهم شکستن موانع راه تکامل  
انسانها، یعنی آراسته گردیدنشان بخصال و صفات خدائی  
چونان علم و قدرت و حکمت و آگاهی و آزادی و . . . .  
بر ستاخیزها می کشاند:

صفات و ویژگیهای مزبور در هر فرد و جامعه‌ای که  
جایگزین اضداد خود گردند آن فرد و جامعه را از سکوت  
و سکون و پستی و زبونی و تن دادن به خودکامیها و ظلم و  
زورها بفریاد و غرش و انفجار و بحرکت و جهاد و انقلاب  
می کشاند و شیرۀ جان اجتماع را که بکام خودکامگان شیرین

و می‌کند نش حیات آنان است. بکام آنان تلخ می‌کند و سرانجام  
آنان را از مرکب خود کامگی پیاده می‌سازد و یا از مرکب  
حیات بدهلیز ممت اعزام می‌کند.

این است که حل آنرا از جانب این خود کامگان  
چاره‌ای ضرور است که جز در جلوگیری از رویش و رشد  
و تداوم این صفات ممکن نیست، لذا با تمامی قوا و امکانات  
از وسائل تبلیغی و ارتباط جمعی گرفته تا نیروهای پلیسی و  
نظامی و از برنامه‌های ینخ بسته‌ی آموزشی گرفته تا مقررات  
و مظاهر مومیائی فرهنگی و از نیروی عقاید خرافی و بد  
آموزیهای عمومی گرفته تا نیروی نک و تزویرهای سیاسی و  
اجتماعی و از افسونهای مذاهب تحریفی و ارتجاعی گرفته  
تا سنن و آداب ایستای بومی و محلی و از تظاهرات فریبنده  
ملی و مذهبی گرفته تا مراسم و شعائر دلخوش‌کننده دینی نما  
و از رجال بظاهر وارسته و شریف گرفته تا آلت دستهای شیاد  
و دلقک و ش هزار چهره - : باشکال گوناگون، روحانی،  
نویسنده، مدرس، محقق، مفسر، جامعه‌شناس، اقتصاددان،  
سیاستمدار، روان‌شناس، پزشک، شاعر، فیلسوف، هنرمند،  
ادیب، فقیه، عالم و... - آری با تمامی این وسائل و راهها،



پرتلاش و بی آرام می کوشند سد راه آن صفات گردند، و مانع رویش و رشد و تداوم آنها باشند.

عقیده‌ی عمل‌زای توحیدی که زایای عمل توحیدی است ضرورت اینکه این جنایت سده‌راه تکامل انسانها و تجاوز بحقوق و بهره‌الله است دارد قدگان خود را علیه عوامل دیوسیرت آن که موانع این راهند، بصحنه نبرد توحیدی پرتاب میکند.

ع- دارندگان خود را برای بازگشت ناپذیری، تسلیم ناپذیری و شکن ناپذیری در صحنه آن نبرد به- ویرگیهائی، مقاومت‌زای، مسلح می‌سازد:

الف- بویژگی‌ای که او را از اسارت زندگی خواهی رهایی میبخشد: نه این احساس که بخدا وابسته و مرتبط است و با حقیقتی که بسی برتر و شریفتر از جلوه‌های زندگی مادی است ارتباط و پیوند دارد.

چنین احساسی او را از چهار چوب تنگ و خشك این زندگی بی‌دوام بالامیکشد و برای او هدفی برتر و غایتی والا تر و نامتناهی می‌سازد و موجب می‌شود که در انگیزه‌ها و نیازهای مادی و زمینی غرق نشود و بدست آوردن آنها را

غایت آمال و کعبه مطلوب خود نداند.

بدیهی است که تأثیر این کیفیت روانی در فرو شکستن قفس تنگ و محدود زندگی خواهی و ریشه کن ساختن هوسها و اسارتها، یک منشأ اش این تنگ نظری و نزدیک بینی است نیازی به تشریح ندارد:

کافیست تصور کنیم برای دارنده چنین روحیه‌ای، نتیجه انتخاب در دو راهیهای زندگی - آنجا که راهی به تأمین نیازهای مادی و راهی بر منزل فکری و عقیدتی است - چگونه خواهد بود تا بپذیریم که چنین انسانی زبون جلوه‌های فریبنده زندگی و اسیر تمایلاتی که آدمی را از مجاهدت در راه حق باز میدارد و عقاب بلند پرواز روح انسان را به ماکیان ضعیف و بی‌دست و پا بدل می‌سازد، نخواهد شد.

ب - بویژگی‌ئی که روحش را در برابر نمودهای قهرآمیز قدرتها مسلح می‌سازد، آنسان که احساس می‌کند، هیچ قطب و قدرتی در جهان غیر از خدا درخور بیم و هراس نیست:

قدرت را از آن خدا و خویش را بنده و در نشین

شکست ناپذیر او میداند و با آنکه به ~~دست~~ شکست ناپذیری  
 او قدرت نماها و قدرت نماییهای آنها ~~ح~~ به پیشیزی نمی انگارد.  
 دست یافتن بدین کیفیت روانی، بسیاری از بی تفاوتیها،  
 ناجوانمردیها، تن بذلت دادن ها، ~~گت~~ دست شدن ها و بطور  
 کلی هر آن چیزهایی را که منشأ ~~شی~~ بیم و ترس از غیر خدا  
 است از پرورنده بشر حذف می کند -

ج- بدین ویژگی که نظامهای ~~شرك~~ آمیز و تحکیمات  
 آنها را تحمل نمی کند و در برابر ~~تحمیلات~~ و خود کامگیهای  
 آنها تسلیم نمی شود و هر آنگاه که غیر خدا را حاکم  
 ببیند به نبردی بی امان در راه ریشه کن ساختن نظامی که  
 لازمه اش اینست، دست می زند و در این راه هرگز از پای  
 نمی نشیند.

در پینش توحیدی، او خود را بنده خدا می بیند و  
 بندگی او را آنکه فطرت و پیروسی تکامل و غایت آفرینش  
 خود احساس می کند ولی مینگرد که تور نامرئی نظام جاهلی  
 دست و پای او را بسته و از این وظیفه که تعالی بخش وجود  
 اوست باز می دارد.

از طرف دیگر لازمه توحید را سرپیچی از عبودیت

دیگران، بندگی بندگان؛ اطاعت طاغوتان و طرد و نفی آنان یافته، باقتضای سرشت ویژه خود از بندگی هر غیر خدائی، در عمق فطرت و باطن و روان خود احساس تنفر میکند، ولی با این همه احساس می کند که قالب پولادین نظام شرک آمیز او را به عبودیت عروسکهای کاغذی و پرمدعیان سفیه و امیدارد و در خلاف جهت فطرتش قرار میدهد. و از سومین سوی، عبادت خدا را برابر بانفی هر عبادت و بندگی ای دانسته، آزادی از هر قید و بند و عبودیتی می شمرد، ولی در حصار نظام طاغوتی عملاً خلاف آنرا دیده «سنگینی بار عبودیت غیر خدا را بر دوش خود احساس می کند و... از این رو همه ی وجود او و هدف او در متلاشی ساختن این نظام و مستقر کردن نظام توحیدی خلاصه می گردد و از این کوشش و تلاش تا نائل آمدن یکی از دو نیکی (پیروزی یا شهادت) باز نمی ایستد».

د - «بدین ویژگی که در راه هدفهای مقدس توحیدی از مرگ نمی هراسد و بیم از مرگ را مانع و رادعی نمیداند، زیرا اولاً معتقد است که : «هیچ آدمی را جز به اذن خدا مرگ فرو نمی گیرد». و «جز آنچه خدا بر نوشته است بآدمیان

نمی‌رسد<sup>۱</sup> و ثانیاً ترجیح می‌دهد که حرک اجتناب ناپذیر  
در راه رضای آنکس قرارسد که مآل کار و سرانجام سیرش  
بسوی اوست.

و سرانجام بدین ویژگی که ﴿قَدْ﴾ فرجام مبارزه مقدسی  
که برای مستقر ساختن نظام توحیدی برپا است، هرگز  
دچار نومیدی نمیگردد و جبهه حق و توحید را سرانجام  
پیروزمند و فاتح میداند، زیرا معتقد است که پشتیبان و یابوری  
از قوانین و سنتهای طبیعت و حیات که در قبضه قدرت  
خدایند وی را در این راه کمک می‌کنند:

بعقیده او تمامی نیروها و عناصر طبیعت و جلوه‌های  
حیات، ابزارهایی برای تکامل بخشیدن به انسان‌اند و فقط  
در این جهت و در این خط سیر است که وضع طبیعی خود را  
دارا می‌باشند و مینگرد که در نظام غیر توحیدی از مجرای  
طبیعی خویش بدر افتاده و در راه تضعیف و محو و اضمحلال

---

۱- «قُلْ لَنْ يَصْنِعَ الْإِلَهُ لَنَا، هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ  
الْمُؤْمِنُونَ» توبه (۹) ۵۱: (بگو جز آنچه خدا برای ما بر  
نوشته است بما نمی‌رسد او سر رشته دارا است و او را باید  
مؤمنان پایگاه گیرند.)

انسانیت بکار میروند، و این وضع بحکم غیر طبیعی بودن، ناگزیر با اراده و همت انسان دگرگون خواهد شد و لحظه‌ی پیروزی مکتبی که طرفدار وضع طبیعی و خط‌سیر فطری عناصر عالم است فرا خواهد رسید، لذا شکست‌ها و ناکامی‌های گهگاه جبهه او پیش‌رفته‌ها و جولان‌های گهگاه جبهه دشمن، ویرا دچار نومیدی نمی‌سازد و امید او را بآبنده از او نمی‌ستاند.

۷- و سرانجام از رهگذر پیروزی فرزندان راستین و رزم‌آور خویش بر پاسداران نظام‌های طاغوتی- در پایان این روند نظامی خدائی و جامعه‌ای توحیدی را ثمر می‌بخشد که چونان بستری گسترده و هموار انسانیت را بسوی تعالی و تکامل مطلوب رهنمون می‌گردد.

آبائیکه در این زمینه‌ها وجود دارد بسی فراوان بوده، بدسته‌هایی متعدد و متنوع تقسیم می‌شوند که ضیق مجال جزاجازهی نمونه والگو نمی‌دهد:

۱- دسته‌ای که گویای تعاون و همکاری انسان و طبیعت‌اند که مطلوب نهایی از آن کمال انسان است:  
- «هو الذی خلق لکم مافی الارض جمیعاً ثم استوی

الى السماء فسويهن سبع سموات و هو بكل شيء  
 علیم<sup>۱</sup> (اوست ذاتیکه تمامی آنچه را در زمین  
 است برای (تعالی و کمال) شما آفرید سپس بد-  
 آسمان پرداخت و از آن حصص آسمان پرداخت  
 که او به هر چیزی دانا است -)

- دیا ایها الناس اعبدوا و بحکم الذی خلقکم  
 والذین من قبلکم لعلکم تتقون. الذی جعل لکم  
 الارض فراشاً و السماء بناء و انزل من السماء ماء  
 فاخرج به من الثمرات رزقاً لکم فلا تجعلوا لله انداداً  
 و انتم تعلمون<sup>۲</sup> (هان ای اقسامها! مدبر و نظام-  
 بخشی را که شما و پیشینیان را آفریده است  
 تحکم پذیرید تا خدا مدد گرید، همانکه  
 زمین را (برای پرورش و رشد و تعالی شما)  
 بساطی قرارداد و آسمان را بنایی و همانکه از  
 آسمان آبی فرستاد و برای شما توسط آن روزی  
 از ثمرات بیرون داد. پس برای خدا (در حقوق

۱- بقره (۲) ۲۹

۲- بقره (۲) ۲۱ و ۲۲

اد: حق مالکیت، ربوبیت و...) رقیبانی قرار  
مدهید در حالیکه می دانید که حق و صلاحیتی  
ندارند.

«وهو الذی جعل لکم النجوم لتبهتوا بها فی-  
ظلمات البر والبحر» (او خدائی است که ستارگان  
را برای شما نهاد تا در تاریکیهای خشکی و دریا  
توسط آنها رهنمون گردید...)

«والی ثمود اخاهم صالحاً قال یا قوم اعبدوا الله  
مالکم من الغیره هو انشاءکم من الارض واستعمرکم  
فیها، فاستغفروه ثم توبوا الیه ان ربی قریب مجیب»<sup>۱</sup>  
(و بسوی ثمود برادرشان صالح را فرستادیم،  
بدین شمار که هان مردم من! تنها به بندگی خدا  
تن دهید زیرا جز او شما را خدایی نیست. او  
شما را اذ زمین پدید آورده و در آن به ساختن و  
آباد کردن فراخوانده است، پس جبران عقب-  
ماندگیها را از او مدد طلبید سپس بسوی (جبهه)

۱- انعام (۶) ۹۷

۲- هود (۱۱) ۶۱



اوبازگردید که مدبر و سر حشرته‌داری نزدیک و  
یاسخ مثبت گو است.)

و بسیاری آیات دیگر از این حسیل که تعاون و همکاری  
انسان و طبیعت را گویانند.

آیات فراوان دیگری نیز که می‌گویند: آسمان و  
زمین و دیگر مظاهر طبیعت و حیات را جز بحق نیافریده‌ایم<sup>۱</sup>  
باز نمای هدف از این تعاون و همکاری است که همان تکامل  
انسان باشد، چه حق یعنی هر نهاد محرم بخش و تکامل آفرین،  
چون آنکه باطل یعنی هر نهاد بی‌بازده و تباهی‌زای.

---

۱- «وما خلقنا السموات والارض الا بالحق...» احقاف (۴۶) ۳:  
(ما آسمانها و زمین و محتوی میان آن‌دورا جز بحق (با انسجامی

ارگانیک و ثمر آفرین) نیافریده‌ایم.)

«وما خلقنا السموات والارض وما بینهما باطلا...» ص (۳۸)  
۲۷: (ما آسمانها و زمین و محتوی میان آن‌دورا باطل (بر مبنای

بی‌ثمری) نیافریده‌ایم.)

«وما خلقنا السموات والارض وما بینهما لاعین» دخان (۳۴) ۳۷:  
(ما آسمانها و زمین و محتوی میان آن‌دورا بآهنگ بازی- بدون

هدف- نیافریده‌ایم.)

و آیات فراوان دیگری از این سنخ.

۲- دسته‌ای که برابری انسانها در اصل را اعلام  
میدارد:

- «یا ایها الناس انا خلقناکم من ذکر و انثی»:<sup>۱</sup>  
(هان ای انسانها! ما شما را از یک مرد و زن  
آفریده‌ایم.)

- «خلقکم من نفس واحدة»:<sup>۲</sup> (خدا شما را از  
یک ذات آفریده است.)

- «هو الذی خلقکم من نفس واحدة»:<sup>۳</sup> (او کسی  
است که شما را از یک ذات آفریده است.)

- «یا ایها الناس اتقوا ربکم الذی خلقکم من نفس  
واحدة»:<sup>۴</sup> (هان ای انسانها! نظام بخشتان را باشید  
که شما را از یک ذات آفریده است.)

- «هو الذی خلقکم من تراب»:<sup>۵</sup> (او کسی است که

---

۱- حجرات (۴۹) ۱۳

۲- زمر (۳۹) ۶

۳- اعراف (۷) ۱۸۹

۴- نساء (۴) ۱

۵- غافر (۴۰) ۶۷

شما را از خاک آفریده است -

- «ومن آياته ان خلقكم من تراب»<sup>۱</sup>: (از نشانه‌های

صاحب اختیاری او این است که شما را از خاک

آفریده است.)

- «والله خلقكم من تراب»<sup>۲</sup> (خدا شما را از خاک

آفریده است.)

- «هو الذي خلقكم من طين»<sup>۳</sup>: (او کسی است که

شما را از گل آفریده است.)

و آیات فراوان دیگری از این قبیل و بدیهی است

که وقتی همه از یک مبدأ و یک خاک و یک گل و یک ذات باشند:

علت فاعلی (خدا) علت مادی (خاک) علت صوری (آدم) و

علت غایی همه (تکامل) یکی باشند. در اصل برادر و برابر

خواهند بود.

۳- دسته‌ای که ملاک برتری انسان‌ها را بدست می‌دهد:

- «ان اكرمكم عند الله اتقيكم»<sup>۴</sup>: (همانا برترین

---

۱- روم (۳۰) ۲۰

۲- فاطر (۳۵) ۱۱

۳- انعام (۶) ۲

۴- حجرات (۴۹) ۱۳

شما در پیشگاه خدا، انقلابی‌ترین شما است.)  
- «ان الذين آمنوا وعملوا الصالحات اولئك هم  
خير البريه»<sup>۱</sup>: (آنانکه) (بلازم نظام‌خدائی) ایمان  
دارند و در راه شالوده ریزی آن در کاری متناسب  
هستند برترین انسانهايند.)

- «والعصر ان الانسان لفي خسر الا الذين آمنوا و  
عملوا الصالحات وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر»<sup>۲</sup>:  
سو گند به قانون فشار<sup>۳</sup> که تمامی آدمیان در اثر شانه

---

۱- بينه (۹۸) ۷

۲- عصر (۱۰۳)

۳- فشار قانون عظيم وجهان شمول حاکم بر هستی است:  
حرکت‌ها در اثر فشارند، موجودات در قالب فشار شکل  
می‌گیرند (:سیمان و ریگ تا زیر پرس فشار نبیند، موزائیک  
نمی‌شود، قند، تیر آهنهای عظيم و... همینگونه‌اند) بر کارگاهها  
و کارخانجات عظيم صنعتی سنگین، قانون فشار حکومت  
می‌کند، کرات و کهکشانها با قانون فشار شکل گرفته، به هستی  
و دیگر گونی خود ادامه می‌دهند ... انسان نیز از این قاعده  
مستثنی نبوده، لاجرم ریر بار فشار چرخ عظيم انقلاب و مجاهدتها  
قوام گرفته، پولادین اراده و روین تن و روین روان می‌گردد و...

خالی داشتن از زیر بار فشار — انقلاب توحیدی که  
 استعدادات را پرورش و رشد و تکامل می دهد)  
 در گردونه بهر ز دادن استعدادات و مایه های  
 تکامل خویشند، جز آنکه بدان ایمان دارند و  
 در راه به ثمر رسانیدن آن هیچ تلاشی متناسب هستند  
 و به پیوستن به جبهه حق یکدیگر را توصیه می کنند  
 و به مقاومت در این راه بر می انگیزند.)

— دکنتم خیر اما خرجت للناس تأمر و ن بالمعروف  
 و تنهون عن المنکر... = (شما بهترین جبهه ای  
 هستید که برای رهایی انسانها (از یوغ بیداد و  
 استبداد) به راستای انقلاب رانده شده اید، که به  
 آنچه انسانی است فرمان می دهید و آنچه را

---

→ مایه ها و استعدادات باطنی اش — که خود نیز پیش از زیر پرس  
 رفتن از وجود آنها بی خبر است (چونان رنگ رنگه های  
 موزائیک زیر چرخ نرفته و یا جلوه های رنگارنگ و خیره کننده ای  
 فلزات ساب نخورده و پرداخت نگردیده) — بروز و ظهور  
 می یابند و چونان نیلوفرهای فضیلت و راستی می شکفند و  
 همچون شکوفه های عدالت و جهاد، محیط اختناق را به عطر  
 آزادی و نجات معطر می سازند.

۱- آل عمران (۳) ۱۱۰

غیر انسانی است برمی چینید.)  
امر بمعرف و نهی از منکر در اسلام شکل و محتوای  
انحرافی بخود گرفته است:

از يك سو معروف ( : آنچه از دیدگاه ایدئولوژی  
اسلامی، انسانی و برسمیت شناخته شده است، چونان توحید  
و نفی طبقات و جامعه‌ی توحیدی و نظام عادلانه‌ی اسلامی و علم  
و عدل و برابری و آزادی و فضیلت و کمال و ترقی و تعالی و جهاد  
و تکامل و فرهنگ و تکنیک و...) و منکر ( : آنچه در پیش  
توحیدی، غیر انسانی و برسمیت شناخته نشده است، چونان  
شرك و جاهلیت و ظلم و ظلمت و اغوا و فریب و تزویر و شیادی  
و استبداد و استثمار و طاغوت و استعمار و شیطان و استضعاف و...)   
به کارها و پدیده‌های جزئی و قشری و ناچیز معنا گردیده و  
مصادیق و نمونه‌های آن تنها اموری فردی و شخصی و انمود  
گردیده است.

از سوی دیگر، گفتن، خواستن، وعظ، نصیحت و  
حتی گاهی خواهش و التماس جای معنای امر (فرماندهی،  
حکومت) و نهی (طرد، برچیدن، سرکوب ساختن) را  
گرفته است.

و از سومین سوی - و از همه بدتر - وجوب آن - نه انجام  
 آن - مشروط به شرائطی (: شناخت معروف و منکر، قدرت  
 بر امر و نهی، امن از ضرر - آنهم حسن شخص نه هدف - و  
 احتمال تأثیر) که هرگز بخودی خود، و بی دخالت فعالان و  
 خلاق انسان تحقق نمی یابند، تلقی گشته است!!  
 حالیکه این ناقض مقصود و چه بن بست کشنده ی این

کار است:

شرائط مذکور نه شرط وجوب که شرط وجود اند،  
 شرط امکان تحقق و انجام عمل! قد:  
 اگر فرد و جامعه و ملتی، معروف (نظام عادلانه ی  
 توحیدی - که کانون معروف است و دست آوردهای آن) را  
 از منکر (نظام ظالمانه ی طاغوتی - که سرچشمه ی منکر را  
 است - و تباهی آفرینی های آن) تشخیص ندهد (شناخت  
 نداشته باشد) یا بدهد ولی دانش و تکنیک و سلاح و ساز و  
 برگ (: قدرت) آن را نداشته باشد، یا داشته باشد ولی  
 تشکیلات منظم و با انضباط، تاکتیک دقیق و حساب شده،  
 برنامه ی اساسی حزبی - تشکیلاتی و کار در امدت عملی -  
 انقلابی (: شرط تأثیر) نداشته باشد، نمیتواند - نه که واجب

نیست - اراده‌های استبداد را بردرد و نظام طاغوتی را  
برچیند و سیستم الهی و انسانی را بر ویرانه‌های آن پی ریزد  
و هدف و جبهه و تشکیلات خود را از آسیب و زبان ضربه-  
پذیری مصون دارد (: امن از ضرر).

جبهه‌ای که باید خارها را بکند و موشها را بزند و  
گرگهارا برچیند و گلها را آبیاری کند. نباید و نمیتواند  
بهانه تراشد که خار از گل نمیشناسم یا توان آن (بیل و پتک  
و تبر و...) در کفم نیست یا تأثیری ندارد، یا ضرر دارد و از  
این ترهات که پاسخ این خواهد بود که از صدف (ساده‌گزینی،  
زندگی خواهی و...) برون آی و بشناس (آنسان که نماز را  
ناگزیر یاد میگیری)، یا خلق قدرت کن (که اگر قدرت نبود  
تکلیف ساقط نمیشود - مگر نه که خود پیامبر و هم‌زمان  
اندک نخستینش در آغاز کار قدرت نداشتند، و با اینهمه  
تکلیف خود را ساقط نمیدانستند - بلکه شکل تکلیف  
عوض میشود: خلق قدرت: اگر قدرت هست تکلیف را انجام  
ده و اگر نیست ایجاد قدرت کن تا سپس انجام دهی) یا  
زمینه‌ی تأثیر را فراهم ساز (تا کتیک، سازماندهی، تشکیلات  
و...) و با شرائط عینی و ذهنی ضربه ناپذیری را تحقق بخش



(تقیه، اصل استتار، اصول حق‌کاری و...) .

امام باقر (ع) در جهت رسیِ اسازیِ آنانکه شرائط را وجوبی نه وجودی، و بخصوص اصن از ضرر را، شخصی - خانوادگی، نه هدفی - تشکیلاتی، میگیرند، روشنگری - هائی خدشه ناپذیر دارند:

«یکون فی آخر الزمان قوم یتبع فیهم قوم مراؤن یتقرؤن و یتنسکون حدباء، سفهاء لا یوجیون امرأ بمعروف ولا نهیاً عن منکر الا اذا امنوا للضرر، یتطلبون لانفسهم الرخص والمعاذیر یتبعون زلات العلماء و فساد علمهم، یقبلون علی الصلوة والصیام و ما لا یکلمهم فی نفس و لامال، ولو اضرت الصلوة بسایر ما یعملون باموالهم و ابدانهم لرفضوها کما رفضوا اسمی الفراعض و اشر فها...» (ص ۲۸ جزء نهم جلد دوم وافی ۴۰۲ جلد ۱۱ وسائل).

باگذشت زمان مردمی بظهور می‌رسند که در میان نشان از قشری ریاکار، فقیه‌نما، سر بند به تشیفات ظاهری، تغییر دهنده‌ی بنیادهای فکری و عملی دین و نابکار و سفیه تبعیت میشود که امر بمعروف و نهی از منکر را، جز آنجا که از ضرر مصون باشند، واجب نمیدانند، همواره پی ساده‌گزینی و

دلیل تراشی هستند، لغزشهای علما و موضع گیری تباهی  
آفرینی آنان را ملاک میگیرند، به نماز و روزه و دیگر  
نارهایی که بجان ومالشان ضرری ندارد رومی آورند، و  
اگر نماز هم روزی بجان ومالشان ضرری داشت کنارش  
خواهند افکند همانسانکه برترین و والا ترین واجبات  
(: امر بمعروف ونهی از منکر) را کنار افکندند...

این نمونه ای از نقطه نظرهای امامان شیعه است.  
خطبه ی پوشیده مانده ی آموزگاران انقلاب والهام بخش  
مجاهدان وشهیدان تاریخ، حسین (ع) - که جنبش مسلحانه  
خود را امر بمعروف ونهی از منکر نام داد - خطاب به روحانیون  
تاریک امر بمعروف ونهی از منکر در برابر نظام ستمگرانه ی  
انکر من المنکر اموی، باز از این هم تکان دهنده تر است.  
(ص ۱۷۱ تحف العقول و ۲۹ و ۳۰ جزء نهم جلد دوم وافق).  
برای شناخت «جایگاه امر بمعروف ونهی از منکر  
در اسلام» و مساوی بودن ترك آن با شرك و كفر و ذلت و  
زبونی و محکومیت و... وبدوش کشیدن لوای آن با توحید  
واسلام وعزت وشوکت ومجد وعظمت و سربلندی و... به آیات  
قرآنی و روایات فراوانی که از ص ۳۹۳ تا ۵۲۱ جلد یازدهم

وسائل و ابواب مشابه آنها دروافی **ح** جبار و امثال آنها را،  
 اقیانوسی از جرقه‌های روشنگر و **حکمت** شکن و رسوا ساز و  
 افسون شکن و اغوا شکن ساخته است رجوع شود.

«الذین آمنوا وهاجروا **۱** وجاهدوا فی سبیل الله  
 باموالهم و انفسهم اعظم **ح** درجه عند الله و اولئك  
 هم الفائزون» <sup>۱</sup> (آنانکه **( یلزم نظام خدائی )**  
 ایمان آورده‌اند و ( در راه **یک**رسی نشاندن آن از  
 جان و مال و زن و فرزند و خانه و آشیانه و خویشان  
 و کسان و مرز و بوم و ده و دیار و ... ) هجرت  
 کرده‌اند و با مال و جان خود به جبهه‌ی جهاد در  
 راه خدا پیوسته‌اند، در پیشگاه خدا بلند پایه‌ترین  
 کسانی هستند و همانان کامیاب افتد).

«فضل الله المجاهدین علی القاعدین اجر اعظیماً» <sup>۲</sup>  
 (خدا مجاهدان را بر نخستگان پیاداشی عظیم  
 برتری بخشیده است.)

«فضل الله المجاهدین باموالهم و انفسهم علی

۱- توبه (۹) ۲۰

۲- نساء (۴) ۹۵

القاعدين درجه<sup>۱</sup> (خدا مجاهدان با مالوجان  
را از نظر رتبه و مقام بر نشستگان بر تری بخشیده  
است.)

- والمادیات ضبحا: به صغیر مرکبهای غرنده ی  
مجاهدان سوگند

- فالموریات قدحا: به طنین غرش انفجار  
تکاوران<sup>۲</sup> سوگند

- فالمغیرات صبحا: به یورش برندگان در سپیده  
دمان سوگند

- والنازعات غرقا: به ریشه کنندگان تبه کاران،  
از متن جامعه و جهان سوگند

- والنشاطات نشطا: به پرتپشان نستوه این راه بی امان  
سوگند

- فالسابعات سبحا: به شناوران در دریای انقلاب  
زمان سوگند

---

۱- نساء (۴) ۹۵

۲- جرقه آفرینانی که از سنگ آذرخش میجهانند و بادها را با تش  
برق میکشند.

۱- فالسابقات سبقا: به پیشتان ۱۱ فت خروشندهی جبهه‌ی

موحدان سوگند

لیس البر ان تولوا وجوهکم قبل المشرق والمغرب  
ولکن البر من آمن بالله وایوم الآخر والملائکة  
والکتاب والنبین واتی ائمال علی جبه ذی القربی  
والیتامی والمساکین وایمن السبیل والسائلین و  
فی الرقاب و اقام الصلوة و اتی الزکوة و الموفون  
بعهدهم اذا عاهدوا والصابرین فی الباساء والضراء  
و حین البأس اولئک الذین صدقوا و اولئک هم  
المتقون:

(نیکی آن نیست که همی رو به شرق و غرب آرید  
(نماز بخوانید) که نیکی کار آنست که به (نقطه  
نظرهای) خدا و روز بازپسین و فرشتگان (نیرو  
بخش) و کتاب آسمانی و پیام آوران حق و عدل ایمان  
آرد و مال خود را با همه شیفتگی بدان در اختیار  
نزدیک تران (در هدف)، ۲، یتیمان (جنبش

۱- بقره (۲) ۱۷۷

۲- درینش اسلامی روابط و نزدیکیهای بیولوژیکی (نسبی و سبی) ←

یکتاسازی)، فرزندان (ملازم و راستین و از همه جا  
و همه چیز و همه کس بریده‌ی) راه - راه شناخته،  
راه حق، راه توحید - جویندگان و کاوشگران

→ ملاک و مطرح نیست که هر چه هست قرابت‌ها و پیوندهای عقیدتی  
و ایدئولوژیکی است. نژادی نبودن اسلام و خط‌مشی عینی و عملی  
پیشوایان راستین آن - که، بشهادت تاریخ هاشمیان - بولهب  
و امثال او - و امام زادگان خود فروخته و یا حتی بیتفاوت را، باستناد  
«انه لیس من اهلك، انه عمل غیر صالح» (اواز تو نیست، چون  
عملی ناشایست است)، نفی نموده و متقابلاً پاک‌باران راه توحید  
و آزادی را از خود اعلام مینمودند (شیعتنا منا... المسلمان منا...)  
براین گواهی گویا است. و براین مبنا «آل محمد (ص)» نیز  
جبهه‌ی او - در راستای تاریخ - خواهد بود، نه اولاد تنی او هر  
چند که در جبهه‌ی او نباشند، مگر نه که قرآن - در پانزده موضع  
خود - به جبهه‌ی فرعون، آل فرعون میگوید؟! «و اغرقنا آل  
فرعون» و «اخذنا آل فرعون بالسنین» مگر این غرق‌شدگان  
زن و بچه‌ی او بودند یا ارتش و جبهه‌ی او؟!

۱- آنان که در راه خدا (السیل: سبیل الله) از خانه و آشیانه و پدر و  
مادر و هر کس و هر چیز دیگر بریده، از رحم جان و مشیمه‌ی تن  
رها شده تولدی جدید یافته فرزندان راستین و خروشنده‌ی تنها  
راه خدا: راه توحید و یکتا سازی گردیده‌اند. (در این زمینه و  
در زمینه‌ی دیگر واژه‌های این آیه) به تفسیر نور الثقلین -

حزب خدا (اسلام گدائی) — گداپروری رانفسی  
 میکند، نه که برای آن بود — جه و صندوقی مقرر  
 دارد) و در راه گسستن زنجیرهای اسارت و بردگی

→ روایت های ۱۰۸، ۱۰۷، ۱۰۶ (صفحه ۱۵۷)، ۱۱۲، ۱۱۱  
 ۱۱۴، ۱۱۳ (صفحه ۱۵۹) ۱۹۰ (صفحه ۲۲۸) و ۲۰۸  
 (صفحه ۲۳۴) جلد دوم و ۱۵۹ (صفحه ۱۵۵) جلد سوم و  
 ۱۸ (صفحه ۲۷۸) جلد پنجم و روایات مشابه آنها در جلد  
 ششم و سائل صفحه ۳۵۵ تا ۳۶۴ و جزء ششم جلد دوم وافی  
 ص ۳۸ و ۳۷ و ۴۴ و ۴۵ بضمیمه‌ی شیعتنا منا خلقوا من فاضل طیتنا  
 و عجنوا بماء ولایتنا... الخ مراجعه شود... در این روایات «اینها  
 السبیل منّا» به بیان آمده است، و بدیهی است که — همانسان که در  
 ذوی القربی مبرهن شد — منای در عقیده و هدف منظور است نه  
 منای در نسب و سبب..

علاوه.. اگر مراد از این السبیل غیر این باشد — بویژه که سادات  
 در راه مانده باشد (آنسانکه برخی معتقداند) که از مطلق در راه  
 مانده کمتر اند — مصادیق چندان و با اهمیتی — خاصه در عصر  
 و سائل ارتباط سریع — نخواهد داشت که برای آن بودجه‌ای  
 مقرر گردد — و هشت بار در قرآن تکرار و تأکید شود — چه اینک  
 که نیست، که در راه مانده و از و اماندگی او آسمان بزمین افتاده  
 است؟!.. مگر برای آن تکیه و توکی که ممکن است اتفاق افتد  
 راه و دستور دیگری متناسب با خود آن موجود نیست؟!۱

قرار دهد، نماز (رابطه خدا با خلق) را استوار سازد و زکات (مایه تکامل خود و جامعه) را بپردازد و نیز عمل کنندگان بتعهدات خود آنگاه که تعهد پذیرند و نیز مقاومتگران در شرایط دشوار و دیگر گون ساز انقلاب و بهنگام رزم، که آنان کسانی هستند که (در ایمان و هدف خود) راست آمده‌اند و آنان خدا مدارانند.

— اجعلتم سقاية الحاج وعمارة المسجد الحرام كمن آمن بالله واليوم الآخر وجاهد في سبيل الله... لا يستون عند الله:

(آیا آب دادن به حاجیان و تعمیر مسجد الحرام را چونان کار کسی میدانید که بخدا و روز پسین ایمان آورده و در راه خدا به جهاد برخاسته است؟... در پیشگاه خدا اینسان نیست...)

و دیگر آیات فراوانی که ملاک برتری و مشخصات برتران را (که همان اوصاف به صفات خدایی است) چونان تابلوی بنمایش میگذارند.



۴- دسته‌ای که ملاکها وارث ~~حکما~~های اسلامی را مشخص

می‌سازد:

مانند تمامی آیاتی که حاوی مضامین خلاق و موقر و  
و بیانگر صفات متعهد و مسئول و انقلابی می‌باشند:  
چونان ایمان متعهد و مسئول و انقلابی (آیات ایمان)  
علم متعهد و مسئول و انقلابی (آیات علم) عمل متعهد و  
مسئول و انقلابی (آیات عمل)، تقوای متعهد و مسئول و  
انقلابی (آیات تقوی)، شکر متعهد و مسئول و انقلابی (آیات  
شکر و حکمت)، آگاهی متعهد و مسئول و انقلابی (آیات  
درببردارنده‌ی صفت خیر)، بینشی متعهد و مسئول و انقلابی  
(آیات حاوی صفت بصیر)، هوشیاری متعهد و مسئول و  
انقلابی (آیات شعور)، تفکر متعهد و مسئول و انقلابی  
(آیات تفکر)... و بهمین سان، آزادی و همت و اراده و بلند  
نظری و زهد (ناچیز شمردن جلوه‌های فریبای دنیا در برابر  
هدف) و توکل (انکاء بمرکز قدرت هستی در راه هدف) و  
فخر و خشم و خوشنیت و گذشت و عاطفه و محبت و تلاش و  
جهاد و مقاومت وجود و صفا و سخاوت و... و دیگر صفات  
متعهد و مسئول و انقلابی که در آیات مربوطه‌ی فراوانی

گوشنواز و چشمگیراند و باید در راه خدا و خلق بکار افتند  
والا که یا می‌پویند و می‌پوسند و یا از آن بدتر (و حتمی‌تر)  
در راه ضد خدا و خلق استخدام می‌شوند و ابزار کار طواغیت  
و خودسران زورگویی متجاوز میگردند.

۵- دسته‌ای که معتقدان را علیه هر چه ظلمت و ظلم  
است و علیه هر چه شرک و موانع راه تکامل انسان است به  
جهاد و انقلاب میخواند و میکشاند و بتوحید و کار توحیدی  
برمی‌انگیزد.

چونان آیاتیکه درباره نبرد و جهاد و مقام مجاهدین  
و تاکتیک کار و نقش رزمندگی و علم انقلاب و... در سراسر  
قرآن تلاؤ و درخشندگی دارند، و اصلاح فرد و جامعه و  
جهان را جز در سایه آهن و جهاد ممکن نمی‌شمارند، مانند:  
- «فَاتْلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ...»؛  
(بکشتارشان خیزید تا تباهی آفرینی رخت نبندد  
و نظام زندگی، خدایی گردد).

- «فَاتْلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَ يَكُونَ الدِّينُ

کله الله...<sup>۱</sup>:

(بکشتارشان خیزید تا تيم ھی آفرینی رخت بندد  
و نظام زندگی در بست خع ھی گردد.)

... «قاتلوهم، يعذبهم الله بايع حکم ويخزهم وينصرکم  
عليهم ويشف صدور قوم مؤمنين و يذهب غيظ  
قلوبهم»<sup>۲</sup>:

(بر زمشان خیزید تا خدا آنان را بدست شما  
دستخوش کیفر سازد و شما را بر آنان پیروزی بخشد  
و قلب توده های خلق مؤمن را خنک گرداند و دق  
از دل آنان بزداید...)

... «فقاتلوا ائمة الکفر اثم لا ایمان لهم لعلهم  
ينتهون»<sup>۳</sup>:

(باز مامداران حق پوش، به رزم خیزید، زیرا آنان  
بتعهدات خود در برابر خدا و خلق عمل نمی کنند،  
باشد که (از خود کامکی) باز ایستند).

---

۱- انفال (۸) ۳۹

۲- توبه (۹) ۱۲

۳- توبه (۹) ۱۲

الذين آمنوا يقاتلون في سبيل الله والذين كفروا  
يقاتلون في سبيل الطاغوت فقاتلوا اولياء الشيطان  
ان كيدا للشيطان كان ضعيفا...

(آنانکه ایمان دارند در راه خدا پیکار می کنند و  
آنان که حق را پوشیده اند در راه طاغوت می جنگند.  
پس با نیروهای شیطان (که نام دیگر طاغوت است)  
نبرد کنید که همانا بنیه دفاعی شیطان بسی ضعیف  
میشود).

یعنی نگوئید نمی شود چه اگر نمیشد خدا تکلیف  
نمیکرد، چون خودش در قرآن مکرر میگوید: لا یكلف الله  
نفساً الا وسعها) خدا هیچ موجودی را بکاری تکلیف نمی کند  
جز آنکه توان انجام آن در سعه وجودی او افتاده است...  
پس توان قتال در سعه وجودی انسان افتاده است که سر مایه  
جان دارد، و الا تکلیف نمی نمود!!

— ما لکم لا تقاتلون فی سبیل الله والمستضعفین من  
الرجال والنساء والولدان الذین یقولون ربنا  
اخرجنا من هذه القرية الظالم اهلها واجعل لنا من

لذلك ولياً واجمل لنا من لدنك نصيراً :

(شما را چیست که در راه ~~خج~~ نمی رزمید... و در  
راه مردان و زنان و کودکان ~~هیتوا~~ و محروم و تحت  
ستمی که همی زبان و جف ~~عشان~~ گویاست که  
پروردگار ما را از این مرز ~~و~~ جومی که سرمداران  
آن ستم پیشه اندرهای بختی ~~و~~ زمامدار و پشتیبانی  
خدایی مان ارزانی دارد.)

ماکان الله لیذرا المؤمنین علی ما اثم علیه حتی  
یمیز الخبیث من الطیب و ماکان الله لیطلعکم  
علی الغیب ولكن الله یجتبی من رسله من یشاء فامنوا  
بالله و رسله وان تؤمنوا و تتقوا فلکم اجر عظیم ؛  
(خدا مؤمنان) صادق و کاذب و راستین و عوضی را  
همانسان که هستید (آمیخته و نامشخص) نمی-  
گذارد تا زبانه ها را از عصاها (فرهیخته ها)ئی  
را که موضعی صادقانه و راستین گرفته اند از خود  
خواهانی که حلزون آسا بصدف جان عزیزی

---

۱- نسا (۲) ۷۵

۲- آل عمران (۳) ۵-۷۲

خزیده، در برج عاج زندگی خواهی فرو نشسته  
 موضعی مزورانه و توجیه‌گرانه گزیده‌اند) نشانه  
 زند (آنان را اذهم جدا کرده بشما، و در راستای  
 تاریخ با انسانها، بشناساند) و چنین نیست که خدا  
 شما را به غیب آگاه کند (تا از راه غیب دانی آنان

۱- غیب مفهومی نسبی دارد: يك پدیده نسبت به کسی یا کسانی  
 ممکن است غیب باشد و نسبت به کس یا کسان دیگری که  
 برخورد عینی با آن یا با آثار و مظاهر و نشانه‌های آن و یا با  
 عملکرد قانون و یا قوانین مربوط بدان دارند، نه. ایمان و یا  
 علم به پیروزی، بی‌شناخت قانون آن‌وپیش از نموداری آثار  
 و نشانه‌های آن - مثلاً- ایمان و یا علم بغیب است، لکن با  
 شناخت قانون آن و یا پس از نموداری آثار آن، نه. خدا  
 جریانهای تاریخی گذشتگان را (بعنوان تجربیات فراهم آمده  
 و جمع بندی شده و باهنگم استنتاج و درك دینامیسم تاریخ و  
 شناخت جهت و حرکت آن) به پیام آورمان (ص)- و از این  
 رهگذر بما- الهام میکند و سپس میگوید: «ذلك و تلك» من  
 انباء الغیب نوحیه الیک، ما کنت تعلمها انت و لا قومک من قبل  
 هذا...» (اینها خبرهای غیبی است که بتو الهام میکنیم) حالیکه  
 این جریانها نسبت به انسانهای مربوط بدانها و وارد در متن و  
 بطن آنها هیچگاه غیب نبوده‌اند. عکس این نیز صادق است: ←

را باز شناسید) بلکه کسانی را به برافراشتن پرچم  
 رسالت خود بر می انگیزد (اصلاحی انقلاب توحیدی  
 در دهند، و بایستون و نپیوستن بدن، مردان نامرد  
 مشخص گردد) پس بخند! (وقواین خدا ساخته‌ی  
 حاکم بر هستی و سنت‌های خدا پرداخته‌ی حاکم  
 بر اجتماع که در بخش‌های مختلف هستی و در مرتبه  
 و بطن نظام حاکم بر اجتماع و از جمله در حوزه‌ی

→ که پدیده‌هایی نسبت به پیشینانی، غیب محسوب شوند، لکن  
 نسبت به آیندگانی که در بستر علم و با شیوه‌ی تحلیل علمی و  
 منطقی پیش می‌روند بشهادت تبدیل گردند. چنانکه نسبت به  
 شرائط تاریخی مختلف و مراحل تاریخی گوناگون و حتی  
 نسبت به دو نوع انسان در یک زمان و مکان نیز صادق می‌تواند بود  
 و هست. در آیه‌ی مورد بحث تمیز دانستن اینکه کی گند است و  
 کی گند زدای، خود بخودی، غیب است، لکن اگر جریانی  
 پیش آید (چونان نبرد مسلحانه‌ی احد که آیه در رابطه با آن است)  
 و در دوران آن رزم آوران از رزم گریزان مشخص گردند، نه  
 غیب که، وسیله و آزمونی خواهد بود نه زودگذر و ویژه‌ی  
 مخاطبان و معاصران که دیرنده و زمانشمول و برای همه‌ی  
 آیندگان - برای تبدیل غیب بشهود، یعنی شناخت بلندگسته‌گان  
 از در بندان.

وجودی خود انسان عمل میکنند و مشی تکاملی  
 آفرینش و از جمله حرکت تکاملی انسان را رقم  
 میزنند) و بدوش کشندگان پرچم رسالت او (که  
 شمارا بحرکت بر مبنای همین مشی فرامیخوانند)  
 پاسخ مثبت گوئید، که اگر پاسخ مثبت گوئید و پای  
 آن بایستید پاداشی سترگ (تعالی و کمال) یابید.  
 - «إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ  
 بَنِيَانٌ مَرْصُوعُونَ» (خدا کسانی را که، در صفی بهم  
 فشرده و متشکل چونان بنیانی پولادین، در راه او  
 برزم بر خاسته اند دوست میدارد).

- «إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ  
 بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَ  
 يُقْتَلُونَ وَعَدَ عَلَيْهِمْ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ  
 وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا  
 بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ»<sup>۱</sup>  
 (خدا جان و مال مؤمنانی را که در راه خدا برزم

۱- صف (۶۱) ۲

۲- توبه (۹) ۱۱۹.



می خیزند و می کشند و کشته می شوند می خرد  
 باینکه بهشت (پیروزی دنیا و بهروزی آخرت)  
 را بآنان ارزانی دارد. این کجهدی است که خدا  
 در تورات و انجیل و قرآن و حق پذیرفته است و  
 کی از خدا وفا کننده تر به پیمان است پس بدین  
 معامله نویدتان باد که همین کامیابی بزرگ  
 می باشد...

«ام حسبتم ان تدخلوا الجنة ولما يعلم الله  
 الذين جاهدوا منكم ويعلم الصابرين»<sup>۱</sup>  
 (آیا خیال می کنید به بهشت ره خواهید یافت  
 بی آنکه خدا مجاهدان از شما و پای استواران  
 در راه آن را باز شناسد.)

«والذين آمنوا وهاجروا وجاهدوا في سبيل الله  
 والذين آووا ونصروا اولئك هم المؤمنون حقا لهم  
 مغفرة ورزق كريم»<sup>۲</sup>  
 (آنانکه ایمان آوردند و به هجرت (از خویشان

۱- عمران (۳) ۱۴۲

۲- انفال (۸) ۷۲

خویش و جان و مال و زن و فرزند و عشق و لذت و  
 کار و کسب و نام و مقام و خانه و لاف و دود و دیار و...  
 برای خودسازی و زمینه سازی... دست زدند  
 و در راه خدا بجهاد پرداختند و آنانی که پناه دادند  
 و یاری کردند همانان مؤمنان راستینند و همانان  
 را آمرزش و جبران مافات و روزی گرانقدر  
 است.

« و انفقوا فی سبیل الله ولا تعلقوا بایديکم الی  
 التهلكة »:

( خلائیهای راه خدا - راه برچیدن طاغوتها -  
 را ) با جان و مال و فکر و قلم و بیان و هنر و  
 قدرت و دیگر استعدادات و امکانات و... پر کنید  
 و خود را ( با غفلت از این بسیج ) بدست خود  
 بنابودی مسپارید.

« یا ایها الذین آمنوا خذوا حذرکم فانفروا  
 ثبات او انفروا جميعاً »:

۱- بقره (۲) ۱۹۵

۲- نساء (۴) ۷۱

(هان ای کسانیکه ایمان آورده اید ا هوشیاری  
 انقلابی تشکیلاتی گیرید و **حکم** تیم (در شرائط  
 متناسب با این) بکار بردان **حج** یا همگانی (در  
 شرائط متناسب با این) **بسیج** شوید.  
 - د انفر و خفافاً و ثقلاً و **جاهدوا** باموالکم و  
 انفسکم فی سبیل الله ذالکم خیر لکم ان کنتم  
 تعلمون<sup>۱</sup>؛

(سبک و سنگین بسیج شوید و با مال و جان خود  
 در راه خدا بجهد خیز **حج**. این بهترتان میباشد  
 اگر میدانستید).

- «لا تنفروا یعذبکم عقابا الیما و یتبدل قوماً  
 غیرکم ولا تضروه شیئاً...»<sup>۲</sup>

(اگر بسیج نشوید دست خوش کیفر ذلتان میسازد  
 و برتریان را بدیگران میسپارد و باو زیان  
 نخواهد زد.)

جامعه شناسی تاریخی میگوید:

---

۱- توبه (۹) ۴۱

۲- توبه (۹) ۳۸

ملتها وجوامع میرا و فرهنگها و تمدنهای میرنده  
آنها بید که از پیشهای انقلابی افتاده، شور و خروش  
خود را از دست داده باشند - : در حال بسیج نباشند . . . و  
این سنت آفرینش و عملکرد قوانین حاکم بر هستی ( در  
هر سه حوزه آن: طبیعت، اجتماع و فرد) است، که بخدا که  
مقنن و واضع این قوانین است نسبت داده میشود:

«یا ایها الذین آمنوا مالکم اذا قلیل لکم انفرادا  
فی سبیل الله انا قلتم الی الارض، ارضیتم بالحویة  
الدنیا من الآخرة، فما متاع الحویة الدنیا فی-  
الآخرة الا قلیل»:

هان ای ایمان گزیدگان! شمارا چیست که وقتی  
گفته میشود در راه خدا بسیج شوید سنگین بزمین  
می چسبید؟ .. آیا زندگی زودگذر پست را بر  
فرجامی طراز نوین، ترجیح میدهید؟ ( بهوش  
باشید که لذت ناپایدار این تنگین در برابر عظمت  
بی پایان آن فرجام، بسی ناچیز است.)  
- «ما کان المؤمنون لینفروا کافة فلولانفرو من کل

فرقة منكم طائفة ليتفقهوا فقهى الدين ولينذروا قومهم اذا رجعوا اليهم لعلهم يحذرون<sup>۱</sup>».

(مؤمنان در بستر بسیج قیام می‌نمایند، پس چرا از هر بخشی، گروهی بسیج قیام می‌نمایند، تا بینش علمی و شناخت راستین اسلامی پیدا کنند - یعنی انسان بینش و شناخت، بسته بر فتن و پیوستن است که آئین انقلابی را **حزب** در بستر انقلاب درک بتوان کرد که اساس شناخت بر خورد عینی با مسائل است و این پراگماتیک است که نشانگر اصالت و یا بی‌اصالتی تئوری است :-

لایمسه الا المطهرون: **حزب** پاکان ( : آنانکه غبار تن‌دهی را شستند، بن بستر هوای زندگی بشکستند، از قید و کمند جلوه‌هایش رستند، رفتند و به جبهه‌ی خدا پیوستند) شناخت عینی آن دست‌نمی‌یابند و مردم خود را در باز آئیها از فرجام غیر این بر حذر دارند، باشد که آنان بهوش آیند.)

و حدود ۲۵۰ آیه دیگر از این سنخ مستقیم و چندین

برابر غیر مستقیم.

ع- دسته‌ای که موحدان را برای شکن ناپذیری، قدرت روحی داده‌آنان را به نیروئی خدائی- معنوی مسلح مینماید، انسان که باخشن تر گردیدن قهرار تجاع زبده تر و آبدیده تر میگردند:

جلوه‌های فربای زندگی در چشمان رنگ می‌بازد، نمودهای قهر آمیز قدرتهای مادی در نظرشان پوشالی جلوه میکند، فشارها و ضربه‌های راه تمرین تکاملشان میگردد و مرگ در راه هدف منتهای آرزویشان آنسانکه بر چهره‌ی آن لب‌خند میزند:

«ان الذین قالوا ربنا الله ثم استقاموا تتنزل عليهم الملائكة ان لا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا بالجنة التي كنتم توعدون»<sup>۱</sup>

«همانا آنانکه شعارشان این شد که «سر رشته دار ما خداست» سپس زمینه قیام را چیدند (طبق بر آیند قوانین حاکم بر هستی) فرشتگان (قدرت و پیروزی) بر آنان فرود می‌آیند که هان

مهر اسید و غمین مباشید ➡ به بهشتی که وعده  
یافتید (پیروزی و بهروزی شادمان باشید).

و ان الذین قالوا ربنا الله **هم** استقاموا فلا خوف  
عليهم ولا هم يحزنون **اولئك** **صاحب الجنة** خالدین  
فیها جزاء بما كانوا یعملون **۲** :

(آنانکه شعارشان این شد که سر رشته دار ما خدا  
است سپس پای حرف خود! **استادند** بیم و غمی شان  
نیست، آنان صدر نشینان بهشت اند و در آن  
جاویدان... به پاداش آنچه میکردند.)  
و لاتهنوا ولا تحزنوا **وانتم** الاعلون ان کنتم  
مؤمنین **۲** :

(سست مشوید و غمگین مگردید، که شما برتر اید  
اگر عدل و امن آفرین باشید **۳** :  
و فلاتهنوا و تدعوا الی السلم و انتم الاعلون

---

۱- احقاف (۲۶) ۱۴۱۳

۲- عمران (۳) ۱۳۹

۳- ایمان اگر با حرف جر (ب) متعدی شد بمعنای پذیرش و  
تصدیق خواهد بود و الا بمعنای خلق ۱ من و عدل.

والله معكم ولن يتركم أعمالكم<sup>۱</sup>: (پس سست مشوید  
و به سازش نخواهید که شما بر ترائید و خدا با شماست  
و کارهایتان را عقیم نمی گذارد.)

«هو الذی انزل السکینه فی قلوب المؤمنین  
لیزدادوا ایماناً مع ایمانهم والله جنود السموات و  
الارض وکان الله علیماً حکیماً»<sup>۲</sup>:

(اوست که آرامش و استواری را بدهای مؤمنان  
هدایت کرده تا ایمانشان فزون گردد که سپاهیان  
آسمانها و زمین خدا راست و خدا دانا و حساسگر  
در کار است.)

«یا ایها الذین آمنوا ان تنصروا الله ینصرکم و  
یثبت اقدامکم»<sup>۳</sup>:

«وان ینصرکم الله فلا غالب لکم...»<sup>۴</sup>  
(هان ای کسانی که ایمان آورده اید اگر خدا را

---

۱- محمد (۴۷) ۳۵

۲- الفتح (۲۸) ۲

۳- محمد (۴۷) ۵

۴- آل عمران (۳) ۱۶۰



یاری دهید یاریتان می دهد و گامهای شما را استوار  
می گرداند).

(و اگر خدا شما را یار کند دهد هیچکس بر شما  
چیره نخواهد بود).

معادله ی ریاضی : اگر شما خدا را یاری دهید خدا  
شما را یاری میدهد و اگر خدا شما را یاری دهد هیچکس  
بر شما چیره نخواهد بود... پس يَتَك که چیره اند چی؟!..  
و آیات فراوان دیگری ا خ ا من سنخ.

۷- و سرانجام دسته ای که فر جام شکوهمند نبرد  
مقدس توحیدی را بنمایش گذاشته پیروزی نهایی را در کف  
یکتاسازان نشان میدهد و انجام این تلاش شکوهارتاریخی  
را... جامعه ای برین و انسانی و جها نی تکامل یافته و بی طبقه،  
تحت حکومت الله (نفی حکومت انسان بر انسان) و نظارت  
زبدگان انسانیت که بستر تکامل انسانها است ارائه می دارد:  
«کتب الله لا غلبن ا اورسلی ان الله قوی عزیز» :

(خدا- در کتاب قا ون حاکم بر هستی- نوشت: من  
و بدوش کشندگان رچم رسالتم پیروز می شویم.)

« ولقد سبقت كلمتنا لعبادنا المرسلين انهم لهم  
 المنصورون وان جندنا لهم الغالبون »<sup>۱</sup>؛  
 (حرف مادر باره بدوش کشندگان پرچم رسالتمان  
 در گوش هستی) زده شد که: آنان مورد حمایتند  
 و اینکه ارتش ما پیروز است.

« ولقد كتبنا في الزبور من بعد الذكر ان الارض  
 يرثها عبادي الصالحون »<sup>۲</sup>؛

(ما پس از ذکر در زبور نوشتیم که: زمین را بندگان  
 با صلاحیت من) (آنانکه صلاحیت اداره زمین و  
 جهان را دارند) به ارث می برند.

« وعد الله الذين آمنوا منكم وعملوا الصالحات  
 ليستخلفنهم في الارض كما استخلف الذين من  
 قبلهم وليمكن لهم دينهم الذي ارتضى لهم وليبدلهم  
 من بعد خوفهم امناً، يعبدونني ولا يشركون بي  
 شيئاً »<sup>۳</sup>؛

۱- صافات (۳۰) ۱۷۳

۲- انبياء (۲۱) ۱۰۵

۳- شوری (۲۲) ۵۵

(خدا یکسانی از شما که بجای ~~خدا~~ پیوسته) برای  
تحقق اهداف خدایی) کار ~~مناسب~~ با شرایط دارند  
و عده داده است که خلافت ~~و حکومت~~ زمین را  
بآنان سپارد، آنان که ~~به~~ پیشینیان آنان سپرد  
و نظام وحشتی را که خصم ~~علیه~~ شان بوجود آورده  
بنظامی آزاد و آرامش بخشی ~~مبدل~~ سازد تا تنها  
مرا بندگی کنند و (در این حق) برایم شریک  
نگیرند.)

«و نریدان لمن علی التّین استضعفوا فی الارض و  
نجعلهم ائمة و نجعلهم الوارثین»؛

---

۱- قصص (۲۸) ۵. مستضعفان در پیشش اسلامی عبارت اند از  
تمامی توده ها و اقشار ولایهائی که از نظر اقتصادی و نیروی  
کار استثمار می شوند و از نظر سیاسی و حقوقی مورد تبعیض  
قرار می گیرند و از نظر فکری و فرهنگی در یخبیری و نا آگاهی  
نگه داشته می شوند و از نظر مایه ها و استعدادات طبیعی به هرز  
می رویند و از نظر خصائص و ویژگیهای انسانی الینه می گردند  
و از نظر اصالت انسان مورد اهانت قرار می گیرند؛  
توده های زن و مرد و کودک و پیر و جوانی که در نظام طبقاتی،  
چونان گیاهان خود روی بیابان از هر گونه پشته و

(ما اراده کرده‌ایم - : قانون حاکم بر هستی را  
آنان نهاده‌ایم - که - بابر آیند آن - بر مستضعفان

→ سرپرستی می محرومند و چهره‌های پژمرده و رنگ‌های زرد و  
دیدگان بی‌فروغ و نگران‌شان یاد آور شهر مردگان و آئینه‌ی  
بازیگران تئاتر از گود بر خاستگان است:  
طبقه‌ای که روی در روی طبقه‌ای دیگر بنام «مستکبران» (خود  
بزرگ سازان) قرار دارد و دامنه‌ی آن چندان وسیع و گسترده  
است که گذشته از طبقه‌ی پرولتر که فاتح تاریخ اعلام گشته  
است، توده‌های کشاورز و رنجبر و انبوهی از قشرهای  
پویا و روشنگر سیاسی، مذهبی، علمی، اقتصادی، فرهنگی،  
دانشگاهی، روحانی، نظامی، پلیسی، صنعتی، بازرگانی، جوانان،  
زنان، روشنفکران، مصلحان، نویسندگان، هنرمندان، و... را که  
حقوق گوناگون درخورشان آنان پایمال قهر را تجاعی قدرتهای  
مستکبر می‌گردد و مقام و موقعیت در خور صلاحیتشان توسط  
بی‌صلاحیتان خود فروخته‌ی هرجائی اشغال می‌شود، را نیز  
شامل می‌گردد. قشرهایی پیشرو که ای بسا به عنوان هسته‌هایی  
پیشنازسی جهش آفرین تر از آن لایه بوده و در آگاهی بخشی  
و هدایت آن نقشی قاطع داشته و با بازوی توانای آن، تاریخ  
را فتح خواهند نمود.

درینش قرآنی، کسانی که به موضع گیری حق و باطل در برابر  
یکدیگر پی برده و تا سرحد جان و مالش در راه بالا بردن توان -

(محروران، رفق. گرفته شد) ~~ندگان~~ زمین منت  
 گذاریم و آنان را فاتحان ~~تاریخ و زمامداران~~  
 گیتی سازیم و وارثان قدر ~~جهان گردانیم~~.

→ بجبهه‌ی حق پیوسته و یا موضع خود ~~در این میان مشخص~~  
 ساخته اند نه مستضعف که، مقصود ~~مستضعفان و~~  
 بکفر هر دو جهان تهدید گشته اند.  
 آیه ذیل که باز جویی اینگونه کسان ~~توسط نمایندگان خدا~~  
 (فرشتگان)، چونان تئاتری بنمایش ~~میگذارد، بروشنی نمودار~~

این معنا است:  
 «ان الذين توفيه الملائكة ظالمی ~~نفسهم~~ قالوا فیم كنتم، قالوا  
 كنا مستضعفين فی الارض، قالوا الم ~~كن~~ ارض الله واسعة فتهاجروا  
 فيها، فاولئك ما يؤمهم جهنم ~~وسائط~~ مصرراً. الا المستضعفين  
 من الرجال والنساء والولدان لا یس ~~طیعون~~ حيلة ولا یهدون سیلاً  
 فاولئك عسی الله ان یعفو عنهم وكان ~~الله غفوراً رحیماً~~.  
 بخود ستمگرانی (بجبهه‌ی حق ~~نییوستگانی~~) که فرشتگان  
 بحسابشان میرسند، چنین باز ~~جویی~~ میشوند:  
 - شما چه موضعی داشتید؟! ( ~~چه~~ میکردید که اینسان مایه‌های  
 انسانی خود را بهرز داده اید؟ )  
 - ما ناتوانانی در زمین (از ~~ز~~ ~~رهی~~ مستضعفان) بودیم (توجیه  
 و بهانه تراشی: جان عزیزی، ~~گریز~~ از دردسر، زندگی خواهی  
 و... را، چونان منطقی بی پایه ~~توجیه~~ گران این روزگار، ناتوانی  
 وانمود میکنند).

«اولئك حزب الله، الا ان حزب الله هم المفلحون»؛  
آنان. موحدان. حزب خدايند، بهوش باشيد كه  
حزب خدا پيرو است.)

مگر زمین خدا بیکران و بی درو پیکر نبود که (از محیط بسته‌ای  
که توان‌تان را گرفته تلاشهای طاغوت زدای‌تان را به بن بست  
کشیده بود، با هنگ خلق قدرت و ایجاد توان و شکستن بن  
بست) به فضای باز و آزادتری پر کشید؟ (شگفتا احتی کسانی  
محکومند که تا مرحله‌ی ضرورت هجرت در راه بودند. باین  
دلیل که تا اینجا بر آنان اعتراضی نیست. فقط در این مرحله  
رسوب کرده از حرکت باز ایستاده‌اند!! دیگر حساب آنان که  
از همان نخست چونان حلزون به صدف خود خزیده سر به  
آخور دل بزندگی داشته‌اند که معلوم است.)

پس آنان جایگاهشان دوزخ است که بدفرجامی است.  
جز مستضعفان از مردان و زنان و کودکانی که چاره و آگاهی  
ندارند (چون ناپینایان، فلجان، مریضان و... که در آیه‌ی «لیس  
علی الاعمی حرج ولا علی الاعرج حرج ولا علی المریض حرج»  
نامبرده و مشخص گشته‌اند) که اینان را راه هست که خدا در  
گذرد که خدا در گذرنده و جبران ساز است.

به مبنای این آیه غیر از کارافتادگان، ناآگاهان و آگاهانی که  
بتکاپوی پروزی حق بر باطل، جان بکف، در تلاش و مجاهدت‌اند،  
نه در جرگه‌ی مستضعفان. هر چند که مدعی آن باشند که در  
زمره‌ی بخود ستمکاران و در قعر آتش‌اند.

۱- مجادله (۵۸) ۲۲

۸

رابطه ارکانیک توحید با  
دیگر اجزاء و عناصر دین





عمل كرد يك سفينه، يك ماشين يك راديو، يك  
دستگاه و... مستلزم چند چيز است:

۱- وجود قطعات وييج و مهره هاى تشكيل دهنده ي

آن.

۲- سالم بودن آنها.

۳- قرار داشتن هر کدام در جای مشخص خود

۴- در رابطه بودن تمامی آنها با هم...

اگر تمامی قطعات لازم هوایمایی موجود نباشد، یا باشد ولی سالم نباشد یا باشد ولی مؤثر نگشته، در رابطه متقابل با هم قرار نگرفته باشند نقش مورد نظر از آن، یعنی حرکت سر نشینان، میسر نخواهد گردید.

اگر اسلام را چونان يك ارگانيسم، يك اندام، يك ساخت، يك دستگاه، يك واحد، يك مجموعه‌ی بهم پیوسته‌ی هماهنگ و همساز و منسجم و با يكويك منظومه، يك کشتی، يك سفینه و... در نظر بگیریم - که باید در نظر بگیریم، و جز این، اسلام ناشناسی است، که اسلام يك منظومه فلسفی، يك دستگاه فکری، يك نظام عملی، يك نقشه زندگی، يك قالب اجتماعی، يك سیستم سیاسی، نظامی، فرهنگی، تربیتی، اخلاقی و... و خلاصه يك طرح الهی انسانی مابدى وجهانی است و نقش آن نیز اوج بخشیدن به افسانه‌هاست - آری اگر اسلام را اینسان در نظر بگیریم تحقق نقش آن نیز مستلزم چند چیز خواهد بود:

۱- آوردن تمامی اجزاء و عناصر تشکیل دهنده آن:

از توحید آن گرفته تا عدالت آن، از **حولی** آن گرفته تا زکوة آن، از روزه آن گرفته تا جهاد آن، از **اح** صبر آن گرفته تا دعای آن، از توکل آن گرفته تا انفاق آن **ع** از نبوت آن گرفته تا نماز آن و...

۲- صحیح آوردن آن‌ها، **یا** همه شرایط و زمینه سازیهایشان: آن‌سانکه در جای خود و در رابطه با دیگر اجزاء و عناصر که قرار گیرند، رانده‌مان قرار آرند.

۳- آنجا، آثرمان و آنچنان آورده شوند که در منظومه و دستگاه در جای مشخص خود قرار گرفته و در رابطه ارگانیك و حرکت آفرین با دیگر اجزاء و عناصر باشند چندانکه در مجموع نقش مورد نظر از دستگاه کشتی دین- یعنی حرکت سر نشینان، محقق گردد.

اگر همه اجزاء و عناصر- قوانین، مقررات، عملیات و... را نیاورند یا بیاورند ولی نادرست یا درست ولی بی رابطه، متقابل با دیگر اجزاء، طبیعی است که- چونان اسلام گسیخته اجزای بی تپش این روزگار- ثمر نبخشیده، نقش مورد نظر را بیار نیارده، آن‌سانکه اجزای از هم گسسته پرنده‌ای پرواز نمیتواند و اعضاء بریده از اندام انسانی حیات

و حرکت نمی‌زاید و از همین دوست که آیه میگوید:

«اَفْتَوْمَنُونِ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضِ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ الْآخِرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَیَوْمَ الْقِيَامَةِ یَرْدُونَ إِلَىٰ اَشَدِّ الْعَذَابِ وَ مَا لِلّٰهِ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ»:

(آیا برخی از اجزاء و عناصر مکتب را می‌آورید و برخی دیگر را (ولو همان در ارتباط بودن اجزاء را که خود جزئی است) میپوشانید؟: (نمی‌آورید) پس سر نوشت کسانی که از شماها اینسان کنند جز ناکامی و زبونی در دنیا و بازگشت به جانگاہترین کیفر در آخرت، چیز دیگری نخواهد بود که خدا از آنچه میکنید غافل نیست.)

بر این مبنا روی رابطه متقابل اجزاء و عناصر دین که توحید استخوانبندی و ستون فقرات آن است درنگ باید کرد.

گذشت که توحید، یعنی خدا نماها را بر چیدن و تحکم و تصرف آنان را در سر نوشت انسان و جهان پایان

بخشیدن و این سمت را در دست در اختیار خدا نهادن ... و بدیهی است که این جهان لرزه، کلیه شرائط ذهنی و عینی دارد و مستلزم کار بست بسی اجزاء عناصر می باشد. از این رو، بازنمایی رابطه توحید با دیگر اجزاء و عناصر دین، در بافت کلی و شکل بندی عام آن ضرور می گردد.

### رابطه توحید با جهاد

برچیدن خدا نماها : هر اکلیوس ها، بوسفیانها، نمرودها، بوجهل ها و... کاری است که چندان سهل و آسان که بی کار و نقشه و طرح عملی باشد. اینان در هر دوره و هر زمان از یک طرف بدخواه و رضا در اثر موعظه، دعا، ذکر حاکمیت بر انسانها را دو دستی تقدیم خدا نمیکرده، از مسند قدرت دل نمی کنده، اریکه فرمانروایی را رها نمیکرده اند. و از طرف دیگر چندان قوی و نیرومند بوده، قدرت جهنمی، سیاسی، نظامی، اقتصادی و.. انباشته میداشته اند که با صرف حرف، انتقاد،

اعتراض، اعتصاب تظاهرات، مبارزات قانونی، پارلمانی و...  
جانخورده، از میدان بدر نمی رفته اند، و فرمانروائی را بذات  
ذیصلاحیت صاحب حق و انمیگذاشته اند....

لاجرم حل معما را چاره ی دیگر ضروری گردیده  
است: - جهاد و برهمن مینا است که بیش از هزاروپانصد

۱- جهاد درینش توحیدی چهار چهره دارد:

(۱) تهاجمی یا آزادیبخش خارجی: آنجا که در داخل، حکومت  
ملی و اسلامی است و رزم آوران قرآن برای رهایی ملل تحت  
ستم دیگر، بر بزنجیر کشندگان آنان :- قدرتهای حاکمهی  
استعمارگر سیاسی نظامی آنان - هجوم می برند.

(۲) تهاجمی یا آزادیبخش داخلی: آنجا که در داخل، نظام غیر  
اسلامی و امت بزنجیر است و شیران اسلام غنودن در کنار  
در این حال - اسلام نمی دانند و متلاشی ساختن آن را کمر  
می بندند.

(۳) تدافعی خارجی: آنجا که حاکمیت و پرستیژ اسلام در معرض  
توطئه هجوم و یاذیر تسلط (چه نظامی، چه سیاسی، چه اقتصادی،  
چه فرهنگی و چه آمیخته ی) قدرت یا قدرتهای خارجی (چه با  
کمک خودفروشان سرسپرده ای از داخل و چه بی کمک) قرار  
گرفته و آزادگان پاسدار و مجاهد اسلام دفع و سرکوبی و  
ریشه کن ساختن آن را همت می گمارند.

آیه و روایت درباره آن وجود دارد — و چندین برابر نیز  
برای خودسازی بخاطر آن- و این <sup>بستگی</sup> : رابطه‌ی  
ارگانیک- توحید بجهاد است که تا <sup>حججا</sup> که خدا نما باشد

→ (۴) تدافعی داخلی: آنجا که در داخل <sup>محظام ملی و اسلامی است</sup>،  
سپس در معرض توطئه یا هجوم ارتجاع خودکامه‌ی داخلی  
(با کمک قدرتهای خارجی یا بی کمک) قرار می‌گیرد، که یلان  
امت و گردان دین در نقطه خفه ساختن آن را کمر می‌بندند.

جهاد در جهان بینی توحیدی، کلی، همگانی، جهان شمول ابدی-  
تا جامعه‌ی طراز نوین توحیدی- و روققه ناپذیر است و به عنوان  
یک تکلیف هرگز- تا استقرار حاکمیت مطلق و جهان شمول  
خدائی- ساقط نمی‌شود و با دیگر گونئی شرایط- چه عینی و چه  
ذهنی و چه هر دو- تنها فقط چهره عوض می‌کند (: در شرائطی  
تهاجمی می‌شود و در شرائطی تدافعی، گاهی داخلی می‌باشد  
و گاهی خارجی، زمانی در یک یا چند جبهه است و زمانی در  
همه‌ی جبهه‌ها)

اگر در داخل، نظام، اسلامی بود و اوضاع رو بر اه، جهاد،  
تهاجمی یا آزادی بخش خارجی است و اگر غیر این بود، تهاجمی  
یا آزادی بخش داخلی و اگر توطئه یا هجوم- یا تسلط- خارجی  
بود، تدافعی خارجی و اگر داخلی بود، تدافعی داخلی  
بود و اگر در چند جبهه لازم بود، در چند جبهه و اگر در تمامی، در  
تمامی.. تا آنجا که تهاجمی آفرینی از جهان رخت بند و نظام —

تفكيك پذير نيست، و تنها تند راين، نشانه صدق ادعاى آن خواهد بود.

→ حاکم بر انسان و جهان در بست، خدائی گردد: قائلوهم حتى لا تكون فتنة (حاکمیت های تباهی آفرین) و يكون الدين كله لله حسين عليه السلام بر سرای معنای فتنه سمبل عینی تعیین کرده است: نظامهای سیاه طاغوتی! معاویه به حضرتش نامه می نویسد که میان امت محمد (ص)!!! اخلاگری و فتنه انگیزی ممکن.

اتق شق عصا المسلمين وان يرده الله امة محمد على يدك في الفتنة!! حضرت جساب میدهند که من فتنه ای بزرگتر از حکومت سیاه تو در میان امت جدم سراغ ندارم - انی لاعلم فتنه اعظم علی امة جدی من ولا یتک علیها - (بخارج ۴ ص ۲۱۲ و ۲۱۳)

جهاد اسلامی جهاد توحیدی و یکتا ساز است و تا آنجا که جز خدا و نظام و قوانین او بر انسان و جهان حاکمیت داشته باشد، نمی تواند متوقف گردد. که وقفه یعنی شرك یعنی: میراثی... و به تعبیر علی (ع): ایستائی... پو کیدن. پوسیدن، طعمه ای کر کسان گشتن، اسارت، ذلت، محکومیت، زیر سلطه این و آن قرار گرفتن، و سرانجام میرندگی و نابودی (که ان الجهاد باب من ابواب الجنة فتحه الله لخاصة اولیائه و هو لباس التقوی و در ع الله الحصينة و جنته الموثیقه فمن تر که رغبه عنه البسه الله ثوب الذل و شمله البلاء...)



جهاد نیز چون، نه بمنظور شهادت که بمنظور برچیدن

و روایت بالصغار و القماء و ضرب علی قلبه و لاسهاب و ادیل الحق  
منه بتضییع الجهاد و سیم الخسف و متع (انصف).

جهاد دری از درهای بهشت است که خدا آنرا بروی جبهی  
خاص خود گشوده است و همان پاسداری انقلاب است و سنگر  
مستحکم خدا و دشمن ناپذیر (او.. پس کسی که) (فرد یا جامعه ای  
که) مرغ روحش بسوی آن پرنکشد و درفش آنرا فروگذارد  
و خدا - از طریق قوانین حاکم بر اجتماع که پرداخته دست  
قدرت اوست - لباس زبونی و ذلت بر او پوشد و وی را بسیه  
روزی و فرو دستی دچار نماید و فروغ اذذل و دیده او بر باید و  
پیش و اندیشه ای او را تیره و تاریک سازد و بکیفر ترك و تضییع  
جهاد محکوم حکومت باطل گردد و از عدل و امن محروم و  
بزرگای نابودی سقوط کند. (نهج البلاغه (صبحی صالح) خطبه..

۲۷ ص ۶۹)

روایات لاجهاد الامع امام عادل، جهاد تهاجمی خارجی را  
بهنگام روی کار بودن حکومت غیر اسلامی در داخل و زیر پرچم  
او نفی میکند، نه تهاجمی داخلی - برای روی کار آوردن نظام  
عادلانه ای اسلامی - یا خارجی زیر پرچم حکومت اسلامی را  
که خود ائمه (ع) آن را داشتند و هیچ امام شناس راستینی  
منکر آن نبوده و نمیتواند باشد.

این روایات که نوعاً در دوران سیاه اموی و عباسی صادر گردیده

شیاطین است - و شیاطین نیز در برابر ساده گزینان قوی بنیه  
بوده بتعبیر قرآن کوهها را از جا میکنند، لاجرم بسی دشوار

→ و بمنظور خنثی گری تزویر این اغواگران بوده است - کسه  
مالیات و جوانان و فرزندان خلق بخصوص آزادگان و آزادی  
خواهان آنان، را بنام دین و میهن و جهاد بکام اژدهای استبداد  
کشیده بمرزها و صحنه های دور دست جنگ و آتش خون می-  
افکنند تا زهر طرف که شود کشته سود آنان باشد - در جهت  
نفی خدمت زیر پرچم این گونه حکام ستمگر معنا میدهد نه در  
جهت نفی اصل جهاد یا هنگ باژگون سازی نظام طاغوتی و  
بنیانگذاری نظام توحیدی و پرویزانه های آن - آنسانکه برخی به-  
بهانه ی غیبت امام، خیالات میفرمایند که این گذشته از تعارض  
باقرآن و دیگر روایات با اصل اسلام - توحید نیز ناساز بوده،  
مظهر نارسائی و لنگش آن از همگامی با حرکت تاریخ است.  
مسئله ی قائم نیز، پاسخ آن از شیوه ی امامان شیعه بدست  
می آید.

۱- وقد مکروا مکرهم و عند الله مکرهم و انکان مکرهم لتزل منه  
الجبال» ابراهیم (۱۴) ۲۶ (آنان توطئه شان را چیدند و خدا  
حساب توطئه شان را دارد (یعنی که مجاهدان راه خدا باید  
داشته باشند) هر چند که از توطئه شان کوهها از جا کنده میشوند.  
این روشنگری است. یعنی حساب نشده و بر مبنای ذهنیت و  
ایده آلیستی نباید با طواغیت رو برو شد، بلکه هوشیارانه و -

بوده راهی دراز و پُرسنگ و لاخ داد — و از این رو مستلزم  
 بسی خود سازی ها و زمینه سازی ها می باشد.  
 از این استلزام است که با — رابطه های دیگری  
 نمودار می شود:

رابطه توحید و جهاد با روزه — چنانماز، بازکوة، باتولی،  
 با تبری، با صبر، با انفاق، با توکل، حقه، با هجرت، با نبوت،  
 با ایواء (پناه دادن)، با دعا و... که خود سازی و زمینه سازی  
 بوده بمثابة ی خلق شرائط ذهنی و عینی می باشند.

... با روزه

رابطه توحید و جهاد با روزه، بر این مبنا است که  
 درگیری با شیاطین، انسان و در قریده، آبدیده، عزم آهنین،  
 پولادین اراده روئین تن و روئین روان می خواهد:

بر مبنای شرائط دقیق عینی و ذهنی باید بکار پرداخت و تا حد  
 امکان زمینه سازی و خلق قدرت کرد که خود قرآن میگوید  
 «اعدوا لهم ما استطعتم من قوة...» تا آنجا که در توان دارید  
 برای بزانودن و آوردن آنان نیروییا فریید: نیروی نظامی، سیاسی،  
 مالی، علمی، فرهنگی، صنعتی و... تا در شرائطی نابرابر بدام  
 نیافتید.

انسانیکه در جهت حل مسئله گرسنگی، تشنگی،  
خستگی، بیخوابی و... که در بستر جهاد توحیدی بسی فراوان  
رخ می نمایند تمرینها کرده، تجربه ها داشته و آزمایشها  
داده باشند.

پروژه جهاد همواره - و یا هیچگاه - بازندگی عادی  
پر ناز و نعمت همراه نیست:

جهاد جنگ است و در جنگ جیره بندیها، کمبودها،  
بحرانها، قحطی ها، گرفتاریها، گرسنگیها، تشنگیها و..  
وجود دارد.

و جهادگری که پیشاپیش خود را برای استقبال  
اینگونه غولها (غول گرسنگی، تشنگی...) آماده نساخته،  
تمرین آنها ندیده باشد کجا می تواند بر چهره آن لبخند  
زند.

چنین انسانی پیش از آنکه بحرکت دشمن نیازافتد،  
در چنگال همین غولها - که هر کدام به تنهایی انسان ناز  
پرورده ی، گرسنگی ندیده ی تشنگی نکشیده را بسهولت  
در اندک زمانی از پادرمی آورد - قاب تهی می کند و اینسان  
ارتشی نیز.

انسان - وارثش - تمرین - حقه می خواهد که باین  
 غولها دست و پنجه نرم کرده بر آفتاب فائق آید و سرانجام  
 دشمن را درهم شکنند... و روزه تمرین است:  
 تمرین گرسنگی، تمرین تشنگی، تمرین بیخوابی،  
 تمرین پرش از خواب، تمرین تقویت اراده، تقویت روح،  
 تقویت فکر و...

واز همینجاست که خود آن در روایات سیر از آتش  
 نام گرفته - آتش شکست از دشمن و سپس ذلت و فرد دستی  
 و سیه روزی و... و رانده مان آن در قرآن بر خود مسلط گشتن -  
 در برابر غول هوای نفس و دیگر غولهای هولناک و خطرناک -  
 کنترل خود را بدست داشتن - هم در برابر فشارهای راه و هم  
 در فراخنایها و ناز و نعمت ها...، خود مدار شدن - و در نتیجه  
 خدا مدار شدن، و سرانجام - در برابر هر ضربه و میکربی -  
 واکنش گشتن و ضد ضربه و روئین تن و روئین روان گردیدن:  
 (تقوی)<sup>۱</sup>.

---

۱- «یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من

قبلکم لعلکم تتقون» بقره (۲) ۱۸۳

(های ای کسانی که ایمان پذیرفته اید! روزه بر شما مقرر گشت -

## ... بانماز، دعا، ذکر

رابطه توحید و جهاد بانماز، دعا، ذکر و مقوله‌های دیگر از این سنخ بر این مبنا است که جهادگر یکتاساز را در راه هول‌انگیز جهاد تکیه گاهی مقتدر و پایگاهی نیرومند ضرور است، تادر رابطه با آن، ... در چهره‌ی نماز، دعا، ذکر و ... از قدرت و قدرت‌نمایی‌های قدرت‌نماها احساس وحشت نکرده از تهدید و ارباب‌های آنان بیم و هراسی بخود راه ندهد و در برابر ضربه‌های آنان یاد خدا را مایه‌ی قدرت روحی سازد.

---

→ آنسانکه، برپیشیان شما، باشد که (در برابر عوامل جذب و دفع) وا کسینه و خود مدار و خدا مدار گردید.

۱- «محمد بن ابی عمیر صحابی بزرگ امام صادق و کاظم (ع) را که یکی از اعضاء مؤثر شاخه‌ی تشکیلات شیعه در عراق بود، دستگیر کرده از طنایی که دوسر آن بدو درخت خرما بسته شده بود، آویخته شلاق میزدند که نام شیعیان آنجا را افشا کند و او همی پای استواری پیشه داشت، تا اینکه خود میگوید: شلاقها بحدود صد که رسیدند شدت درد توان فرسا گردیده کنترل از کتم ربود و رفتم که بگویم، ناگهان فریاد محمد بن یونس ابن عبد الرحمن - یکی دیگر از شیعیان که گویا وی را ←

جهاد یکتا ساز، حرکتی علیه طاغوت است و بدیهی است که طاغوت، راه اینسان حرکتی داشته رفته نمی گذارد: نمره ها و عربده های مهد طغی غوتی، عوامل رعب انگیز، بیشمار و گوناگون، نیروهای چتو گانه کور و کر حیوانی، تبلیغها و آموزشهای گمراه ساز شیطان و... این راه را آمیخته بترس و بیم، دلهره و اضطراب، فشار و خفقان و وحشت و اختناق میدارد که چاره آن را جز رابطه با قدرتی برتر و شکن ناپذیر نمی تواند و این رابطه در نماز است، در ذکر است در دعا است و در امثال اینها.

---

→ که از قیافه شناسی برخوردار بوده از طرف تشکیلات شیعه مراقب ابن ابی عمیر قرار داده بودند که اگر نشانه های ضعف در خطوط چهره اش احساس کرد تقویتش کند تا کسی یا چیزی را نلوند. بگوئیم رسید که: هان محمد ابن ابی عمیر... «اذکر موقفك عند الله»: محمد... جایگاه خویش را در پیشگاه خدا یاد آر: (ذکر)... فتقویت بقوله فصبر و لم اخبر والحمد لله... پس از گفته ی او: (یا خدا) نیرو گرفتم و - بر شلاقها - صبر - مقاومت - کردم و نگفتم، والحمد لله... (رجال کشی ص ۵۹۱) معنا و نقش ذکر، جا و عمل کرد صبر و مفهوم و مورد حمد... تأمل شود.

از سوی دیگر نثار خاتمه‌ای باطنی، دغدغه‌های درونی،  
وسوسه‌های نفسانی، افسوس‌های اطرافیان و هموعان و در رأس  
همه جلوه‌های فریب‌ای زندگی و زندگی خواهی، جاذبه‌های  
سهل‌گرایی و ساده‌گزینی غریزه راحت‌طلبی و کام‌جویی،  
حس شهوت‌بارگی و لذت‌خواهی و... که با انتخاب این راه  
ارجمه‌شان باید چشم پوشید - کشندی بسی قوی دارند که  
چاره‌ی آن نیز در رابطه با حقیقتی بس برتر و جلوه‌ای بس  
جالب‌تر و نقطه‌ئی بسی پرکشندتر نهفته است: رابطه‌ی با خدا؛  
در این رابطه است که انسان احساس می‌کند با  
حقیقتی بس برتر و شریف‌تر از جلوه‌های هستی مادی در  
ارتباط و هم‌آمیز است که لزوماً او را از اسارت جلوه‌های  
زندگی مادی و غرق شدن در انگیزه‌ها و نیازهای مادی و  
زمینی مصون میدارد و موجب می‌شود که آنها را غایت آمال  
و کعبه‌ی مطلوب خود نداند و خود و هدف‌های خدائی خود را  
از تمامی این جلوه‌ها برتر و والاتر ببیند.

و از همین رو است که قرآن بازده و راندمان این رابطه  
را آحادگی، ورزیدگی، مجهز گشتن، و مستعد گردیدن برای  
بدوش گرفتن بار سنگین رسالت توحیدی اعلام می‌کند:



- «یا ایها المزمّل قم اللیل الا قلیلاً، نصفه او انقص منه  
 قلیلاً و از دعلیه و رتل القی آن تر تیارا انا سنلقی علیک  
 قولاً قلیلاً، ان ناشئة اللیل هی اشد و طناً و اقوم قلیلاً  
 ان لك فی النهار سبجاً حویلاً، و اذکر اسم ربک و  
 تبتل الیه تبتیاراً» (ای چه گلیم- بیم و وهم و زندگی  
 خواهی- پیچیده!... شب را در رابطه با خدا بیا  
 خیز- مگر بعضی شبها- (قلیل شبهای غیر مقدور  
 بواسطه ی مرض، سقر، ناتوانی و... را): نصف  
 آن را... یا از آن (نصف) کمی کم کن یا بر آن  
 بیفزای (منظور اینست که چون این شب خیزی  
 خودسازی و خودپوری است حد آن فیکس و  
 استاندارد شده و قراردادی نیست، بلکه بدرجه ی  
 توان خود ساز و خودپور و ربستگی دارد، که چونان  
 تیران یک و ورزشکار از آغاز به آینده، رو با فزایش  
 است و شاید بهمین جهت است که «از آن کم کن»  
 جلوتر آمده و «بر آن بیفزای» بعد... و بر این مبنا  
 هر چه توان تحمل قیام بیشتر شود طول مدت آن

باید بیشتر گردد). و قرآن را مورد اندیشه و تأمل قرار ده زیر ارسالت سنگینی بدوشت میگذاریم، خیزش در شب، قدرت تحمل (دشواری های راه توحید: یکتا سازی) را بالا می برد و تفکر و اندیشه را نافذتر می سازد، تو در روزگارهای زیادی (در راه توحید و جهاد) داری پس خدای سبب سازت را بیاددار و خود را متکی باو و گذرگاه اراده ی شکن ناپذیر اودار.

می بینیم که نخست بیم و وهم و زندگی خواهی است.. و طبیعی است که با انسان حال و کیفیتی توحید - یکتا - ساری - غیر مقدور است.. بر این مبنا خود دگرگون سازی ضرور است، و این کار را شب خیزی در رابطه با خدا، آمیختن خویش با مفاهیم تپش آفرین قرآن، و ارتباط و پیوند با خدا از عهده بر می آید، اگر هوایمائی بخواهد بیرواز در آید طبیعی است موتورهای آن از مجاری و لوله هایی با مخزن سوخت و بنزین مرتبط باشد تا متناسب پرواز سوخت و نیرو بگیرد: یکتا ساز را در اینجا به هوایما و موتور میتوان تشبیه کرد... و نماز و دعا و ذکر و توجه و... را به لوله ها و

مجاری ارتباط.. و خدا، این منبع قدر حست هستی، را به مخزن سوخت و نیرو و بدیهی است که همانسانکه موتورها و لوله‌های ارتباط هواپیمای نشسته جی راندمان و بی‌اثرند، لوله‌های ارتباط قاعد یکتا سازنیت جی اثر و پوچ‌اند.

علاوه اقامه‌ی صلوٰه در آساز، استوار ساختن پیوندها و رابطه‌ها (ی همه جانبه جی جانی، مالی، نظامی، اداری و...) فرد و جامعه با خدا: در جهت قطع تمامی آنها با طاغوت است که پایه و مایه ی بقا و دوام او میباشند.<sup>۱</sup>

---

۱- در همین زمینه است که امام صادق (ع) خطاب به مردم میگوید: اگر شما نیروی مالی، نظامی، اداری و ... باینان (منظور عباسیان و امثال آنان است) ندهید آنان نمیتوانند روی پای خود درنگ کنند، چه با پای شما است که آنان می ایستند و با دست شماست که بر سر شما می‌کوبند و با نیروی شماست که بر شما مسلط میباشند و... و استوار ساختن رابطه با خدا یعنی بریدن اینها از طاغوت .. اما درینا که «ان المصلین کثیر والمقیمین لها قليل» (مفردات راغب ص ۲۸۶) نماز خوانان زیاد لکن استوار سازان رابطه با خدا کمیاب.

... با زکوة و خمس

رابطه توحید و جهاد با زکوة و خمس و دیگر بودجه‌ها و هزینه‌های مذهبی برای این مبنا است که یکتاسازی سازمان و کار و تشکیلات می‌خواهد و این بی بودجه‌ی لازم و کافی میسر نیست.

از آنجا که تشکیلات اخطبوط آسای دشمن بسی وسیع بوده شاخکهای خود را به همه بدنه‌های زندگی فرو برده در تمامی ابعاد و زوایا دست و چشم و گوش دارد. کار توحید و جهاد را بسی گسترده می‌طلبد و دائره شمول آنرا فراگیرنده‌ی تمامی ابعاد زندگی می‌خواهد: بعد تبلیغی، مطبوعاتی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، نظامی، بهداشتی، صنعتی، روانی و...

و بدیهی است کاری بدین چشم انداز را دست مایه و مقرری بایاست، دست مایه و مقرری‌ئی که با آن متناسب بوده تأمین کننده نیاز آن باشد. و این بیانگر راز وضع وجوهات است.

البته باید پذیرفت که زکوة محدود به نه چیزیکه گفته و نوشته می‌شود، نباید و نمیتواند باشد چه این از یکسو

با فلسفه‌ی وضع آن: تأمین بود **ح**ی جبهه‌ی یکتاساز،  
آنجا که نظام طاغوتی است و تأمین **بو** **ح**ی حکومت اسلامی  
آنجا که نظام توحیدی است - و **ح**ی دیگر سو با بازده و  
راندمانی که باید داشته باشد **محو** طبقات و تسهیل و تسریع  
شد اقتصادی جامعه - و از سومین سو با فطرت و منطق  
انسانی (که دین هماهنگ با آنست) مبیانت دارد:

مکتبی انترناسیونالیستی، ابدی و جهانشمول که  
محدود بدوره‌ای خاص، منطقه‌ای خاص، قومی خاص، ملتی  
خاص، نژادی خاص، ... و شرایط و اوضاعی خاص نیست، و  
همه شرایط، اوضاع نیازها و مقتضیات را در همه‌ی مراحل  
تاریخی، در تمامی قطبهای جهان و از تمامی ملل گیتی باید  
به بهترین، ثمربخش‌ترین، زیاترین و خلافت‌ترین وجه ممکن  
پاسخ گوید (اجزاء و عناصر آن و از جمله) زکات آن نیز باید  
همین‌سان باشد، حالیکه زکات آن نه چیز (گذشته از اینکه  
یک جامعه یا منطقه ممکن است اساساً کشاورزی و دامدار  
باشد) این کار را نمیتواند:

نظر آن مبیانت دارد که بدان تحقیق نمی بخشد، ثالثاً با فطرت و منطق انسانی مبیانت دارد که چگونه گندم و جو کار آفتاب سوخته ای که در بوران برف و باد زمستان چونان موجودی ترحم انگیز میان گل و آب میچاله می گردد و در تابش پُر سوز و گداز کوره خورشید تابستان می گذارد و پخته می شود چیزی بعهدہ داشته باشد ولی پشت میز نشین، بانکدار، بازرگان، نشاندار، سهامدار، کارخانه دار، کمپانی، شرکت، کارتل، تراست و... ای که هر بیست و چهار ساعت بیش از تمامی سال یک جو کار درآمد دارد، چیزی بعهدہ نداشته باشد!... و شگفت که گویند: او خمس بعهدہ دارد!.. گویی از آن آفتاب سوخته سرمازده ی چروکیده فروغ رفته خمس را برداشته اند!.. و شگفت تر که روایات را حاکم بر این پندارند، حالیکه روایات، بدلیل برخی دیگر از خودشان<sup>۱</sup>

---

۱- چونان روایات «باب ۷ زکوة مال التجارة» و «باب ۸ زکوة الرقيق والخیل» و «باب ۹ زکوة المال الغائب والدين والودیعة» و «باب ۱۰ زکوة مال الیتیم والمجنون والمملوك» ص ۱۵ تا ۱۸ جزء ششم جلد دوم وافی که بیش از ۴۵ روایت میشوند و روایات مشابه آنها در بحار و روایات ۱ تا ۷ و ۱۰ و ۱۱-

مصادیقی را که در شرائط تاریخی خاص ~~زمان~~ سبیل ثروت  
و مظهر در آمد بحساب می آمده اند ارائه میداده اند، نه اینکه  
در مقام بیان حصر موارد تعلق زکاة بر ~~ک~~ ابد باشند.

→ باب ۹ جلد ششم وسائل ص ۳۹ تا ۱۰۱ که در روایت یازدهم  
امام صادق (ع) به ابی بصیر میگوید چون مدینه در زمان  
پیامبر (ص) سرزمینی برنج آور نبود آن سخنی به میان نیامد  
والا برنج نیز دارد و چنان نداشته یا شمشک حالیکه تمام خراج  
عراق تقریباً از آن تأمین میگردد. (که نتیجه میگیریم اگر از  
صنایع و بازرگانی و... نیز سخنی دو میان نیست بدانجهت  
است که در شرائط تاریخی خاص آن زمان وجود یا اهمیت  
به عنوان سبیل ثروت و مظهر در آمد - نداشته اند، پس حکم  
عام قرآن نسبت به زمان پیدایش و یا اهمیت آنها باقی است.)  
علاوه آن خود فراز «عفی رسول الله (ص) عما سوی ذالک» (پیامبر  
از غیر آن نه چیز گذشت و سخنی ب میان نیاورد) که در اکثر  
روایات هست نیز مؤید مطلب است، چه باید دستوری (عام و  
جامع و امید شمول و متناسب با همه ی شرائط و اوضاع و مراحل  
تاریخی و منطقی و جهانی) از جانب خدا باشد (چنانکه هست  
که دستور قرآنی زکات همیشسان است، چه تمام حدود ۳۰ آیه ی  
مربوط به آن فقط میگویند زکات :- مایه ی تکامل جامعه - را  
پردازید، دیگر از اینکه چه مقدار و از چه پردازید حرفی  
نیست، یعنی این بحاکم راستین اسلامی هر زمان و اگذار است -

و بدیهی است که امروز نه تنها آن نه چیز، در برابر  
کارخانجات غول پیکر صنعتی و تشکیلات گسترده و غول  
آسای بازرگانی، کارتلها، تراستها، بانکها و... مظهر درآمد

→ که - تا آنجا که شرائط تاریخی - عینی و ذهنی - الفاء  
مالکیت خصوصی فراهم نگشته است - باقتضای اوضاع و  
شرائط از آنچه بایا است و بمقداری که لازم است مقرر سازد،  
آری انسان دستوری از جانب خدا باشد) تا پیامبر او، بعنوان  
حاکم اسلامی زمان خود آنچه را مقتضای شرائط تاریخی  
آن زمان است مقرر دارد و از آنچه نیست - با تکیه بر حکم عام  
قرآن، و تشخیص صحیح حاکم راستین اسلامی هر دوران -  
در گذرد و آنرا موکول به شرائط تاریخی پیدایش آئین: گسترش  
تکنیک و پیشرفت وسائل حمل و نقل و تر معی شبکه های  
بازرگانی و... ساز.

وانگهی! خود روایات اندکی را هم که صریح و قاطع زکات  
غیر آن ۹ تارا نفی میکنند، بحکم تعارض شان باد بگرد روایات،  
که بسی بیشتر از آنها باند، بر این میتوان و باید حمل کرد که ائمه  
میخواستند جلو اخاذی های غارتگرانه ی بیشتر دستگاه های  
خود کاهه ی اموی و عباسی، بنام زکات، را، تا آنجا که ممکن  
است، سد کرده باشند، چه زکات اکثریت بدین معتقد و لسی  
نا آگاه (؛ مسلمانان با ایمان ولی بشعور نفهم تر سوی بدبخت  
اسلام ناشناس) را ایتان، بنام حکومت اسلامی، جمع میکردند، به



وسمبل‌های منحصر بفرد ثروت نیستند که اصلاً مظهر و  
سمبل نیستند.. تا آنجا که میتوان گفت باید از برخی آنها  
برداشته شود و این تغییر حکم نیست که تبدیل موضوع است،

→ تا بر امکانات نظام‌های ظالمانه‌ی دیرینه‌ی آزادی‌کش اسلام وارونه  
ساز خود بیفزایند، پس چه بهتر که **ع** **ث** **ج** (ع)، بعنوان تاکتیکی  
باز دارند، به‌مراجعه از اینگونه **ع** آگاهان بگویند زکات در  
غیر آن نه‌تا نیست تا، اینک که اق **ع** تحود آن نه‌چیز نمیشود، از  
غیر آنها، لااقل، جلوگیری، تا مردم بدست خود تقویت ظلم و  
ظلمت نکرده باشند:

مردمان زمان **ع** (ع) نیز چونان مردمان هر زمان دیگر به  
دسته تقسیم میشوند:

شیعیان آزاده‌ی آگاه (منعم علیهم)

دستگاهیان مغرض خودخواه (مقضوب علیهم)

گوساله‌گان معتقد ناآگاه (ضالین)

و بدیهی است که با سه نوع مخاطب، امام سه‌گونه حرف‌زنند:  
باشیعیان خروشنده‌ی یکتا ساز، که زکات - و دیگر امکانات -  
را نه‌بمنصور که بتشکیلات جبهه‌ی خود بریزند حقیقت امر را.  
با مغرضان نکوهیده‌ی جبهه‌ی شیطان، که همسفره و همپایه‌ی اویند،  
دهان‌زیپ شده. و با معتقدان فرومرده‌ی بی‌تشخیص، که ابزار  
کار و وسیله‌ی دست عیاران گمراه ساز واقع میشوند، تا آنجا که  
می‌شود.

چه حرف اینست که مظهر و سبیل عوض گردیده است. روشن است که وقتی روی این ثروتهای بی حساب بحدی طبقات زدائی قرار گیرد به همه نیازها و مقتضیات زمان پاسخ دهنده خواهد بود... ولی البته در نظام اسلامی... که اگر شرائطی ایجاب کرد و تعدیل با الفاء مالکین نیز ضرور گردید (بحکم: النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم. نبی - یا حاکم راستین اسلامی در هر زمان - از خود مسلمانان بیشتر اختیارشان را دارد.) آنی در آن تردیدی بخود راه نمی دهد که قوانین اسلامی بعضی تاکتیکی و مرحله ای - برای گذار از مرحله ای به مرحله ای دیگر - نه نهائی و استراتژیکی<sup>۱</sup>.

۱- قوانین اقتصادی و مسائل مالی اسلام، چونان مالکیت و خمس و زکات و خیرات و میراث و انفاق و صدقات و ارث و مضارب و مزارعه و مساقات و اجاره و صنعت و تجارت و امثال اینها - که ایهام آورایند که اسلام تحمل گر جامعه ی طبقاتی است (که طبقه ای غنی باشد و وجوهات و خیرات و میراث و... بدهد و طبقه ای فقیر که بگیرد) و استثماری (که طبقه ای از طریق ترکیب ارگانیک پول و سرمایه ی خود با نیروی کار دیگران، در صنعت و تجارت و فلاح و...: مضارب و مزارعه و مساقات و... -

## ... با تولی و تبری

رابطه توحید با تولی و تبری ک بر این مبنا است که در  
بستر تاریخ و بزرگ راه زمان، هر حرد و گروه و باند و قطب  
و قدرتی، موضع خاصی، جهت خاصی، جبهه خاصی، تشکیلات

→ بهره‌کشی و دمی‌گیری - استضعاف - و خود گنده سازی -  
استکبار - نمایند (و بیعاری) که واژ ثانی از طریق فوت با پای  
- معلوم نیست از کجا - پولدار شدن، بی آنکه تن بکاری دهند،  
بخورند و بچرند و بعیاشی و کیه قی و عیش و نوش پردازند و  
یا فوقش براحتی، و با پول خلق استعمار شده، دکتر و مهندس و  
آقا و پرفسور و میز نشین و... شوند. و سپس فیس و افاده و زلم-  
زیمبو و باد بخت که منم آنکه ه دستم بود پهلوان و این منم  
طاووس علین شده و... که پس آقا معش است و زحمت کشیده  
است و باید زندگیش با آن عمله فرق داشته باشد! و از این  
یاوه‌ها و لاطائلات) - تمام میتوانند مرحله‌ای: محدود به دوران  
چیرگی و حاکمیت خصلت‌های منفی و غرائز دانی و انگیزه‌های  
مادی و اقتصادی باشند، (که اگر نمی‌بودند درجه‌ی تلاش‌های  
مادی و اقتصادی انسانها وقفه و رسوب و یا حتی قهقرا و قوس  
نزولی می‌آغازید) تا پیدایش شرائط تاریخی دگرگون‌ساز  
و تبدیل خصلت‌های کهنه به نو و تولد جدید انسان (که انگیزه‌های  
مادی را در او فروشکند) و رسیدن به جامعه‌ی بی طبقه‌ی طراز  
نوین توحیدی (که وابسته‌ی شرائط تاریخی خویش است): -

خاصی و راه خاصی دارد و بر این مبنا دشمن را از دوست باز می شناسد و با مشکل با این (تولی) بساط آنرا جمع می کند (تبری).

جبهه توحید و فرد یکتا ساز نیز نمی تواند از این مستثنی باشد:

موحدان هیچگاه نمی توانند این قانون را پیاده نداشته باشند.

کسانی که موضع شان این نباشد، جبهه خدا را نگرفته

---

→ یوم لایسع فیه ولا خلال (روزگاری که در آن مبادله نیست و نه شکاف طبقاتی) .. و نبل به تعالی روانی انسانها: عصر حاکمیت ایدئولوژی الهی .. حاکمیت انگیزه های عقیدتی و ایدئو-لوژیکی: انگیزه های خدائی .. خلقی .. روزی که انسانها بتغییر کیفی عمیقی دست یافته باشند .. یوم الدین: روزگار حاکمیت دین .. یوم ینسخ الله ما یلقى الشیطان ثم یحکم الله آیاته (روزی که خدا .. و خلق - القآت شیطان را سرشکند و قوانین خود پرداخته ی تکامل را حاکمیت بخشد) .. روزی که انگیزه های شخصی، خانوادگی و طبقاتی چونان دیگر آثار سیاه نظام شیطانی رخت بسته باشد و انگیزه های جمعی و خلقی جای آن نشسته باشد.

باشند، تمامی ویژگیها و اختصاصات  $\frac{1}{2}$  جن طبقه را نپذیرفته باشند و... هرگز نمیتوانند موحد (یکتاساز) باشند و تولی و تبرى یعنی همین. تولى و تبرى اسلاهی آنسانکه میگویند و می نویسند دوست دوستان خدا و دشمن دشمنان او بودن، بصورتی صرفاً ذهنی و قلبی نیست که هم جبهه شدن با «جبهه خدا» و رزمیدن با «جبهه ضد خدا» تمیز هست.

تولی و تبرى سه حوزه دارد: قلب، زبان، عمل: باقلب خشم و کین و عشق و حب. با زبان اعلام آنها و با عمل اعمال آنها، قلم و تولى و تبرى نه تنها قلب است، نه تنها زبان است و نه تنها عمل که هر سه را و تمامی حوزه زندگی را فرا میگیرد: حوزه تفکر و اندیشه، حوزه مال و جان، حوزه بیان و قلم، حوزه مقام و موقعیت و... بالاخره سراسر حیات و تمامی ابعاد و بدنه های زندگی و حتی مرگ را، در تمامی اینها تولى و تبرى است؛ یعنی در تمامی اینها موضع انسان باید موضعی خدائی و ضد طاغوتی باشد و جهت گیری انسان، جهت گیری جبهه خدا در برابر شیطان. چه این معناست که به انسان امکان توحید (یکتاسازی) میدهد، مگر می شود خدا را جای شیطان نهاد و در عین حال با جبهه ی خدا همکاری و با جبهه ی شیطان نبرد

نکرد؟! پیروزی درگرو اینسان معنا است، واز آنجا که قرآن تولی و تبری را عامل پیروزی اعلام میکند، پس جز باین معنی نمیتواند باشد: قرآن میگوید:

«ومن يتول الله ورسوله والذين آمنوا فان حزب الله هم الغالبون»<sup>۱</sup>

(کسیکه تولی خدا و پیام آور او و مؤمنان را داشته باشد همانا حزب خدا پیروز است.)

تولی.. حزب.. پیروزی.. رابطه طبیعی این سه در این آیه جز در این جهت معنا نمیدهد که:

کسیکه به جبهه خدا و پیام آور او و رزمندگان راه و تعقیب کنندگان هدف آنان پیوندد (تولی)، عضو حزب خدا است. و حزب خدا.. با داشتن این پیوند و تشکل و وحدت.. پیروز میشود، آنسانکه هیمالیا نوردان باطناب بهم بسته (تولی) قلهی آنرا فتح میکنند و از سیل گذران کمر بند گرفته فشار سیل را خنثی می نمایند.

و بر این مبنا تولی یعنی تعزب یعنی تشکل، یعنی تکتل یعنی جبهه بندی در راه توحید (یکتاسازی) و تبری

۱- یعنی هم جبهه گیری

علیه طاغوت. چه این د \_\_\_\_\_، دورویه یك سكه اند  
 ری امکان پذیر نیست \_\_\_\_\_ چونانكه عكس آن.  
 این معنی استكه رابطه \_\_\_\_\_ ارگانیک توحید بانولی  
 هره می نماید.

فماق

رابطه توحید با انفاق \_\_\_\_\_ را این مبنی است كه، راه  
 راهی دشوار، ناهموار، پی \_\_\_\_\_ شیب و فراز، لغزنده، پریچ  
 جنگلی، خاردار، مین گدا \_\_\_\_\_ ی شده، پرپر نگاه، پر خلا  
 خلاصه گذشتن از هشت خا \_\_\_\_\_ ت رستم است.  
 هموار ساختن و پیمودن \_\_\_\_\_ ینسان راهی جز باریختن  
 لی انبوه و تجهیز قوایی ع \_\_\_\_\_ و می و بسیج نیروهای همه  
 به امکان پذیر نیست.  
 در این راه باید قلمها، \_\_\_\_\_ اندیشه ها، دانش ها، هنرها،  
 نه ها، دستها، قدمها، قدرتها، ز \_\_\_\_\_ ها، فرزندا، مالها، جانها و  
 بهی امکانات و استعدادات را \_\_\_\_\_ میدان کشید... تا نیازها تأمین  
 ۱- رستم در خان هشتم گیر کرد و \_\_\_\_\_ رد، ولی موحد از این نیز باید  
 بگذرد تا شیطان را بمیراند.

شوند و خلا‌ها پر گردند... و این اتفاق است.  
اتفاق از «نفق» است و نفق یعنی «خلاء» و اتفاق یعنی  
«خلا پر کردن» و اتفاق فی سبیل الله یعنی «خلا‌ها و نیازهای  
راه خدا: راه توحید و یکتاسازی را پر کردن».

خلا‌های راه خدا، خلا‌های خاص و ویژه‌ای هستند  
که با آتش و سوز و جش و سوك و تکیه و مسجد و سینه و هیئت  
و دعا و زیارت و امثال اینها پر نمی‌شود و حل معما را چاره‌ای  
دیگر ضرور است.

این خلا‌ها از یکسو بنیادی و ریشه‌ای اند و از سوی  
دیگر زندگی شمول و گوناگون، بعضی از آنها را قلم می-  
خواهد و برخی را زبان، برخی را عمل می‌خواهد و برخی را  
سلاح و برخی را هیچ چیز پر نمی‌کند جز جان و برخی  
بهیچ وجه پر نمی‌شود جز با همه:

آنجا که روشنگری ضرور باشد آتش دردی دوانمی‌کند  
و آنجا که جهش و جنبش چاره‌ی کار باشد یرملون یاد دادن  
و یاد گرفتن خلا را پر نمی‌سازد و آنجا که جان و مال باید  
بمیدان ریزند مسجد سازی و مدرسه پردازی اتفاق نخواهد  
بود. بویژه آنجا که یکی کافی باشد ولی متعدد گردد.



اهمیتی را که قرآن با **انفاق** داده است جز با داشتن  
اینسان معنی و جهت تناسب **نمیستواند** داشت:

قرآن در حدود هشتاد **موضع**، انفاق را مورد تکرار  
و تأکید قرار داده، اهمیت آنرا **بیحد** اعلام نموده است:  
گاهی آنرا عامل **پیروزی** در نبرد توحیدی میداند:  
«لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُبْفِقُوا مِمَّا رَحَبُونَ»<sup>۱</sup>

(به نیکی گسری- پیروزی در نبرد توحیدی -  
هرگز نمیرسید، تا از هر آنچه دوست دارید، برای  
پر کردن خلأها و نیازها بریزید).  
اگر در این راه جان و مال و زن و فرزند و مقام و قدرت و...  
را که دوستان دارند بمیدان نیاورید هرگز پیروز نمیشوید.  
گاهی آنرا سرچشمه **فورا** نگر ترقیات چشمگیر  
همه جانبه می نماید:

«مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ  
حَبَّةِ أَثْنَتِ سَبْعِ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سَنَابِلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ  
وَاللَّهُ يضاعف لمن يشاء وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ»<sup>۲</sup>

---

۱- آل عمران (۳) ۹۲ آیهی «لكن البر من آمن بالله... الخ» معنای  
«بر» را نشان می دهد. ۲- بقره (۲) ۲۶۱

(راندمان کار آنان که در راه خدا اتفاق میکنند،  
چونان بازده دانه ایست که هفت خوشه برویاند  
دارای هفتصد دانه و خدا برای آنانکه بخواهد  
- برای کسی که بنیادی تر و حساب شده تر و از  
موجودیهای برتر و بالاتر و گرانبها تر اتفاق کند  
چندین برابر میسازد و خدا (برای فرد و جامعه  
وملتی که بازاساسی تر اتفاق کنند) بیکران گستر  
و با علم است.)

نیاکان اسلامی فاتح و پیروزمند ما که با فتوحات  
خیره کننده ی خود با وج ترقی اقتصادی، علمی، فرهنگی،  
صنعتی، سیاسی، نظامی... رسیدند، مصداق عینی و معنای  
تبجسم یافته ی این آیه اند:

آنان هر چه داشتند و دوست میداشتند از جان و  
مال و همه چیز - بمیدان نبرد توحیدی آوردند و در نتیجه  
پیروز و کامیاب و بر خوردار از اعتلای یسابقه مادی و معنوی  
گردیدند: نه هفتصد برابر (قبل از اسلام و اتفاق) که باز  
چندین بار بیشتر و باز از آن گسترش یافته تر.. که خدا  
با علم است: میدانند بر چه درجه از اتفاق چه درجه از عظمت

مترتب سازد.

جائی ترک آنرا موجب نابودی — هلاکت اعلام میکند:

« انفقوا فی سبیل الله — لاتلقوا بایدیکم الی

التهلكة »<sup>۱</sup>

(خلأهای راه خدا را حی کنید و با ترک آن خود

را بدست خود به هلاکت حی کنید.)

یعنی از جان و مال و قدرت و امکانات و استعدادات و

هر چه دارید و میتوانید و قدرت خلق آنرا دارید بمیدان

آورید (چون این آیه نیز مانند بسیاری دیگر در رابطه

با جنگ نازل شده است) تا خلأها پر و جاده هموار و حرکت

ماشین پیر و زیتان شتاب گیرد. و در این راه اهمال و سستی

و جان عزیزی و مال دوستی و غیره مکنید و الا شکست خورده

به تقصیر و کوتاهی خود، نابود می شوید ... یعنی دشمن از

این اهمال و تقصیر — این خصلت سیاه و نکوهیده — سوء

استفاده کرده فرصتها را غنیمت شمرده با حمله متقابل بر شما

چیره می شود، سپس دمار از روزگارتان در آورده نابودتان

میسازد:

---

۱- بقره (۲) ۱۸۵

این آیه به درست چنانست که بدانش آموزی بگویند  
درس بخوان و بدست خود خود را به بدبختی میفکن، که  
درس را خوشبختی و ترك آنرا بدبختی اراده می کنند، آیه  
نیز اتفاق را عامل پیروزی و ترك آنرا موجب نابودی اعلام  
کرده است.

جائی دیگر بر تری پیشگامان و پیشتازان در اتفاق  
را بر دیر آیان به بیان می آرد که:

« و مالکم الاتنفقوا فی سبیل الله و الله میراث  
السموات و الارض. لایستوی منکم من انفق من  
قبل الفتح و قاتل، اولئك اعظم درجه من الذین  
انفقوا من بعد و قاتلوا ».

(شمارا چه میشود که خلأ های راه خدا ( راه  
توحید و یکتا سازی) را پسر نمیکنید، حالیکه  
میراث آسمانها و زمین از خود اوست !؟ ...  
کسانیکه پیش از پیشرفت و پیروزی بر راه اتفاق  
و مبارزه گام نهادند غیر از آنند که پس از پیشرفت  
و پیروزی به اتفاق و مبارزه پیوندند آنان بلند

پایه‌تر از این‌اند و...

و ...

و اینها همه دلیند که بسیا حی از آنچه امروز بنام انفاق فی سبیل الله انجام می‌شود که انفاق فی سبیل الله که نفاق فی سبیل الله است و گاهی انفاق فی سبیل النفس، سبیل الشهوة، سبیل الشهرة، سبیل الشیطان، سبیل الطاغوت و... چه بفهمند و چه نفهمند.

و نیز دلیند که اصولاً معتاد و جهت انفاق نه آنکه در انظار است که آنست که بیان آمد. بخصوص که بسیاری از آیات آن نیز اساساً و صریحاً در رابطه با جنگ‌اند.

... با صبر


رابطه توحید با صبر بر این مبنی است که آزادگان زبده‌ایکه براه یکتاسازی پا می‌نهند اولاً از بسیاری هواها، هوسها، خوشیها، لذتها، شهوتها، کامیابی‌ها، ناز و نعمت‌ها، عیش و عشرت‌ها، استراحتها، سهل‌گرایها، ساده‌گزینیها و... باید چشم‌پوشند و در برابر جاذبه‌ی آنها که بسی پرکشند نیز هست، مقاومت (صبر) نمایند. (صبر و مقاومت

در برابر هوای نفس).

ثانیاً از بسیاری درآمدها، ثروتها، باغها، بیلاقها،  
مقامها، پستها، قدرتها، نفوذها، وجهه‌ها، موقعیت‌ها، خود-  
نمایها، جاه‌طلبی‌ها و... درگذرند و در برابر وسوسه‌آنها  
کنترل (صبر) داشته باشند (صبر در برابر جلوه‌های  
فریبنده‌ی مادی).

ثالثاً در این راه از بسیاری کسان، خویشان، آشنایان،  
دوستان، دشمنان، خیرخواهان، بدخواهان و... (بی-  
تشیخ یا با تشیخ) منع‌ها، حرف‌ها، منفی‌بافی‌ها،  
نصیحت‌نمایها، نق‌ها، ملامت‌ها، اذعاب‌ها، تهدیدها و...  
خواهند دید و شنید که کوه را متزلزل می‌کند و آنان باید  
هر چه بیشتر بینند و بشنوند، راسخ‌تر و مصمم‌تر گردند و  
همچنان برآه خود ادامه دهند (صبر در برابر ضعف‌نمایهای  
دوستان و قدرت‌نمایهای دشمنان).

رابعاً در این راه دغدغه‌ها، دلهره‌ها، اضطراب‌ها،  
گرفتاریها، دشواریها، گرسنگی‌ها، تشنگیها، بیخوابیها،  
خستگیها، فشارها، خفقاتها، ضربه‌ها، آزارها، عذاب‌ها،  
داغ‌دین‌ها، شکنجه‌ها و... وجود دارد که صخره‌رامی شکند

و آنان همچنان باید پای استوار  (صبر) نشان دهند  
(صبر بر مشکلات و دشواریها).

خامساً در این راه تحقیق، کنج و کاو، آموزش، تجربه،  
تمرین، فن، تاکتیک، شناخت دشمن، دوست،  
موضع، جهت گیریها، نیروها، نقشه ها، وابستگیها، افکار،  
آهنگها و... لازم است که کسب آن را بسی پایداری و  
استقامت ضرور است (صبر بر خود، مسازی و کسب شناخت).  
سادساً ...

و سابعاً ...

واز همین رو است که قرآن بیش از صدبار روی این  
واژه تکرار و تأکید بعمل آورده و روایات، آنرا رأس  
پیکره‌ی ایمان اعلام کرده اند، چه بدیهی است که اگر صبر  
بمعنی بالا - نه به معنای انحرافی ارجاعی آن - نباشد،  
توحید (یکتاسازی) تحقق نمی پذیرد و اگر توحید نباشد،  
ایمان نیست.

قرآن صبر را نوعاً در راه جهاد توحیدی مطرح

---

۱- الصبر من الايمان، كالرأس من الجسد: صبر در رابطه با ایمان  
چون سر در رابطه با پیکر است.

می‌کند و در این مسیر وجهت است که روی آن اصرار و  
پافشاری کرده اهمیت آنرا می‌نمایاند، و آنرا منشأ پیروزی،  
کامیابی و رسیدن به مقصد و مقصود و امیدان خارج ساختن  
دشمن اعلام می‌کند.  
چونان آیات:

«ثم ان ربك للذین هاجروا من بعد ما قتلنا ثم  
جاهدوا وصبروا، ان ربك من بعدها لغفور  
رحیم»؛

(سپس پروردگار تو نسبت بآنانی که در برابر تباهی-  
آفرینی‌های نظام شرک دست به هجرت (از خود و  
خانه و آشیانه و...) زدند (و پس از زمینه‌سازی)،  
بجهاد پرداختند و (بر مشکلات آن) صبر  
(استواری، پایداری، استقامت، مقاومت، نستوهی،  
شکن‌ناپذیری) پیشه کردند، جبرانگر و کارساز  
است (مورد صبر، میدان جهاد).

«وادرئنا القوم الذین كانوا يستضعفون مشارق  
الارض ومقاربها التي باركنا فيها وتمت كلمة ربك



الحسنی علی بنی اسرائیل بم ~~صبر~~ وادمر ناماكان  
 یصنع فرعون وقومه وماكان ~~یعرشون~~ :  
 (ما بتوده های مردمی که ~~ص~~ رد حق کشی و ستم  
 بوده رمق (فکری، مالی، ~~جا~~ قی و... ی) آنان را  
 می گرفتند (مورد استضعاف و استثمار و استغباد  
 - بردگی - و استبداد و استعمارشان داشتند)  
 پیروزی و وراثت شرق و غرب سرزمینی را دادیم که  
 غرق در برکتش داشتیم و ~~فر~~ جام نیک مدبرت  
 نصیب بنی اسرائیل شد، چوت (در مبارزه با فرعون  
 و باند او) صبر (استواری، مستو هی) نشان دادند و  
 آنچه را فرعون و باند او می ساختند (قدرت و  
 تشکیلات جهنمی، سیاسی، نظامی، اقتصادی،  
 تبلیغی، فرهنگی، علمی، صنعتی، روحانی و...) و  
 آنچه را بر می افراشتند متلاشی و واژگون  
 کردیم) (نقش صبر: پیروزی و برچیدن دشمن).  
 - «ولنبلونکم حتی نعلم المجاهدین منکم و

الصابرين ونبلو اخباركم<sup>۱</sup>:  
 شمارا در کلاس زندگی می آزمائیم تا مجاهدان  
 شما و صبر کنندگان بر آن را بازشناسیم و موضوع تان  
 را (در بستر تاریخ) مشخص سازیم. (مورد صبر).  
 - دیا ایها النبی حرض المؤمنین علی القتال ان  
 یکن منکم عشرون صابرون یغلبوا مائتین وان  
 یکن منکم مائة یغلبوا الفین من الذین کفروا بانهم  
 قوم لا یفقهون<sup>۲</sup>:

(هان پیامبر: ايمان گزیدگان را بر زم برشوران.  
 اگر از شما بیست نفر صابر (مقاومت گر، نشکن،  
 ضد ضربه) باشند دو بیست تا را از صحنه خارج  
 میکنند و اگر صد تا باشند بر هزار تا از حق پوشان  
 چیره میگردند، چون آنان مردمی فاقد بینش  
 هستند).

... باعوذ و توکل

رابطه توحید باعوذ و توکل بر این مبنا است که

۱- محمد (۴۷) ۳۱ - ۲- انفال (۸) ۶۵

پاك باختگانی که قدم در راه توحید میگذارند حرفهای بازدارنده، یأس آمیز، نومیدگر، و هم انگیز، ترس آور و... زیاد می شنوند: پدران، مادران، علقه مندان، نزدیکان و... چه از روی خیرخواهی ناآگاهانه و چه به اغوای این و آن و چه بتحریرک شیاطین پیدا و پنهان و... ازدور، از نزدیک مستقیم، غیرمستقیم، با خشونت، یا حلایمت و ... نصایح، موعظه ها، پند و اندرزها و... خود را بر سر او می ریزند، تکرار می کنند، اصرار می کنند: قمی شود، دشمن نیرومند است، مقتدر است، شکن ناپذیر است، چنین میشود، چنان میشود، بماچه، بتوجه و...

از طرف دیگر خود دستگاه شیطانی، با امکانات وسیعی که دارد: قدرت تبلیغی، وسایل ارتباط جمعی، رسانه های گروهی، مطبوعات، محافل، مجالس، اعوان، انصار، دستها، چشمها، گوشها و... ی مرئی و نامرئی و مستقیم و غیرمستقیم - خود را بزرگ، مقهور ناشدنی، شکست ناپذیر، محبوب مردم، مورد علاقه عموم، از مردم، با مردم و برای مردم مینماید و در این راه هیچ از افسون، از اغوا، از فریب، از نیرنگ، از شعبده، از خیمه شب بازی و ... باز نمی ایستد و

بازهم به بیخبران، نا آگاهان و نصیحت گران سوژه میدهد،  
 تا بازهم غذای موعظه‌ی بیخردانه‌ی فراوانتری باشد و  
 شدیدتر موعظه باران گردد. و از جانب دیگر تمایلات نفسانی،  
 دغدغه‌های درونی، خارخارهای باطنی، ضعفهای روحی،  
 سست ارادگیها، خودکم‌بینی‌ها و... همه اینها از سه جهت  
 دست بدست هم داده چونان سپاهی جرار، همواره روح و  
 اراده‌ی انسان را مورد هجوم داشته، هدف‌ساز تر رعب و بآس  
 دارند... و بدیهی است که در برابر اینسان سپاهی، سلاحی  
 درخور آن ضرور باشد:: عوذ تو کل: «اتکاء به شکن ناپذیر-  
 ترین پایگاه قدرت هستی: خدای که تیغ همه‌ی این میغها  
 است، و پاد زهر همه این زهرها، و باز نمای همه این دروغها  
 و خنثی گر همه این افسونها، و... ولذا قرآن میگوید:  
 «قل اعوذ برب الناس ملک الناس اله الناس من شر-

۱- ... و سئل علیه السلام (امام هشتم، ع) عن حد التوکل؟  
 فقال (ع): «ان لاتخاف احدا الا الله» (تحف العقول ص ۴۶۹)  
 از امام هشتم (ع) سؤال شد: توکل چیست؟ فرمودند: «اینکه  
 در راستای نبرد توحیدی - از هیچ قطب و قدرتی، نهراسی».

ارتباطی جمعی و...)

عوز و توکل دورویدی يك سكه اند و خنثی گرهمی  
افسونها و ادعا بها: هر چه اغواگری سحر و افسون تشکیلات  
شیاطین، گمراه ساز و خطر آفرین باشد سندن این سكه خنثی گر و  
عقیم ساز و طلسم شکن آن خواهد بود.

عوز و توکل، یعنی براهتسمائی و بر طبق نقشه‌ای که  
خدا بدست داده است، در راه حمیدی و توحیدی پیش رفتن - نه  
که نشستن، آنسانکه میگویند و مینویسند - و خود را (در  
برابر همه‌ی آنچه دیگران را میهراساند و حتی میلرزاند)  
در پناه قوانین پرداخته دست خدا، این واضع و در دست  
دارنده‌ی قوانین شکست و پیروزی، دانستن و برانداختن  
تخلف ناپذیر این قانون: پیروزی - چون بر مدار آن میچرخد -  
متکی دیدن.

داشتن توکل بدین معنی، متکی بودن به قوانین  
پرداخته‌ی هستی آفرین و یا بودن در هستی سازمان یافته و  
با نظم و قانونی است که گویی همه اجزا و عناصر آن در خدمت  
انسانند و راه هر گونه ضربه‌ای را بر او میبندند و اینجاست  
که معنی تکیه بقضاء و قدر خدا نیز نمایان میگردد: تکیه

الوسواس الخناس الذى يوسوس فى صدور الناس  
من الجنة والناس»:

(بگویناه میبرم به سر رشته دار مردمان، زمامدار  
مردمان، ایده آل مردمان از شر افسون (نظام)  
افسونگر خودنایید، که همی درسینه ی مردمان  
میدمد.)

«قل اعوذ برب الفلق من شر ما خلق ومن شر  
غاسق اذا وقب ومن شر النفاثات فى العقد...»:  
(بگویناه میبرم به (نوزائی قوانین) سر رشته دار  
سپیده دمان - سپیده دمان انقلاب، سپیده دمان  
سیاهی شکاف، تاریکی شکن، اغواشکن، تزویر  
شکن، افسون شکن، اوهام شکن، خرافه شکن،  
بیداد شکن.... از شر آنچه کهنه شده است - افکار  
کهنه، اندیشه های کهنه، بینش های کهنه، نظریات  
کهنه، شیوه های کهنه و.... و از شر هر نظام سیاهی  
که فضای هستی انسانها را فرامیگیرد و از شر  
قدرتهای افسونگر و دمنده در گروه های اراده ی  
خلاقها... با وسائل تبلیغی، رسانه های گروهی،

بهمان قوانین شکست و پیروزی که قضا و قدر او محسوبند.<sup>۱</sup>  
 داشتن توکل بدین معنا، بصحابه‌ی سنگر گرفتن در  
 درّی است شکن ناپذیر، بر چکادک بلند، که روحیه انسان  
 را از ضرب پذیر، مرعوب شدن، تحت تأثیر قرار گرفتن، وهم،  
 ضعف، یأس و عقبگرد، پاس میدارد و امید او را به پیروزی به  
 هر يك از دو شکستش: فتح یا شهادت - در او جوشان و خروشان  
 نگه میدارد.

و از همین رو است که خدای بینای حکیم - که به بیم و

۱ - ... قلت (راوی) قلله عزوجل القضاء؟ قال الصادق (ع) نعم ما  
 من فعل یفعله العباد من خیر او شر الا الله فیه قضاء قلت ما  
 معنی هذا القضاء؟ قال: «الحکم علیهم بما یتحقونه من الثواب  
 والعقاب فی الدنیا والاخره» (تفسیر برهان ج ۲ ص ۴۱۲)  
 راوی گفت از امام صادق (ع) پرسیدم: آیا خدا را قضائی  
 است؟ حضرت فرمود آری: هیچ نیک و بدی را انسانها انجام  
 نمیدهند جز اینکه خدا در آن زمینه قضائی (قانونی) دارد.  
 پرسیدم معنی این قضا چیست؟ فرمودند قانون حاکم بر هستی  
 که بر طبق آن بازده متناسب کار خود را، چه نیک و چه بد، در  
 دنیا و آخرت می بینند. هستی در هر سه حوزه‌ی خود: طبیعت،  
 اجتماع و فرد محکوم بقوانین تخلف ناپذیر و لا یتغیر است که بر  
 طبق آن هر پدیده و عملی بازتابی تخلف ناپذیر خواهد داشت.

وهم‌ها و تهدید و اربابهای راه توحید آگاه است۔ پی در پی  
بسالاح قاطع و نافذ توکل ارجاع داده است۔

قرآن در بیش از هفتاد موضع خود به برگرفتن سلاح  
توکل برانگیخته است و آنرا در جبهه‌های نبرد توحیدی  
سپهری نفوذناپذیر اعلام کرده است:

«فانذعزمت، فتوکل علی الله. ان الله يحب المتوكلين  
ان ينصرکم الله فلا غالب لکم وان یخذلکم فمن  
ذالذی ینصرکم من بعده و علی الله فلیتوکل  
المؤمنون»؛

(وقتی (پس از زمینه‌سازی‌ها) تصمیم گرفتی (آیه  
مربوط به نبرد احداست) پس سلاح توکل «که  
سلاح روح و اراده است» بگیر۔ نه به این معنی که  
سلاح دیگری نه۔ که خدا متوکل را دوست  
دارد، اگر خدا یاریتان دهد چیره‌گری بر شما  
نیست و اگر و اتان گذارد، پس که بعد از او یاریتان  
میدهد؟! و بر خدا باید توکل کنند امن آفرینان).  
«قال رجالان من الذین یخافون، انعم الله علیهما،

---

۱- عمران (۳) ۱۶۰-۱۵۹



ادخلوا الباب فاذا دخلتموه فانكم غالبون وعلى الله  
فتوكلوا ان كنتم مؤمنين. قالوا يا موسى، انالز-  
ندخلها ابدأ ما داموا فيها فاذهب انت وربك فقاتلا  
انا ههنا قاعدون<sup>۱</sup>:

(دو بنی اسرائیلی که خدا با آنان نعمت شهادت  
بخشیده بود به آنانکه میترسیدند گفتند بدروازه  
داخل شوید (به برج و باروها هجوم برید) که  
چون وارد شوید (هجوم برید) غلبه خواهید کرد.  
و بر خدا توکل کنید اگر عدل و امن آفرین می باشید.  
آنان (ترسوها) بموسی گفتند تا زمانیکه این  
جباران در آنند ما هرگز داخل نخواهیم شد، تو  
خودت با پروردگارت تشریف ببرید و جنگ  
کنید که ما همینجا هستیم).

«واتل علیهم نبأ نوح اذ قال لقومه یا قوم ان کان  
کبر علیکم مقامی و تذکیری بآیات الله فعلى الله  
توکلت فاجمعوا امرکم و شرکاءکم ثم لا یکن امرکم

علیکم غمۃ ثم اقصوا الی ولا تنظرون،<sup>۱</sup>  
 (ماجرای بزرگ مبارزات نوح را بر آنان فرو  
 خوان آنگاه که به باندرو در روی خود هشدار داد  
 که هان باند تبهارا اگر موضع من و اظهار حقایق  
 و اعلام آیات خدائی توسط من بر شما گران  
 می آید، من بر خدا توکل کرده ام شما و هم دستانتان  
 نیروهای کار خود را متمرکز کنید سپس با کیتان  
 نباشد، بر من بتازید و مهلتم ندهید.)  
 یعنی توکل روحیه را آنقدر قوی داشته که هیچ از  
 آنان احساس بیم و هراس نمی کرده است.

... با تقیه

رابطه توحید با تقیه بر این مبنا است که درگیری  
 توحیدی را نیز چونان هر درگیری دیگر، سازماندهی،  
 تاکتیک، رازداری، اصل استتار، پوشش، اصول مخفی کاری،  
 حفظ اسرار نظامی، سیاسی، تبلیغی، حزبی، تشکیلاتی و...

۱- یونس (۱۰) ۷۱

ضرور است: تقيه.

در روابط بین‌المللی که بیانیه حشیم می‌یابیم که هر دولت و گروه وجهه‌ای تا آنجا که در توان دارد در پوشش اصول سیاسی، اسرار نظامی، رموز و تش، ساز و برگ نظامی، نقشه‌های جنگی، تاکتیکهای ضربه‌ای، کلید ابداعات، اختراعات، اکتشافات و حتی راز موفقیت‌های اقتصادی، فرهنگی، بازرگانی، صنعتی و... می‌کوشد و از افشای آنها و افتادنشان بدست دیگران جلو می‌گیرد. دو گروه معارض و متخاصم نیز عیناً در همین حکم‌اند، جبهه توحید و شرک نیز از این قاعده مستثنی نیست:

موحدان نیز در جنبش توحیدی خود، علیه شرک و جاهلیت، بر عایت تمامی این اصول، که نام آن در فرهنگ دین تقيه، انشاء و کتمان است مأمورند.

خود پیامبر اکرم (ص) در پوشش نقشه‌های جنگی، تاکتیکهای نظامی، کیفیت، زمان، مکان، هدف، مقصد و دیگر مسائلی از این سنخ چندان دقت و ابتکار بخرج میدادند که غالب اوقات زمینه‌سازی، تدارکات، بسیج نیروها، شناسائی موقعیت دشمن، بررسی راههای استراتژیکی و سوق.

الجیشی، اطلاعات، بخشنامه‌ها، فرامین حرکت و... در کمال  
 استتار عملی می‌شد و بنگاه حمله نیز اگر دشمن در سمت شرق  
 بود از غرب خارج میگردید و مدت‌ها در خلاف جهت راه و  
 بیراه می‌پیمود، آنگاه راه خود را دایره‌وار در تاریکی شب  
 ۱۸۰ انحراف میداد و در دل‌های شب و بنگاه غفلت دشمن بر  
 آنان میتاخت و قلمروی از نظام شرک بنظام توحید می‌افزود.  
 ماجرای عبدالله جحش در این زمینه الگویی است:  
 پیامبر (ص) واحد نظامی‌ئی را تحت فرمان او قرار  
 میدهد. او بی آنکه حتی خود از مأموریت، مقصد، طرف و هدف  
 خود چیزی بداند با گرفتن نامدای سر بسته فرمان می‌یابد  
 که دو شبانه روز راه خاصی را پیماید. سپس نامه را باز  
 کند و مأموریت خود را دریابد و اجرا کند... اینهمه استتار  
 - که حتی از خود فر مانده و احدا عزامی که پسر عمه‌ی پیامبر  
 و علی بود نیز پوشیده بماند - یعنی چه؟! یعنی که پیشاپیش  
 چیزی بگوش دشمن - که مأموران ناشناخته هزار چهره او  
 همه جا می‌لوند - نرسد و نقشه خنثی نشود. (تقیه)  
 عبدالله پس از دو شبانه روز نامه را گشوده میخواند  
 «تا بطن نخله پیش‌تاز، بکمین قریشیان بنشین و گزارش کار

را فراز آرد، (چه دقیق طول مسیر و سرعت حرکت واحد  
 سنجیده شده بوده و موقعیت دشمن ~~ح~~ حقیقت می شده است.)  
 دیگر تفصیل و توضیحی نیست یعنی ابتکار عمل را  
 بخود واحد اعزامی و امیکندارد، چه باید نیروی کار و ابتکار  
 اینان تکامل یابد و چونان کودکی ~~ص~~ صتکی بغیر نمایند.  
 آنان نیز - که با ورود به ~~بطون~~ بطون، نخله، دور نمای کاروان  
 تجارتی قریش، از طائف بمکه در ~~ح~~ چشم اندازشان نمودار  
 گردیده بود - بیدرتنگ شورای جنگی ئی تشکیل داده  
 بر این توافق بعمل می آوردند که با ~~س~~ سر تراشیده و لباس احرام  
 و انمود کنند به عمره میروند تا دشمن حساس نشده باریزد  
 و غافلگیر شود که شد... چند تا کشته و اسیر گردیدند و اموال  
 نیز مصادره گردید.

خود نقشه هجرت نیز بر مبنای يك تاکتیک دقیق  
 نظامی (تقیه) بود.

امام صادق (ع) نیز فرمان مشهور تقیه «...التقیة دینی و  
 دین آباء و اولادین لمن لا تقیة له...» را در رابطه با حفظ  
 اسرار حزبی - تشکیلاتی شیعه ~~ح~~ خطاب به معلی بن خنیس صادر  
 کردند.

معلى که از اعضاء مؤثر تشکیلات شیعه بود، توسط دشمن شناخته شده، دستگیری اش حتمی گردیده بود، لذا امام (ع) او را میطلبد و برای پختن او که یاران و اسرار و تشکیلات را ولو کشته شود، لو ندهد، این روایت پرمغز و وارونه معنی شده را - که چندین برابر آنچه بر زبانهاست نیز می باشد - خطاب با و صادر می فرماید که کتمان کن، تقیه کن، لو نده، اگر لو بدهی و تقیه نکنی در دنیا عزت و در آخرت سعادتت بر باد میرود و... و او نیز که پخته هم بود، پخته تر شد و در برابر شکنجه گران منصوری که افشای نام و جاد و روابط یاران و تشکیلات شیعه و امام (ع) را میخواستند مردانه تقیه نمود (نگفت) تاشهید شد!

۱- روایت که اول و آخر آنرا انداخته و تنها جمله ی «التقیة دینی و دین آباءى و لادین لمن لا تقیة له» آنرا از وسط - ورد زبانها دارند، این است:

«یا معلى اکتّم امرنا و لا تذعّه فانّه من کتم امرنا و لم یذعّه اعزّه الله به فی الدنیا و جعله نوراً بین یدیه فی الآخرة یقوده الی الجنة، یا معلى من اذاع امرنا و لم یکتّمه اذله الله به فی الدنیا و نزع النور من بین عینیّه فی الآخرة و جعله ظلمة تقوده الی النار، یا معلى ان التقیة من دینی و دین آباءى و لادین لمن لا تقیة له، یا معلى ان الله -

یعنی تقیه در راه حفظ ایمان، تقویست هدف، پیشبرد

- یحسان یعبد فی السر كما یحبان یعبد فی العلانية، یا معلی ان  
المذبح لامرنا کالجاحد له. «وافی ج ۱ جزء ۳ ص ۱۲۴»  
«هان معلی کار مارا پوشیده دار ورومکت» که هر که کار مارا  
پوشیده بدارد و لوندهد خدا پاداش آن در دنیا عزتش میبخشد  
(: همانکه نامش با افتخار و سربلندی بر تارخ تاریخ میدرخشد)  
و در آخرت نوری فرا راهش قرار میدهد کم به بهشتش  
رهنمون گردد. هان معلی.. کسی که کار مارا لو دهد و پوشیده  
ندارد خدا بکفر آن در دنیا ذلیلش میسازد (: که بعنوان سو  
دهنده انگشت نما باشد) و در آخرت فروغ از دیدگانش برگردد  
و راه او را سیاه کند تا بدوزخ غلطد، هان معلی.. تقیه از دین من  
و دین نیاکان من است و آنرا که تقیه نیست دین نیست اهان  
معلی.. بر استی خدا دوست دارد در نهان (خلوت بازجوئی  
منصوری) نیز بچرخ او بچرخند، همانسانکه دوست دارد در  
آشکار بچرخ او بچرخند، هان معلی.. لو دهنده کارماچونان  
نفی کننده ی آن است..»

و این نیز صحنه ای از بازجوئی معلی:  
«... و سئله عن شیعة ا ی عبد الله وان یکتبهم له، فکتبهم قال: ان یتکتمنی؟...»  
اما والله لو یتکتمنی لقتلتک. قال: ایا لقتل تهددنی فوالله لو کانوا  
تحت قدمی مارفته عنهم.. وان انت قتلتی لتسعدنی ولتشفین..»

←

مناقب ج ۴ ص ۲۲۵

جهاد، تحقیق تو حید... برای حفظ نقشه‌ها، نیروها، اسرار،<sup>۱</sup>

→ «بارجو ارضیعیان امام (ع) ادوی سؤال کرد که آنها را برای وی بنویسد، ولی او کتمان نمود. بارجو گفت: کتمان میکنی؟!.. بخدای سوگند که اگر کتمان کنی میکشمت!.. معلی گفت: مرا بکشش تهدید می کنی؟!.. بخدا سوگند اگر زیر پایم هم باشند پایم را اردویشان برنخواهم داشت.. واگر کشته هم شوم من سعادتمند خواهم گشت و تو بدفرجام و سپس کشته شد.»  
— «التقیة نرس (سپر) المؤمن» نیز هست و بدیهی است که سپر در میدان رزم بکار است نه در محفل بزم.

۱- که امام عسکری علیه الصلوة والسلام عملاً آنها را می آموزند: «داود ابن اسود گلخن تاب میگوید: امام عسکری (ع) چوب عصا شکلی را بمن داده فرمودند: این را بده به عمری (صحابی بزرگ امام هادی و عسکری (ع) و نایب اول امام زمان عجل الله فرجه الشریف)، درین راه که میرفتم سقائی با قاطری بمن بر خورد؛ قاطر رو بمن چموشی آغازید و من با چوب مزبور ضربهای بر سرش کوییدم، چوب بر اثر این ضربه شکاف برداشت و با توجه به شکاف ناگهان دیدم درون آن پراز نامه است (تقیه)، لذا فوراً آن را در آستین خود چپانده، در حالیکه سقا، هم من و هم مولای مرا به بد دهنی گرفته بود، از صحنه دور شدم... پس از ماجرا بمن گفتند: چرا قاطر رازدی که چوب بشکند؟!.. گفتم:

←



همر زمان و... نه برای حفظ جان و حاصل زندگی خواهی.  
 شخصی و یا هر چیز دیگری از این سستخ..  
 اگر جائی توحید و هدف و... حفظ جان و امکانات..  
 بسته بود، آنها را حفظ کن و اگر حدادن آنها بسته بود  
 بده ...

### ... با هجرت

رابطه توحید با هجرت بر این مبنا است که گاهی و  
 یا غالب اوقات محیط پیرامون، اصکان و اجازه نمی دهد که  
 انقلاب توحیدی در چار چوبه ی آن آغاز شود یا رشد کند  
 یا به انجام و ثمر رسد و بر این که پیروزی تکیه زند. از طرف  
 دیگر تکلیف و تعهد نیز ساقط نمی شود. پس حل تضاد

---

→ آفای من! من نمیدانستم درون چوب چیست.. گفتند پس از این  
 در آنچه عهده دار میگردی قطره خود را برو، به این و آن و  
 اینطرف و آنطرف کاری مدار، و حتی اگر کسی مزاحمت نیز  
 شد تو خود را باش و دور شو چه ما در محیط غیر طبیعی ئی  
 هستیم» مناقب ج ۴ ص ۲۲۷

تضاد میان وجود تکلیف و عدم توان انجام آن در اینگونه  
 شرائط و محیط - را چاره‌ای ضرور می‌گردد: هجرت  
 اگر کسی در درون چهار دیواری جنگل وار درنده -  
 داری، عهده دار زدن خارها، مارها، موشها، گرگها، کرسها،  
 ... باشد و بیل و تبر و پتک و... نباشد، یا باشد ولی بکار گرفتن  
 نیاموخته باشد، یا آموخته باشد ولی نیرویش بسا نیروی  
 گرگان برابری نکند و... ضرور می‌گردد - چونان خود  
 پیامبر - بیرون خزد، محیطی بازتر و جوی آزادتر نشان  
 گیرد و در آن بکار شود: وسیله یابی، وسیله سازی، وسیله  
 پردازی آغازد، راه کار و موازنه قوا را بگشاید، چرخ  
 انقلاب توحیدی را براه اندازد، شتاب دهد، بچهار دیواری  
 نخست رسد، آنرا برچیند و خارستان را گلستان سازد و  
 تاریکستان را وادی نور.

هجرت در قرآن نوعاً در رابطه با جهاد، مقدم بر آن  
 و بعنوان زیر ساز آن مطرح است، و طبیعی است که جهاد و  
 تحول و انقلاب بدون هجرت و حرکت و انقطاع امکان پذیر  
 نیست، چه اگر به هجرت برونی و مکانی نیاز نیافتد به هجرت  
 در درون و بریدن از خویشتن خویش و آشیانه و کسان و مال

و مقام وهوس و شهوت و... نیاز خوا ~~صد~~ بود. چه شیر هم اگر  
 در بند جان و کمند مال وهوس ~~زن~~ و هوای فرزند و طوق  
 شهوت و زنجیر اسارت و جلوه ~~ک~~ فریبای زندگی باشد  
 حرکت را نمی شاید و جهش بجلو ~~ح~~ نمی تواند، او نخست  
 باید از قفس تن، کمند جان، دام ~~ق~~ قدگی خواهی و چنبر  
 آهنین و سادس نفسانی رهایی یابد، تا چنین خیز و پرشی را  
 صلاحیت یابد که نرده های آهنین باغ وحشها (که از این  
 نرده ها آهنین تر نیست) شیران را ~~ت~~ تیز دست و پابسته میدارد.  
 بر این مبنا است که ضرورت هجرت : -- بریدن از  
 خود و از همه چیز -- که حرکت و موج و جابجائی را ممکن  
 می سازد -- بدیهی میگردد و از همین رو است که قرآن  
 سخت روی آن تکیه داشته ، آنرا کلید بازسازی معما و  
 عامل حل تضاد (میان وجود تعهد و تکلیف و عدم امکان  
 انجام آن در محیط بسته) اعلام میکند:  
 - « و من یهاجر فی سبیل الله، یجد فی الارض  
 مراغماً کثیراً و سعة »<sup>۱</sup>  
 (آنکه در راه خدا به هجرت دست زند در زمین

مجال و میدانهای فراوان و جوباز و آزاد یابد):  
 فرد و جامعه و جبهه‌ایکه پوست اندازد، از جلد خود  
 برون آید، قالب تن بشکند، جوهر جان فرو ریزد و شاهین  
 اراده را آزاد نموده بحرکت و جولان آید، مرزها پیش-  
 پایش فرو می‌ریزد ( آنسانکه پیش‌پای مسلمانان ،  
 مغولان، اروپائیان و ... فرو ریخت ) دیوارها می‌شکنند،  
 عوامل بازدارنده خنثی میشوند و بقلمروی بازو آزاد ره  
 می‌گشاید، قلمروی که در آن زمینه‌ها موجود است،  
 آزادیها وجود دارد، امکانات فراهم است و زمینه‌های مختلف  
 پدیدار: زمینه آموزش، پرورش، خودسازی، مشابه‌جویی،  
 هماهنگ‌یابی، هماهنگ‌سازی، تجهیز، نیرو آفرینی و  
 سپس مانع‌پردازی، آفت‌زدائی، خارکشی، مارزنی، و سپس  
 جهش آفرینی، موج آفرینی و تحول آفرینی.

نوع جهشها، تحولات، فرهنگها، نظامها و تمدنهای  
 بزرگ تاریخ (: مراغم کثیر و سعه) پس از حرکت، موج،  
 جابجایی و هجرت شکل می‌گرفته است.. این يك قانون طبیعی  
 است، يك سنت است، يك اصل است.. ولايتغير و تخلف ناپذیر.  
 تمدنهای قدیم رم و یونان و هندوچین و مصر و ایران

نه تمدن اسلام و گسترش

مر حكا و چین و ... در دوران

ن تون اند:

ی ی مته اخفاق) هجرت و از

ب خر و شان که خود مکهی

وج هدند و از يك سو بدیوار

یا نو سی اعلس و از يك طرف

گر س ف بدریای عمان ... و از

ش ت تمدن خیره گر - که یادش

طقه جسته ای سرازیر شدند و با

نه تر ن قلمرو گیتی

سیا میانه

مدیرانه

ند

را فرو گرفتند و سر منشأ بسی تحولات شدند.

جایجایی های صاعقه وار ناپلئون نیز که سر آغاز  
انقلابهای نوین جهان بود بر کمتر کسی پوشیده است.  
و نیز جرقه اروپا، که بدین سوی دنیا (هندوچین،  
چین و هند و...) اخگر می افکند و بدان سوی آن (اتازونی،  
امریکای لاتین و...) آذر و شرر.

و همینسان طوفان هجرت آمریکا.

« ان الذین توفیهم الملائكة ظالمی انفسهم  
قالوا فیم کنتم، قالوا کنا مستضعفین فی الارض،  
قالوا الم تکن ارض الله واسعة فتهاجروا فیها،  
فاولئک ماؤیهم جهنم وساءت مسیراء »:

( وقتی فرشتگان بحساب کسانی می رسند که  
بخود ستم کرده اند ) در جلد خود مانده بگور  
تحلیل بر نده نظام اختناق طاغوتی تن داده،  
استعدادات، خصائص و ویژگیهای انسانی خود  
را پوسانده و نابود کرده اند... شکفت زده) بآنان  
میگویند شما مگر کجا بوده اید ۱۴ . ( چرا

اینگونه خود را پوسانده — و به هر زاده اید ۱۹)  
 آنان (سرافکنده و بی خبر — زامکانات و استعدادات  
 و ویژگیهای انسانی خود) گویند: ما بیچارگانی  
 در زمین بودیم (: نظام — ختناق شیطانی، امکان  
 عمل را از ما ربوده یح — فرشتگان گویند  
 (منظره ای از محاکمه — مست) مگر زمین خدا  
 بیکران و بی درو پیکر قیود — که چونان پندگان —  
 در آن به هجرت خیزید و ب موج آئید و تحول  
 آفرینید ۱۹) (قرآن می فرماید: و جعلی را  
 در زمین بی درو پیکر خدا — قبول ندارد که  
 هر ملك ملك ماست که ملك خدای ماست) پس  
 اینان سر نوشتشان دوزخ (حقارت دنیا و شقاوت  
 آخرت) است که سر نوشتی است بد فرجام.  
 — دان الذین آمنوا و الذین هاجروا و جاهدوا  
 فی سبیل الله، اولئك یرجون رحمة الله: ۱  
 (آنانکه ایمان آوردند و آنانکه در راه خدا از  
 همه چیز بریدند و بجهاد پرداختند، رحمت خدا

(عظمت این جهان وسعدت آن جهان) در انتظار  
آنان است.)

— «ثم ان ربك للذین هاجروا من بعد ما فتنوا ثم  
جاهدوا وصبروا ان ربك من بعدها لغفور رحیم»<sup>۱</sup>؛  
(سپس پروردگار تو نسبت به آنانکه، پس از  
دستخوش اختناق شدن، بیرون پریدند و سپس  
بجهاد پرداختند و) در برابر دشواریهای آن  
صبر (مقاومت) پیشه نمودند، جبرانگر و  
کارساز است.)

— «فالذین هاجروا و اخر جوا من ديارهم و اؤذوا فی  
سبیلی و قاتلوا و قتلوا الا کفرن عنهم سیئاتهم  
ولا دخلنهم جنات تجری من تحتها الانهار...»<sup>۲</sup>؛  
(پس آنانکه هجرت کردند و از آشیانه شان نارانده  
شدند و در راه من (خدا، توحید) ناملایمات دیدند  
و رزمیدند و کشته شدند، سیاهی ها را از آنان  
می زداییم، و آنان را به بوستانهایی درمی می آوریم

۱— نحل (۱۶) ۱۱۰

۲— آل عمران (۳) ۱۹۵



که جویبارها در آن جا ~~سی~~ است.)  
و بسیاری از این سنخ که ~~هجرت~~ در آنها نوعاً مقدم  
بر جهاد و بعنوان زمینه ساز و راه ~~کشی~~ آن به بیان آمده  
است.

### ... با ایواء (جادادن، پناه داحت)

رابطه توحید با ایواء ~~می~~ این مبنا است که توحید  
— همانسانکه گذشت — غالباً ~~هجرت~~ میطلبد و هجرت نیز  
در بسی مراحل ایواء.  
در بیشتر جنبشهای توحیدی، هجرت (بریدن از خانه،  
آشیانه، ده، دیار و...) شاخص قرین پدیده آن و بلکه  
وسیعترین، عمیقترین، پر شعاعترین و پر فشارترین موج آن  
بوده است و بر این مبنا ایواء را بعنوان درآغوش گیرنده باز  
چهره‌ی عامل خود ضرورت می بخشیده است.

سلامت انقلاب توحیدی، رشد آن، بشمار رسیدن آن،  
گسترش آن و... در هر مرحله‌ای و بهر نسبتی بستگی به حفظ  
و سلامت مهاجران دارد و این تا حدود بسیاری بستگی به

ایواء، تا آنجا که میتوان گفت بستگی این دو بهم چونان بستگی ماهی به آب است.

لذا قرآن روی ایواء تکیه نموده آنرا توأم با هجرت و جهاد بیان آورده است. وحتى برای ابن السبیل (فرزند راستین و ملازم راه خدا، راه توحید) که برترین مصداقش همان مهاجر از همه چیز بریده‌ی نیازمند بایواء است (که دیگران نه ابن السبیل که ابن الدنیا، ابن الهوس، ابن الشهوة، ابن الشهرة و... اند) حساب مستقلی باز کرده است:

«ان الذين آمنوا وهاجروا جاهدوا باموالهم و  
انفسهم في سبيل الله والذين آووا وناصروا اولئك  
بعضهم اولياء بعض والذين آمنوا ولم يهاجروا  
مالكم من و»<sup>۱</sup> بتهم من شيء حتى يهاجروا و ان  
استنصروكم في الدين فعليكم النصر»<sup>۲</sup>

(آنانکه ایمان آوردند و در راه خدا از همه چیز  
بریدند و با مال و جان خود بجهاد آمدند و آنانکه  
(بریده‌گان را) جادادند و یاری نمودند، همه هم-  
جبهه‌گان یکدیگرند و آنانکه ایمان آوردند و) از

جلوه‌های هستی‌مادی) نبر—ند، هم جبهه‌ی شما  
نیستند تا زمانیکه بپزند، و — گر برای دین از شما  
یاری بخواهند، بر شما یار— است.)

«والذین آمنوا وهاجروا — وجاهدوا فی سبیل الله  
والذین آووا ونصروا اولئک هم المؤمنون حقاً لهم  
مغفرة ورزق کریم»:

(و آنانکه ایمان آوردند و در راه خدا ( از همه  
چیز ) بریدند و به جهاد — برخاستند و آنانکه  
( بریدگان را ) جا دادند و یاری نمودند، آنان  
مؤمنان راستینند: نشانه ایمان راستین از ایمان  
کاذب) و آنانرا جبران کار و روزی‌یی ارزنده است.)  
«... للفقراء المهاجرين الذین اخرجوا من  
دیارهم و اموالهم، یتتبعون فضلا من الله و رضوانا و  
ینصرون الله ورسوله، اولئک هم الصادقون، والذین  
تبوءوا الدار و الايمان من قبلهم یحبون من هاجروا  
الیهم و لا یجدون فی صدورهم حاجة مما اوتوا و  
یؤثرون علی انفسهم ولو کان بهم خصاصة و من یوق

شح نفسه فاولئك هم المفلحون':  
 (... و برای بریدگان تهیدست مانده‌ایکه از  
 کاشانه و اموالشان تارانده شده بتکابوی تکامل و  
 رضامندی خدا بوده، خدا و حامل لوای رسالت  
 او را یاری میکنند که همانان (در ادعای ایمان  
 و توحید) راست گویانند. و آنانکه خانه و اعتقاد  
 را پیش از این آماده کرده‌اند و بریدگانی را که  
 بسویشان می‌آیند، دوست میدارند و از آنچه  
 بآنان داده میشود دلگیر نمی‌شوند و آنانرا بر خود  
 برمی‌گزینند، ولو که خود در تنگنا باشند و  
 آنانکه از تنگ نظری در امان باشند، همانان  
 کامیاب و پیروزانند.)

... با ثبوت

رابطه توحید با ثبوت بر این مبنا است که توحید  
 (یکتاسازی) مستلزم حرکت و جهادی مستمر و جهانشمول

۱- حشر (۵۹) ۸-۹

است، چندانکه همه‌ی شیاطین و طواغیت رخت بر بندند قوا  
 و امکاناتشان به‌بازارتکامل انسانها تغییر شکل و جهت دهند  
 موانع گوناگون و بیشمار که در مسیر تعالی انسانها  
 می‌تراشیده‌اند، بعواملی تعالی‌زای میعاد گردد. کشتزار جامعه  
 انسانی از همه رسوبات سیاه و تهنه‌نشینیهایی شوم و آثارتنگ  
 بار وجود آنان زدوده شود و کران حق کران آن تحت حاکمیت  
 مطلق و عدالت گستر خدائی قرار گیرد و - همانسانکه  
 نمودار آمد- انسانها و انسانیتها آز یند بندگی و قید رقت و  
 طوق عبودیت و بلای حاکمیت انسانها رهایی یابند و از  
 استثمار و استعمار و استحمار و استعباد و استضعاف و استبداد و  
 زورگویی و قلدری و تجاوز و ظلم و قساوت و نامردمی و  
 تبعیضات ناروا و... نجات یابند و همانسانکه قرآن میگوید  
 بر سکوی عدالت اجتماعی، اقتصادی، علمی، فرهنگی،  
 صنعتی، پاگیرند و بر علم و دانش و بینش و حکمت و انسانیت  
 در جامعه‌ئی بی‌طبقه، انسانی، جهانی، خدائی و توحیدی، که  
 رنگی از وحدت، یکپارچگی، یکسانی، یکنواختی- در  
 مظاهر زندگی، کار، راحتی، لباس، غذا، مسکن، وسیله...  
 و... بر آن حاکم باشد، آراسته گردند و در این سان چهار

چوبه‌ای به پیش روند.

بشر رساندن اینسان جهادی همانسانکه- بخصوص  
طی همین فصل- گذشت بر نامه می‌خواهد، تاکتیک می‌خواهد.  
انسان سازی می‌خواهد: انسان صابر، متوکل، انفاقگر،  
مهاجر، مجاهد، و... شناخت می‌خواهد، دانش می‌خواهد،  
بینش می‌خواهد، طرح می‌خواهد و... خلاصه چنان‌بشر  
رسیدن هر انقلابی قبل از همه چیز نقشه می‌خواهد...

خدائی که فرمان توحید (یکتا سازی) به‌بندگان  
خود می‌دهد، نقشه آن را نیز باید به آنان ارزانی دارد...:  
رسیدن این نقشه بدست انسانها فلسفه نبوت است.  
... با ولایت

... با حج

... با کسب علم

... با...

... و، با...

ژرفانگری در این فصل (رابطه‌ی ارگانیک...) است  
که روشنگر این معماها تواند بود که:

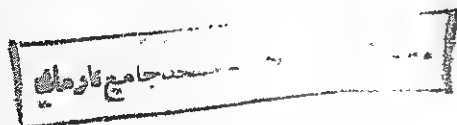
«چرا توحید اصل الاصول و محور تمامی افکار و عقاید

و اعمال مذهبی است؟»

« چرا توحید استخوان بندی دین و ستون فقرات آن باشد و تمامی دیگر اجزای و عناصر آن فلسفه و نقش بخشد و جهت و سمت دهد؟ »

« چرا دیگر اجزای دین تنهادر شکل شرائط ذهنی و عینی تحقق آن معتبر و پذیرفتنی خواهند بود ؟! »  
« و چرا هر کار و فکری و عقیده ای که در راه تحقق آن قرار نگیرد، کار و فکر و عقیده ای مذهبی نخواهد بود ؟! ».

پایان



# فهرست مطالب

پیشگفتار

## ۱- زمینه سازی ۷-۴۲

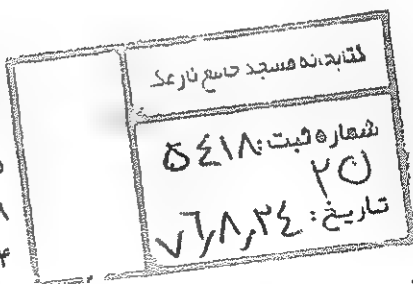
۷	اسلام نظامی تحول آفرین و انسان ساز
۱۰	نموداری از فلسفه ای اعزام پیام آوردن
۱۵	نمایشگاهی.. از انقلابی دیگر نوساز
۳۳	هدف و رسالت دین
۳۸	طرح تحقق هدف

## ۲- توحید ۲۳-۶۸

۴۳	طرح
۵۶	بینش ماتریالیستی و جهان بینی خدائی
۶۲	شرك و توحید

## ۳- حقوق خدائی ۶۵-۱۸۲

۷۲	حق حاکمیت
۸۹	حق اطاعت
۹۶	حق عبادت
۱۱۵	حق ربوبیت
۱۱۸	حق مالکیت
۱۳۴	حق الوهیت
۱۴۲	حق تعظیم و سباس





۱۵۴

۱۶۰

۱۶۷

۲۰۰-۱۸۳

۱۹۰

۲۲۴-۲۰۱

۲۵۲-۲۳۵

۲۳۹

۳۰۶-۲۵۲

۲-۷ نقش تکامل آفرین

۳۷۹-۳۰۷

۳۱۳

۳۲۲

۳۲۸

۳۳۵

۳۳۹

۳۴۵

۳۵۰

۳۵۸

۳۶۵

۳۷۳

۳۷۶

۳۸۱

حق ولایت و محبت

حق رهبری و هدایت

حق اخلاص

شاخه های شرك

تباهی آفرینی شرك

رابطه ی توحید با جهاد

با نماز، دعا، ذکر

با زکوة و خمس

با تولی و تبری

با انفاق

با صبر

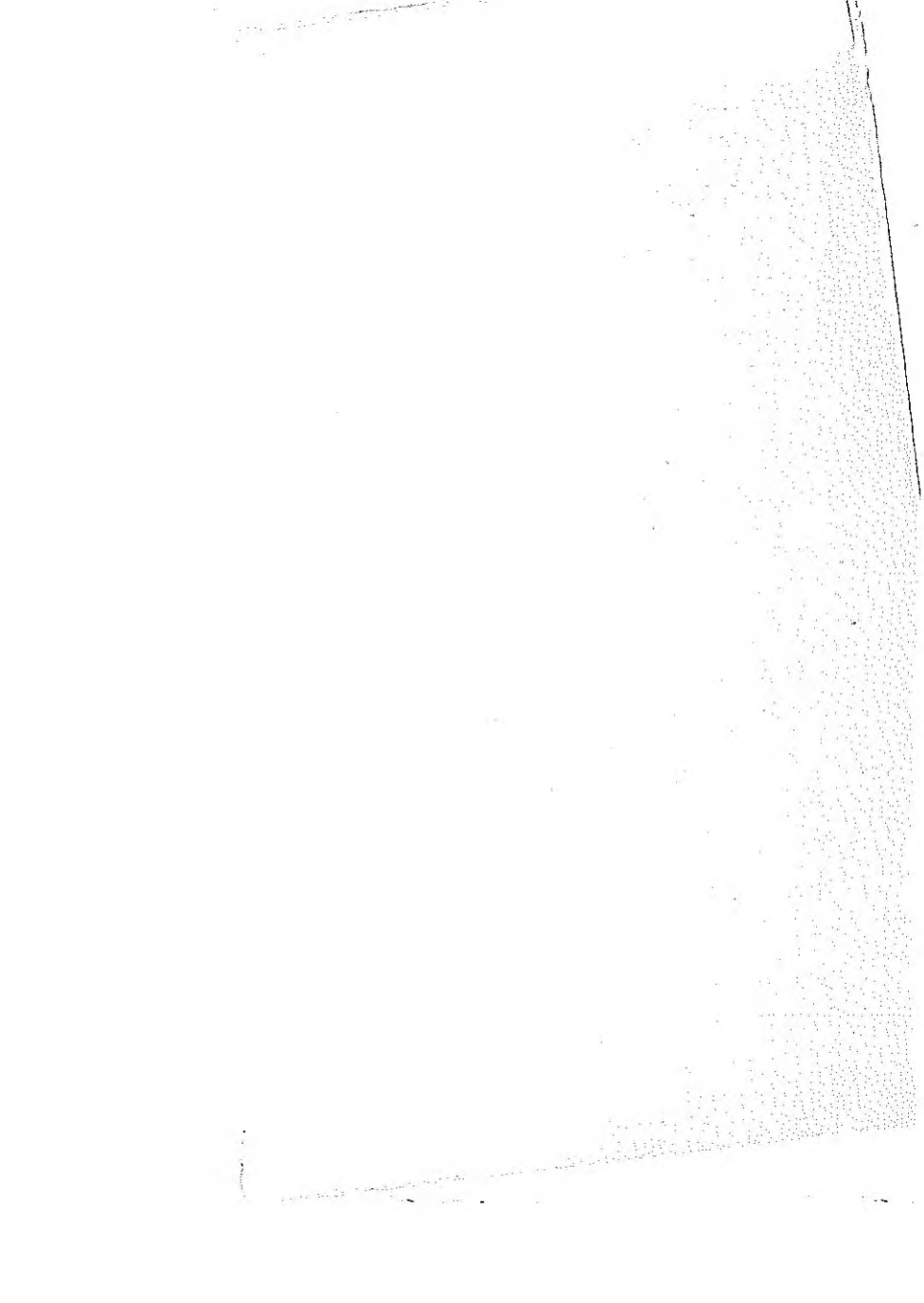
با عوذ و توکل

با تقیه

با هجرت

با ایواء

با نبوت



۲۵ ریال

چاپ سوم  
گفتاری در باب صبر  
نوشته  
سمید علی خامنه‌ای  
۳۵ ریال

۱۴۲۹  
ثبت کتابخانه ملی ۳۵/۱۰/۱۲



انتشارات غدیر

تهران

خیابان ناصر خسرو پاساژ مجیدی

